

2 Metne göre aşağıdaki sanatlar geleneksel ve çağdaş sınıflandırmalara göre hangi tür sanattır? Yazalım.

	Geleneksel Sınıflandırma	Çağdaş Sınıflandırma
Kaligrafi	()	()
İç mimarlık	()	()
Roman	()	()
Marangozluk	()	()
Karikatür	()	()
Seramik	()	()
Müzikal	()	()
Hat	()	()
Senaryo	()	()
Opera	()	()
Moda	()	()
Takı tasarım	()	()
Ahşap oyma	()	()

YA SİZ?

Hangi sanat türleriyle ilgileniyorsunuz / ilgilendiniz?

Gittiğiniz okullarda sanat dersleri var mıydı? Bu derslerde başarılı mıydınız?

“güzel”, sanat eserinin niteliğini değil, disiplinin estetikle bağlantısını vurgulamak için kullanılmıştır. Güzel Sanatlar genel olarak üç ana bölüme ayrılır:

- Görsel (Plastik) Sanatlar: Resim, heykel...
- İşitsel (Fonetik) Sanatlar: Müzik, edebiyat...
- Dramatik Sanatlar: Dans, tiyatro, opera, kukla...

B. Çağdaş Sınıflandırma

Geleneksel sınıflandırmanın dışında kalabilen bazı türler olabiliyordu. Bu sebeple çağdaş bir sınıflandırmaya gerek duyulmuştur. Bu sınıflamada söz konusu sanat dalının niteliği ve tekniği göz önünde bulundurulmaktadır. Böylece, bütün sanat dallarını içine alan bir sınıflandırma yapmış olduğumuzu söyleyebiliriz. Buna göre, şöyle bir sınıflandırma yapılabilir:

1. Yüzey Sanatları: Tüm iki boyutlu sanat çalışmaları, bir eni ve bir boyu olan kâğıt veya tuval üzerine, bir duvar ya da kumaş üzerine uygulanan sanatlardır. Mesela resim ve türleri (yağlı boya, sulu boya, baskı sanatları, afiş, grafik çizimler), duvar resmi, minyatür, karikatür, fotoğraf, süsleme vb.

2. Hacim Sanatları: Üç boyutlu sanat çalışmalarıdır. Sözelimi heykel, seramik, anıtlar gibi.

3. Mekân Sanatları: İç ya da dış mekânı içine alan ya da düzenleyen sanat dallarıdır. En başta mimarlık olmak üzere, peyzaj, çevre düzenlemesi gibi mekâna ilişkin tüm tasarım çalışmaları.

4. Dil Sanatları: Edebiyat ve yazı türlerini kapsayan sanatlardır; örneğin hikâye, şiir, deneme, tiyatro metni vb.

5. Ses Sanatları: Müzik ve bütün türlerini kapsar.

6. Hareket Sanatları: İnsanın, bedeniyle anlatım gücü kazandırdığı sanatlardır: Dans türleri, pandomim vb.

7. Dramatik Sanatlar: İnsanın, eyleme dönüşmüş ifadelerle kendini veya bir olayı, bir olguyu anlattığı sanatlardır; örneğin tiyatro, müzikal oyun, kukla gibi sahne sanatları; sinema, gölge oyunu vb.

DİL BİLGİSİ

Sıfat Fiiller (Verbal Adjective)

Fiil+ -miş / (y)AcAk / mAktA ol + duk + iyelik eki

Cümleyi işaret eden sıfat-fiille oluşturulan yapıyı, geçmiş, şimdi ve gelecek anlatacak şekilde genişletebiliriz. Tek başına +Dlk+(iyelik) formu, ismi, bitmiş, süren ya da her zaman olan işlerle ilgili olarak niteler. Bitmişlik ya da sürme anlamlarını ayırmak, açıkça belirtmek ya da bunların dışında gelecek zaman anlamı vermek istersek +miş, +mAktA, +(y)AcAk ekleri ekleyebiliriz.

One can expand the use of verbal adjective structure which points the object as to tell about present, past, and future. "+Dlk+" (possessive) structure by itself describes a noun in relation to the occurrences already finished, ongoing or always happening. When one would prefer to separate between or to enunciate an ongoing or finished state or to refer to the future tense, then the verb is added "+miş, +mAktA, +(y)AcAk".

Örnek:

Adlarını okumuş olduğum öğrenciler diplomalarını teslim alabilirler.

Dinlemekte olduğunuz şarkı benim kendi bestem.

Az sonra izleyecek olduğunuz film, festivalde ödül aldı.

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Anlat..... şeyler bana hiç inandırıcı gelmedi.
2. Az sonra oku..... şiir Orhan Veli Kanık'a ait. "İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı..."
3. Başlat..... kampanya tüm hızıyla sürüyor.
4. Biriktir..... cam, plastik, kâğıt atıkları geri dönüşüm merkezine gönderiyoruz.
5. Bize göster..... misafirperverliğe çok teşekkür ederiz.
6. Bugün burada konuş..... konular lütfen bu odada kalsın.
7. Cadde üzerinde aç..... kitabevi için satış danışmanı arıyorlar.
8. Dinle..... şarkının sözleri Nazım Hikmet'in bir şiirinden uyarlanmıştır.
9. Düzenle..... sempozyumda, çeşitli üniversitelerden uzmanlar bulunacak.

DİNLEME

SETENAY ALPSOY İLE RÖPORTAJ

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Ressam Setenay Alpsoy, lisans öğreniminden sonra yüksek lisans yapmayı düşünüyor. ()
2. Ressam, meslek yaşamında 20 küsur sergiye katıldı. ()
3. Ressam, dördüncü sınıftan sonra kendi resim dünyasını oluşturdu. ()
4. Ressam, uzun zaman düşünerek resimleri için "şehir" konusunu seçti. ()
5. Ressamın en çok kullandığı figürler evler ve sokaklar. ()
6. Ressam, şehir hayatından zaman zaman yılıyor. ()
7. Ressam, ara sıra şehirden kaçsa da şehir hayatını seviyor. ()
8. Ressam, bu röportaja kadar sadece iki kişisel sergi düzenledi. ()
9. Ressamın son sergisinin açık kalma süresi iki hafta. ()

YAZMA

5 İstanbul'a hiç gelmemiş olan bir arkadaşınıza İstanbul'u nasıl anlatırsınız? Aşağıdaki örnek cümlelerdeki gibi sıfatlar oluşturarak bir paragraf yazın.

- Bir yıl daha kalacak olduğum bu şehir...
- İstanbul'da yaşamakta olan insanlar...

KONUŞMA

6 "Sanatçı, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir." fikrine katılıyor musunuz? Nedenlerle ve örneklerle açıklayalım.

ÜNİTE 7

SANAT SANAT İÇİNDİR C. DOĞU BATI SANATI

fırtınadan dolayı, toplantı nedeniyle, senin yüzünden, arkadaşım sayesinde, geleceksin diye

-Aksaklıktan dolayı özür dileriz.
-Program değişikliği nedeniyle seminer iki saat sonra yapılacak.
-Baş ağrım yüzünden sabahtan beri hiçbir şey yazamadım.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Hangi geleneksel sanatları biliyorsunuz? Ülkenizde hangileri önemli?

OKUMA

TÜRK SÜSLEME SANATLARI

Ebru, kâğıt üzerine, özel yöntemlerle yapılan geleneksel bir süsleme sanatıdır. Ebru kelimesine köken olarak, bulut anlamına gelen Farsça “ebr” kelimesi gösterilmektedir. Bu kelimeden türetilen ve “bulut gibi” ya da “bulutumsu” anlamına gelen “ebri” kelimesi Türkçe’de değişerek “ebru” biçimini almıştır. Gerçekten de ebru bulut izlenimi uyandıran bir görünümüdür. Ebru kelimesi bir başka görüşe göre “su yüzü” anlamına gelen Farsça “âb-rûy” tamlamasından gelmektedir. Ebru sanatının ne zaman ve hangi ülkede ortaya çıktığı bilinmemekle birlikte bu sanatın doğu ülkelerine özgü bir süsleme sanatı olduğu kesindir. Bazı İran kaynaklarında ilk kez Hindistan’da ortaya çıktığı yazılıdır. Hindistan’dan İran’a, oradan da Osmanlılara geçmiştir. Gene bazı kaynaklara göre de ebru Türkistan’daki Buhara kentinde doğmuş ve İran yoluyla Osmanlılara geçmiştir. Batıda ebru “Türk Kâğıdı” diye adlandırılır.

Tezhip eski bir süsleme sanatıdır. Kelime, Arapça’da “altınlama, yıldızlama” anlamına gelir. Ama tezhip yalnız altınla değil, boya ile de yapılır. Daha çok yazma kitapların sayfalarını, hat levhalarının kenarlarını süslemede kullanılmıştır. Tezhip, doğuda olduğu kadar batıda da uygulama alanı bulmuş bir sanattır. Özellikle Orta Çağ’da Hristiyanlık’ın kutsal metinlerini, dua kitaplarını süslemede yoğun biçimde kullanılmıştır. Zaman içinde kitaplarda da resim öne

çıkışmış, tezhip yalnızca başlıklardaki büyük harfleri süslemekle sınırlı kalmıştır. Türkler’de tezhibin geçmişi Uygurlar’a kadar uzanır. Mani dininin Uygurlar arasında yayıldığı 9. yüzyılda tezhip sanatı da görülmeye başlamıştır. Bu dönemde İslam ülkelerinde de tezhip yaygın bir sanattır. Anadolu’ya Selçukluların getirdiği tezhip en gelişkin dönemini Osmanlılar zamanında yaşamıştır.

Hat sanatı denince Arap harflerinin kullanılmasıyla oluşturulan “güzel yazı” sanatı akla gelir. Bu sanat, Arap harflerinin 6. - 10. yüzyıllar arasında geçirdiği uzunca bir gelişme döneminden sonra ortaya çıkmıştır. Türkler, Müslüman olduktan ve Arap alfabesini benimzedikten sonra uzun bir süre hat sanatına herhangi bir katkıda bulunmamışlardır. Türkler, hat sanatıyla Anadolu’ya geldikten sonra ilgilenmeye başladılar ve bu alanda en parlak dönemlerini de Osmanlılar zamanında yaşadılar. Türk hat sanatının kurucusu sayılan Şeyh Hamdullah’ın üslup ve anlayışı 17. yüzyıla kadar sürdü. Hafız Osman (1642–98) Arap yazısına estetik bakımdan en olgun biçimini kazandırdı. Bu tarihten sonra yetişen hattatların hepsi Hafız Osman’ı izlemişlerdir. Türkler altı tür yazı (aklâm-ı sitte) dışında, İranlıların bulduğu talik yazıda da yeni bir üslup yarattılar.

Minyatür çok ince işlenmiş ve küçük boyutlu resimlere ve bu tür resim sanatına verilen addır. Orta Çağ’da Avrupa’da el yazması kitaplarda baş harfler kırmızı bir renkle boyanarak süslenirdi. Bu iş için, çok güzel kırmızı bir renk veren ve Latince adı “minium” olan kurşun oksit kullanılırdı. Minyatür kelimesi buradan türemiştir. Bizde ise eskiden resme “nakış” ya da “tasvir” denirdi. Minyatür için daha çok nakış kelimesi kullanılırdı. Minyatür sanatçısı için de “resim yapan, ressam” anlamına gelen “nakkaş” ya da “musavvir” denirdi. Minyatür daha çok kâğıt, fildişi ve benzeri maddeler üzerine yapılırdı. Minyatür, Doğu ve Batı dünyasında çok eskiden beri bilinen bir resim tarzıdır. Ama minyatürün bir Doğu sanatı olduğunu, Batı’ya Doğu’dan geldiğini ileri sürenler de vardır. Doğu ve Batı minyatürleri resim sanatı yönünden hemen hemen birbirinin aynısı olmakla birlikte renk ve biçimlerde, konularda ayrılıklar görülür. Minyatür, kitapları resimlemek amacıyla yapıldığından boyutları küçük tutulmuştur. Bu ortak bir özelliktir. Doğu ve Türk minyatürlerinin bazı başka özellikleri de vardır. Bu minyatürlerin çevresi çoğu kez “tezhip” denen bezemeye süslenirdi. Minyatürde suluboyaya benzer bir boya kullanılırdı. Bilinen en eski minyatürler Mısır’da rastlanan ve İÖ 2. yüzyılda papirüs üzerine yapılan minyatürlerdir. Daha sonraki dönemlerde Yunan, Roma, Bizans ve Süryani el yazmalarının da minyatürlerle süslediği görülür. Hristiyanlık yayılınca minyatür özellikle el yazması İncil’leri süslemeye başladı. Avrupa’da minyatürün gelişmesi 8. yüzyılın sonlarına rastlar. 12. yüzyılda ise minyatürün, süsleniecek metinle doğrudan doğruya ilgili olması gözetilmeye ve yalnızca dinî konulu minyatürler değil din dışı minyatürler de yapılmaya başlandı.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. Ebru, İran’da ortaya çıkmış bir sanat dalıdır. ()
2. Minyatür sanatı, hat sanatından daha eski bir sanattır. ()
3. Minyatür ve ebru sanatları Avrupalı sanatçılar tarafından da icra edilmektedir. ()
4. Bizans minyatürlerinden sonra Mısır minyatürleri ortaya çıkmıştır. ()
5. Minyatür ve tezhip sanatları bir arada kullanılırdı. ()
6. Doğu ve Batı minyatürleri arasında fark yoktur. ()

YA SİZ?

Metinde anlatılan süsleme sanatlarının kaçını ilk kez duyduunuz?

DİL BİLGİSİ

Edatlar (Pre-/Post position)

-DAn dolayı / nedeniyle (Due to / Owing to)

Bu edatlar isim ya da isim gruplarıyla birlikte kullanılarak ana cümledeki yüklem için sebepini anlatırlar.

These prepositions indicate the reasoning of the main sentence’s verb being used together with nouns or noun groups.

Örnek:

Kötü hava koşulları nedeniyle yolculuğumuzu erteleme kararı aldık.

Kötü hava koşullarından dolayı tur iptal edildi.

sayesinde / yüzünden (Thanks to / Due to)

Bu edatlar isim ya da isim gruplarıyla birlikte kullanılarak ana cümledeki yüklem için sebepini anlatırlar. Olumlu bir sonuç söz konusuysa “sayesinde”, olumsuz bir sonuç söz konusuysa “yüzünden” kullanılır.

These prepositions indicate the reasoning of the main sentence’s verb being used together with nouns or noun groups. In case of a positive result “sayesinde” is used. However, “yüzünden” is used when the result is negative.

Örnek:

Ağabeyimin yardımları sayesinde matematik notum yükseldi.

İzlediğim korku filmi yüzünden bütün gece uyuyamadım.

diye (so that)

Cümlede, sebep anlatan yan cümlenin sonuna gelir. Ana cümlenin öznesinin algısıyla ilgili sebebi anlatabilir. “de-” fiiline “+(y)A” eklenerek yapılan zarf-fiil yapısıdır.

It comes to the end of the dependent clause which presents the cause. It is also possible that it signifies the cause due to the perception of the main clause’s subject. It is the verbal adverb structure which was produced by adding “+(y)A” to the verb.

Örnek:

Kalabalık olacağız diye bir ekmek daha aldım. (Kalabalık olacağımız için ...)

Kalabalık olacağız diye bir ekmek daha almıştım. (Kalabalık olacağımızı düşünerek ... Ama olmadık.)

Annem, siz geleceksiniz diye bütün evi temizledi. (Geleceğiniz için ...)

Herkes çıktı diye biz de salonu terk ettik. (Herkes çıktığı için ...)

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Aile büyüklerimizin yaptığı yatırımlar bugün refah içinde yaşıyoruz.
2. Akşamki düğün organizasyonu..... bugün restoran hizmeti veremiyoruz.
3. Bilet fiyatları..... tatilimizi ölü sezona bırakmaya karar verdik.
4. Bilgisayara giren virüs son altı aylık çalışmamız yok oldu.
5. Bu gece dışarıda yiyeceğiz evde yemek yapmadım.
6. Burada toplantı olacak odayı boşalttılar.
7. Öğretmenimizin rahatsızlığı..... eğitim programımızı önümüzdeki hafta sonuna erteliyoruz.
8. Fırtına evlerin çatıları uçmuş, ağaçlar sökülmüş.
9. Gösterdiğiniz üstün başarı size bu plaketi sunmak istiyoruz.
10. Her zaman gittiğimiz restoran, tadilat bir hafta kapalı olacaktı.

DİNLEME

YILDIZ KENTER

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Yıldız Kenter doğduğu şehirde tiyatro eğitimi aldı. ()
2. Yurt dışında alanıyla ilgili eğitim aldı. ()
3. Devlet tiyatrosunda çalıştıktan sonra tek başına kendi tiyatrosunu kurdu. ()
4. Tiyatro alanındaki yenilikleri takip etmek amacıyla İngiltere'ye ve ABD'ye gitti. ()
5. Yıldız Kenter üç kez "Yılın Kadını" seçildi. ()
6. Türkiye dışında dokuz ülkede oyunlar sahneye koydu. ()
7. 1985'te devlet sanatçısı oldu. ()
8. Yıldız Kenter farklı kurumlar tarafından "en iyi kadın oyuncu" seçildi. ()
9. Kenter, yedi yıldır üniversitelerde oyunculuk dersleri veriyor. ()

YAZMA

5 Sanatı seviyor musunuz? Neden? Hangi sanatları seviyorsunuz? Neden? Bu ünite de öğrendiğiniz nedenleştirme yapılarını örneklerdeki gibi kullanarak anlatalım.

Örnek:

- Lise öğretmenim yüzünden sanatı sevmiyorum. Bana hep düşük not verirdi.
- Zamanımın olmaması nedeniyle sanatla ilgilenemiyorum.
- Beni rahatlattığı için sanatı seviyorum.
- Sanat yaparak para kazanmak zor diye öğrenciler bu alana yönelmiyorlar.

KONUŞMA

- #### 6 Resim öğretmenisiniz. Beğendiğiniz bir ressamın resmini sınıfta göstererek anlatalım. Resmin sizin üzerinizdeki etkisi, biçimsel özellikleri, sanatsal önemi, ressamın hikâyesi gibi unsurları göz önünde bulundurarak resmi çözümleyelim.

İstanbul Kültür Sanat Vakfı

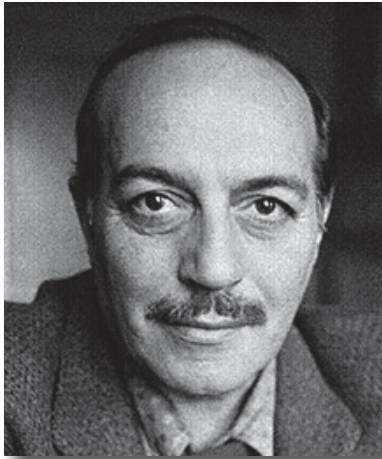
İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak İstanbul'da uluslararası sanat festivalleri düzenlemek amacıyla 1973 yılında Dr. Nejat F. Eczacıbaşı önderliğindeki 17 işadama ve sanatsever tarafından kuruldu. Vakfın birincil hedefi kültür ve sanat çalışmalarının en seçkin örneklerini sunmak ve aynı zamanda sanat yoluyla uluslararası bir platform oluşturarak Türkiye'nin ulusal, kültürel ve sanatsal değerlerini tanıtmaktır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 50. yıldönümü olan 1973 yılında ilk kez düzenlenen İstanbul Festivali, programında çoğunlukla klasik müziğe yer veriyordu. Bir süre sonra festival kapsamında diğer sanat dallarına da yer vermeye başlandı. Film gösterimleri, tiyatro, caz, bale performansları ve tarihi mekânlarda gerçekleştirilen sergiler de programda yer aldı. İzleyicilerin giderek artan ilgisi sonucu farklı sanat disiplinlerine ait etkinlikler, zaman içinde gelişerek ayrı festivaller olarak yapılandı.

Vakıf, 2004 yılında etkinliklerinin menzilinı artırarak, Doğu ile Batı arasındaki anlayış, diyalog ve etkileşim platformunun güçlenmesi adına yurt dışı projelerine başladı. Bu doğrultuda Avrupa'nın belli başlı kentlerinde festivaller düzenlendi. 2004 yılında "Şimdi Now" ile Berlin'de başlayan, 2005'te "Şimdi Stuttgart"la, 2007 ve 2008'de "Turkey Now" başlığı altında Amsterdam ve Rotterdam'da, 2008'de de Rusya'da devam eden yolculuğun 2009'daki durağı ise Viyana oldu. 1 Temmuz 2009'da başlayan ve 31 Mart 2010 tarihine kadar süren "Fransa'da Türkiye Mevsimi" çalışmaları da İKSV ve Culturesfrance ortaklığıyla yürütüldü. Vakıf, ayrıca 2007, 2009 ve 2011 yıllarında Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nun organizasyonunu üstlendi.

2012'de kuruluşunun 40. yıldönümünü kutlayan İKSV, İstanbul'u dünya kültür-sanat başkentleri arasında ön sıralara taşımak, kültür ve sanat yoluyla ulusal ve evrensel, geleneksel ve çağdaş değerler arasında sürekli ve kalıcı bir etkileşim sağlamak ve kültür politikalarının oluşturulmasında etkin rol oynamak amacıyla çalışmalarını sürdürüyor.

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

CEMAL SÜREYA

Cemal Süreya (Cemalettin Seber; 1931, Erzincan - 9 Ocak 1990, İstanbul) 1954'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümünü bitirdi. Maliye Bakanlığında müfettiş yardımcılığı ve müfettişlik görevlerinde bulundu. Aralıklarla da olsa Papirüs dergisini çıkarttı. Öne çıkan kitapları: Üvercinka (1958; Yeditepe Şiir Armağanı), Göçebe (1965; 1966 TDK Şiir Ödülü), Beni Öp Sonra Doğur Beni (1973), Sevda Sözleri

Gülün tam ortasında ağlıyorum
Her akşam sokak ortasında öldükçe
Önümü arkamı bilmiyorum
Azaldığını duyup duyup karanlıkta
Beni ayakta tutan gözlerinin
Ellerini alıyorum sabaha kadar seviyorum
Ellerin beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz
Ellerinin bu kadar beyaz olmasından korkuyorum

GÜL

İstasyonda tren oluyor biraz
Ben bazan istasyonu bulamayan bir adamım
Gülü alıyorum yüzüme sürüyorum
Her nasılsa sokağa düşmüş
Kolumu kanadımı kırıyorum
Bir kan oluyor bir kıyamet bir çalgı
Ve zurnanın ucunda yepyeni bir çingene
(1954)

SÖZÜN ÖZÜ

1. Aşağıdaki sanatla ilgili özlü sözleri, konularıyla eşleştirelim.

a. Sanat yapmanın amacı	b. Sanatçının bakış açısı	c. Sanatın işlevi
ç. Sanatın kaynağı	d. Sanatın özgünlüğü	e. Sanatın sonsuzluğu
	f. Sanatın toplum için önemi	

Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir. **Mustafa Kemal Atatürk**

Tenkit kolay, sanat güçtür. **Destouches**

Sanatın vazifesi, tabiatı kopya etmek değil, tabiatı ifade etmektir. **Balzac**

Sanat, sanat içindir. **Victor Cousin**

Sanat kâinatın içindedir, sanatkar bunu oradan çıkarabilendir. **Albrecht Durer**

Sanat, ekmeğin peşinde koşarsa alçalır. **Aristophanes**

Sanatçıya iki göz yetmez. **Lamartine**

Sanatçı, göz ve kulağını bize ödünç verir. **İspanyol Atasözü**

Sanat uzun, hayat kısadır. **Goethe**

Sanat, taklidin bittiği yerde başlar. **Oscar Wilde**

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

- Okulumuzda düzenlen..... sempozyuma, alanında uzman konuşmacılar gelecek.
- Perşembe akşamı düzenlen..... açılış kokteylimize hepinizi bekliyoruz.
- Programımıza başvur..... herkesi açılış kokteyline bekliyoruz.
- Sadece evraklarını tamamla..... adayların başvuruları alınacaktır.
- Sağ tarafta gör..... yapı Aya Sofya Müzesidir.
- Salonda şöminenin üstünde dur..... vazo Çin porselenidir.
- Sempozyumun açılışında yap..... konuşmayla büyük alkış aldı.
- Size hazırla..... yemeğin güzel bir hikâyesi var.
- Şu anda çal..... parça, Klasik Türk Müziğinin kilometre taşlarından.
- Taksim'de açıl..... sanat galerisinin adına henüz karar verilmemiş.
- Tartışmaya son noktayı koy..... deliller elimdeki bu dosyada.
- Toplantıda görüşül..... konular, projenin geleceği için çok önemlidir.
- Ver..... bilgiler için teşekkürler.
- Yangın ihbarı olmuş binayı boşalttırdılar.
- Yap..... tüm yardımlar kimsesiz çocuklar yararına kullanılacaktır.
- Yardımlarınız yeni okulumuzun açılışını yaz sonunda yapacağız.
- Yarın tanış..... yeni iş arkadaşımız Ankara'dan geliyormuş.
- Yarınki toplantıda alın..... kararlar her şeyi değiştirebilir.
- Yayıncılık sektöründeki tanıdıklarım yeni kitabımı kolayca bastırdım.
- Yazarın üzerinde çalış..... kitap büyük ses getireceğe benziyor.
- Yemeklerini ye..... konuklar tur otobüsündeki yerlerini alabilirler.
- Yeni yıl kutlamaları sokaklar cıvılcıvılcı.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bir eser hakkında değerlendirmeler yapabilirim.	1	2	3	4	5
2. Görüşümü sebepleriyle destekleyen eleştiri metinleri yazabilirim.	1	2	3	4	5
3. Görüşlerimi kendime özgü bir ifadeyle dile getirebilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

tevazu
ihtiras
muhakeme
bilinç
fazilet
hikmet
şuur
nahoş
işitsel
görsel
oran
duyu
reaksiyon
yazılım
küreselleşme
faktör
kalifiye
bileşke
entelektüel
uygar
yetkinlik
ütöpik

FİİLLER

arınmak
irtibatlandırmak
yapılandırmak

BECERİLER

Her tür yazılı metni anlayabilme
Yabancı kelime ve terimler içeren metinleri okuyabilme

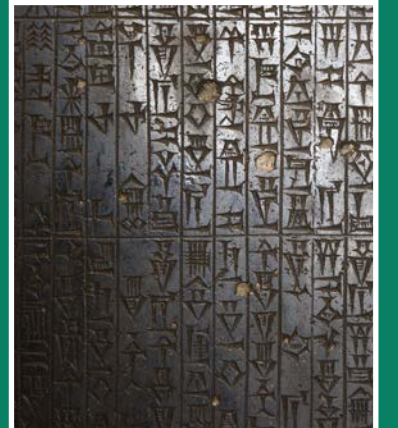
DİL BİLGİSİ

Ettirgen + Edilgen Çatılar
İşteş + Ettirgen + Edilgen Çatılar
Çift Ettirgen Çatılar

KELİMELER

Suç
Adalet
Hukuk

SUÇ VE CEZA

götürüldü, susturuldu, gösterilmedi

-Hırsız tutuklanarak cezaevine götürüldü.

-Mahkeme salonunda bağırınlar, hâkim tarafından susturuldu.

-Film, saatinde gösterilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki suç türlerinden hangilerini biliyorsunuz?

a. Kasten adam öldürme	b. Bilişim suçları	c. Kaçakçılık
ç. Gasp	d. Hırsızlık	e. Kundakçılık
f. Adam kaçırma	g. Terör	ğ. Yağma
h. Bilgisayar korsanlığı	ı. Kalpazanlık	i. Rüşvetçilik

2 Yukarıdaki suçları işleyen kişilerin adlarını ve yaptıkları işleri yazalım.

hırsızlık, hırsız, çalmak

OKUMA

3 Metni okuyalım ve aşağıdaki kelimeleri uygun boşluklara yazalım.

şeytanî olgudur sosyalleşme soğuk koşullar organlarının telkine istatistikler

SUÇ NEDİR?

Suç, uzun zamandan beri var olan ve gelecekte de devam edecek olan bir..... . Peki, suç bir tür hastalık mıdır? Toplumlar da görülen farklı toplumsal kurallara, kanunlara paralel olarak bu soruya da farklı cevaplar verilmiştir. Çok eski dönemlerde suç, ruhun bir hastalığı olarak düşünülmüştür. Bazı toplumlar da ise suç, bir davranış ve kötü ruhların etkisiyle ortaya çıkan bir hareket olarak görülmüştür. Düşünürlerin bir kısmı suçu, bir hastalık olarak görürken bir kısmı da suç nedenlerini bireyin dışında toplumsal çevrede, yoksulluk, ekonomik sorunlar, değişimler gibi toplumsal koşullarda aramışlardır. Ceza hukukuna göre suç, kanunların cezalandırdığı harekettir. Suç, birbirinden çok farklı durumları

kapsar. Biletini ödemedi otobüse binen de hırsızlık yapan da adam öldüren de suçludur. Suçluluğa psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve hukuksal yönleri kapsayan geniş bir çerçeveye bakmak gerekir.

Uzun yıllar yapılan psikolojik araştırmalar göstermiştir ki özellikle gelişme çağlarında insanın içinde yaşadığı onun nasıl bir insan olacağını, kişiliğini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle “suçlu kimdir?” değerlendirmesini yaparken bireyin suçluluğunu yalnız onun bireysel bir durumu olarak değerlendirmek, içinde yetiştiği olumsuz toplumsal koşulları göz ardı etmek, eksik bir değerlendirmeye sebep olacaktır. İnsanın gelişimi, nasıl bir kimliğe sahip olacağı daha çok çocukluk ve gençlik yıllarında biçimlenir. süreci küçük yaşlardan başlayarak yetişkinliğe kadar sürer. Bu dönemde yaşanan olumsuzluklar, kişinin kimlik oluşumunu olumsuz yönde etkiler. Özellikle ergenlik ve gençlik döneminin kişilik oluşumunda büyük önemi vardır. Aile ortamı, bireyin gelişimini etkileyen en önemli ortamdır. Birçok doğru ve yanlış öncelikle aile aracılığı ile öğrenilir. Aşırı disiplinli, sevgisiz ve soğuk aile ortamlarında büyüyen çocuklarda çeşitli psikolojik sorunların çok daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Özellikle suçlu çocuk ve gençlerin aileleri araştırıldığında ve ilgisiz aile ortamlarıyla karşılaşmıştır. Aile içindeki ilişkilerin, ailenin ekonomik durumunun, kültür seviyesinin

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Çok eski dönemlerdeki suç tanımıyla modern zamanlardaki suç tanımını karşılaştırınız.
2. Suç ve yetişme ortamı arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Basın ve yayın organlarının suça teşvik edici yönü nasıldır?
4. Çalışma imkânı bulamayan kişinin suç işleme ihtimali neden yüksektir?
5. Metne göre aşağıdaki çevresel koşullardan hangileri insanı suç işlemeye itebilir? İşaretleyelim.

Aile	()	İş hayatı	()
Kültür	()	Yakın çevre	()
Adalet düzeni	()	Tecrübeler	()
Yayın organları	()	Eğitim	()
Ekonomik durum	()	Teknoloji	()
Aile ortamı	()	Zeka durumu	()

YA SİZ?

Ülkenizdeki suç oranı ve ceza sistemi hakkında ne biliyorsunuz?

çocuğun üzerinde büyük etkisi vardır. İnsanları suça teşvik eden nedenlerin diğerleri ise şunlardır:

Zekâsı az olan kişi bulunduğu kültürün sosyal değerlerini kavrama ve ona uyma yeteneğine sahip değildir. Hareketlerinin sonuçlarını göremez. Böyle kişiler yatkın bir tip olduğundan zekâsı parlak ama suç yolundaki insanların etkisinde kalarak suç işleyebilirler.

İnsanların özellikle de çocukların aileden sonra en yakın çevresini okul oluşturur. Okul çocuğun hayatında sosyal tecrübeleri edindiği ilk yerdir. Buradaki hatalar ve olumsuzluklar çocuğun karakterinin oluşmasında zararlı sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Yoksulluk, suça ya doğrudan doğruya ya da dolaylı yoldan etki eder. Karnı aç olan bir kişinin çalışma eğilimi oldukça yüksektir. Çalışma imkânı bulamayan kişinin de suç işleme olasılığı oldukça yüksektir.

Gazete, dergi, televizyon, internet gibi basın ve yayın suça teşvik edici yayınlar yapmaları ve bu tür yayınların suça yatkın insanlar tarafından izlenmesi suça teşvik bakımından zararlı görülmektedir. Mesela bir cinayet haberi televizyonda bütün ayrıntılarıyla verilebilmektedir.

Öğrenim durumu ile suç arasında yakın ilişki bulunduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalar okuma ve yazma bilmeyenlerin suç işleme oranının çok fazla olduğunu göstermektedir.

..... erkeklerin kadınlardan daha çok suça eğilimli olduklarını göstermiştir. Kadının bedensel gücünün azlığı, cesaret azlığı gibi sebepler suç eğilimini azaltmaktadır.

Suç işleme ve suçluluk doğuştan bir kişilik özelliği değildir. Suçlu, büyük ölçüde olumsuz gelişim koşullarında yetişmiş, insan olarak hak ettiği değer ve özeni almamış bir kişidir. Suç işleyenlerin sorumluluğu büyük ölçüde çevresel ve toplumsal koşullardadır. Bu nedenle suçluları dışlamak, onlara düşmanca duygular beslemek ve onlardan nefret etmek yerine onları anlamak ve topluma kazandırma yoluyla suçların azaltılmasına katkıda bulunmak bütün insanların sorumluluğu ve görevi olmalıdır.

DİL BİLGİSİ

Ettirgen+Edilgen Çatılar (Causative Clause + Passive Voice)

Ettirgen çatı eki ve edilgen çatı eki aynı fiile getirilerek yapılır. Belirtilen işin bir başkasına yaptırıldığı anlamı verir.

Causative clause and passive voice are formed by adding the related suffixes to the same verb. It indicate that the action is being performed by someone else in that an agent causes or forces another participant to perform the action.

Fiil + -Dlr / -()t / -()r + -n / In / Il

Örnek:

Ev tepeden tırnağa temizletildi.

Bahçedeki çiçekler bahçivana sulatıldı.

Öğrencilere bir ayda beş kitap okutuldu.

İşçiler bütün gece çalıştırıldı.

5 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Bu konu bilim adamları tarafından uzun zamandır araş..... .
2. Bürodaki bütün işler Mehmet'e yap..... .
3. Hikâye, öğretmen tarafından öğrencilere oku..... .
4. Baskı hatası olan kitaplar topla..... .
5. Çocukların yemekleri ye..... .
6. Bütün ödevler kontrol et..... .
7. İşlerin tamamı nöbetçiye yap..... .
8. İki yüz sayfalık kitap bir günde yaz..... .
9. Bahçeye yeni meyve ağaçları dik..... .
10. Çocuklar servise bin..... .

DİNLEME

SUÇLU KİM?

6 Sizce kim suçlu? Metni dinleyelim ve suçlunun kim olduğunu bulalım.

Anne	()
Bahçivan	()
Aşçı	()
Çocuklar	()
Temizlikçi	()

YAZMA

7 Suçluları topluma kazandırmak için neler yapılmalıdır?

KONUŞMA

8 İnsanları suç işlemeye ailevi sebepler mi sosyal sebepler mi iter? İki grup oluşturalım ve tartışalım.

tanıştırıldı, barıştırıldı, yerleştirilmedi

-Okulun ilk öğrencileri birbirleriyle tanıştırdı.

-Kavga eden iki çocuk arkadaşları tarafından barıştırıldı.

-Alınan kitaplar, henüz kütüphanedeki raflara yerleştirilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

-Almanya'da 14-17 yaş arası suç işleyen çocukların ailelerine ağır para cezası veriliyor.

-Avustralya'da araba hırsızları, 10 hafta araba tamirhanesinde çalıştırılıyor.

-Güney Kore'de okuldan kaçan çocuklar, ıslahevine konuluyor.

-Kiribati'de sarhoş olmanın ve palmye yaprağı koparmanın cezası 3 gün hapis.

-Hollanda'da gürültü yapıp şikâyet edilen aile fertleri, üzerinde 'gürültücüyüm' yazan tişörtlerle geziyorlar.

-Singapur'da sakız çiğnemek yasak. Sakız çiğnemenin yasak olduğu ülkede sakız; bakkal ve marketlerde satılmazken, sakız almak isteyen bir kişi ancak eczaneden ve kimlik bilgilerini paylaştıktan sonra bu ürünü alabiliyor.

1 Ülkenizde yukarıdakiler gibi ilginç cezalar var mı?

OKUMA

ADALET NEDİR?

Herkese hakkı olanın verilmesini öngören ahlaki ilke. Toplum örgütlenmesinde malların, hakların ve görevlerin veya şereflerin aritmetik bölüştürülmesine adaletin yerine getirilmesi denir. Adalet, herkesin yeteneğine ve toplumda oynadığı role uygun olarak dağıtıldığı zaman doğru dağıtılmış kabul edilir. Aynı zamanda, neyin doğru, neyin yanlış (ya da haklı veya haksız) olduğunu karara bağlamak da adalet olarak adlandırılır. Bu, ya haksızlığa uğrayanın (mağdur) zararını telafi etmek ya da haksızlık yapanı cezalandırmak suretiyle yerine getirilir.

Genel anlamda "adalet" kelimesi, hükümler devletın kendi uyrukları arasındaki uyumsuzlukları veya anlaşmazlıkları kanuna göre bir hükme bağlama işidir. Bu anlamda adalet terimi, "yargı gücü"nü ifade eden diğer kelimelerle karıştırılır. Çünkü,

modern toplumlarda adalet hem bir faaliyet (adalet dağıtma faaliyeti) olarak, hem de bir teşkilât (bir ülkedeki mahkemeler ve yargı görevlileri) olarak algılanır.

Filozoflara Göre Adalet

Adalet kavramı tarih boyunca farklı şekillerde tanımlanmış olup filozoflar ve düşünce adamları konu hakkında değişik fikirler ileri sürmüşlerdir. Adaletin yerine getirilmesi ancak adaletsizliğin ortaya çıkması sonucudur. İlk anlamında adalet, insanların birbirlerine nasıl davranacaklarını öngören kuralları göz önüne alma ve uygulamayı, yani hakları ve görevleri kapsar. Bu iki kavram Aristoteles'in "Etik" adlı eserinde sistematik biçimde ele alınmıştır.

Platon, kanun yönetiminden çok bilgelerin (filozofların) yönetiminden yana olduğunu belirtir. Çünkü, kanun herkes için en soylu ve en adil olanı anlayamaz ve böylelikle en iyiyi uygulayamaz. Platon, "Devlet"te insanın tabiatına mükemmelen uygulanabilen bir adalet kavramı geliştirir. Bu adalet, aklın kullanılmasıyla keşfedilebilir. Aristoteles doğal ve uzlaşım sal adalet ayrımını yapar. Birincisi evrensel, ikincisi ferdi durumlara mahsustur. Bu ikisi çatışınca doğal adalete müsaade etmek uzlaşım sal adalete düşer. "Devlet"te Platon, adaleti itidal, bilgelik ve cesaretle birlikte dört asli erdemden biri olarak zikreder. Adalet, denetleyici ve düzenleyici bir erdemdir. Adil kişi, ihtirasları akılla denetleyen, kendisini disipline edebilmiş kişidir. Akıl sahibi bir varlık olarak insan, kendi tabiatı hakkında düşünmekle nasıl davranacağını anlayabilir. Hobbes ise farklı bir adalet kavramı öne sürmüştür. Bir akit, bir sözleşme yapılmışsa onu bozmak adalet dışı bir şeydir. "Adaletsizlik söz verip yapmamaktır ve adaletsiz olmayan her şey adildir.

Adalet, bugün de herkese hakkını vermek ve doğruyla yanlış biribirinden ayırmak anlamlarında kullanılmakla birlikte devletın bu görevini yerine getirecek kamu teşkilatları farklı biçimlerde olmaktadır. Genelde adalet hizmetleri siyasi ve idari otoritenin kumanda alanının dışında bağımsız kurumlar şeklinde düşünülmektedir. Devlet ve fert açısından adalet farklı anlamlar taşımaktadır. Devlet için adalet, kanunların yapımında, hak ve görevlerin dağıtılmasında belli kişileri veya zümreleri ötekilere üstün tutmadan vatandaşlara aynı hakları vermesini ve aynı görevleri yüklemesini ifade eder. Fert için ise vatandaşların mümkün olduğu kadar birbirinin hakkına uymaya mecbur bırakılmasını ifade eder.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Adaletin yerine getirilmesi için modern bir toplumda olmak gerekir. ()
2. Platon'a göre bilgelerin yönetimi daha adildir. ()
3. Adalet kavramı tarih boyunca yalnız bir şekilde tanımlanmıştır. ()
4. Adil kişi, hırslarını kontrol edebilen kişidir. ()

YA SİZ?

Ülkenizdeki suç oranları nasıl? Anlatalım

DİL BİLGİSİ

İşteş+Ettirgen+Edilgen Çatılar (Reciprocal Voice+Causative Clause + Passive Voice)

Fiil + -Iş + tIr + II

İsim + IAş + tIr + II

İşteş çatı eki, ettirgen çatı eki ve edilgen çatı eki aynı fiil veya isim köküne getirilerek yapılır. Karşılıklı olarak yapılan işin bir başkası tarafından yaptırıldığı anlamı verir.

Reciprocal Voice, causative clause, and passive voice are formed by adding the related suffixes to the same verb. In a reciprocal structure each of the participants occupies both the role of agent and patient with respect to each other in that the action is mutually performed as it is being asked or forced by someone else.

Örnek:

Toplantı sonunda bu konunun tekrar görüşülmesi kararlaştırıldı.

Bu sorunu çözmek için iki tarafın görüştürülmesi gerekiyor.

Yapılacak işler çalışanlara paylaştırıldı.

3 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Trafik kazasında babasını kaybeden Elif, arkadaşları tarafından sakin.....
2. Her iki konu uzmanlar tarafından bütün yönleriyle karşı.....
3. Gönderilen hediyeler çocuklar arasında böl.....
4. Oynanacak oyun için öğrenciler öğretmen tarafından eş.....
5. Ziyaretçiler hastayla gör.....
6. Karakola götürülen şüphelinin geçmişi ara.....
7. Kavga edenler çevredeki insanlar tarafında yat.....

4 Aşağıdaki fiilleri kullanarak cümleleri tamamlayalım.

sıkış- çarp- tut- gör- döv- karşı böl- tart- tanı- bul-

1. Bitlisin köylerinde yaşayan ve ekonomik durumu iyi olmayan 28 çocuk, Bitlis Kamp Eğitim Merkezinde kayak sporuyla
2. Hayvanseverler hayvanların karşı çıkıyor.
3. Cezaevinde yaşayan tutuklular bayram günleri boyunca aileleri ile
4. Toplantıda geçen dönemin projeleri ile yeni projeler..... ve yeni kararlar alınacak.
5. Uzun zamandır küs olan arkadaşlar arkadaşlarının zoruyla barıştırıldı.
6. Son model arabalar güvenlik testi için son kontrolleri yapıyor.
7. Zengin adamın mirası tüm akrabalarına eşit miktarlarda
8. Bu dosya çok yüklü. E-postayla gönderemiyorum. Bu nasıl ? Biliyor musun?
9. Konuşma sınavında öğrenciler öğretmen tarafından bir konu hakkında
10. Gezide öğrencilerin kaybolmaması için öğrenciler el ele gezdirildi.

DİNLEME

SUÇ VE CEZA

5 Metni dinleyelim yanlışları düzelteyim

Raskolnikov, yoksul düşmüş bir öğrencidir ve tefeci bir kadına adeta köle olmuştur. Çünkü bütün maaşını borçlarını tamamlamak için tefeciye veriyordu. Fakat kadına olan borcu bir türlü bitmek bilmiyordu. Raskolnikov bu kadının toplum için zararlı olduğunu düşünmekte ve yaşaması için hiçbir neden görmemektedir. Raskolnikov tefeciyi öldürmeye karar verir ama tefeciyi öldürmek için evine gittiğinde işler ters gider ve tefecinin kız kardeşini de öldürmek zorunda kalır. Raskolnikov bundan sonra müthiş bir rahatlama hisseder ve hiç pişman olmaz. Kimsenin kendisini görmediğini ve geride iz bırakmadığını bildiği halde rahatlama ve arınmayı isteyen Raskolnikov tefecinin evine gelir, komiserle tanışır. Komiser Porfiry Petroviç, Raskolnikov'dan şüphelenmez. Raskolnikov bir gün başka bir şüpheli ile karşılaştırılmak için karakola çağırılır ama o katil olduğunun anlaşıldığını sandığı için karakolda fenalık geçirir ve soruşturmanın baş şüphelisi olur. Komiser Porfiry Petroviç, çok zeki ve tecrübeli bir adamdır. Raskolnikov'un katil olduğunu çok geçmeden anlar ama onun suçunu kanıtlamak için biraz daha bekler. Bir meyhanede babasıyla tanıştığı ve temiz kalpli Sonya'ya suçunu ve aşkını itiraf eden Raskolnikov, sonunda Sonya'nın da zorlamasıyla teslim olur. Raskolnikov daha sonra Sibirya'ya hapsedilir. Daha sonra ise Raskolnikov bir anlamıyla yeniden doğar. Dostoyevski romanını "Ama burada, yeni bir hikâye, bir adamın derece derece yenileşmesinin, yavaş yavaş yeniden hayat buluşunun, bir dünyadan bir başka dünyaya geçişinin, şu ana kadar hiç bilmediği yeni bir gerçekle tanışmasının hikâyesi başlıyor." diyerek romanını bitirir.

YAZMA

6 Arkadaşımızla birlikte aşağıdaki durumlardan birini seçip olay raporunu göz önünde bulundurarak polis ve mağdur arasında geçen bir diyalog yazalım.

Evinize hırsız girdi.

Çantanız çalındı.

Bir sürücü yolda bir çocuğa çarptı.

Olay raporu

Ad soyad :

Olayın oluş yeri ve zamanı :

Gerçekleşen olay :

Çalınan eşyalar ya da zarar gören kişilerin teşhisi :

Şüphelinin teşhisi :

Tanıklar :

KONUŞMA

7 Aşağıdaki konulardan birini seçerek konuşalım.

- Başınızdan geçen ya da şahit olduğunuz bir suç olayı
- Son zamanlarda duyduğunuz bir suç olayı
- Geçmişteki ünlü bir suç olayı

getirmek, götürmek, yazdırtmak

-Bu makinelerin hepsini yurt dışından getirttim.

-Yeni evimize bu buzdolabını da götürtelim mi?

-Yaşlandıktan sonra notlarını kızına yazdırtıyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki hukuki terimlerle anlamlarını eşleştirelim.

1. Şartlı tahliye ()

2. Kriminoloji ()

3. Sanık ()

4. Dava ()

5. Beraat ()

a. Suçlu olduğu sanılan kimse.

b. Tutuklu olan kişiyi, çeşitli şartlar öne sürerek ve o şartların uygulanmasını isteyerek serbest bırakmak.

c. Hukuk kurallarının uygulanması ya da bir hakkın sağlanması için mahkemeye yapılan müracaat.

ç. Suçun açıklamasını yapan, suçlu davranışın nedenlerini inceleyen, suçun önlenmesi ve suçlulukla mücadele ile ilgilenen bilim.

d. Herhangi bir suçtan yargılanıp temize çıkmak, aklanmak.

OKUMA

ESARETİN BEDELİ

“Esaretin Bedeli”, Stephen King’in bir hikâyesinden sinemaya uyarlanan, hem kitap hem de film olarak büyük bir ilgiyle karşılanan bir eserdir.

Her bankanın kendisini alabilmek için tekliflerde bulunduğu, alanında çok ünlü bir banka müdürü vardır. Çok da iyi maaş almaktadır. Ayrıca genç ve güzel bir eşi vardır. Bir gün işten eve geldiğinde

perdede eşini bir başka erkekle görür. Bunun üzerine evinden uzaklaşır, birahaneye içmeye gider. Geldiğinde karısını banyoda öldürülmüş olarak bulur. Bunun üzerine çok ünlü banka müdürü hapisaneye atılır. İdamla yargılanır. Müebbet hapis cezasına çarptırılır. ABD’nin en pis hapishanelerinde yatmaya başlar. Çok büyük işkenceler görür. California’da kaldığı hapishanede bir çiçek serası yapar. Dışarıya canlı çiçek satışı yaparlar, bu sayede hapishane müdürü oldukça yolunu bulur. Müdürün tayini çıkar. Tayini çıktığı hapishaneye banka müdürünü de götürür. Müdür, artık cezasını burada çekmeye başlar. Bir gün hapisanenin bahçesinde volta atarken yerden bir taş alır. Satranca çok meraklıdır. Taşın oldukça yumuşak bir yapıya sahip olduğunu görür. Taş toplamaya başlar. Cezaevi müdüründen minyatür bir çekiç temin eder, şah, kale, vezir, at vs. satranç taşları oymaya başlar. Bu esnada hapishane zemininin oldukça yumuşak bir yapıya sahip olduğunu fark eder. Duvarı oymaya başlar. Çıkan pislikleri, molozları her öğlen bahçede volta atarken cebinden boşaltır. Bu duvara o yılın en ünlü modelinin dev posterini yapıştırır. Geceleri duvarı kazmaya devam eder. İşi bitince bu posterini deliğin üzerine kapatır. Bu şekilde on sene sürüp gider. Bu esnada hapisanenin kütüphanesini geliştirir. Yeni yeni kitaplar temin eder. Bütün mahkûmlara kitap okumayı alışkanlık haline getirir. Bu esnada hapishane müdürünün muhasebe kayıtlarını tutar. Müdür, hapisanenin sırtından oldukça yüklü miktarda haksız kazanç elde etmektedir. Bu rakamlar hiç de önemsenmeyecek rakamlar değildir.

Bankacımız yeni kitaplar temin etmek ister. Hapishane müdürü izin vermez. Bankacı yeni kitaplar gelmediği takdirde hesapları tutmayacağını bildirir. Bunun üzerine hücre cezasına çarptırılır. Bir ay lağım farelerinin bulunduğu karanlık bir

2 Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.

1. Banka müdürü ile suçlanır.
2. Hapishane müdürünün banka müdürünü yanında istemesinin sebebi
.....
3. Banka müdürü fark edince hapishaneden kaçmayı düşünür.
4. Hapishanenin müdürü
..... için banka müdürü hesapları tutmaz.
5. İnsanların kitapları hibe etmesiyle hükümlülerin
..... sağlar.
6. Banka müdürünün paraları çalmasının sebebi
.....
7. Banka memuru
..... paraları çalar.

YA SİZ?

Diyelim ki haksız yere hapishaneye atıldınız. Neler yapardınız?

hücrede aç susuz bırakılır. Artık açlıktan fare yemeye başlar, hücre cezası biter. Müdür, ısrarla hesapların tutulmasını emreder. Kitaplar gelmediği müddetçe hesapları tutmayacağını yineler. Sonunda müdür çaresiz kalır gazeteye ilan verir. Bu ilan dolayısıyla hapishane, kitapları hibe etmek isteyen insanların akımına uğrar. Banka müdürü ve yükümlüler bu durumdan çok hoşnut kalır. Hükümlüler, tekrar tekrar okudukları kitaplardan kurtulur, yeni yeni kitaplar okumaya başlarlar.

Banka müdürü, artık muhasebe kayıtlarını tutmaya başlar. Bu arada 20 yaşında hapse giren, şu anda 65 yaşında olan bir mahkûmu kütüphaneye sorumlu olarak bırakır. Bu adam, 45 yılını hapishanede geçirmesi ve iyi niyeti göz önünde bulundurularak şartlı tahliye edilir. Kendini hapishaneye adayın bu adam dışarı çıktığı zaman uzun bir süre bir bocalama geçirir. Hapishane bu kişiye bir süper markette alışveriş yapan müşterilerin aldığı ürünleri kasadan sonra poşetleme görevi verir. Birde kalacak yer temin eder. Yaşlı adam kütüphanede çok sevilen bir kişi iken bu işte önemsenmeyen bir kişi olmayı benimseyemez. Kaldığı evde kendisini asar. Bunu duyan banka müdürü çok üzülür. Kendisinin de ileride aynı duruma düşmemesi için kendisine maddi zemin hazırlama kararı alır. Hapishane müdürünün tutturmuş olduğu hesabı bir üçüncü şahıs üzerine kayıt ettirir. Bu müdürün de kafasına yatar. Sahte bir kimlik çıkarılır. Bütün hesaplar bu şahsın üzerinden kaydedilir. Sonunda banka müdürü, hapishane müdürünün takım elbise ve ayakkabısını alır. Bir poşetin içerisine koyar, kazmış olduğu tünelden hapishanenin lağım kanalına ulaşır. 4 km lağım kanalının içinde ilerler ve hapishanenin dışına, kanalın döküldüğü yer olan bir nehre çıkar. Burada elbiselerini değiştirir. Üçüncü şahsa ait olan kimlik de yanındadır. Bankadan bu parayı çeker, özlemine duyduğu yeni bir hayata başlar.

Sabahleyin sayımda bir kişinin yok olduğu fark edilir. Banka müdürünün odasına bakılır, müdür yok. Ararlar müdürü bulamazlar. En sonunda posterini kaldırır ki ne görsünler: Bir tünel! Hapishane müdürünün aklına hemen banka hesabı gelir, bir bakar ki hesap bakiyesi sıfır. Bunun üzerine hapishane müdürü intihar eder. Banka müdürü ise kendisine yeni bir hayat kurar.

DİL BİLGİSİ

Çift Ettirgen Çatlar (Doubled Reciprocal Voice)

Fiil + (t) / Dır / (r) + t / tlr

Geçişsiz fiillerin ve geçişli fiillerin üzerine en fazla üç ettirgenlik eki getirilerek yapılır. Bu yapı çok fazla kullanılmaz.

The structure is formed by adding at most three reciprocal voice suffix to an intransitive verb or maximum two reciprocal voice suffix to a transitive verb. This structure is not used very much.

Örnek:

Ahmet Bey şoförüne aldığı yeni arabasını günde iki defa yıkattırıyor.

Yaşlı kadın kapıdaki kedilere süt içirtti.

Patron işçileri bütün gün hiç durmadan çalıştırttı.

3 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Polis, yanlış park eden araçları çekiciye kal..... .
2. Onu kızdırıp söyle..... .
3. Babam, bozulan musluğu tesisatçıya değiş..... .
4. Yusuf, saçlarını berbere kes..... .
5. Yaşlı adam, bahçedeki meyveleri çocuklara toplama..... .

DİNLEME

KAŞAĞI

4 Ömer Seyfettin'in "Kaşığı" adlı hikâyesini dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Hasan ve ağabeyi için çok zevklidir.
2. Ağabey, kaşığıbulur.
3. Babası Hasan'a cezası verir.
4. Sizce hikâyenin ana fikri nedir?

Öyküyü dinleyelim ve aşağıdaki bölümleri doldurarak özetleyelim.

Hikâyedeki kişiler(fiziksel özellikler, karakter):

Hikâyenin geçtiği yer:

Zaman:

Olay:

Sonuç:

Konu:

Anafikir:

YAZMA

5 Bir hapishanede müdür olsanız suçluların eğitimi için ne gibi çalışmalar yapardınız? Rapor hâlinde yazalım.

KONUŞMA

6 Sizce vicdan azabı çekmek de bir ceza mıdır? Tartışalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

İLK KANUNLAR

Eski Türk Kanunları

Eski Türklerde “Töre” adı verilen örfi hukuk uygulanmıştır. Bu hukukun üç kaynağı vardır: Birincisi, halktır. Halkın örf ve adetlerinden çıkan hukuka “Yusun” adı verilmiştir. İkincisi, kurultay yani beylerin kararlarıdır. Üçüncüsü ise kağandır. Yani kağanın yasama çalışmaları sonucunda meydana gelen kurallardır.

1. Dövme ve yaralama suçlarının cezası yalnız hayvanla ödenen tazminattan ibarettir.
2. Bir kimsenin gözünü kör eden, kızını veya karısının mallarını o adama vermekle yükümlüdür.

12 Levha Kanunları

Roma İmparatorluğu dönemine ait ilk yazılı kanunlar olan 12 Levha Kanunları, Roma toplumundaki Patrici (soylular) ve Pleb (halk) arasındaki sınıf mücadelesi sonucu hazırlanmıştır. Bu kanunlardan bazıları şunlardır:

1. Vatana ihanet, ana veya babayı öldürme, kundakçılık (suçlu kırbaçlanır, zincire vurulur, ateşle öldürülür).
2. Yalancı şahitlik (suçlu uçuruma atılarak öldürülür).

Hammurabi Kanunları

Hammurabi kanunları, MÖ 1760 yılı civarında Babil Kralı Hammurabi tarafından Mezopotamya’da oluşturulan, tarihin en eski yazılı kanunlarından biridir. Bu kanunlardan bazıları şunlardır:

1. Bir kimse, bir eve girecek delik açarsa o deliğin önünde ölümle cezalandırılır ve gömülür.
2. Bir evde yangın çıkar ve oraya yangını söndürmeye gelen bir kimse evin sahibinin malında göz gezdirip evin sahibinin malını alırsa kendisi de aynı ateşe atılır.

SÖZÜN ÖZÜ

“Mal cimride, silah korkaklarda, karar da zayıflarda olursa düzen bozuktur.” **Hız.Ebubekir**

“Adalet hissi insanlarda doğuştan mevcuttur.” **Çiçero**

“Hukuk ile medeniyet ve kültürleri arasında ahenk kuramayan cemiyetler bedbahttırlar.” **Falih Rifki Atay**

Adalet kutup yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan herşey onun etrafında döner. **Konfüçyüs**

HİLMİ YAVUZ

Hilmi Yavuz 14 Nisan 1936'da İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesini bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki eğitimini yarıda bıraktı. İngiltere'ye gitti. BBC'nin Türkçe bölümünde çalıştı. Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli yayınevleri ve ansiklopedilerde görev aldı. Cumhuriyet, Milliyet, Yeni Ortam gazeteleri ve çeşitli dergilerde "Ali Hikmet" imzasıyla inceleme, eleştiri ve denemeler yazdı. Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İlk şiirleri Kabataş Erkek Lisesinde edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil yönetiminde çıkan "Dönüm" dergisinde yayınlandı. Bu dönemde daha çok İkinci Yeni akımının etkisinde imgeci şiirler yazdı. Sonraki yıllarda gelenekçilikle çağdaş bir bakışı kaynaştıran, biçim ve özün dengelendiği bir düzey sergiledi. İslam mistisizmi, özellikle de tasavvuftan yararlanarak kendine özgü bir kelime dağarcığı geliştirdi. Hâlen "Zaman" gazetesinde kültür yazılarına ve Bilkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam etmektedir. Talat Halman tarafından "Şairi Azam" sıfatı verilmiştir.

Aynalar ve Zaman

erguvanlar geçip gittiler bahçelerden
geriye sadece erguvanlar kaldı

şair! bahçelere özenecek ne vardı?
işte tenhâ her yanımız, hep tenhâ
ne aradık sözcüklerin kuytularında
ne bulduk soldukça çoğalan dilimizde?
Zaman'ın sırası hâlâ duruyor olmalı ki üzerimizde
biz bakınca görünen aynalardı

nasıl var olduysanız öyle kayboldular
bir yazın tiniyle bir güzün bedeni
hem birleşti hem de ayrıldı sizde
şair! gördünüz kimbilir kaç aşkın battığını
o derin sulara kapılmış şiirlerinizde...
nedeni, ne kayalar ne fırtınalardı

kuytulardı, geçip gittiler sözlerimizden
geriye sadece kuytular kaldı

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Kurban bayramı için
2. Binaların projeleri
3. Kirlenen camlar
4. Müdürün talimatıyla
5. Yerin binlerce metre altından

- a. temizlikçilere sildirildi.
- b. maaşlar hesaplara yatırıldı.
- c. petrol çıkarıldı.
- ç. koyunlar kestirildi.
- d. mimarlara çizdirildi.

2. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Dağılan kitabın sayfaları yapış..... .
2. Ayrılan çift, ailelerin yardımıyla birle..... .
3. Şüphelilerin parmak izleri karşıla..... .
4. Yaralı hayvanın tedavisi uyu.....sonra yapıldı.
5. Test sürüşü için arabalar çarp..... .

3. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Öğretmen, öğrencilerine portre resimler çiz..... .
2. Evdeki bütün eşyaları bir kişiye in..... .
3. Babası uyumadan önce bütün ışıkları Can'a sön..... .
4. Bütün yemekleri lokantadan al..... .

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz.
1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Yabancı kelime ve terimleri içeren uzmanlık alanına yönelik okumalar yapabilirim.	1	2	3	4	5
2. Hemen hemen her türlü yazılı metni anlayıp yorumlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

olgu
telkin
çerçeve
biçim
yetişkin
ergenlik
teşvik
yatkın
yayın
eğilim
nezaret
islahevi
palmiye
fert
mağdur
telafi
hükümrân
uyuşmazlık
sistemâtik
soylu
uzlaşımsal
ferdi
itidal
asli
ihtiras
akit
kamu
otorite
eser
müebbet
işkence
sera
minyatür
moloz
poster
lağım
hibe

FİİLLER

çatışmak
zikretmek
volta atmak
yolunu bulmak
bocalamak
önemsemek
öngörmek
örgütlenmek
temin etmek
oymak
kavramak
edinmek
kapsamak

BECERİLER

Argo içeren konuşma dilini anlayabilme
Edebî söz sanatlarını kullanabilme

DİL BİLGİSİ

İkilemeler
Mecaz anlam
Ad aktarması

KELİMELER

Mizah
Mizahi ifadeler
Argo

HAYATA GÜLÜMSE

ÜNİTE 9

HAYATA GÜLÜMSE

A. MİZAH NEDİR?

koşa koşa, aşağı yukarı, saçma sapan, apar topar, mal mülk, sağ salim, horul horul

-Ankara'ya varmamıza aşağı yukarı 45 dakika kaldı.
-Kalp krizi geçiren teyzesini apar topar hastaneye kaldırdılar.
-Buradaki tüm malı mülkü satıp İstanbul'a yerleştiler.
-Aşşe'yi en son gördüğümde horul horul uyuyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 "Mizah" kelimesinin anlamını biliyor musunuz? Türkiye'de ve dünyada tanıdığınız mizahçılar var mı?

OKUMA

MİZAH HER KAPIYI AÇAR

Nasıl ki güzellik karşı koyulamaz bir çekim yaratıyorsa mizah da en az güzellik kadar etki yapar. Sadece karşı cinslerin ilişkilerinde değil, bütün ilişkilerde mizahın her kapıyı açan bir işlevi vardır.

Ne kadar ciddi ne kadar öfkeli olursanız olun, zekice yapılmış iyi bir esprinin sizin içinizdeki güzel insanı ortaya çıkaran bir etki yapar. Egonuzun duvarları aniden yıkılır. Sizi güldüren kişi, ruhunuza ulaşır. Onunla bağ kurmaya hazır hale gelirsiniz.

Hepimiz ergenlik yıllarımızdan başlayarak kendi kimliğimizi oluştururken adına ego dediğimiz kaleler inşa edip içine varlığımızı gizliyoruz. Aradan yıllar geçtikçe varlığımıza kendimiz bile ulaşamaz oluyoruz. Çoğumuz tatsız, tuzsuz insanlar haline dönüşüyoruz. Hayat mücadelesi bizi bizden uzaklaştırıyor.

Nasıl masallar ve öyküler bizi çocukluğumuzun saflığına geri döndürüyor- sa mizah da bizim içimizdeki çocuğu ortaya çıkarıyor. Ağız dolusu kahkaha atan, kendinden geçen (egosundan kurtulan) insanlara bakın, onların içindeki çocuğun ortaya çıktığını görürsünüz.

Güldürmek dünyanın en ciddi işlerinden biridir, keskin bir zekâ gerektirir. Mizah yeteneği olan esprili insanlar, toplumsal değişime öncülük yapabilecek insanlardır. Bir siyasetçinin yıllar boyunca anlatamayacağı bir fikri, iyi bir mizahçı saniyeler içinde anlatma gücüne sahiptir.

Bir toplumun yeni fikirleri sahiplenmesinin en kısa yolu; yeni fikri, senaryo yazarlarının ya da mizahçıların anlatmasıdır. Bir ülkede dönüşümü siyasetçiler başlatır, ama yeni fikirleri topluma benimsetenler sanatçılardır.

Mizah yapanın ayrıcalığı vardır, ona krallar bile karşı gelemes. Krallara kimsenin söylemeye cesaret edemediği sözleri söyleyenler hep soytarılar olmuştur. Bu özelliklerinden dolayı soytarılar, en çok saygı duyulan kişilikler arasındadır.

Mizah, halkın iktidara başkaldırdığı durumlarda yeşermiştir. İnsanlar deviremedikleri iktidarla "alay eden" mizah hikâyeleri yaratmışlardır. Ortaçağda kiliseyle ve krallarla alay eden öykü anlatıcıları ve soytarılar, düzeni en sivri dille eleştiren insanlar olmuşlardır.

Eski Yunanda güldürünün babası Aristofanes'tir. "Hayat tiyatro gibidir, en kötü insanlar en iyi yerde otururlar." sözünün sahibi Aristofanes'tir. Bizde ise Nasrettin Hoca ve Bektaşî fıkraları, Marco Paşa hikâyeleri, Karagöz Hacivat anlatıları sadece güldürmekle kalmaz, en ciddi söylevlerin iletemeyeceği mesajları bir çırpıda iletir.

Freud, "Yaptığımız espriler sayesinde son derece önemli mesajlar kabul görür, ciddi bir ifadeyle söylenen sözler kabul edilmez." der.

Mizah, sivri dilli bile olsa kin ve düşmanlık duyguları yaratmaz.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Mizah yapan kişiler insanlar üzerinde olumlu etkiler bırakır. ()
2. Bir toplumun yeni bir düşünceyi sahiplenmesini mizahçılar sağlar. ()
3. Yazar göre yöneticilerin mizah kullanması iş hayatlarını olumsuz olarak etkiler. ()
4. Mizah insanları birbirine yakınlaştırır. ()
5. Mizahçılar sadece halkı eğlendirir. ()

3 Metne göre mizahın beş faydasını söyleyelim.

YA SİZ?

Sizin ülkenizde mizahın halk arasındaki popülerliği ne kadar?

Sadece filozoflar değil psikologlar, sosyologlar, pazarlamacılar, doktorlar, eğitim bilimciler için de mizah başlı başına bir araştırma konusu ve çalışma alanı. Her geçen gün mizah üzerinde yapılan çalışmalar, bilimsel kanıtlar çoğalıyor. Gülmenin insan bedenine ve ruhuna ne kadar iyi geldiği çok iyi biliniyor. (Ben bundan birkaç yıl önce mizahla ilgili onlarca kitap okudum. Mizahın -insanın bir ömür harcayacağı kadar- uçsuz bucaksız bir konu olduğunu anladım.)

Gülmenin birleştirici bir etkisi vardır. Tanımadığımız birisiyle ilk karşılaşmamızda ona gülümseriz;çünkü gülümseme, bizim karşımızdakini kabul etmemizin göstergesidir.

Yönetim denince ilk olarak akla “otorite ve kurallar” geliyor. Her ne kadar son yıllarda duygusal zeka ve empati gibi kavramlar yönetim pratiğinin parçası olsa da yönetim, mizah ya da gülmeye ilişkilendirilmez. Aksine gülme ile yönetim kavramının yan yana gelmesi yadırganır ve yöneticinin mizah yapması onun otoritesini zedeleyecekmiş zannedilir. Hâlbuki mizah, hayatımızın her alanında ve her anında vardır.

İş hayatımıza mizahı ne kadar çok sokabilirsek o kadar yaratıcı oluruz. Ciddiyetle, sertlikle, zıtlıklarla, çatışmalarla, gerginliklerle çözemeyeceğimiz sorunlara mizahla yaklaşmak, çözümü kolaylaştırır. Mizah yaşadığımız zorlukları hafifletir, yük olmaktan çıkarır.

Esprî, savunma mekanizmalarını ortadan kaldırarak kabul etmeyi ve kabul edilmeyi kolaylaştırır. Daha da ötesi birlikte gülebilen, aynı esprî anlayışını paylaşan insanlar arasında çok hızlı bir doğal bağ oluşur. Aynı esprîlere gülen insanlar aynı takımın parçası olurlar.

Mizah sadece hayatı neşelendirmekle kalmaz, öğrenmeyi de kolaylaştırır. Gerginlikleri yumuşatır, insanları yakınlaştırır, en ciddi ortamlara insani bir boyut katar. Mizah en ağır durumları hafiflettiği için ruhumuzu dengeye getirir.

Bir insanın kendisiyle “alay edebilmesi”, bir olgunluk ve özgüven işaretidir; kendisiyle barışık olduğunun göstergesidir.

En zor konuları bile mizahla sevimli hale getirerek öğretene hocaların yaptıkları gibi hayatta pek çok işi mizahla birleştirmek mümkündür. İş hayatında da, eğlenerek yapıldığında en zor işler kolaylaşır.

Esprîli reklamlardaki mesajların daha etkili olduğunu hepimiz biliyoruz. Daha önce de birçok kez değindiğim gibi, iletişimin dili duygusaldır; en iyi duygusal bağ kurma yollarından biri ise mizahtır.

İnsanların nelere güldükleri kültürel olarak değişse de genel anlamıyla mizahın evrensel bir ortak paydası vardır. İnsanları güldürmenin her kültür için geçerli olan bir yapısı ve mimarisi vardır. Bu anlamda mizah, kendi içinde şaşmaz bir matematiğe sahiptir.

Mizahın özü, mevcut duruma hiç beklenmedik bir anda, hiç akla gelmeyecek farklı bir bakış açısı getirmektir. Hazırlıklı olmadığımız bu ani bakış açısı değişikliği, sinir sistemimiz üzerinde boşaltıcı bir etki yaratır ve gülmeye başlarız.

Gülmeye başladığımızda egomuzun etrafına ördüğümüz duvarlar yıkılır, içimizdeki çocuk ortaya çıkar.

Gülmeye başladığımızda bağ kurmaya hazır hale geliriz; karşımızdaki de bizim içimizdeki insana ulaşma imkânı bulur.

İkilemeler (Reduplications)

İkileme, anlamı güçlendirmek amacıyla bir kelimenin tekrarlanması veya karşıt-yakın anlamlı kelimelerin beraber kullanılmasıdır. İkilemeyi oluşturan kelimeler arasında ses benzerliği söz konusudur. İkilemeler, kalıplaşmış kelime gruplarıdır, yani her zaman aynı biçimde kullanılırlar. Türkçede ikilemeler şu yollarla oluşmaktadır:

Reduplication is the use of words that have similar meaning or opposite words together, or repetition of a word in order to strengthen the meaning. Paromasis is the issue between the words that produce reduplication. Reduplications are stereotyped/inflexible groups of words, therefore it has the same use all the time. Reduplications in Turkish are produced by:

1. Aynı kelimelerle (*The same words*):

Örnek:

İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır, derler.
Sabah tramvay tıklım tıklım doluydu.

2. Eş anlamlı kelimelerle (*Synonyms*):

Örnek:

Üst kattaki komşudan üç gündür ses seda çıkmıyor.
Dedem, zamanında güçlü kuvvetli bir güreşçiymiş.

3. Yakın anlamlı kelimelerle (*Words that have similar meanings*):

Örnek:

Sabahtan beri tıka basa yemek yiyoruz, hiç aç değiliz.
Üzerime doğru dürüst bir şeyler giyip dışarı çıkmak istiyorum.

4. Zıt anlamlı kelimelerle (*Antonyms*):

Örnek:

Aşağı yukarı on beş dakika sonra Ankara'ya varacağız.
Bu çok önemli sınavı kazanabilmek için gece gündüz çalıştı.

5. Biri anlamlı diğeri anlamsız kelimelerle (*A combination of a meaningful and a meaningless words*):

Örnek:

Bu eski püskü elbiseyle nereye gidiyorsun?
Camları kapatır mısın? Börtü böcek girmesin içeriye.

6. Her ikisi de anlamsız kelimelerle (*A combination of both meaningless words*):

Örnek:

Evde film izlerken abur cuburlar yanımdan eksik olmaz.
Böyle eften püften meselelerle kafanı yorma lütfen.

7. Yansıma kelimelerle (*Reflection words*):

Örnek:

Yeni yayın döneminde gümbür gümbür bir program sizleri bekliyor.
Şu köşe başından aldığım simitler çıtır çıtırdı.

8. Aynı kelimenin başına "m" getirilmesiyle oluşan ikilemeler (*Duplicating a word by putting "m" to the beginning*):

Örnek:

Çocuk mocuk dinlemem, alırım ayağımın altına!
Dışarıdan ekmek mekmek alıp döneceğim.

4 Aşağıdaki ikilemeleri boşluklara yerleştiririm.

gece gündüz	mışıl mışıl	tatlı tatlı	eski püskü	allak bullak
ufak tefek	düşse kalka	arada sırada	şaka maka	sabah sabah

1. Sokaktaki fakir çocuğun üzerinde bir ceket vardı.
2. ne bu gürültü böyle! Uyuyorduk biz.
3. Çanakkale'den taşındık ama mutlaka oradaki komşularımı ziyarete gidiyorum.
4. Arabanın parasını zamanında ödeyebilmek için çalışıyorduk.
5. Beş yıllık ilişkimiz boyunca sorunlar yaşadık tabii ki.
6. Bütün bu problemler kafamı etti.
7. Bütün gün çok yorulmuşum. Sabaha kadar uyudum.
8. sonunda bitirdim okulu.
9. Hayatı öğreneceksin.
10. Yüzüme gülerken arkamdan ne işler çeviriyormuş!

DİNLEME

PAZARLIK

5 Aşağıdaki ikilemeler üzerine yazılmış fıkrayı dinleyelim ve boşlukları dolduralım.

Nasrettin Hoca sürekli ikilemeli konuşan bir arabacıya bir gün “Efendi, benim eşyalar, gel de taşı.” der. Arabacı “Neler var?” diye sorar. Hoca “Dolap, yatak, sandalye” der. Arabacı “50 liranı alırım hocam.” der. Hoca “Olur!” der. Arabacı eşyaları taşır, Nasrettin Hoca adama 25 lira verir. Adam “Hoca, bu paranın yarısı ama!” der. Hoca “İyi ya işte, sen de eşyaların yarısını taşıdın. Dolabı götürdün, kaldı, yatağı götürdün, kaldı, sandalyeyi götürdün, kaldı.” diye cevap verir.

YAZMA

6 Mizah unsurları içeren bir fıkra, hikâye, masal biliyor musunuz? Yazalım.

KONUŞMA

7 Aşağıdaki olaylara bakalım. Biz de başımızdan geçen komik bir olayı anlatalım.

Uçma Korkusu

Klasik yurtdışı ziyaretlerinden birisinde uçak kalkış yaparken sallamaya başladı. Zaten uçmaktan korkan bir adamım, hapımı da almamışım, zangır zangır titriyorum korkudan... Önümdeki koltuğu tutup istemsiz olarak sallamaya başlıyorum. Koltuğun sahibi hanımefendi arkasını dönüp “Merak etmeyin, uçak düştüğünde bu koltuk da onunla beraber düşüyor.” dedi. Yüzümün kızarması, içimdeki korku derken 3 saatlik uçuş oluyor sana 300 saat...

Borç zinciri

Ailece oturmuş dizi izliyorduk. Dizideki adamın kadına, “Artık bana olan borcunu ödeme zamanın geldi” demesi üzerine babam anneme dönüp, “Senin de” diyerek güldü. Bunun üzerine annem bana dönüp, “Senin de” diyerek güldü. Ben erkek kardeşime dönüp, “Senin de” dedim ve güldüm. Kahkahayı patlattık. Meğer erkek kardeşim benden, ben annemden, annem de babamdan borç alarak yaşıyormuşuz. Olan babama oluyormuş.

dilinden düşmemek, göze batmak, boş

-Bu şarkı günlerdir dilimden düşmüyor.

-Onur, sınıftaki davranışları yüzünden öğretmenin gözüne batıyor.

-Minik bebek her şeyden habersiz boş boş etrafına bakıyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

1. gündem oluşturmak

2. koz

3. mazeret

4. moruk

5. içerlemek

6. nükte

7. hiciv

8. yergi

9. vurucu dil

OKUMA

MİZAH TÜRLERİ

Mizahı 3 grupta toplamak mümkündür:

Popüler Mizah

Popüler, genel anlamda, bir olay, konu veya nesnenin insanların ilgi derecesine bağlı olarak artan bir kavramdır. 20. yüzyıldan sonra özellikle toplumsal modernleşme ile yayılan ve kavram olarak kültürel gelişmeleri ve gündem oluşturan olayları kapsamaktadır. Mizahın popülerliliği de bu bilgiler ışığında gelişebilmektedir. Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Öğrenci Sözlüğü

Cesur: Kopya çeken kimse

Çöp Kutusu: Basket potası

Disiplin: Öğretmenin kuzu

Esnemek: Ders esnasında ortaya çıkan bulaşıcı hastalık

Felç: Karnenin alınmasıyla baş gösteren hastalık

Gardiyan: Nöbetçi öğretmen

Hastalık: Mazeret

Hayırsever: Kopya veren

Okul: Hapishane

Siyasi Mizah

Siyasi mizah, mizahın önemli bir parçasıdır. Genelde politikacılar tarafından yasaklı ve engel olunan şeyleri yıkarcasına muhalif bir tavırla rejime ve rejimin söylediklerine karşı çıkar. Siyasi mizah, politik yön ayırt etmeksizin, genellikle siyasi gündemin etkisiyle kendine malzeme bulmuş ya da çoğu zaman eğlence amacı sağlamak yeterli olmuştur. Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Meclis'te bir oturum esnasında genç bir milletvekili, yaşlı bir milletvekiline, kürsüde konuşurken

"Kısa kes moruk!" diye seslenir. Bu söze bir hayli içerleyen milletvekili, o anda uygun bir söz bulamadığı için cevap vermez. Ama bir yandan da kendisine seviyesizce hitap edilmesine çok üzülür. Bu lafın altından nasıl kalkacağını düşünür. Daha sonra yapılan oturumlardan birinde, söz sırası kendisine gelince kürsüye çıkar ve şunları söyler:

- "Ben burada herhangi bir kimseyi hedef almıyorum. Sadece herkesin de bildiği bir gerçeği belirtmeden de yeni bir konuya geçmek istemiyorum. Şu bir gerçektir ki, 35 yaşındaki bir eşek, 60 yaşındaki bir 'moruk'tan daha yaşlı sayılır."

Yaşlı vekil, genç milletvekiline bu nükteyle oldukça incitmeden zarif bir ders vermiştir.

Kara Mizah

18. yüzyılın sonlarına doğru Fransa’da ortaya çıkan farklı bir mizah türünden söz etmek olasıdır. Yeniçağın getirdiği tüm karamsar ve umutsuz tablonun yarattığı bu yeni mizah türü “kara mizah” olarak adlandırılmıştır.

Kara mizahın nükteden ve mizahtan ayrılan yanı çok daha sert ve vurucu bir dile sahip olmasıdır. Kara mizahı hiciv ve yergiden ayırmak zordur ancak kara mizahtaki yergi çok daha acımasızdır. Enis Batur’a göre “ ...vatoz gibi çarpıp geçer kara mizah deyişleri ama değdikleri yerde durmadan hatırlanan bir acı kalır.” Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Dilenen birinin boynuna astığı tabela şöyledir: “Enflasyon nedeniyle sadakaya % 7.5 zam yapılmıştır!”

-Karadenizli bir yurttaşımız satılığa çıkardığı evine şöyle bir tabela asmış: “Fay hattı üzerinde olduğu için acele satılık kelepirci ev.”

-Anne ve baba katili, ölüme mahkûm edilir. Yargıç, “Bir diyeceğin var mı?” diye sorar. Adamın cevabı: “Acıyın bu öksüz ve yetime!”

2 Metinde bahsedilen mizah türlerini karşılaştırarak sonuçları maddeler hâlinde yazalım.

3 Metinde geçen Enis Batur’un “ ...vatoz gibi çarpıp geçer kara mizah deyişleri ama değdikleri yerde durmadan hatırlanan bir acı kalır.” sözünü açıklayalım.

YA SİZ?

Siz en çok hangi mizah türüyle ilgileniyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Kelimede Anlam Türleri – Mecaz Anlam (Figures of Speech-Figurative Meanings)

1. Gerçek Anlam (Denotation): Kelimenin ilk ve en eski anlamı gerçek, temel anlamıdır. Kelimenin gerçek anlamı doğru bilinirse diğer anlamları da kolaylıkla anlaşılabilir.

It refers to the literal meaning of a word; the first and most ancient meaning of the word, it's real / basic meaning. If the true meaning of the word is known exactly, then it would be easier to infer other meanings.

Örnek: Ellerini, ağrıyan başına götürdü.

2. Yan Anlam (Connotation): Kelimenin, gerçek anlamıyla fiziksel bir ilişki çerçevesinde kazandığı yeni anlama yan anlam denir. *When a literal meaning of a word gains new meanings within the framework of a physical relationship, it is called connotation.*

Örnek: Binanın ön yüzünde büyük bir afiş asılıydı.

3. Terim Anlam (Terminology): Kelimenin, gerçek anlamından hareketle bir bilim, sanat ya da spor dalı için özel bir tanımla kullanılmasına terim anlamı denir.

It becomes a technical concept when a word, based on the real meaning, is used with a field-based definition in science, art, or sport.

Örnek: Konuşmasını Mehmet Akif Ersoy’dan dizelerle bitirdi.

4. Mecaz Anlam (Figurative Meaning): Kelimenin, gerçek anlamıyla zihinsel bir ilişki ya da çağrışım çerçevesinde kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir. Anlatımı daha etkili kılmak ve söze canlılık kazandırmak amacıyla yapılır. Mecaz, söze güzellik, güçlülük, canlılık, zarafet, derinlik ve genişlik vermek için kullanılır. Deyimler de en az bir mecaz anlamlı kelime taşır. *When the denotative meanings of words are deviated from in relation to a mental relationship, or association, then it is called figurative meaning. It is produced in order to make the narration more effective and give vitality to the saying. It is used to give the narration beauty, strength, vitality, elegance, depth, and width. Idioms include at least one word having a figurative meaning.*

Örnek: Ebeveynin görevi de vakti gelince çocuğu baş göz etmektir.

Bu konuyu bir daha açmayacağım.

Hasta çocuk, doktora boş gözlerle bakıyordu.

4 Aşağıdaki cümlelerde geçen mecaz anlamlı kelimeleri bulalım ve gerçek anlamlarıyla birer cümle kuralım.

1. Hepimiz onun hafif biri olduğunu biliyorduk.
2. İnce işlere aklım pek ermiyor.
3. Kitapları taşıırken kolum koıtu.
4. İlk damlalardan sonra yağmur birden coştı.
5. Bu söze gençlerden biri ince bir karşılık verdi.

5 Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim ve birer cümle kuralım.

bıyık altından gülmek gözlerinin içi gülmek gülmekten kırılmak yüze gülmek
şaka kaldırmak şakaya vurmak şakası olmamak

1. Yalandan dost görünmeye çalışmak :
2. Tehlikeli veya çok ciddi bir nitelik taşımak :
3. Çok sevindiğini gözlerinden ve yüzünden belli etmek :
4. Ciddi bir söz ve davranışı şaka yoluyla geçiştirmek :
5. Aşırı ölçüde gülmek, çok gülmekten halsiz düşmek :
6. Birinin içine düştüğü duruma belli etmeden gülmek, sevindiğini belli etmeyerek onunla eğlenmek, içinden onunla alay etmek :
7. Kendisine yapılan şakalara katlanmak, dayanmak :

DİNLEME

MUTLULUK

6 Metni dinleyelim, aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Araştırmaya göre kadınlar erkeklerden daha mutlu. ()
2. Türkiye İstatistik Kurumu memnuniyet araştırmasını 2005'ten beri yapmaktadır. ()
3. Araştırma, 18 yaş altı gençleri de kapsamaktadır. ()
4. Türkiye'de 18 ve daha yukarı yaştaki bireylerin çoğu mutlu olduklarını belirtmiştir. ()
5. Araştırmaya göre 65 yaş ve üstü bireyler, 18-24 yaş grubundaki bireylerden daha mutlu. ()

YAZMA

- 7 Türkçedeki argo sözleri biliyor musunuz? Bunları kullanıyor musunuz?
- 8 Aşağıda Türkçede bulunan bazı argo kelimeler ve karşılıkları bulunmaktadır. Bunları kullanarak polisiye bir hikâye yazalım.
- Aparmak:** Gizlice çalmak
- Bas git:** Yürü git çekil git
- Damlamak:** Bir yere çağrılmadan birden girmek
- Dümen yapmak:** Hileyle birini kandırmak
- Enselemek:** Yakalamak
- Hava basmak:** Büyüklenmek, gururlanmak
- Kül yutmaz:** Aldanmayan
- Zokayı yutmak:** Aldatılıp zarara sokulmak
- Sinek avlamak:** İşi veya müşteri olmayıp boş oturmak
- Topuklamak:** Kaçmak
- Anasın gözü:** Çok kurnaz açığız
- Bıçkın:** Kabadayı
- Çıngar çıkarmak:** Kavga etmek, gürültü yapmak
- Delik:** Cezaevi
- Dikizlemek:** Sezdirmeden bakmak
- Mandepsiye basmak:** Tuzağa düşmek aldatılmak
- Postu deldirmek:** Kurşunla vurulmak

KONUŞMA

- 9 Yukarıdaki karikatürler hangi tür mizaha dâhil olabilir? Bunları günlük hayatla ilişkilendirerek anlatalım.

tanıştırıldı, barıştırıldı, yerleştirilmedi

-Okulun ilk öğrencileri birbirleriyle tanıştırdı.

-Kavga eden iki çocuk arkadaşları tarafından barıştırıldı.

-Alınan kitaplar, henüz kütüphanedeki raflara yerleştirilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

1. meşhur etmek
2. müsamere
3. unvan
4. dile getirmek
5. tutku

OKUMA

HASAN KAÇAN

Hasan Kaçan,(d.1955-Kayseri) Türk karikatürist, dizi ile film oyuncusu ve film yapımcısı.

1955 yılında Kayseri'nin İncesu ilçesinde doğmuştur. Daha sonra çok küçük yaşta ailesiyle Kayseri'den İstanbul'a gelmiştir. Ortaokul yıllarında Oğuz Aral'la karşılaşmasıyla hayatı farklı bir yöne girmiştir. O dönemdeki mizah anlayışını 15 yıl boyunca Gırgır dergisinde sergileyen Kaçan, gelişiminde Aral'ın rolünü her fırsatta vurgulamıştır. Ailesinin de, Hasan Kaçan'ın mizah anlayışındaki rolünün yadsınamaz olduğunu Kaçan vurgulamayı ihmal etmemiştir.

Gırgır'dan sonra yine dergi ve gazetelerde karikatürler çizen Kaçan, televizyon ve sinemada da kendini göstermiştir.

Gırgır'da çizdiği bant karikatürleri Eşşek Herif ve Cork en sevilen bant karikatürler arasına girmiştir. Ayrıca 90'lı yıllarda köşe yazarlığı da yapmıştır. Ekmek Teknesi'nde Herodot Cevdet Eşref Saati dizisinde de Kaptan Küstü karakteri ile karşımıza çıkmaktadır. A.R.O.G filminde de yer almaktadır.

Daha önce sol fikirleri benimserken 90'lı yıllarda İslami bir çizgi seçmiştir. Aynı dönemde Keskin Ustura adlı bir mizah dergisini çıkarmıştır. 5-10 Temmuz 2008'de, temsili Nasreddin Hoca, Kurtlar Vadisi, Kurtlar Vadisi Terör gibi dizilerin yapımcı ortaklarındandır.

- 2 Hasan Kaçan'ın hayatını kısaca özetleyelim.
- 3 Hasan Kaçan'ın karikatürünü kendimize göre açıklayalım.

YA SİZ?

Siz Türkiye'de hangi mizahçıları tanıyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Ad Aktarması (Mecaz-ı Mürsel) (Metonymy)

Ad aktarması, bir mecaz türüdür. Kelimenin, benzetme amacı olmadan, başka bir kelimenin yerine iç-dış, parça-bütün, yer-yönetim, sanatçı-eser gibi ilişkilerle kullanılmasıyla yapılır.

Metonymy is a figure of speech in which a thing or concept is not called by its own name, but by the name of something intimately associated with that thing or concept without the purpose of analogy and by relations of internal-external, part-whole, location-management, and artists-works.

Örnek:

Bütün okul hayret etti. (Okuldaki bütün öğrenciler)

Tribünler ayağa kalktı. (Tribündeki insanlar)

Anadolu misafiri sever. (Anadolu'daki insanlar)

Bir haftadır Peyami Safa okuyorum. (Peyami Safa'nın kitapları)

4 Aşağıdaki cümlelerde geçen ad aktarmalarını bulalım ve neyi kastettiklerini yazalım.

1. Tencere bu ateşte zor kaynar.
2. Ayağını çıkarmadan içeri girme.
3. Gün doğmadan bütün köy uyandı.
4. Cep numaranı söyler misin tekrar?
5. Haberi duyan bütün İstanbul ayağa kalktı.

5 Aşağıdaki cümlelerde kullanılan ad aktarmaları ile bunlar arasındaki ilişkileri eşleştirelim.

1. Reşat Nuri, çok iyi bir kalemdir. a. yer-insan
2. Anne, çamaşır kazanı kaynadı, gel! b. parça-bütün
3. Bu sahalarda nice altın ayaklar top koşturdu. c. yazar-eser
4. Eve haber verip geleyim. ç. iç-dış
5. Adresi bir de şu büfeye sorsak mı? d. yer-insan

DİNLEME

ÜNLÜ BİR KOMEDYEN İLE RÖPORTAJ

6 Röportajı dinleyelim. Komedyenin değindiği konuları işaretleyelim.

1. Cem Yılmaz'a göre kendi mizahının nitelikleri ()
2. Siyasi hiciv anlayışının toplumdan topluma değişebileceği ()
3. Mizahçı kişiliğinin nereden geldiği ()
4. Türk mizah dünyasındaki hoşgörüsüzlük ()
5. Hangi tür mizahı neden tercih etmediği ()
6. Karikatürün bazen tehlikeli olabileceği ()
7. Türkiye'deki diğer komedyenlerle ilgili düşünceleri ()

YAZMA

7 Sizi en çok ne güldürür? Aşağıdaki metni okuyalım. Konuyla ilgili bir kompozisyon yazalım.

İNSANLARI GÜLDÜRMEİN YOLLARI

Toplum içinde esprili ve komik insanlar beğenilir. Ancak bunun bir dozajı vardır. İnsanları kendinize güldürmekle alay ettirmek arasında ince bir çizgi vardır.

Belki insanları güldürmeyi seviyorsunuzdur. Onları güldürmek için hertürlü şeyi yapıyorsunuzdur ama karşı tarafın gözünde nasıl bir izlenim bıraktığının farkındasınız.

Güldürebilmek çok ciddi bir iştir. Güldürmek için zeki olmak gerekir ve olaylara farklı açılardan bakmanız gerekmektedir. Peki ya güldürmek için yeterli kabiliyetiniz yoksa ne olacak? O zaman hala güldürme çabaları içindeyseniz insanlar arasında gülünç duruma düşersiniz.

Güldürürken başkalarıyla alay etmeyin. Bu sizi ukala olarak gösterir. Kendinizle alay ederseniz bu seferde karşıya düşük bir insan izlenimi bırakırsınız.

Tabiki güldürmek için bunlar gerekli ama bunları yaparken ne karşının kalbini kırın nede kendinize olan saygınızı bozun.

Eğer gerçekten güldürme yeteneğiniz yoksa kimseyi güldürmeye çalışmayın. Kendiniz olun. Ağırısanız ağır takılın coşku dolu kıpır kıpırsanız öyle davranın. Ama ağzınız boş konuşmalar, espriler yapmasın aksi takdirde insanlar tarafından itici duruma düşersiniz.

İnsanları güldürüp eğlendirebiliyorsanız zeki insanız demektir. Ama yine dikkat etmeniz gerekirken herşeyin bir tadı, tuzu vardır. Güldürmenin dozunu iyi ayarlayın. Komedyenlerin ve stand up yapan insanların güldürmeye çalışırken başlarına bir çok iş gelmiştir burada unutmayın.

KONUŞMA

8 "Mizahın reklamda kullanılmasıyla ilgili birbirine zıt görüşler mevcuttur. Örneğin, Ogilvy 'Siz bir palyaçodan bir şey alır mıydınız?' diyerek reklamda gülmecenin kullanılmasına kesin bir şekilde itiraz eder." Peki siz bu görüşe katılıyor musunuz? Tartışalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Dünya Çocukları Nasıl Oyunlar Oynuyor?

Türkiye

Türkiye'deki çocuklar arasında yaygın olarak oynanan "Yağ satarım bal satarım" oyununda önce bir ebe belirlenir. Oyuncular yüzleri birbirine dönük, daire oluşturacak biçimde yere otururlar. Ebe bir mendilin ucunu düğümleyerek eline alır. Bunu arkasında saklayarak oturan grubun çevresinde -genellikle sekerek- dolaşmaya başlar. Bu sırada da oyuna adını veren şarkıyı söyler:

"Yağ satarım, bal satarım.
Ustam ölmüş, ben satarım.
Ustamın kürkü sarıdır,

Satsam 15 liradır.
Zambak zumbak,
Dön arkana iyi bak."

Oturanların etrafında (çemberin dışında) dolaşırken, mendili gizlice oyunculardan birinin arkasına (yere) bırakır. Arkasına mendil bırakılan oyuncu, bunun farkına vardığı anda mendili alarak ebeyi kovalamaya başlar. Ebe, yakalanmadan kalkan oyuncunun yerine oturursa, mendil kendisinde kalan oyuncu yeni ebe olur; yakalanırsa ebelik yapmaya devam eder.

Japonya

Japon çocukların en sevdiği oyunlardan biri, "büyük fener" adını taşır Bu şarşırtmacalı oyunda oyuncular, çember oluşturacak şekilde yere oturur. Oyun, bir oyuncunun ellerini birbirine yaklaştırarak "Büyük fener!" demesiyle başlar. Yanındaki oyuncu ellerini açarak "Küçük fener!" der ve oyun bu şekilde devam eder. Hızlı oynandığında daha da eğlenceli hâle gelen bu oyunda yanlış yaparak sırayı bozan oyundan çıkarılır.

İngiltere

"Ladder jump" adlı oyun İngiliz çocuklar arasında çok popülerdir. Üç ya da dörderli gruplara ayrılan çocukların her biri bir numara alır. Her takımın bir numaralı oyuncusu başlama çizgisine gelir ve iki ayağını birbirine bitiştirerek en uzak mesafeye sıçrar. Daha sonra iki numaralı oyuncu bir numaralı oyuncunun bıraktığı ayak izlerini başlangıç noktası olarak aynı şekilde sıçrar. Gruptaki herkes bir kere sıçradıktan sonra ayak izlerini başlangıç noktasından en uzağa taşıyan grup oyunu kazanır.

Sizin ülkenizde hangi çocuk oyunları oynanıyor? Eskiden en sevdiğiniz oyun hangisiydi?

SÖZÜN ÖZÜ

Kaybolan gün hiç gülmeden geçen gündür. **Dostoyevski**

Gülme iki insan arasındaki en kısa mesafedir. **Victor Borges**

NAZIM HİKMET RAN

15 Ocak 1902'de Selanik'te doğdu. 1921 başlarında Kurtuluş Savaşı'na katılmak için Anadolu'ya geçti, Bolu'da öğretmen olarak görevlendirildi. Daha sonra Batum üzerinden Moskova'ya giderek burada siyasal bilimler ve iktisat okudu. Ülkesine döndükten sonra gazetecilik yaptı, film stüdyolarında çalıştı.

1938'de orduyu ve donanmayı isyana teşvik ettiği iddiasıyla 28 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı. Çankırı ve Bursa cezaevlerinde yattı. 1950'de özgürlüğüne kavuştuysa da sürekli olarak izlenmekten kurtulamadı; kitaplarını yayınlama, oyunlarını oynatma olanağı bulamadı. Askere alınması kararlaştırılınca Romanya üzerinden tekrar Moskova'ya gitti. 3 Haziran 1963'te bir kalp krizi sonucu yaşama veda etti. Moskova'da Novodeviçye Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Öne çıkan eserleri şunlardır: 835 Satır, Benerci Kendini Niçin Öldürdü?, Kuvâyi Milliye, Yatar Bursa Kalesinde, Memleketimden İnsan Manzaraları...

SALKIMSÖĞÜT

Akıyordu su
gösterip aynasında söğüt ağaçlarını.
Salkımsöğütler yıkıyordu suda saçlarını!
Yanan yalın kılıçları çarparak söğütlere
koşuyordu kızıl atlılar güneşin battığı yere!
Birden
bire kuş gibi
vurulmuş gibi
kanadından
yaralı bir atlı yuvarlandı atından!
Bağırmadı,
gidenleri geri çağırmadı,
baktı yalnız dolu gözlerle
uzaklaşan atlıların parıldayan nallarına!
Ah ne yazık!
Ne yazık ki ona
dört nal giden atların köpüklü boynuna bir daha yatmayacak,
beyaz orduların ardında kılıç oynatmayacak!
Nal sesleri sönüyor perde perde,
atlılar kayboluyor güneşin battığı yerde!
Atlılar atlılar kızıl atlılar,
atları rüzgâr kanatlılar!
Atları rüzgâr kanat...
Atları rüzgâr...
Atlari...
At...

Rüzgâr kanatlı atlılar gibi geçti hayat!
Akar suyun sesi dindi.
Gölgeler gölgelendi
renkler silindi.
Siyah örtüler indi
mavi gözlerine,
sarktı salkımsöğütler
sarı saçlarının
üzerine!
Ağlama salkımsöğüt
ağlama,
Kara suyun aynasında el bağlama!
el bağlama!
ağlama!

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki sorular için doğru olan seçeneği işaretleyelim.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyi oluşturan kelimeler tek başlarına kullanılamaz?

- Yalan yanlış bilgilerle doğru bir sonuca varamazsın.
- Karşıdan, güçlü kuvvetli görünüyordu.
- Mırın kırın etme de olanları anlat.
- Aradan aşağı yukarı yirmi yıl geçti.
- Türkçeyi şöyle böyle bilir.

2. Aşağıdakilerin hangisinde ikileme yansıma kelimelerden oluşmuştur?

- Sanatçı yeni albümüyle listelere gümbür gümbür bir giriş yaptı.
- Çocuklar uyudu herhâlde, pek ses seda çıkmıyor.
- Güzel anacığım ak pak elleriyle yemek hazırlamış.
- Çocuk sinirli bir şekilde koşu koşu dışarı çıktı.
- Abuk sabuk sözlerle hepimizin canını sıktı.

3. Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan deyim cümlelerin anlamına uymamaktadır?

- Kapılar, pencereler boyanınca ev adama döndü.
- Ne tembel adamsın; şu işin arkasını getiremedin hâlâ!
- Sen daha dur, atı alan Üsküdar'ı çoktan geçti.
- Eğer ayağını denk almazsan o adamlar başına bir iş açacak.
- Adamcağızın hiç suçu yokken ayağına dolaştılar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme cümleye "fazla özenmeden" anlamı katmıştır?

- Eften püften sorunlarla kapıma gelme bir daha.
- Saçma sapan şakalar yapmaktan zevk alan biriydi o.
- Yağmur yağınca çamurda bata çıka ilerleyebildik.
- Odandaki ıvır zıvır şeyleri ortadan kaldırmalısın.
- Kitabı yarım yamalak tamamlayıp piyasaya sürmüş.

5. Aşağıdaki deyimlerden hangisinde "bir şeye gücü yetmek" anlamı vardır?

- Ona biraz daha yüz verersen başına çıkacak.
- Baltayı taşa vurunca öyle utandı ki sormayın gitsin.
- Öyle her aklına estiğinde basıp gidemezsin buradan.
- Onunla başa çıkabilirim, merak etme sen.
- Çevresindeki deneyimli kişilerin söylediklerine de kulak vermedi.

6. "Hayatı boyunca, yaptığı yeniliklerle başı çeken bir adam olarak yaşadı." cümlesine deyimden kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- Çini işlemler ilk günkü tazelikleriyle ışıdamaya devam ediyor.
- Konusunda uzman ve öncü bir kişi olarak tanınırdı.
- 2006 yılı mali sonuçlarımız, bizi en iyi şekilde ifade ediyor.
- Başarı hedefimize emin adımlarla yaklaşılmaya devam ediyoruz.
- yılın da olumlu sonuçlar getireceğini düşünüyoruz.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme anlamsal kuruluşu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- Er geç sen de benim haklı olduğumu anlayacaksın.
- Birileri onun hakkında ileri geri konuşuyormuş.
- Senin üzerinde az çok bizim de emeğimiz var.
- Mustafa'yla aramızda ayrı gayrı yoktur bizim.
- Tren aşağı yukarı altı saatte İstanbul'a varır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklamasıyla birlikte verilmiştir?

- Ok yaydan çıktı bir kere, artık kıyasıyla mücadele etmek lazım.
- Özgürlük yolunda ölmek var, dönmek yok bize.
- O sözler ona söyleniyordu, ama hiç orali olmadı.
- Şimdi gelip ortalığı birbirine katacak diye korktum.
- Adam iyice elden ayaktan düşmüş, hiçbir işini yapamaz olmuştur.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad aktarması yapılmamıştır?

- Pişirdiğin yemekten tam iki tabak yedim.
- Arabayı hızlı sürünce arka koltukta oturan adam bağırıldı.
- Şu gördüğümüz insan, küfesiyle geçinir.
- Parkta oturmuş, oynayan çocukları izliyordu.
- Okul dağılıncaya yollar kalabalıklaştı.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Şive, argo, deyim gibi konuşma dili özelliklerini yansıtan sohbetlere katılabilirim.	1	2	3	4	5
2. Edebî söz sanatlarını farkedip kavrayabilir metindeki işlevini anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

bilmece
cemiyet
destan
ehemmiyet
enflasyon
espri
fay hattı
fıkra
güreşçi
hiciv
hikmetli
ırk
istatistik
karikatür
kelepir
koz
maharet
mahsul
mahsus
maksat
mazeret
meddah
mizaç
mizah
moruk
muhalif
mübalâğa
mülk
müsamere
nezaket
nükte
orta oyunu
öksüz
palyaço
pota
sadaka
şive
tarz
taşlama
teferruat

tekerleme
tereddüt
tesir
tutku
unsur
unvan
vasıf
vatoz
yergi
yetim
zarif
zümre

FİİLLER

ayırt etmek
dile getirmek
hedef almak
içerlemek
itiraz etmek
kapsamak
mahkûm etmek
meşhur etmek
sevk etmek

KALIP İFADELER

bıyık altından gülmek
dilinden düşmemek
göze batmak
gözlerinin içi gülmek
gülmekten kırılmak
gündem oluşturmak
iş çevirmek
lafın altından kalkmak
şaka kaldırmak
şakası olmamak
şakaya vurmak
yüze gülmek

BECERİLER

Kullanım kılavuzu ve yönergeleri anlayabilme
Başvuru, talep gibi uygun tarzda mektuplar yazabilme

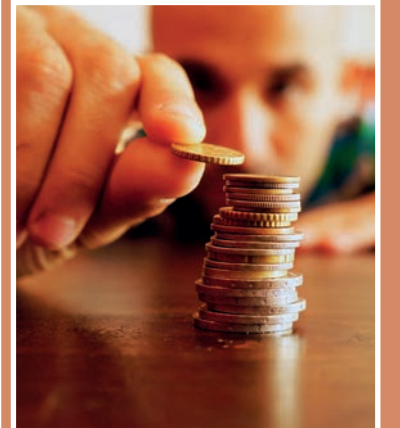
DİL BİLGİSİ

Çift olumsuzluk (-yor, -yAcAk, -mİş değil)
Zarf-fiiller (-AcAk gibi -mİş gibi -cAsInA)
Zarf-fiiller (-mA/Iş önce / sonra / itibaren)

KELİMELER

Ekonomi
Tasarruf

YASTIK ALTI

ÜNİTE 10

YASTIK ALTI

A. PARA PARA PARA

anlamıyor değilim, yapmayacak değilim,
görmüş değilim, görmedi değil

-Seni anlamıyor değilim, fakat ailevi problemlerini artık çözmelisin.
-Bana verdiğiniz bu ödevleri yapmayacak değilim fakat zamana ihtiyacım var.
-Ben bunun kadar güzel bir ev daha görmüş değilim.
-Ayşe seni görmedi değil ama sana kızgın.
-Beni bu iş için değil annem padişah bile gelse ikna edemez.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

“Paranın öldürdüğü ruh, kılıcın öldürdüğü bedenden fazladır.”

Walter Scott

- 1 Yukarıdaki söze katılıyor musunuz? Örnek vererek açıklayalım.
- 2 Aşağıdaki para sembolleri ile isimlerini ardından da ülkeleri eşleştirelim.

1. Ruble
 2. Yen
 3. Türk Lirası
 4. Euro
 5. Amerikan Doları
 6. Pound
 7. İtalyan Lirası
 8. Rupi
- a. Türkiye
 - b. ABD
 - c. İtalya
 - ç. Rusya
 - d. Hindistan
 - e. Japonya
 - f. Avrupa ülkeleri
 - g. İngiltere

- 3 Aşağıdaki paralara bakalım. Sizin ülkenizde kullandığınız parada kimin veya neyin resmi var? Anlatalım.

Mustafa
Kemal Atatürk

Ord. Prof. Dr.
Aydın Sayılı

Ord. Prof. Dr.
Cahit Arf

Mimar
Kemallettin

Fatma Aliye Hanım

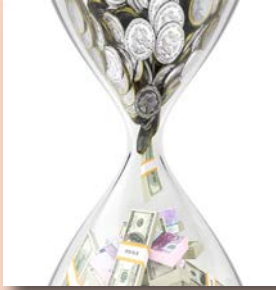
İttri

Yunus Emre

OKUMA

DÜNDEDEN BUGÜNE “PARA”

Herhangi bir insana sorsanız, “Acaba şu anda hayatımızın en vazgeçilmez şeyi nedir?” diye, mutlak olarak “para” cevabını alırsınız herhalde. Para unsuru öyle bir girmiştir ki hayatımıza artık çıkarıp atmak mümkün değildir. Hatta iş o kadar ilerlemiştir ki, ünlü bir düşünürün sözü her geçen gün popürlüğünü daha da artırmaktadır. Bu söz ne midir? Çoğumuzun bildiği ve elbetteki katılacağı “İnsanlar para kazanmak için sağlığını, sonra sağlığını kazanmak için de paralarını harcar.” sözüdür. İşte bu derece önemlidir para! Peki bizim için bu kadar önemli olan para konusunda acaba her şeyi biliyor muyuz? Herkesin bildiği paranın Lidyalılar tarafından icat edildiğidir. Peki ya sonrası? Para nasıl bir tarihi seyir izlemiştir, acaba ilk defa kağıt banknotlar kimler tarafından yapıldı ve kullanıldı? Tüm bu soruların cevabını aşağıdaki yazıda bulmaya çalışalım.

Her gün elimizde olan, cebimizden eksik etmediğimiz, alışverişlerde kullandığımız, borç aldığımız ve verdiğimiz, günümüzün en popüler maddi değişim aracı olan paranın icadı tarihte çok eskiye dayanmaktadır. İlk çağlardan itibaren insanlar çeşitli malları para yerine kullanmışlardır. İş bölümünün gelişmesiyle birlikte malların mallarla mübadele edilmesi giderek zorlaşmıştır. Takas edilecek malların değerinin birbirine denk olmaması, malı arz edecek kimsenin her zaman bulunamaması, malların bölünebilme özelliklerinin olmaması çeşitli zorluklar ortaya çıkarmıştır. Örneğin bir at ile yirmi ölçek buğday değiştirmek isteyen bir kimsenin bir pazarda aynı malın karşılığında on ölçek buğday veya beş ölçek süt önerisi ile karşılaşması farklı değerlerin oluşmasına neden olmuştur. Zamanla bölgelerin özelliklerine göre bir mal üzerinde anlaşarak tek bir mübadele değeri oluşturulmaya çalışılmıştır. Değer ölçüsü, fonksiyonu gören bu mala “hesap parası” denilmiştir. Hesap parasının temsil ettiği malın ödeme aracı olarak kabul edilmesi paralı ekonominin doğmasındaki en önemli etken olmuştur. Öte yandan bazı malların taşınma, bölünme ve biriktirme zorluklarının bulunması madenlerin kullanılmasına yol açmıştır. Özellikle altın, bakır, gümüş gibi metallerin küçük parçalara bölünebilmelerinin yanı sıra değer ölçüsü ve biriktirme fonksiyonlarını görmeleri yaygın bir mübadele aracı olarak kullanılmalarını sağlamıştır.

Parayı ilk icat eden millet Asur kavmidir. MÖ 7. asırda o zamanın Asur Kralı Sanherip’ in (MÖ 704-681) tarihi kaynaklarda yazılan bilgilere göre, “Tanrıdan aldığım ilhamla kilden bir kalıp yaptım, içine bronz döktüm ve yarım şekel paraların basımında olduğu gibi, mükemmel bir biçimde onların (farklı türde hayvanların) figürlerini yaptım.” sözlerinden anlaşılacağı üzere, kalıplara döktüğü sikkelerin bronz madeninden yapıldığı ve bir değişim aracı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Yani tarihi kaynaklara göre parayı ilk kullanan, parayı ilk icat eden millet Asurlulardır.

Her ne kadar Asurlular parayı ilk yapan ve kullanan millet olsa da yaptıkları paraların popüler olmamasından ve çok kullanılmamasından dolayı genel kanı parayı ilk icad eden insanların Lidyalılar olduğu yönündedir. Asur kralının icat ettiği ilk paradan yaklaşık olarak 50-60 sene sonra Lidyalılar da ticaret alanlarına kendi ürettikleri metal sikkeleri vererek paranın ticarete profesyonel bir değişim aracı olarak kullanılmasını sağlamışlardır. MÖ 6. yy civarlarında Lidyalılar parayı kullanmaya başlamışlardır.

Tarihteki ilk madeni para ise Anadolu’da basılmıştır. Bu konu Türk medeniyetini gelişiminin göstergesi olarak oldukça önemli bir konudur. Anadolu bu üstünlüğünü sürekli devam ettirmiştir. Dünyanın ilk büyük darphanesi yani para üretilen yeri Osmanlı İmparatoru Fatih Sultan Mehmet Han tarafından İstanbul, Simkeşhane’de kurulmuştur.

Altın ya da gümüş madeni paraların elden ele dolaşması ve taşınması çalınma ve kaybolma tehlikesini artırıyordu. Ayrıca çok fazla el değiştiren paralar aşınarak değerinden yitiriyordu. Bu nedenlerle, ortaçağdan başlayarak altın ve gümüş gibi değerli metallerin ticaretini yapan bazı büyük sarraflar, kendilerine saklamaları için bırakılan altınlar karşılığında senetler verdiler. Tüccarlar da alım satımlarında altın ya da gümüş yerine bu senetleri kullanmaya başladılar. Böylece ilk kâğıt paralar ortaya çıktı.

İlk kâğıda basılan para ise MS 806 yılında yine Çin’de ortaya çıkmıştır. Batı ülkelerinde kâğıt paraların basılması ve kullanılması ise 17. yy sonlarına denk gelmektedir. Batıda ilk kâğıt paranın 1690’da Amerika Birleşik Devletleri’nde Massachusetts Hükümeti, İngiltere’de ise “Goldsmiths”ler tarafından basıldığı ve dolaşıma çıkarıldığı, 1694 yılında İngiliz Merkez Bankası ve daha sonra diğer ülke merkez bankalarının kurulması ile de yaygınlaştığı görülmektedir.

Ve son olarak bugün artık kâğıt paraları da terk ederek taşınması daha kolay olan kredi kartlarına geçiyoruz. Kredi kartı basit anlamda nakit paraya ihtiyaç duymadan bir bankaya borçlanarak alışveriş yapabilmeyi sağlamaktadır modern anlamda ilk kredi kartının çıkışı ilginç bir olay ile başlamıştır:

1950 yılında Frank McNamara isimli bir avukat seçkin bir müşterisini lokantaya yemeğe davet eder ancak yanında para olmadığını fark etmesi ile birlikte çok utanç verici bir an yaşar. Mahçup olmamak için yanındaki kartvizitinin arka yüzünü imzalar ve hesabı ödemiş olur. Bu şekilde hesap ödemenin mümkün olduğunu gören McNamara “Diners Club” kredi kartını seyahatlerde ve yemeklerde kullanmak üzere çıkarır. Ardından bu kartın piyasada yoğun bir şekilde kullanılmasıyla ABD’deki bankalar da bu alanda çalışmaya başlayarak kredi kartı sektörünü tüm dünyaya yayarlar. Günümüzde kredi kartı kullanımı öylesine yaygınlaşmıştır ki kart sayısı 1 milyardan üzerindedir. Bugün birçok farklı kurum ve banka farklı işlevlere sahip kredi kartları vermektedir.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. İnsanlar para icat edilmeden önce nasıl alışveriş yapıyorlardı?
2. Paranın icadı konusunda tarihi kaynaklarda belirtilenle insanların bilgisi neden farklılık göstermektedir?
3. Hesap parasının ölçüsü olarak belirli bir ölçü var mıydı?
4. Metne göre takaslarda yaşanan en büyük zorluk neydi?
5. Madenlerin kullanılması ne gibi kolaylıklar sağlamıştır?
6. Maden paraların bazı güçlükleri sebebiyle kağıt paralar ortaya çıkmış olmasına rağmen günümüzde neden halen madeni para da kullanılmaktadır?
7. İlk darphanenin kurulduğu yerin Osmanlı İmparatorluğu oluşu sizce neyin kanıtı olabilir?
8. Kredi kartlarının bugün bu kadar gelişmesini sağlayan etken nedir?

YA SİZ?

Para icat edilmemiş olsaydı bugün nasıl alışveriş yapıyor olurdunuz?

DİL BİLGİSİ

Çift Olumsuzluk (Double Negation)

fiil + mA+zaman eki değil+kişi eki

Bir cümlede iki olumsuz ifade kullanıldığında cümle olumlu anlam kazanmaktadır.

A sentence refers to a positive meaning when it includes two negative expressions.

Örnek:

Borsa daha önce böyle kötü günler görmemiş değil. (Daha önce de gördü.)

Cumhurbaşkanı müzakerelere gitmemiş değil. (Müzakerelere gitti.)

İkili olumsuzluk bir işin yapıldığını ancak miktar olarak kısmen veya çoğunun yapıldığı anlamını da verir. Tamamlanmış olması durumunda ise genelde bir bağlaç ile kullanılır ve ortada başka bir sorun olduğundan bahsedilir.

Double negation refers to a fact that an action is performed mostly or in part. It is used with a conjunction if the action is completed and refers to another problem on the stage.

Örnek:

Seni duymuyor değilim ama çok az şey anlayabiliyorum.

Buraya kadar gelmeden önce babanla konuşmamış değilim; buna rağmen hakkında çok az şey biliyorum.

Orhan'ı tanımıyor değilim lakin bu şekilde davranacağı aklımın ucundan geçmezdi.

5 Aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi yeniden yazalım.

1. Yarın yapılacak olan yarışa sadece birkaç gün hazırlanabildim.

Yarınki yarışa hazırlanmamış değilim ama zaman zamanım azdı.

2. Maçtan önce topu topu beş dakika ısınabildik.

.....

3. Bir ay boyunca evi birkaç defa ancak temizleyebildim.

.....

4. Öğretmenin verdiği ödevin hemen hemen hepsini yapmış.

.....

5. Siz bu muhitteki esnafı az çok tanıyorsunuz.

.....

6. Bana olan vefa borcunu fedakârlık göstererek biraz olsun ödedi.
.....
7. Seninle beraber yıllarca omuz omuza hayatla mücadele etmiştik.
.....
8. Televizyondaki yarışma programları sayesinde biraz olsun eğleniyoruz.
.....
9. İstanbul'un güneşle gülen gözleri içimde farklı bir sevinç yaratıyor.
.....
10. Bayramlarda yaşanan onca kazadan sonra insanlar yavaş yavaş bilinçleniyor.
.....

6 Aşağıda yer alan seçenekleri uygun şekilde eşleştirelim.

1. Bu ara piyasalar	a. gelmedi değil.
2. Döviz değer	b. bozdurmuş değilim
3. Paramı vadeli hesaba	c. dalgalanmıyor değil.
4. Senden aldığım çekleri	ç. yatırmıyor değilim.
5. Cem'in evine icra	d. kaybetmiyor değil.

Değil İle Fiil Olumsuzluğu (Negation of the Verb by "Değil")

- a. Zaman ekleriyle çekimlenmiş cümlelerde "değil" anlamı vurgulamak için kullanılır.

It is used to emphasize the meaning in the sentences which are conjugated with the tense suffixes.

Örnek:

Gecenin bir yarısına kadar seninle vakit geçirecek değilim.
Bu yaşıma geldim böyle güzel düğün görmüş değilim.
Siyasette bu zamana kadar böyle spekülasyon görülmüş değil.

- b. "değil" bazı kullanımlarında zıtlık anlamı katarak anlamı olumsuzlaştırır.

In some uses, "değil" adds an opposite meaning and negates the meaning.

Örnek:

Öğretmene vereceğim ödev sendeki değil, evde olan.
Bu sigara benim değil Cem'in.

- c. Cümle içerisindeki unsurlar arasında üstünlük kurmak amacıyla da "değil" kullanılmaktadır. Bu kullanımda "dahi, bile, hiç" gibi vurgu yaratan unsurlar yer alır.

It is used to establish superiority among the elements in a sentence. In that sort of use, there are elements such as "dahi, bile, hiç".

Örnek:

Ben bu arabayı değil satın almak, içine bile oturmam.
Bu adamla değil ortak olmak, bir çay dahi içmem.
Tatil için değil yurtdışına, Bodrum'a bile gidemedim.

NOT: Sadece değil ile olumsuzlaştırılan cümlelerde geniş zaman eki "-r" kullanılmaz.

Present tense suffix "-r" is not used only in the sentences negated by "değil".

Örnek: Seni görür değilim.

NOT: Belirli geçmiş zaman şeklinde çekimlenen cümlelerde "değil" ancak olumsuzlukla beraber kullanılır.

"değil" is only used with the negative form in the sentences conjugated with Simple Past tense.

Örnek:

TFF şike olaylarının üstüne gitmedi değil.
Gazeteler skandalı manşete taşımadı değil.

7 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Kantinde bütün gün çay içecek değilim . Kahve de içmek istiyorum.
2. Saatlerdir neyden bahsettiğini an..... Aklım hep başka yerlerde.
3. Seninle takılmak iste..... . Ama annemle ilgilenmem gerekiyor.
4. Şu an buraya müdür başbakan..... gelse farketmez.
5. Ömür boyu bu vicdan azabıyla yaşa..... Bir gün her şeyi anlatacağım.
6. Yazdığın mektubu gör..... ama bir türlü okuyacak zamanım olmadı.
7. Akşamları internete gir..... buna rağmen seni göremiyorum.
8. Ticarete de çok zarar et..... buna karşın çok tecrübe edindim.
9. Hayatım boyunca bir nefes sigara iç..... lakin şimdi kanserim.
10. Ben böyle kaza gör..... . Onlarca insan zarar gördü.

8 Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri örnekteki gibi düzenli bir cümle olarak yazalım.

1. bu / açılmak / sergi / katılmak / değil / akşam

Bu akşam açılacak sergiye katılmayacak değilim.

2. dayanmak / yıllar önce / unutmak / dostluk / değil

3. hastalık / son zamanlar / kötüleşmek / değil

4. görüntüler / eski bayramlar / bazı evler / anımsatmak / değil / günümüzde / yaşanmak

5. davul / sabahın körü / değil / ben / alarm / kaldırmak

DİNLEME

PARANIN ÇEŞİTLERİ

9 Metni dinleyelim aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. Değişim ölçüsü olarak hayvanların önemli kısımlarının veya bazı bitkilerin kullanılmasına “mal para” denir. ()
2. Doğada az bulunan altın, gümüş gibi madenlerin kullanıldığı para türüne “ufaklık” ya da “bozuk para” denmektedir. ()
3. Banknotların sınırsız ödeme gücü vardır. ()
4. Maddi bir varlığı olmayan, dolayısıyla elden ele dolaşmak yerine hesaplardan nakil yoluyla aktarılan paraya “kaydi para” denir. ()
5. Altın olarak karşılığı bulunan paraya “banknot” denilmektedir. ()

YAZMA

10 Paranın olmadığı bir dünya hayal edin ve aşağıdaki anahtar kelimelerden de yararlanarak kısa bir öykü yazıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşalım.

- alışveriş
- konaklama
- mülk sahibi olma
- vergiler
- devlet yönetimi

KONUŞMA

11 Paranın tarihsel gelişimine baktığımızda çok farklı süreçlerden geçmiştir ve bugün artık kağıt para yerine kredi kartları kullanarak kağıda hiç dokunmadan alışverişlerimizi yapabilmekteyiz. Sizce kredi kartından sonra nasıl bir ödeme şekli getirilebilir. Sınıf arkadaşlarımızla tartışalım.

çıkacak gibi, tanımış gibi, delirmişçesine

-Dersi dinliyormuş gibi görünse de aklı başka yerde.

-Kazayı görünce gözlerim yuvalarından çıkacak gibi oldu.

-Sınavı kazandığını duyunca delirmişçesine bağıırıyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Değer biçmek,
2. Bozuk para gibi harcamak
3. İki kere iki dört eder
4. Mal canın yongasıdır
5. Varlıkta darlık çekmek
6. Fakir tavuğu tek tek yumurtlar

1 Tablodaki atasözü ve deyimlerin açıklamaları aşağıda karışık bir şekilde verilmiştir. Boşluklara, açıklamaya uygun olanın numarasını yerleştiririm.

- () İnsan, malına gelen zarardan, canına gelmişçesine acı duyar.
- () “Gerçekliğinden şüphe edilmeyecek kadar açık” anlamında kullanılan bir söz.
- () Değerini düşürecek biçimde bir kimseden yararlanmaya kalkışmak.
- () “Destekçisi, dayanağı olmayan kimsenin işleri yavaş yürür” anlamında kullanılan bir söz.
- () Herhangi bir engel yüzünden elindeki imkândan yararlanamamak.
- () Bir şeyin değerini belirtmek, bir şeye değer koymak.

2 Aşağıdaki ekonomik terimlerle anlamlarını eşleştiririm.

1. TÜFE (tüketici fiyat endeksi):

2. TEFE (toptan eşya fiyat endeksi):

3. Arz

4. Talep

- () Ekonomik birimlerce mal ve hizmetleri satın alma isteğidir.
- () Ekonomide üretilen ve piyasaya sunulan mal ve hizmetlerdir.
- () Tüketici tarafından satın alınan mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki değişiklikleri ölçer.
- () Ekonomide üretim faaliyetinde yer alan maddelerin fiyatlarındaki değişiklikleri toptancı aşamasında ölçer.

TÜRKİYE'DE ENFLASYONUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Enflasyon deyince akla ilk gelen, günlük hayatta çokça kullandığımız mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmasıdır. Ancak mal ve hizmetlerin fiyatları zaman içinde artabilir veya azalabilir. Enflasyon sadece belli bir malın veya hizmetin fiyatının tek başına artması değil, fiyatların genel düzeyinin sürekli bir artış göstermesidir. Diğer bir deyişle, sadece bazı malların fiyatlarının sürekli artması ya da tüm malların fiyatlarının bir sefer artması enflasyon değildir. Örneğin aylık enflasyon oranının % 1 olması, o ay içinde fiyatlar genel seviyesinin bir önceki aya göre % 1 oranında arttığını gösterir. Yıllık enflasyonun % 30 olması da, fiyatların bir önceki yıla göre ortalama % 30 oranında arttığını gösterir.

Harcadığımız para miktarı, enflasyonu etkiler. Bir malın fiyatının artması, aynı mal için daha fazla para harcamamızı gerektirir. Bu da ancak, ya daha az tasarruf yapmamızla ya da gelirimizin artmasıyla mümkün olabilir. Fiyatlarla beraber gelirler ve harcamalar da artarsa, enflasyon artar. Çünkü ellerinde daha fazla para olunca tüketicilerin mal ve hizmetlere olan talebi artar ve satın almak istedikleri mal için daha fazla fiyat verebilirler. Bu noktada, para arzının, paraya olan talepten daha fazla artmasının enflasyona yol açtığı unutulmamalıdır.

Hem ekonomik hem de sosyal açıdan olumsuz sonuçları olan yüksek ve kalıcı enflasyon yıllar boyunca birçok gelişmekte olan ülke gibi Türkiye'nin de en büyük sorunlarından biri olagelmıştır. Politik istikrarsızlıklar ve devamlı seçim ortamının yaşanması, her alanda kısa vadeli politikalar uygulanmasına neden olmuş, bu da uzun vadeli uygulama gerektiren enflasyonla mücadele programlarının uygulanmasında engel oluşturmuştur. Bu şekilde ülke yıllar boyunca enflasyonun yaşamın her alanında görülen olumsuz neticelerine maruz kalmıştır.

Türkiye'de ağırlıklı olarak dış kaynaklı olmayan, ülkenin yerel ekonomik politikalarının sonucu olarak ortaya çıkan ilk yüksek enflasyon dönemi ise 1950'li yılların sonlarında görülmüş, 1958 yılında gerçekleştirilen devalüasyonun ardından 1959 yılında % 22.6 enflasyon (TÜFE) oranına ulaşılmıştır.

Türkiye'de 'planlı dönem'in başlangıcı olan 1960'lı yıllar, ülkenin düşük enflasyonlu bir ekonomi politikasını başarıyla uyguladığı yıllar olarak tanımlanabilir. 1960 yılından 1970 yılına dek ülkede yüksek büyüme oranlarına karşın çift haneli enflasyon hiç görülmemiştir. Bu yıllar ülkede tüketim alışkanlıklarının değişmeye başladığı, buzdolabı, çamaşır makinesi gibi ev eşyalarının orta gelirli geniş bir kesim tarafından kullanılmaya başlandığı, köyden kente göçün arttığı ve bunun neticesinde iç talepte ciddi bir genişlemenin yaşandığı yıllar olmuştur.

İthal ikamesine dayalı sanayileşme ilk yıllarda olumlu sonuçlar vermiş, ancak iç talebin artmasına paralel olarak sanayinin ithal girdi talebinin hızla artması 1970 yılına gelindiğinde ödemeler dengesinin zorlanmaya başlaması sonucunu doğurmuş ve artan döviz talebi sonucu planlı dönemin ilk devalüasyonu 10 Ağustos 1970 tarihinde yapılmıştır. 1970 yılında yeniden çift haneli enflasyon (%11,8 TÜFE) görülmüş ve ülke bir daha tek haneli enflasyonu ancak 2004 yılına gelindiğinde görebilmiştir. Dolayısıyla Türkiye'nin 1970'li yılların başlarından itibaren enflasyonist bir sürece girdiği ve 2000'li yılların ortalarına kadar ülkede "uzun süreli yüksek bir enflasyonun" hüküm sürdüğü söylenebilir.

Türkiye'de 1995 yılı sonrasında para politikası uygulamaları ve enflasyon gelişmeleri incelendiğinde, enflasyonun değişimine ilişkin üç dönem dikkatimizi çekmiştir. Birinci dönem, parasal hedefleme ile döviz kuru hedeflemesinin uygulandığı 1995-2001 yıllarında yaşanan "yüksek ve istikrarsız enflasyon" dönemi, ikinci dönem örtük enflasyon hedeflemesinin uygulandığı 2002-2005 yıllarında yaşanan "düşen enflasyon" dönemi ve üçüncü dönem açık enflasyon hedeflemesinin uygulandığı 2006-2009 yıllarında yaşanan ve "yıllık yüzde 9 etrafında dalgalanan düşük ve istikrarlı enflasyon" dönemi olarak adlandırılmıştır.

3 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım

1. Yüksek enflasyon günlük ekonomik hayatımızı nasıl etkiler?
2. “Tefe, Tüfe” kavramlarını açıklar mısınız?
3. 1960 yılından 1970 yılına dek Türkiye’de yüksek büyüme oranlarına karşın çift haneli enflasyon hiç görülmemiştir. Bunun nedeni nedir?
4. Türkiye’de planlı dönemin ilk devalüasyonu 10 Ağustos 1970 tarihinde yapılmış, 1970 yılında yeniden çift haneli enflasyon (%11,8 TÜFE) görülmüştür. Çift haneli enflasyonun görülmesi neyin sonucudur?
5. Türkiye’de 1995 yılı sonrasında para politikası uygulamaları ve enflasyon gelişmeleri incelendiğinde, enflasyonun değişimine ilişkin hangi dönemlerle karşılaşılmaktadır?

YA SİZ?

Ülkenizde gündelik hayatınızda enflasyonun yeri var mı? Ekonomik hayatınızı etkileyen unsurlar nelerdir? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal Adverb)

fiil+mış gibi

Cümleye benzetme anlamı katan zarf-fiildir.

It adds analogy to the sentence.

Örnek:

Fotoğrafçıda herkes gerçekten mutlu olmuş gibi gülümser.

Çocuk ilacını içmiş gibi yapıp çöpe attı.

Metroda annesinin yanında oturan çocuk elindeki kitabı okumuş gibi bir kenara bıraktı.

fiil+AcAk gibi

Cümleye benzetme anlamı katan zarf-fiillerdir.

It adds analogy to the sentence.

Örnek:

Kazayı görünce gözlerim yuvalarından çıkacak gibi oldu.

Eşimi ilk gördüğümde, heyecandan kalbim duracak gibi geldi bana.

Kaleci topu tutacak gibi topa uzandı; ama gole engel olamadı.

fiil+mışçAsInA

Sanki, âdeta anlamı veren benzetme zarf-fiildir. “-CASInA” ekiyle kurulmuş zarf-fiil, bağlı bulunduğu fiildeki hareketin tarzını, benzetmeye veya farazi karşılaştırmaya dayanan ve asıl fiille aynı zamanda gerçekleşen bir hareketi karşılar.

It gives the meaning of “seem like, nearly”. Formed by the suffix “-CASInA”, the verbal adverb determines the type of the action, or basing on analogy or hypothetical comparison it meets an action performed at the same time with the main sentence’s action.

Örnek:

Sınavı kazandığını duyunca delirmişçesine bağırıyordu.

İlk defa karşılaştığı adama, onu önceden tanımışçesine selam verdi.

Hayatta hiç yalan söylememişçesine konuşup duruyordu.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ablam öğretmen olarak atandığını öğrenince kendinden geç..... hıçkırarak sevinç gözyaşları akıttıyordu.
2. Depremden sonra kentte, hiç deprem ol..... her yer yerli yerindeydi.
3. Dersi dinliyor..... görünse de aklı başka yerde.
4. Kızımın sınavı kazandığını duyduğumda, kendim kazan..... sevindim.
5. Öğretmen, Selim'in anlattığı hikâyeyi bilmi..... davranıyordu.
6. Yeni açılan elektronik markete insanlar, sonradan gör..... akın ediyordu.
7. Adam, Andrei Tarkovsky'nin filmi anla..... yorumlar yapıyordu.
8. Yıllar evvel dünyaya, kuyruklu yıldız çarp..... oldu.

DİNLEME

LÜKÜS HAYAT

5 Şarkıyı dinleyelim ve şarkıdaki "Lüks Hayat" unsurlarını işaretleyelim. Bu unsurlar neden lüks hayatı temsil etmektedir? Tartışalım.

1. apartman	()	2. kübik mobilyalar	()
3. yat	()	4. otomobil	()
5. villa	()	6. aşçı	()
7. uşak	()	8. bahçıvan	()
9. uçak	()	10. hizmetçiler	()

YAZMA

BANKAM SAĞ OLSUN!

Türkçede babaya olan maddi güveni ifade etmek için "Babam sağ olsun" deyimini sıklıkla kullanılır. Günümüzde ise kimileri, kredi kartlarına güvenerek "Bankam sağ olsun" demekte.

Kredi Kart(lar)ı!..

6 Gündelik hayatımızın en önemli araçlarından biri olan kredi kartları, neyin nesi? Cüzdanımızdaki ruh mu yoksa zamanın ruhu mu? Kredi kartlarının gündelik hayatımızdaki rolü nedir? Yazalım.

KONUŞMA

7 Aşağıdaki şiirde ekonomik hayata hangi pencereden bakılıyor?

ELOĞLU

Eloğlu binlik bozdurur

Ben bozduramam

Eloğlu başını yastığa kor komaz uyur

Ben uyuyamam

Eloğlu sofrasında dokuz türlü

Benim aç yattığım olur bazen

Benim evim gecekondur

Eloğlunda apartman

Eloğlunda ince müzik

Benimkisi aman aman

Benim kuru başım bana yeter

Eloğlunda karı-kızan

Ben keçileri kaybettim

Eloğlunda usta çoban

Bu soyadı bana haram

Metin ELOĞLU

gidişinden itibaren, vermenden sonra,
yazmasından önce

- Senin gidişinden itibaren zayıflamaya başladı.
- Bu bilgileri bize vermenden sonra işimiz kolaylaştı.
- Yazarın bunları yazmadan önce iyice araştırma yapması gerekirdi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki atasözleriyle anlamlarını eşleştirelim.

- a. Sakla samanı, gelir zamanı
- b. Her çok azdan olur
- c. Damlaya damlaya göl olur
- ç. İşten artmaz, dişten artar
- d. Ak akçe kara gün içindir
- e. Bol bol yiyen, bel bel bakar
- f. Ayağını yorganına göre uzat

1. Gereksiz görülen, işe yaramaz kabul edilen şey günün birinde, ileride lâzım olabilir. Bu sebeple önemsiz gördüğümüz şeyleri bir kenara atıp elden çıkarmamalı, onları saklamalıyız. ()
2. Kazanç ne kadar çok olursa olsun, tutumlu davranılmazsa para biriktirilemez. Tasarruf, savurganlık yapmamak, tüketimi kısmakla mümkündür ancak. ()
3. Çoğun temelinde az yatar. Önce az olanlar, birike birike çoğu meydana getirmiştir. Bu bakımdan azlar önemsiz görülüp atılmamalı, aksine sabırla bir arada tutulup biriktirilmelidir. ()
4. Küçük ve önemsiz şeyler birikerek büyük şeyleri meydana getirirler. Bunun için küçüktür, azdır, önemsizdir deyip hiçbir şey hor görülmemelidir; bunların önemi bilinmeli, çarçur edilmemelidir. ()
5. Bugünün yarını da vardır. Savurganlık yapıp elindekini bol bol harcayan, düşünceli davranıp ilerisi için bir şey bırakmayan kimse, yarın geçimini temin edecek bir şey bulamaz. Başkalarına muhtaç olur, onun bunun eline bakar. ()
6. Dengeli yaşamak isteyen insan mutlaka gelirini, giderine göre ayarlamalıdır. Harcamalar geliri aşmamalı, imkânlar zorlanmamalıdır. Aksine bir hareket bütçeyi sarsar, dengeyi bozar, insanı sıkıntıya sokup rahatsız eder. ()
7. Emek vererek, alın teri dökerek kazandığımız para, sıkıntılı anlarımız ve zor günlerimiz içindir; bizi darlıktan bu para çekip kurtarır, rahata erdirir. Dara düşülen günlerimizde bu parayı harcamaktan da geri durmamalı, çekinmemeliyiz. ()

ÖĞRENCİLER İÇİN TASARRUF YÖNTEMLERİ

Hepimiz hayatımızın belli dönemlerini öğrenci olarak geçirip daha sonra hayata atılıyoruz. Bu kimisi için 18 altı yaşları kimisi için de 30'a kadar varan yaşları kapsıyor. Kısacası öğrencilik dönemini geçirdiğimiz yaşlar aynı zamanda hayatta en aktif olduğumuz ve geleceğimizi etkileyen kararları verdiğimiz yaşlar oluyor. Bu dönemde edindiğimiz tüketim alışkanlıkları ilerleyen yaşlarda da harcamalarımızın temelini oluşturuyor.

Rahat bir hayat sürmenin en önemli gereklerinden birisi elbette iyi bir maddi gelire sahip olmak. Ama daha da önemlisi iyi bir harcama alışkanlığına sahip olmadan hiçbir gelirin iyi bir gelir olmadığını bilmekten geçiyor. Ayrıca öğrencilerin yaşadıkları maddi zorluklar eğitimlerinin de aksamasına sebep olabiliyor. Bu tür aksaklıkların olmaması için aşağıdaki tavsiyelere kulak verebilirsiniz:

1. Toplu taşıma araçlarını dikkatli kullanın.

Gün içerisinde yapacaklarınızı iyi planlayın ve bulunduğunuz şehirdeki en etkin toplu taşıma araçlarını kullanın. Pek çok şehrin belediye otobüsleri öğrencilere büyük indirimler sunarken dolmuşlarda pek indirim göremezsiniz, bu yüzden zorda kalmadıkça en indirimli seçenekleri kullanmaya çalışın. Ayrıca kimi kentlerde mevcut olan aktarma yapma sistemini

bir gün içerisinde pek çok işinizi hallederek etkin bir şekilde kullanabilirsiniz. Böylece farklı günlerde farklı işler için tekrar tekrar araç kullanmak yerine tek seferde daha az ulaşım bedeli ödeyebilirsiniz.

2. Süpermarket kartlarını kullanın.

Neredeyse bütün süpermarketlerin artık kendi üyelik sistemleri ve buna istinaden verdikleri kartları mevcut. Üşenmeyin ve her süpermarket için bu kartlardan edinin ve yanınızda taşıyın. Kimi zaman indirimler kimi zaman da kartınızda biriken paralar sayesinde bir miktar da olsa tasarruf sağlayabilirsiniz.

3. Kredi kartınıza dikkat!

Artık kredi kartı almak bakkaldan ekmek almak kadar kolay bir şey. Ama borç ödemelerini yapabilmek de bir o kadar zor. Yanınızda nakit olmadığında kurtarıcıya dönüşebilen kredi kartları sorumsuz harcamalar yaparsanız düşmanınız kesiliyor. Bu nedenle kredi kartlarına başvururken öğrenci olduğunuzu unutmayıp limitinizi düşük tutarak kendinizi kontrol etmeyi unutmayın. Ayrıca farklı bankaları ve değişik kredi kartı seçeneklerini detaylıca inceleyerek en çok harcama yaptığınız kategorilerde en çok kolaylık sağlayan kartı seçmeye çalışırsanız en azından ufak da olsa bir tasarruf yapmış olursunuz.

4. Buzdolabınızı gereksiz malzemelerle doldurmayın.

Buzdolabınızda eksik malzemelerin olması emin olun bozulmuş fazla sayıda malzemenin olmasından çok daha iyidir. Bu nedenle alışverişinizi yaparken aç gözlü olmaktan kaçının ve aldığınız ürünlerin miktarlarına, bu ürünlere ne kadar ihtiyacınız olduğuna iyi bakın.

5. Karmaşık elektronik aletlerden biraz uzak durun.

Piyasadaki çok sayıda cep telefonu, müzik çalar, tabletler ve benzeri elektronik aletler insanın iştahını kabartıyor. Ama bu ürünlerin birer cep yakıcı olduklarını da unutmamak gerekir. Elektronik aletlere ihtiyacınız olduğunda en pahalı seçenekler yerine, gelecekte değiştirmek üzere daha cazip fiyatlı ürünlere yönelebilirsiniz. Ayrıca sizi heveslendiren ürünün yeteneklerine gerçek anlamda ihtiyacınız olup olmadığını uzun bir süre düşünmeniz ekonomik açıdan daha sağlıklıdır.

6. Elektrik, su ve gaz harcamalarınızı sınırlayın.

Saatlerce açık duran bilgisayarlar, traş olurken kapatılmayan musluklar ve gereğinden fazla ısıtılan odalar öğrenci evlerinde sık sık karşılaşılan durumlardır. Alışkanlıklarınızı gözden geçirerek faturalarınızı hatırı sayılır oranlarda düşürebilirsiniz. İhtiyacınızdan daha büyük ve boş odalarla dolu bir ev yerine ufak ve yeterli bir evde yaşarsanız hem faturalarınıza hem de kiranıza iyi anlamda yansıtacaktır.

7. Gireceğiniz ücretli sınavlara iyi karar verin.

Kariyer planınızı iyi düşünerek uygun sınavlara girmeniz hem boşa vakit harcamanıza engel olacaktır hem de tasarruf yapmanızı sağlayacaktır.

8. İkinci el eşyaları kaçırmayın.

Genellikle öğrenimini bitiren öğrenciler evlerindeki pek çok eşyayı satmaya çalışırlar. Siz de evinize eşya almak istiyorsanız internette bulabileceğiniz ilanları kaçırmayın. Bir yatak için belki en iyi seçim olmayacaktır ama beyaz eşya, dekorasyon eşyaları gibi konularda oldukça iyi bir alışveriş olacaktır.

9. Kütüphaneleri kullanın.

Sınavlara hazırlanıyor, tez yazıyor veya akademik bir çalışma yapıyor olabilirsiniz. Genellikle her üniversitenin kendine ait bir kütüphanesi olur ve ücretsizdir. Bir sürü yerli-yabancı kaynağa para vermek yerine buraları araştırırsanız büyük masraflardan kaçınabilirsiniz. Ayrıca arkadaşlarınız ile ortak kitaplar kullanarak daha az maliyetle eğitiminizi sürdürebilirsiniz.

2 Aşağıdaki başlıklara bakalım ve bu alanlarda ne tür tasarruf tedbirleri alınacağını yazalım. Bu alanlardaki ücretsiz alternatifleri neler olabilir?

- Ulaşım
- Market alışverişi
- Elektrik-su-gaz
- Kredi kartı
- Yiyecek-içecek

YA SİZ?

Siz hayatınızda ne tür tasarruf tedbirleri alıyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal adverb)

(y)Iş/ma + iyelik eki + DAn önce/sonra/itibaren

Bu yapı yan cümleye gelerek temel cümledeki işin sürecinin değiştiğini anlatır.

This structure, when used within the dependent clause, describes a change in the process of the action in the main clause.

Örnek:

Derslerin başlamasından itibaren programım yoğunlaştı.

Paranın bulunmasından önce insanlar alışveriş yaparken değiş tokuş yapıyorlardı.

Her eve internetin girmesinden sonra hayatlar değişmeye başladı.

Şiddetli kar yağışından sonra tüm köy yolları ulaşımına kapandı.

3 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Yazının bulun..... insanlar nasıl iletişim kuruyorlardı?
2. İşe başla..... mutlaka bir bardak çay içerim.
3. Yat..... dişlerinizi fırçalamalısınız.
4. Senin gel..... her şey çok değişti.
5. Ahmet Bey konuşmasına başla..... bir yudum su içti.
6. Onunla geçen haftaki görüş..... bir daha bir araya gelmedik.
7. Ye..... hiçbir şey demeden doğruca odasına gitti.
8. İki tarafın anlaşma sağla..... işler yoluna girdi.
9. Havuza gir..... bir şeyler içmek istiyorum.
10. Haberciler ulaştıkları haberleri yayınla..... onların doğruluğunu kontrol etmeliler.

4 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Her gece yatmadan önce	a. mağazada ürün kalmadı.
2. Türkiye’de eve girmeden önce	b. hazırlanıp dışarı çıktı.
3. Sabah kahvemi içmeden önce	c. ödevleri kontrol etti.
4. Bence araba almadan önce	ç. kitap okuyorum.
5. Öğretmen derse başlamadan önce	d. o da beni arayıp sorar oldu.
6. Sabah yürüyüşünden sonra	e. ehliyet almalısın.
7. Başlattığımız indirimli satıştan sonra	f. bir iki lokma peynir yerim.
8. Geçen hafta ona uğramamdan sonra	g. ayakkabılar çıkarılır.

DİNLEME

ENERJİ ETİKETİ

5 Metni dinleyelim ve aşağıda verilen enerji etiketi örneğindeki boşlukları dolduralım.

Enerji	
Üretici Model	Ampul Logo
Çok Verimli A B C D E F G Az Verimli	A
Enerji Tüketimi kWh/yıl (24 saatlik standart deney sonuçlarına göre) Gerçek tüketim cihazın nasıl ve nerede kullanıldığına bağlıdır.	XYZ
Taze Gıda Bölmesi Hacmi: (litre) Dondurulmuş Gıda Bölmesi Hacmi: (litre)	xyz xyz * ***
Gürültü: (Ses Gücü Düzeyi)	XZ

YAZMA

6 “Bir bankada hesap açtırdınız. Görevli, size banka kartınızın 10 gün sonra adresinize postalanacağını söyledi. 15 gün sonra banka kartınız gelmediği için banka şubesine gittiniz ve oradaki görevliler belirli bir tarih vermeyip beklemeniz gerektiğini söylediler ve sizi başlarından savmaya çalıştılar. Ayrıca kartınız gelmediği için ailenizin gönderdiği parayı çekemediniz ve parasız kaldınız.”

Yukarıdaki metinden yola çıkarak bir şikâyet mektubu yazalım.

KONUŞMA

7 Ülkenizde ferdi, ailevi ve toplumsal olarak ne gibi tasarruf tedbirleri uygulanmaktadır? Sizin bu konudaki önerileriniz nelerdir? Konuşalım.

DÜNYA KRİZLERİ

1994 Meksika Ekonomik Krizi

Birçok iktisatçıya göre 21. yüzyılın ilk krizidir. Yaşanan kriz diğer Latin Amerika ülkelerine de sıçrayarak birçok ülkeyi etkilemiş, kriz ekonomi literatürüne “Tekila Krizi” olarak geçmiştir. Meksika Krizi’nin, Latin Amerika’daki diğer ülkelerin ekonomilerini de olumsuz etkilemesi “Tekila Etkisi” olarak adlandırılmış ve krizin yayılarak tüm Latin Amerika’ya yayıldığı öne sürülmüştür. Meksika’da yaşanan ekonomik krizin diğer ülkelere yayılacağı endişeleri zamanla ortadan kalkmıştır. Meksika deneyimi uzun dönemli istikrar için birbiriyle uyumlu makroekonomik politikaların sürdürülmesinin önemini ortaya koymaktadır.

1994 Türkiye Krizi

1980’li yıllardan beri Türkiye, uyguladığı ekonomik reformlarla birlikte liberal ekonomik politikaları benimsemeye başlamıştır. Finansal piyasalarda serbestlik sağlanmasıyla, ekonomik krizlerin yapısı değişmiş ve uluslar arası sermaye hareketleriyle ilişkilendirilebilecek para, finans ya da bankacılık krizleri görülmeye başlanmıştır. 1994 ekonomik krizi ise bu krizlerin ilki olmuştur. Makroekonomik göstergelerin kötüleşmesi, yurtiçi ekonomik politikalarda yapılan önemli yanlışlıklar krizi kaçınılmaz kılmıştır. Kriz sonucunda 1994 yılında Türk ekonomisinde GSYİH % 5 oranında küçülmüş, enflasyon oranı ise % 106’ya yükselmiştir.

1997 Endonezya (Doğu Asya) Ekonomik Krizi

Temmuz 1997’de Tayland’da başlayan ve Asya Kaplanları olarak bilinen birçok Doğu Asya ülkesinin para birimlerini, borsalarını ve diğer kıymetlerini etkileyen ekonomik krizdir. Endonezya, Güney Kore ve Tayland krizden en çok etkilenen ülkelerdir. Hong Kong, Malezya, Laos ve Filipinler de bu krizden oldukça etkilenmişlerdir. Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Singapur ve Vietnam ise görece az etkilenen ülkelerdendir. Japonya bu krizden fazla etkilenmemişti ama kendi içinde uzun dönem sürecektir olan mali zorluklarla karşı karşıya idi. Bütün bunlara rağmen tüm bu ülkelerin para birimleri dolara karşı oldukça değer yitirdiler. Etkilenen tüm ülkeler arasında Güney Kore en fazla zararı gördü.

SÖZÜN ÖZÜ

Eğer paranın değerini bilmek istiyorsan, git bir kimseden borç para iste. **Benjamin Franklin**

Eldeki para hurriyetin aletidir. Fakat peşi kovalanan para, tam tersine kölelik aletidir. **J.J.Rousseau**

Kılavuzu para olana her kapı açıktır. **Shakespeare**

Para bir hiçliği bile birinci yere getiren biricik yoldur. **Dostoyevski**

“Para herşeyi yapar” diyen adam, para için herşeyi göze alan adamdır. **Benjamin Franklin**

Paranın saklanması kazanılmasından daha zahmetli bir iştir. **Montaigne**

Mahmut Derviş

Mahmut Derviş (d. 13 Mart 1942, Al-Birwa - ö. 9 Ağustos 2008, Houston), Filistinli şair. Son dönem Filistin şiirinin en önemli şairlerinden olan Mahmut Derviş, 1948 yılında henüz çocukken, doğduğu köy İsrail tarafından işgal edilerek yıkılınca, ailesiyle Lübnan'a göç etmek zorunda kaldı. İlk şiirlerinin yayımlanma sürecinde, "El-arz" (Toprak) cephesinde etkinlik gösterdi. "El İttihad" gazetesi ile "El Cedid" dergisinin yazı işleri müdürlüklerini yaptı. Şiirleri 20'den fazla dile çevrilen Filistinli şair, 2003 yılında Uluslararası Nazım Hikmet Şiir Ödülü'ne de layık görüldü. 1982 yılı Eylül ayında Sabra ve Şatilla'da yaşanan katliamın ardından yazdığı Beyrut Kasidesi ile 1984'te de Sovyetler Birliği'nde Lenin Ödülü'nü aldı. Şiirleri ve yazıları nedeniyle birçok kez tutuklanarak cezaevinde yatan şair, Filistin halkının yaşadığı zorlukları dizeleriyle anlatmasıyla tanınmaktaydı. Derviş, lirik örnekler gösteren şiirinde, geniş bir insanlık tarihi ve coğrafyasını konu edindi. Türkçeye çevrilen 20 civarında kitabı bulunan Derviş, geçirdiği bir açık kalp ameliyatı sonucu hayatını kaybetti.

FİLİSTİNLİ SEVGİLİ

Gözlerin bir diken
yüreğe saplanmış,
çıldırasıya sevilen,
işkencesine dayanılamayan.
Gözlerin bir diken,
rüzgârdan koruduğum,
ötesinde acıların, gecelerin,
derinlere sapladığım.
Kandiller yanar ışığınla,
geceler dönüşür sabaha.
Bense unuturum birden,
- göz rastlar rastlamaz göze-,
yaşadığımız bir vakitler
kapının ardında
yanyana.

Şakırdın sanki konuşurken.
İsterdim konuşmak ben de.
Dudaklarda hayır mı kalmıştı ki,
O bahar gibi dudaklarda!

Sözlerin
güvercin gibi
yuvamdan
uçtu gitti.
Kapımız,

sonbahar kadar sarı
basamakları ardından
fırladı gitti
canının çektiği yere.
Aynalar oldu paramparça,
yığıldı içimize
acı üstüne acı.
Topladık sesin küllerini
getirdik bir araya.
Böylece söyler olduk
acılı türküsünü yurdumuzun.
Hep birlikte sazın bağrına
ektik bu türküyü,
evlerin damlarına taş fırlatır gibi
fırlattık attık bu türküyü,
alın, dedik,
sancıdan kıvranan kalplere.
Oysa her şeyi unuttum ben şimdi.
Ya sen, ya sen, sevgili,
sesini kimselerin bilmediği!
Belki de gidişindir senin
ya da susmandır
sazı paslandıran.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri “değil” olumsuzluğu ile tekrar yazalım.

1. Denizdeki dalgalara rağmen gemi bata çıka limana ulaştı.
.....
2. Martılar gökyüzünde uçuşurken istanbul anlarım gözümde canlandı.
.....
3. Sen orada ülke ülke gezerken ben burada ders çalışmayacağım.
.....
4. Hayataki tek amacı para kazanmak olan insanlar mutlu olamayacaklar.
.....
5. Gözlerindeki sabah mahmurluğu güzelliğine güzellik katıyor.
.....
6. Ağır çalışma programları sağlığımızı olumsuz etkiliyor.
.....
7. Gerçekler yavaş yavaş su üstüne çıkarken sen koltuğunda rahat rahat oturamayacaksın.
.....
8. Sabah güneşiyle birlikte tüm İstanbul beyaz gelinliği içinde muhteşem görünüyor.
.....
9. O elindeki kitap yanlış, diğer kitabı almalısın.
.....
10. Midyeyi geçtim, denizden babam bile çıksa yerim.
.....

2. Boşlukları uygun zarf-fiillerle (-AcAk/-miş gibi) tamamlayalım.

1. Geçen gün hava bulutluydu. Yağmur yağ.....oldu; ama esen rüzgarla bulutlar dağıldı.
2. Gün boyunca pek fazla yemek yemesem de sanki tka basa ye..... karnım şiş.
3. Eski arkadaşlarımla buluşunca çocukluğumu tekrar hatırladım. Adeta o günlere git..... oldum.
4. Filmdeki kahramanla gerçek hayatımda tanış.....
5. Atletizm yarışmasında finalde yarışan Mert, son yüz metreye birinci girince herkes yarış kazan..... zannetti. Oysa Mert sakatlandığı için yarışı bitiremedi.
6. Berk, oldum olası ağzını tutamaz. Okumadığı kitaplarla ilgili kendisine soru sorulduğunda, o kitapları önceden oku..... yaparak uzun uzadıya konuşur.
7. Sınıfta öğretmen utangaç arkadaşımız Ayşe'ye şakacıktan kızınca Ayşe ağla..... oldu.
8. Sevgilimin doğum gününü hatırlama..... davranınca sevgilim küplere bindi.
9. Uzun zamandır beni bu kadar etkileyen bir kitap okumamıştım. O kadar ki, yazar benim hayatımı kitaba aktar.....
10. Anne ve babası boşanan çocuk, geleceğe dair umutlarını yitir..... davranıyordu.

3. Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle dolduralım.

1. İstanbul'da kasımın gel..... havalar soğur.
2. Bu hastalığa yakalan..... çalışmayı bıraktı.
3. Güzel sesiyle şarkıyı oku..... büyük bir alkış aldı.
4. Başını vur..... bilincini kaybetti.
5. Bu yolun yapıl..... trafik rahatladı.
6. Misafirlerin davet edil..... işimiz bitecek.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bilgi sahibi olmadığım konularda olsa bile kullanım kılavuzu, yönerge, sözleşmeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Bir başvuru, talep, yetkililere öneri vb. uygun tarzda belirgin mektuplar yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

mal
hizmet
fiyat
tüketici
gelir
harcama
talep
ithal
sanayileşme
istikrar
enflasyon
varlık
fakir
aktif
aksaklık
etkin
sorumsuz
limit
kategori
cazip
heves
hatır

FİİLLER

maruz kalmak
hüküm sürmek
adlandırmak
görebilmek
kapsamak
üşenmek

BECERİLER

Konuşma ve yazılardaki bozuklukları farkedebilme
Tüm sohbet ve tartışmalara katılabilmek

DİL BİLGİSİ

Anlatım bozuklukları
“mi” imalı soru

KELİMELER

Coğrafya terimleri
Doğa

DÜNYA

yaklaşık tam 12 kilo, mutlaka gelebilir

-Ne çayı ne de kahveyi sevmem.

-Karşılıklı konuşalım mı?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- 1 Aşağıdaki resimler, Dünya'nın yapısıyla ilgili eski inanışları anlatmaktadır. Bildikleriniz var mı? Anlatalım.
- 2 Metindeki numaralı ifadelerle ilgili resimleri eşleştirelim.

OKUMA

DÜNYAMIZ

Eskiden bilim ve teknoloji bugünkü kadar gelişmiş olmadığı için insanlar Dünya'nın yuvarlak olduğunu bilmiyorlardı. Onun düz bir tepsi (1) ya da öküzün boy-nuzları üstünde duran bir nesne (2) olarak hayal ediyorlardı. Bazı bilim insanları Dünyanın yuvarlaklığını fark etmişlerse de insanları bu fikre inandırmakta zorlandılar. “Yuvarlaksa aşağı kısmında kalanlar neden düşmüyorlar?” gibi sorularla karşı karşıya kaldılar. Bundan 4000 yıl önce yaşayan eski Mısırlılar Dünya'yı uzunca bir kutu, gökyüzünü de o kutunun kapağı gibi düşünüyorlardı. Eski Hintliler ise Dünya'nın, dört filin sırtında duran büyük bir daire (3) biçiminde olduğuna inanıyorlardı. Onlara göre bu dört fil de bir kaplumbağanın sırtında duruyor, kaplumbağa ise

sonsuz bir denizde yüzüyordu.

Pisagor MÖ 590'lı yıllarda Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve güneş etrafında döndüğünü ileri süren ilk kişiydi. Ancak bilimle uğraşanlar dışında bu fikre inanan olmamıştı. Pisagor'dan 200 yıl sonra Aristo, gözlemleri sonunda Dünya'nın yuvarlak olduğunu kanıtladı. Biruni (MS 972 – 1050) Dünya'nın küre şeklinde olduğunu, yer çekiminin varlığını ortaya koydu. Yerkürenin yuvarlak olduğunu Avrupalılardan ilk açıklayanlar Kopernik (1540) ve Galile'dir (1640).

Macellan, dünyanın çevresini dolaşan ilk denizcidir.(4) Maceraperest bir denizci olan Kristof Kolomb, Dünya'nın yuvarlak olduğunu kitaplardan okumuştur. 1492 yılında üç küçük gemi ile yola çıktı. Devamlı batıya doğru gitti. Hindistan'a ulaştığını sandı ama gittiği yer Amerika kıtasıydı. Eğer Dünya yuvarlaksa yönünü değiştirmeden başladığı yere tekrar geleceğini biliyordu ama bunu başaramadan öldü.

Gerçekte Dünya'nın üzerindeki topografik oluşumlar ve kendi eksenini etrafındaki eksantrik hareketi nedeniyle düzgün bir geometrisi yoktur. Geoibis bir biçimdedir, fakat ekvatordaki yarıçapı kutuplardaki yarıçapından fazladır. Bu kutuplarından basık özel küresel geometrik şekil geoit yani “Dünya şekli” diye adlandırılır. Referans küresinin ortalama çapı 12.742 km'dir. Yer'in eksenini etrafında dönmesi ekvatorun dışarı doğru biraz fırlamasına neden olduğu için ekvatorun çapı, kutupları birleştiren çaptan 43 km daha uzundur. Ortalamadan en büyük sapmalar, Everest Dağı (denizden 8.848 m yüksek) ve Mariana Çukuru'dur (deniz seviyesinin 10.924 m altı). Dolayısıyla ideal bir elipsoide kıyasla Yer'in % 0,17'lik toleransı vardır. Ekvatorun şişkinliği yüzünden Yer'in merkezinden en yüksek nokta aslında ekvatordadır.

3 Metinde altı çizili ifadeler neye işaret ediyor? Yazalım.

1. onun:
2. bu fikre:
3. onlara:
4. bunu:

4 Aşağıdaki cümleleri metne göre doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Eskiden insanların dünyanın yuvarlak olduğunu bilmemelerinin nedeni, o zamanlarda bilim ve teknolojinin bugünkü kadar gelişmiş olmamasıdır. ()
2. Eski insanların Dünyanın şekliyle ilgili inanışları benzerlikler göstermekteydi. ()
3. Pisagor'un öğrencisi Aristo, Dünyanın yuvarlaklığını ortaya atan kişidir. ()
4. Biruni Dünyanın yuvarlak olduğunu Avrupalı bilim insanlarından önce açıklamıştır. ()
5. Kolomb, gemiyle hep aynı yöne giderek başladığı yere geri dönmüş, böylece Dünyanın yuvarlaklığını kanıtlamıştır. ()
6. Dünyanın şekli tam bir geoibs değildir. ()

YA SİZ?

Sizin kültürünüzde Dünya'mızla ilgili eski zamanlara ait inanışlar nelerdir?

DİL BİLGİSİ

ANLATIM BOZUKLUĞU (Coherence / Disambiguation)

1. Gereksiz Kelime Kullanımı (Use of Unnecessary Word)

a. Eş Anımlı Kelimelerin Kullanılması (Use of Synonyms)

-Olay, tüm fikir ve düşüncelerimi değiştirdi.

-Herkesi eleştirip tenkit eder.

b. Aynı Anlamı Sağlayan Ek ve Kelimeler (Use of suffixes and words providing the same meaning)

-Buraya annem ile birlikte geldim.

-Eğer yağmur yağmazsa dışarı çıkalım.

c. Kelimenin Anlamının Farklı Kelimeyle İfade Edilmesi (Expressing the meaning of a word with a different word)

-Kulağıma sessizce fısıldadı.

-Adamlar karşılıklı dövüşüyorlardı.

2. Birbirleriyle Çelişen İfadelere Yer Verilmesi (Using the conflicting statements together)

-Kardeşim aşağı yukarı, tam yedi yaşında.

-Kesinlikle seni affetmiş olmalıdır.

3. Kelimenin Yanlış Anlamda Kullanılması / Misuse of a word (with a wrong meaning)

a. Kelimenin Anlamca Cümleye Uymaması (Word does not fit meaningfully to a sentence)

-Koşullar, kötüleşmesini sağladı. (sebepl-)

-Senin sayende kaza yapıyorduk. (yüzünden)

b. Ses ya da Anlamca Yakın Kelimelerin Kullanılması (Use of words having similar meanings (homoionym) or paromasis (having similar pronunciation))

-Kendini bize tanıştırdı. (tanıt-)

-Öğretim durumunu sordular. (öğrenim)

4. Tümleçlerle ilgili bozukluklar (Problems of use of objects)

-Kiralayacağımız tekneye baktık ve beğendik.

-Arkadaşını kantinde gördü ve bir şeyler söyledi.

5. Kelimenin Yanlış Fiile Bağlanması (Disagreement of word with a verb)

-Yaptıkların yarar mı sağlıyor, zarar mı? (zarar mı getiriyor)

-Amacı seni ikinci, kendisini birinci plana çıkarmaktır. (seni ikinci plana düşürmek)

5 Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarını bulalım. Anlatım bozukluğunun sebebini (numarasını) ve cümlenin doğrusunu yazalım.

Bozuk Cümle	Bozukluğun Sebebi	Cümlenin Doğrusu
1. Bu konudaki iftiralar tamamen uydurmadır.
2. Sınıfta kahve ve tost yemek yasaktır.
3. Bu kararların uygulanıp uygulanmayacağını, yöneticilerin seçeceği tutuma bağlı olduğu bildirildi.
4. Teknoloji ne kadar artarsa da el emeğinin önemi azalmıyor.
5. Yaklaşık tam iki saat sonra burada olacaklar.
6. Bu, kendi resimleri için açtığı ilk kişisel sergisi olacağı için çok heyecanlıydı.
7. Burada, tiyatro salonundan internet kafeye kadar birçok etkinlik bulunuyor.
8. Bahsettiğin adamı tanımıyorum ve güvenmiyorum.
9. Yemeğini erken yemesi gerektiği halde, hasta bu yasağa uymuyor.

DİNLEME

DÜNYA'NIN OLUŞUMU

6 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış olanları "Y" yazalım.

1. Dünya gezegeni bugün hâlâ değişimler geçiriyor. ()
2. Dünya'nın oluşumuyla ilgili ipuçlarını toplamak çok kolay. ()
3. Jeologların sorduğu ilk sorulardan biri dünyanın yaşı. ()
4. Dünya'nın yaşını bulmak için en iyi yol, taşları incelemek. ()
5. Dünya'da bulunan taşları incelemek, Dünya'nın yaşını bulmak için yeterlidir. ()

YAZMA

7 "Bir ağaç, herhangi bir prensten daha soyludur." Alexander Pope

Bu sözden yola çıkarak doğayla ilgili düşüncelerinizi anlatınız.

- Doğa sizin için ne anlam ifade ediyor?
- Yukarıdaki söz neyi anlatmak istiyor?

KONUŞMA

8 Doğa hayatınızda ne kadar yer tutuyor? Doğa ile ilgili ritüelleriniz var mı?

ayağını çarşafına göre uzat, hiç kimse gelmi-
yorlar

-Otobüsler sabah 08.00'dan önce hareket ediyorlar.

-Zamanında önlemini almazsan işte böyle ağustos sineği gibi zor du-
ruma düşersin.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki resimlerle doğal afetlerin adlarını eşleştirelim.

a. kuraklık () b. sel () c. kasırga () ç. heyelan () d. hava kirliliği ()

OKUMA

Muazzaz İlmiye Çığ: “Ne yazık ki insanoğlunun doğayı tahrip hızı, doğanın kendini yenileme hızından daha fazla..”

KÜRESEL ISINMA NEDİR?

İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi yaratması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma deniyor. Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse Dünya'nın yüzeyi güneş ışınları tarafından ısıtılıyor. Dünya bu ışınları tekrar atmosfere yansıtıyor ama bazı ışınlar su buharı, karbondioksit ve metan gazının Dünya'nın üzerinde oluşturduğu doğal bir örtü tarafından tutuluyor. Bu da yeryüzünün yeterince sıcak kalmasını sağlıyor. Son dönemlerde fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, hızlı nüfus artışı ve toplumlardaki tüketim eğiliminin artması gibi nedenlerle karbondioksit, metan ve diazot monoksit gazların atmosferdeki yığılması artış gösterdi. Bilim adamlarına göre işte bu artış küresel ısınmaya neden oluyor. 1860'tan günümüze kadar tutulan kayıtlar, ortalama küresel sıcaklığın 0,5 ila 0,8 derece kadar arttığını gösteriyor. Bilim adamları son 50 yıldaki sıcaklık artışının insan hayatı üzerinde fark edilebilir etkileri olduğu görüşünde. Üstelik artık geri dönüşü olmayan bir noktaya yaklaşıyor. Hiçbir önlem alınmazsa bu yüzyıl sonunda küresel sıcaklığın ortalama 2 derece artacağı tahmin ediliyor.

Peki bu sıcaklık artışı yani küresel ısınma nelere yol açıyor, hayatımızı nasıl etkiliyor? Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınmanın etkileri en yüksek zirvelerden, okyanus derinliklerine, ekvator dan kutuplara kadar dünyanın her yerinde hissediliyor. Kutuplardaki buzullar eriyor, deniz suyu seviyesi yükseliyor ve kıyı kesimlerde toprak kayıpları artıyor. Örneğin 1960'ların sonlarından bu yana Kuzey Yarımküre'de kar örtüsünde yüzde 10'luk bir azalma oldu. 20. yüzyıl boyunca deniz seviyelerinde de 10-25 cm arasında bir artış olduğu saptandı. Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, seller ve taşkınların şiddeti ve sıklığı artarken bazı bölgelerde uzun süreli, şiddetli kuraklıklar ve çölleşme etkili oluyor. Kışın sıcaklıklar artıyor, ilkbahar erken geliyor, sonbahar gecikiyor, hayvanların göç dönemleri değişiyor. Yani iklimler değişiyor. İşte bu değişiklikler bitki ve hayvan türlerini de olumsuz yönde etkiliyor. Küresel ısınma insan sağlığını da doğrudan etkiliyor. Bilim adamları iklim değişikliklerinin kalp, solunum yolu, bulaşıcı, alerjik ve bazı diğer hastalıkları tetikleyebileceği görüşünde.

Biz neler yapabiliriz?

- Enerji dostu ampuller kullanılmalı.
- Televizyonlar bekleme konumunda bırakılmamalı.
- Doğru ışıklandırma kullanılmalı.
- Klima yerine vantilatör kullanılmalı.
- Evler ısı kaybına karşı yalıtılmalı.
- Eşyalar, radyatörleri kapatmayacak şekilde yerleştirilmeli.

Su kaynaklarının kıtlığı konusunda da alınabilecek önlemler de yok değil:

- Diş fırçalama, bulaşık yıkama, traş esnasında musluk açık bırakılmamalı. ()
- Daha az su tüketen yeni klozetler kullanılmalı. ()
- Klozetlere asılan temizleme maddeleri kullanılmamalı. ()
- Çamaşır suyu tüketimi en aza indirilmeli. ()
- Akan tesisatlar onarılmalı. ()
- Hortumla sulama ve yıkama yapılmamalı. ()
- Suyu, kireç ve bakterilerden arındıran filtreler kullanılmalı. ()

2 Aşağıdaki bilgiler metinde var mı yok mu? İşaretleyelim.

1. Hızlı nüfus artışının nedenleri ()	2. Küresel ısınma miktarı ()
3. Küresel ısınmada son dönemdeki gelişmeler ()	4. Küresel ısınmanın başlangıç zamanı ()
5. Küresel ısınmanın hayvan türleri üstündeki etkileri ()	6. Küresel ısınmanın iklim üstündeki etkileri ()
7. Küresel ısınmanın insan sağlığı üstündeki etkileri ()	8. Küresel ısınmanın oluşumu ()

Ben de dikkat ediyorum:

- ()
- ()
- ()
- ()
- ()
- ()

YA SİZ?

1. Çevre sorunlarıyla ilgileniyor musunuz? Çevreye verdiğiniz öneme 1-10 arasında kaç puan verirsiniz? (1: Önemsiz, 10: Çok Önemli) Neden?
2. Günlük hayatınızda "Biz Neler Yapabiliriz?" bölümündekilerden hangilerini uyguluyorsunuz?
3. Ülkenizde çevre sorunları ne kadar ciddiye alınıyor? Bu konularda ne gibi çalışmalar yapılıyor? Bilgi verelim.

DİL BİLGİSİ

ANLATIM BOZUKLUĞU (Coherence / Disambiguation)

1. Cümlede Belirsizlik (Ambiguity in a sentence)

a. Zamir Eksikliği (Lack of pronoun)

-Çok iyi konuştuğunu söylediler. (Senin? Onun?)

-Kardeşini dün hiç görmedim. (Senin? Onun?)

b. Noktalama Eksikliği (Lack of punctuation)

-Kalabalık(,) meydana doğru ilerledi.

-Çocuğun(,) annesi gelene kadar burada beklemesi gerekiyor.

2. Karşılaştırma Yanlışlığı (Error of comparison)

-Ben sinemayı senden çok seviyorum. (Senden mi çok, senin sinema sevginden mi?)

3. Mantık Hatası (Logical Error / Fallacy)

-Kazada neredeyse ölüyor hatta bacağımı kırıyordum.

-Meyveler bir ay içinde toplanıyor, olgunlaşıyor.

4. Deyim Yanlışlığı Yapılması (Misuse of idioms)

a. Deyimin Anlamca Cümleye Uymaması (*Inconsistency of the use of idioms*)

-O kadar sevindim ki yüreğim ağzıma geldi.

-Başarıyla herkesin gözüne battı.

b. Deyimin Yanlış Yapılandırılması (*Misconstruction of idioms*)

-Onu çok özledim, gözümde tütüyor. (burnumda)

-Seni yukarıda ararken yerde buldum. (gökte)

5. Özne Yüklem Uyumsuzlukları (Subject-Verb Agreement)

a. Tekillik – Çoğulluk Uyumu (*Singular Plural Agreement*)

-Köpekler gece boyunca havladılar.

-Herkes ne olacağını merak ediyorlar.

b. Olumluluk – Olumsuzluk Uyumu (*Positive-Negative Agreement*)

-Kimse evde kalmamış, dışarıya çıkmıştı. (herkes)

-Hepsi ders çalışıyor, televizyon izlemiyor. (hiçbiri)

c. Kişi Uyumsuzluğu (*Subjegy Pronoun-Object Pronoun Agreement*)

-O ve ben çok iyi anlaşırım. (biz)

-Onlar ile sen iyi arkadaşsın. (arkadaşsınız)

3 Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarını bulalım. Anlatım bozukluğunun sebebini (numarasını) ve cümlenin doğrusunu yazalım.

Bozuk Cümle	Bozukluğun Nedeni	Cümlenin Doğrusu
1. İhtiyar adama bir şeyler söylemekte.
2. Şair, 1940 yıllarında şiirimizin önde gelen isimlerinden biriydi.
3. Öyle mutsuzdu ki etekleri zil çalıyordu.
4. O kurumda eğitim görmüş herkes, saygılı ve hoşgörülü olmak gibi çok önemli erdemler kazanmışlardır.
5. Ahmet benden çok korktu.
6. Sevda Hanım'a bu mahalledeki bütün kadınlar dert yakınır.
7. O soğan doğramak şöyle dursun, yemek bile yapamaz.
8. Kalemimi arkadaşına verdi.
9. Bir ailenin verdiği insanüstü bir çabanın örneğidir bu.
10. Bakarsan dağ olur, bakmazsan bağ olur.

DİNLEME

ÇEVKO GERİ DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARI

4 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. Bütün çöpler yararsız atıklar değildir, çoğu tekrar işe yarayabilir. ()
2. Dünya üstündeki kaynakların tükenme olasılığı yoktur. ()
3. ÇEVKO neredeyse 20 yıldır Türkiye’de geri dönüşüm alanında çalışıyor. ()
4. ÇEVKO’nun çalışmaları, halkı bilinçlendirmekle sınırlı. ()
5. 1308 firma ÇEVKO’dan geri dönüşüm hizmeti alıyor. ()
6. Geri dönüşen bazı malzemelerden ev eşyası yapmak mümkün. ()
7. Geri dönüşüm, ekonomiye değilse de doğanın korunmasına hizmet eder. ()
8. Geri dönüşüme sadece kurumsal değil bireysel olarak da büyük katkı sağlanabilir. ()

YAZMA

5 Çevre sorunlarıyla ilgili bilinç oluşturmak, küresel ısınma konusunda farkındalık yaratmak için bir kampanya yapmak istiyorsunuz. İkilili gruplar halinde çalışarak aşağıdaki konulara karar verelim ve bu bilgileri kullanarak bir kampanya afişi hazırlayalım.

- Hangi çevre sorunları size göre daha öncelikli olarak ele alınmalı?
- İnsanlardan bu konuda neler yapmalarını isteyeceksiniz?
- Kampanyanızın çarpıcı olması için hangi slogan(lar)ı kullanacaksınız?
- Kampanyanızın dikkat çekici olması için afişinizi nasıl tasarlayacaksınız?

KONUŞMA

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ ETKİNLİKLERİ

1. ETKİNLİK:
BİSİKLETİMİ SEVİYORUM
TEMİZ ULAŞIM KULLANIYORUM
Tarih : 04 Haziran Pazartesi
Saat : 09:30 - 13:00
Yer : Yoğurtçu Parkı

2. ETKİNLİK:
TİYATRO VE ATIK
BİLGİLENDİRME SUNUMU
Tarih : 05 Haziran Salı
Saat : 09:30 - 12:00
Yer : Caddebostan Kültür
Merkezi/ Büyük Salon

altas ÇEVKO DELTA BİSİKLET KADIKÖY BELEDİYESİ

Kadıköy'de Yaşamak Ayrıcalıktır

6 İkilili gruplar oluşturalım. Arkadaşınız çevre sorunlarına duyarsız. Çevreyle ilgili sorunlar olduğunu kabul etmiyor. Onu bu sorunlara ikna edelim. Afişte anlatılan etkinliklere gitmek için plan yapalım.

Anlamaz mı, düşüp kırılmaz mı

-Yeni aldığım gözlüğüm yola düşüp kırılmaz mı? Çok üzüldüm.

-Söylediklerini anlamaz mı? Anlıyor. Bence anlamak işine gelmiyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 İnsanların bir gün uzayda dünyadaki gibi yaşayabileceklerine inanıyor musunuz?

OKUMA

2 Paragrafları anlamlı bir metin olacak şekilde sıralayalım.

DÜNYA'DAN MARS'A

Altı kişilik bir ekip yakında Mars seyahatine başlayacak. Ancak bu Mars yolculuğu benzeri görülmemiş bir dayanıklılık testi olacak, çünkü ekip 520 gün boyunca bir simülasyon gemisinin içinde şu ana kadar en gerçekçi seyahati gerçekleştirecek. 520 gün boyunca ekip, her biri 550m³ hacmine sahip 4 modülden oluşan bir kapsülün içinde tüm çevresel faktörlerden izole edilmiş bir şekilde yaşayacak. Akla gelen ilk soru adayların psikolojik ve ruhsal sağlıklarının nasıl dengeleneceği. NASA'nın eski astronot adaylarından Alan Stern, doğru ekip seçimi ve eğlenceli aktivitelerle depresyon, klostrfobi gibi problemlerin aşılabileceğini söylüyor. Adaylar, 20-50 yaşlarında, sağlıklı, maksimum 185 cm boyunda ve iyi derecede İngilizce ve Rusça bilenlerden oluşuyor. Bunların yanı sıra adayların tıp, biyoloji, yaşam destek mühendisliği, bilgisayar, elektronik ve mekanik mühendisliği konularında deneyimli olması gerekiyor.

Gerçekleştirilen güncel bir çalışma uzun süre yerçekimsiz ortamda kalmanın kas dokusunu zedelediği ve fiziksel kapasiteyi % 40'tan fazla azalttığını gösteriyor. Bir tarafta dünyamız giderek kirlenirken diğer tarafta küresel ısınmanın da etkisiyle sınırlı temiz su kaynakları giderek azalıyor. Bazı bilim insanlarının öngörüsüne göre çok uzak olmayan bir zaman diliminde temiz su kaynakları tamamen yok olabilir ve bu da bütün insanlık için büyük bir felaket olur. İşte bu tür endişelerden dolayı, bilimkurgu filmlerinden de pek çoğumuzun aşına olduğu şekliyle, şayet bir gün dünyamız artık insan ırkı için yaşanmaz hale gelirse, buna hazırlıklı olmak adına başta NASA olmak üzere bir takım kurum ve kuruluşlar dünya dışı yaşam konularını araştırıyor.

Ekibin haftalık programı ve diyeti Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki astronotlara uygulanan sistemle aynı. Yedi günlük periyotta günlük egzersizlerinin yanı sıra beş gün bilimsel deneylerini sürdürüp iki gün tatil yapacaklar. Kapsülün içindeki ekip ile iletişimi ve kontrolü sağlamak amacıyla, başka bir ekip de görev boyunca dışarıda çalışacak. Deneyin gerçekçi olabilmesi için, kontrol ekibiyle kapsül arasındaki iletişim yirmi dakika gecikmeli olacak, hatta zaman zaman kesintiler yapılacak. Deney her ne kadar gerçek bir uzay uçuşu olmasa da ileride gerçekleştirilecek insanlı Mars ve Ay görevlerine ışık tutacak.

Bir aralar Ay'da yaşam popülerdi. Şimdilerde ise Mars'a yolculuk ve orada yaşam konusu ele alınmaya başladı. NASA, insan-sız araçları Mars'a göndermeyi başarmış durumda. Hatta Mars yüzeyinde toprak analizleri bile yapılmaya başladı. İnsanlı Mars görevi için ise en büyük engel bu kadar uzun ve zahmetli olacak yolculuk için astronotların sağlığını korumak ve sağ salim geri dönmelerini sağlamak. Dünya dışı yaşam ve bunun insan sağlığı üzerine etkileri uzunca bir süredir Uluslararası Uzay İstasyonu'nda (ISS) çalışma yapan ülkeler tarafından araştırma konusu. Astronotlar her bir görevde uzay istasyonunda ortalama olarak 6 ay geçiriyorlar ve bu, yerçekimsiz ortamın insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin görülebilmesi için yeterli bir süre. Yerçekimsiz ortam başta kas ve kemik dokusu olmak üzere kardiyovasküler sistem üzerinde birtakım olumsuz etkilere sahip. Bu da astronotların sağlığı ve dolayısıyla görevin başarısı için büyük tehdit oluşturuyor. Eğer bu yıkıcı boyuttaki kas zararını önlemeye yönelik bir yol bulunamazsa, gelecekte yapılması planlanan insanlı Mars yolculukları tehlikede gözüküyor.

3 Metindeki bilgileri kullanarak bir astronotun uzay kapsülü içindeki haftalık programını dolduralım.

Sabah

Öğle

Akşam

Pazartesi
Salı
Çarşamba
Perşembe
Cuma
Cumartesi
Pazar

4 Aşağıdaki cümleler metne göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Mars yolculuğuna katılmak için iyi derecede İngilizce bilmek yeterlidir. ()
2. Olası bir Mars yolculuğu bir buçuk yıldan fazla sürecek. ()
3. Olası bir Mars yolculuğunun, mürettebat açısından en büyük zorluğu, yolculuğun süresidir. ()
4. Uzun yolculuğunun insan sağlığına olumsuz etkilerinin sebebi, yerçekiminin olmaması. ()

YA SİZ?

Bir uzay yolculuğunda bulunmak ister miydiniz? Neden?

DİL BİLGİSİ

Mi (İmalı Soru) (Allusive question)

1. Soru formundaki cümle aslında zıddını kasteder. Kinaye için kullanılabilir.

Sentence in the form of a question, in fact, refers to its opposite meaning. It can be used for allusion.

Örnek:

A: Altan çok dürüştür, asla yalan söylemez.

B: Hı, bilmez miyim? (Altan'ın dürüst olduğuna inanmıyorum.)

-Seni üzmem ister miyim hiç? (=istemem)

-Bilmez miyim? (=bilirim)

-Bilsem gelmez miydim? (=gelirdim)

2. Şaşkınlık uyandıran olayları anlatmak için kullanılır.

It is used to describe events awakening amazement.

Örnek:

Tam çıkacakken misafir gelmez mi? (=geldi)

Tam çıkacakken misafir gelmesin mi?

Tam çıkacakken misafir geldi mi?

Tam çıkacakken misafir gelmedi mi?

Beni bırakıp gitti, ortada kalakaldım mı?

5 Aşağıdaki durumlara uygun cevaplar yazalım.

1. A: Neden kekini yemedin? Beğenmedin mi?
B: Beğen.....? Gelmeden önce yemek yedim, onun için fazla yiyemedim.
2. A: Annem yaprak dolması yapmış. Yer misiniz?
B: Ye..... ?
3. A: Beklediğimiz paket hâlâ gelmedi. Yoksa sizde mi?
B: Bizde olsa ver.....?
4. A: Bizi hiç aramıyorsun? Özlemiyor musun?
B: Aşk olsun, hiç özle.....? İşlerim çok yoğun, başımı kaşımaya vaktim yok.
5. A: İşinden memnun değilsen istifa et.
B: İstifa et.....? Memnunum. Bazı şeylerin değişmesi gerekiyor sadece.

DİNLEME

MARS'TA YAŞAM

6 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. Mars'ta yaşam, sanıldığından daha kolay olabilir. ()
2. Mars'ın Dünya'ya alternatif olarak düşünülmesi, yakınlığından ve benzerliğinden kaynaklanıyor. ()
3. Bilim insanları Mars'ta enerji kaynağı bulabileceklerini düşünmüyorlar. ()
4. Mars, Güneş'e Dünya'dan daha yakın. ()
5. Bir gezegendeki yaşam, akvaryumdaki yaşamla benzerlikler gösteriyor. ()
6. Mars'ta yaşamın 2300'lü yıllarda başlaması bekleniyor. ()

YAZMA

7 Bize çok yakın, çok sevdiğimiz birinin astronot olduğunu ve bir Mars yolculuğuna katıldığını düşünelim. Ona bir mektup yazalım.

Astronot olduğumuzu ve bir Mars yolculuğunda olduğumuzu düşünelim. Dünyada bıraktığımız bir yakınımıza mektup yazalım.

KONUŞMA

8 İkili gruplar halinde aşağıdaki rolleri canlandırarak konuşalım.

I. Rol: Bir uzay araştırma projesinde lidersiniz. Bir ekip kuracaksınız. Başvuruları değerlendirin ve adayları mülakata alın.

II. Rol: Bir uzay projesinde görev almak için başvurduunuz. Sizi mülakata aldılar. Kendinizi tanıttın, sorulara cevap verdin, işi almaya çalıştın.

9 Sizce gelecekte Dünya dışında bir yaşama ihtiyacımız olacak mı? Neden? Nasıl? Böyle bir gelecekte yer almak ister miydiniz?

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ

35 yıl önce Birleşmiş Milletler tarafından 5-16 Haziran 1972 tarihlerinde, Stockholm'de düzenlenen Çevre Konferansı, 113 ülkenin katılımıyla gerçekleşmiş ve konferansta çevre-insan kavramına değinilerek, dünyanın doğal dengesinin korunması için insan ve doğal varlıklara öncelik veren bir anlayışın egemen olması gereği ortaya koyulmuştur. Bu konferansta alınan kararların bir anlamda çevre koruma alanında milat olması gerçeğinden hareketle, konferansın toplandığı tarih DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ ilan edilmiştir. Bu konferansta bir tespit yapılmıştır: En önemli küresel sorun, yoksulluk, açlık ve barınma. Bu tespit ne yazık ki geçerliliğini halen korumaktadır.

Stockholm Çevre Konferansı'nın 20. yıldönümünde, 3-14 Haziran 1992 tarihlerinde, Brezilya'nın Rio kentinde "BM Çevre ve Kalkınma Konferansı" toplanmış ve dünya ulusları, çevre ile uyumlu bir kalkınmanın arayışları üzerine şekillenen anlaşmalar imzalayarak, temel ilkeleri belirlemişlerdir. Aradan geçen 20 yılda, çevresel değerlerin korunması ve geliştirilmesi, ekonomik politikaların, sosyal yaklaşımların çevre ile uyumunda geline nokta yeniden Rio'da değerlendirilecektir. Konferansın ana teması "sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele bağlamında yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma için kurumsal çerçeve" olarak belirlenmiştir.

1972 yılında "Çevre ve İnsan" merkezli oluşan çevre politikaları, 1992 yılına ulaşıldığında "Çevre ve Kalkınma" anlayışına evrilmiştir. 2000'li yıllarda ise temel çevresel söylem "Sürdürülebilir Kalkınma" kavramı çerçevesine daraltılmıştır. Bu yaklaşım, çevresel değerler ve doğal varlıklardan ziyade ekonomik kalkınma, serbest piyasayı ve rant / kâr dürtülerini temel almaktadır. Bugün dünyamızın içinde bulunduğu en büyük çevresel riskler; Fosil Yakıtların Kullanımı ve İklim Değişikliği, Nükleer Enerji, Hızlı Nüfus Artışı ve Tatlı Su Kaynaklarının yetersizliğidir.

1. Aşağıdakilerden hangileri metne göre dünyanın karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardandır.

Eğitimsizlik	()	Ekonomik olanaksızlıklar	()
Evsizlik	()	Fırsat eşitsizliği	()
İşsizlik	()	Yeterli besin olmayışı	()

2. Doğanın korunması için metne göre hangi alanlarda değişiklikler yapılmalıdır?

Ekonomik stratejiler	()	Kanunlar	()
Toplumun bakış açısı	()	Tüketim alışkanlıkları	()
Yatırımlar	()		

SÖZÜN ÖZÜ

Aşağıdaki özlü sözleri kendi kelimelerimizle ifade edelim. Aynı fikri siz nasıl dile getirirdiniz?

“Uygarlık, insanlarla doğanın arasını açmıştır.” **Hüseyin Rahmi Gürpınar**

“Çiçeklerin olmadığı yerlerde insanlar yaşayamaz.” **Napolyon**

“Bırakın da tabiat size dadılık etsin.” **Wordworth**

“Yaş kesen baş keser.” **Atasözü**

“Dünya herkesin ihtiyacına yetecek kadarını sağlar, herkesin hirsına yetecek kadarını değil.” **Mahatma Gandhi**

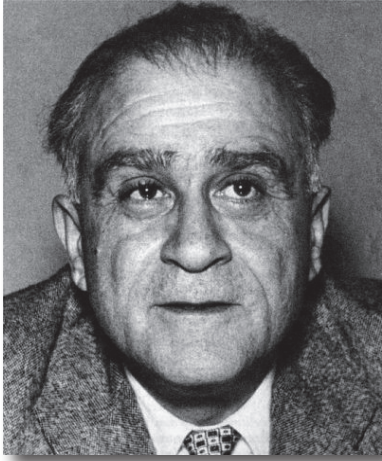
“Ancak en son ağaç kesildikten, en son nehir zehirlendikten ve en son balık tutulduktan sonra anlayacaksınız ki, insan parayı yiyemez!” **Kızılderili Cree**

“Doğa, bize dedelerimizden kalan bir miras değil, torunlarımıza bırakacağımız bir emanettir.” **Kızılderili Duwanish**

“Öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı, yetmişinde bile zeytin dikeceksin.” **Nazım Hikmet**

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

AHMET HAMDİ TANPINAR

23 Haziran 1901’de İstanbul’da doğdu. 1923 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesini bitirdi. Liselerde ve yüksekokullarda çeşitli dersler okuttu. 1939 yılında İstanbul Üniversitesinde Yeni Türk Edebiyatı profesörlüğüne atandı. 1942-1946 yılları arasında Maraş Milletvekili olarak görev yaptı. Bir süre Milli Eğitim müfettişliği yaptı. Sonra 1949 yılında Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki görevine döndü. Gençlik yıllarında Yahya Kemal ve Ahmet Haşim’in talebesi ve dostu olmuş, Batı edebiyatından Paul Valéry ile Marcel Proust’u kendisine üstad olarak seçmiştir. Bu yazarlar edebiyatta güzellik ve mükemmeliyete ön planda yer verirler. Onlara göre edebiyat, tıpkı resim ve musiki gibi “güzel sanat”tır. Onlardan farkı, boya ve ses yerine, insanı ve hayatı anlatmada bu iki vasıttan çok daha zengin olan dili kullanmasıdır.

Tanpınar şiiri hayatının en büyük ihtirası haline getirmiş, fakat asıl kabiliyetini şiir estetiğine göre yazdığı mensur eserlerde göstermiştir. İlk şiiri 1920’de yayımlanmıştır. Geniş okuyucu kitlesi onu umumiyetle lise kitaplarına ve antolojilere giren “Bursa’da Zaman” şiiri ile tanır. Hayatı boyunca sağlığından şikâyetçi olan Ahmet Hamdi Tanpınar’ın cenazesi Rumeli Hisarı Kabristanı’nda, hocası ve dostu Yahya Kemal’in yanı başına defnedildi. Mezartaşı üzerinde çok bilinen “Ne İçindeyim Zamanın” şiirinin ilk iki mısrası yazılmıştır:

“Ne içindeyim zamanın / Ne de büsbütün dışında”.

“O yıpranmamış insanlıktı. İnceliklerini kendisinde bulurdu. Şimdi de cins bir horoz gibi lokantanın dibinde kendi kendine kibirleniyordu. Bu, maddesine hürmet ve hayranlıktı. Hakikatte bir nevi iptidai narsisizm ki, ayna diye sadece kadının vücudunu alıyor, orada aksini biraz bulanık görünce istikrahla fırlatıp atıyor ve değiştiriyordu. Bunu kadınlar da yapabiliyordu.”

Ahmet Hamdi Tanpınar, Huzur (S.179)

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki cümlelerde anlatım bozukluğunu ve sebebini bulalım. Cümlelerin doğrusunu yazalım.

Bozuk Cümle	Bozukluğun Nedeni	Cümlelerin Doğrusu
1. Bu kazada can kaybı yaşanmadı.
2. Tarihte bu uluslar, öteki ulusların arasına kaynaşmışlardır.
3. Yetersiz kalan ilgi yoksunluğundan bu sanat unutulmuş.
4. Ondan böyle bir yalanlama olayı beklemiyordum.
5. Bu gaz, havada yoğun oranda bulunur.
6. Ekonomileri daha çok, yetiştirdikleri hayvancılığa dayalı.
7. Maddi durumu yetmediği için eğitimini yarıda bırakmak zorunda kaldı.
8. İşe geç geleceğini hiç olmazsa bana haber verseydin bari.
9. Bu davranış insandan insana göre değişir.
10. Fiyatlar çok pahalı olduğu için satışlar durmuş.
11. Yaptıklarını kendi ağızıyla itiraf etti.

2. Aşağıdaki cümleleri, "mi" imalı soru kullanarak dolduralım.

- A: Ne oldu? Telaşlı görünüyorsun.
B: Hiç sorma, durakta otobüs beklerken yaşlı bir adam bayıl.....?
- A: Teessüf ederim Ekrem, geçen hafta çok hastaydım, hiç aramadın.
B: Bilmiyordum Ayten'ciğim, bilsem ara.....?
- Filmin en heyecanlı yerinde elektrik kesil.....?
- Kütüphaneye girerken telefonumu kapamayı unutmuşum. Bangır bangır çal.....?
- Ofiste küçük bir kaçamak yapıp Türk kahvesi eşliğinde biraz sohbet edelim dedik. O sırada müdür kapıda belir.....?
- Yarınki davet için pasta ve tatlılar yapmıştım. Eşim gece uyanıp hepsini ye.....?

3. Cümleyi doğru şekilde tamamlayacak seçeneği daire içine alalım.

- Araba kullanmanın ne kadar zor olduğunu ben biliyor muyum / bilmiyor muyum?
- Derse başlar başlamaz telefonum çalar mı / çalmaz mı?
- İş aradığını bilseydik önce seni arar mıydık / aramaz mıydık?
- kadar cimri bir insan sana borç verir mi / vermez mi hiç?
- Oo, sen buralara gelir miydin / gelmez miydin?
- Sen istersin de ben hiç yardıma gelir miyim / gelmez miyim?
- Seni hiç hayal kırıklığına uğratar mıyım / uğratmaz mıyım?

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz.
1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Konuşma ve yazılardaki bozuklukları farkedebilirim.	1	2	3	4	5
2. Hiç zorlanmadan tüm sohbet ve tartışmalara katılabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

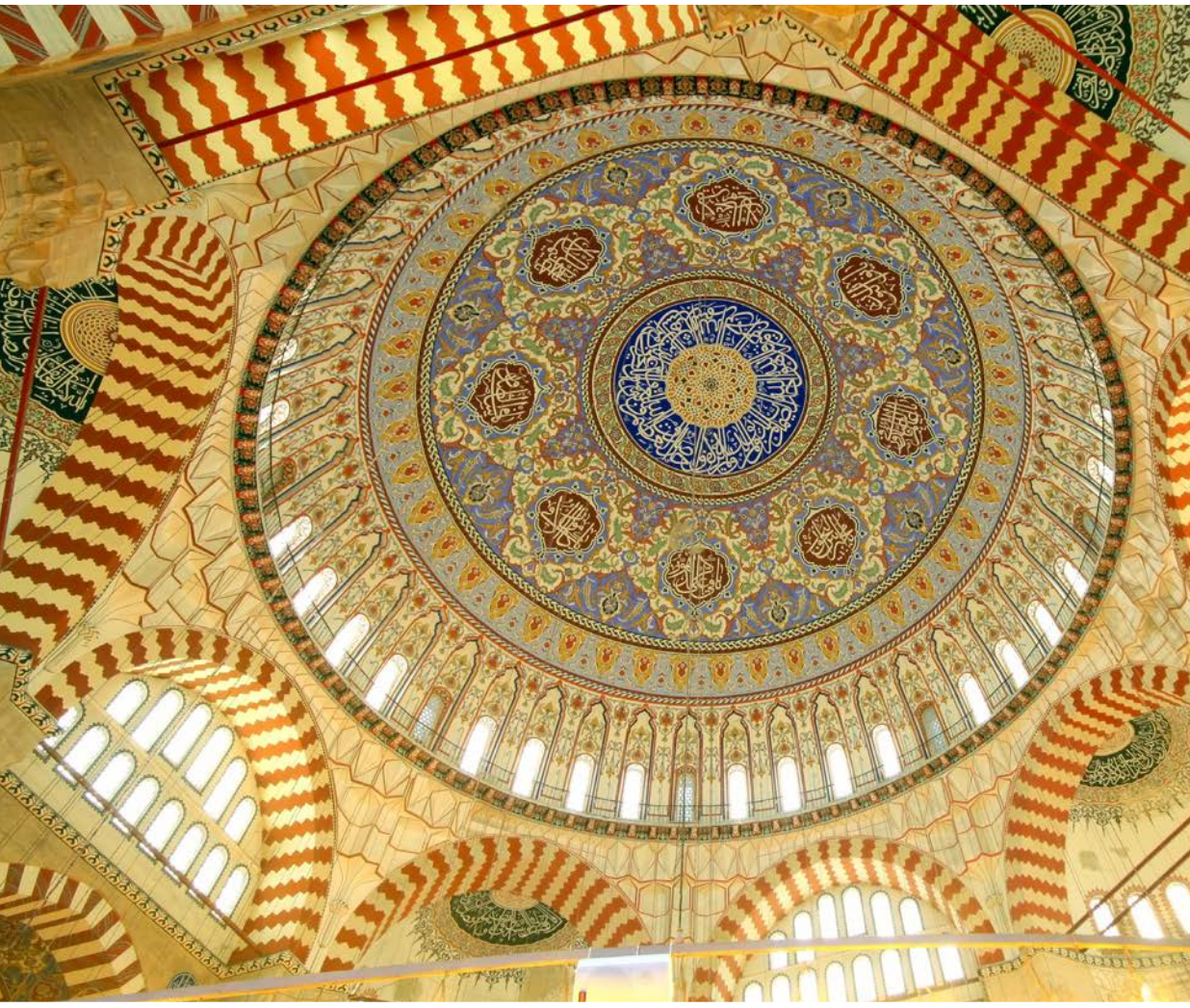
İSİMLER

aşına
atık
atmosfer
barınma
basık
bilimkurgu
buhar
buzul
çap
çölleşme
doku
dürtü
egemen
ekip
eksantrik
ekvator
elipsoid
fosil
göç
hammadde
ırk
iklim
ilke
inanış
ipucu
kalkınma
kardiyovasküler
kasırğa
kısım
kıyas
kireç
klostrofobi
klozet
kozmonot
kuraklık
kutup
küre
küremsi
maceraperest
milat

mürettebat
okyanus
oluşum
ortalama
radyatör
rant
ritüel
sağ salim
sapma
sel
sera
simülasyon
solunum
sürdürülebilirlik
tahrip
taşkın
tehdit
tesisat
tespit
tetikle-
tolerans
topografik
uydu
uyum
vantilatör
yakıt
yarıçap
yerçekimi
yerküre
zirve

FİİLLER

bilinçlendirmek
karşı karşıya kalmak
saptamak
yığılmak
zedelemek

BECERİLER

Rapor hazırlama
Fikirleri değişik
biçimlerle sunabilme
Röportaj yapabilme

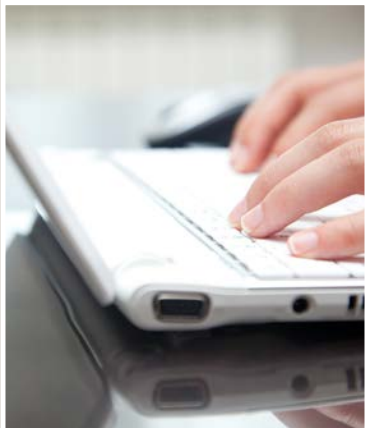
DİL BİLGİSİ

Var-yok kullanımları
Durum eklerinin yan
işlevleri
Paragrafta anlam

KELİMELER

Medya
Medya araçları

DÖRDÜNCÜ KUVVET MEDYA

atmışlığım var, almışlığı yok, söylediğin oluyor mu, gördüğüm yok, gittiğim olmuştur

-Daha önce zorda kalıp yalan atmışlığım var.
-Dalgınlıkla bir şeyi iki kere söylediğin oluyor mu?
-Uzun zamandır kimseleri gördüğüm yok.
-Sinemaya yalnız gittiğim olmuştur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki medya araçlarının hayatımızdaki yeri nedir? Bunlardan hangisi ya da hangileri olmazsa olmaz medya araçlarıdır? Söyleyelim.

- Gazete
- Radyo
- Televizyon
- Telefon
- Bilgisayar
- Facebook
- Twitter
- Dergi

OKUMA

GENÇLERİN MEDYA TÜKETİMİ

Yapılan bir araştırma ile gençlerin medyayı nasıl tükettikleri gözler önüne seriliyor. Youth Insight tarafından gerçekleştirilen araştırma, aslında yıllardır basmakalıp olarak söylenen “Gençler gazete okumuyor”, “Yeni nesil için varsa yoksa TV”, “Zamane çocukları internetin başından kalkmıyor” gibi cümlelerin de karşılığı olup olmadığını ortaya koyuyor. Peki, gerçekten gençler gazete okumuyor mu? Hayatlarındaki tek gerçeklik TV mi? Ya da tek sosyalleşme noktaları internet mi? Haftada kaç saat, hangi mecrayı tüketiyorlar?

Medya Tüketim Araştırması 15-30 yaş arası Türk gençlerini “Üniversiteliler”, “Liseliler”, “Çalışan Gençler” ve “Çalışmayan Gençler” olarak dört grupta ele almış. Araştırma çerçevesinde, tam 4 bin 300 online ve yüz yüze anket yapılırken, 16 grup tartışması gerçekleştirilmiş. Evlerine kameralar yerleştirilip, ev hayatları incelenen gençler, kendilerine verilen günlüklere kendilerini, günlük yaşamlarını ve kullandıkları her türlü iletişim aracının hayatlarına ne kadar dahil ettiklerini anlatmış.

Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından biri, klasik mecralardan gitgide uzaklaşan gençlerin hayatlarının internette geçmeye başlaması ve gençler için internetin artık sosyal medya anlamına geliyor olması! Haftada 40 saatten fazla zamanlarını online geçiren gençlerin üçte biri için internet, “yokluğunda yaşayamayacakları bir şey” anlamına geliyor. Araştırmaya göre; üniversite gençliği, televizyon başında geçirdiği zamanın üç katını internette dolaşarak geçiriyor. Her dört liselinin üçü ise internette dolaşırken aynı zamanda başka şeylerle ilgileniyor.

Gençler internete gezinirken, sosyal paylaşım sitelerinde vakit geçirirken ya da TV izlerken konsantrasyonları daha çabuk dağılıyor ve çoklu medya tüketimine daha yatkın oluyorlar. Gençlerin dikkatlerini toplayıp konsantre oldukları tek zaman ise e-postalarını kontrol ettikleri ve online oyun oynadıkları saatler...

Araştırma kapsamında hem liselilerin hem de üniversitelilerin internete girdiklerinde aynı anda ortalama üç sayfa açtıkları görülüyor. En çok bağlı kalınan sayfa ise elbette Facebook. Facebook'ta reklam tıklanma oranı ise liseliler için yüzde 11, üniversiteliler için yüzde 14 olarak şekilleniyor. Gençlerin e-posta kullanımlarına bakıldığında, liselilerin yüzde 73, üniversitelilerin ise yüzde 90 oranında e-posta kullandıkları görülüyor.

Gençlerin e-posta kullanım ve e-ticaret tüketim alışkanlıkları

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım

1. Araştırma için gerekli olan veriler nasıl toplanmıştır?
2. Gençler ve internet arasındaki ilişki nasıl açıklanabilir?
3. "Klasik medya" tanımlaması içine hangi araçlar girmektedir?
4. Metinde yapılan araştırmaya göre, gençlerin klasik medya tüketimi için nasıl bir sonuca varılabilir?
5. Sizce her bir medya aracının tüketiminde, üniversiteli ve liseli gençler arasındaki farkların sebepleri neler olabilir?

3 Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştirelim.

1. nesil	a. dönem
2. zamane	b. çünkü
3. zira	c. karşılaştırma
4. kıyaslamak	d. kuşak

YA SİZ?

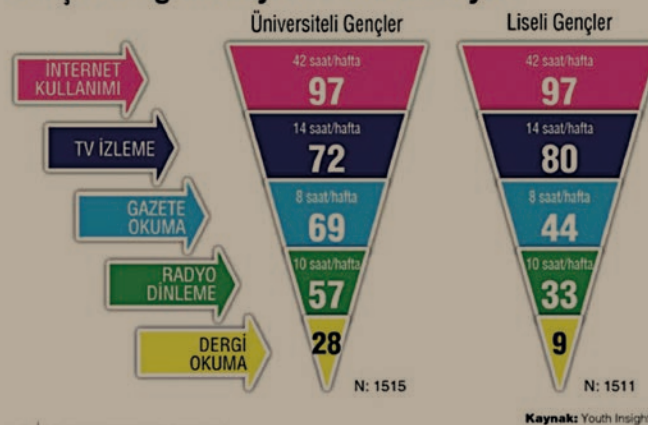
Siz medya araçlarını hangi sıklıkla kullanıyorsunuz? Anlatalım.

Yine son yılların popüler girişimcilik alanlarından biri konumuna yükselen e-ticaret siteleri, gençlerin de sıklıkla ziyaret ettiği sayfalar arasında yer alıyor. Zira araştırmaya göre, internette alışveriş oranları liseliler için yüzde 22, üniversiteliler için yüzde 41 oranına yükselmiş durumda. Buna karşın gençlerin hayatında internet artık "sosyal paylaşım siteleri" anlamına geliyor. Üniversitelilerin yüzde 87'si, liselilerinse yüzde 67'si internete girme amacının sosyal paylaşım sitelerinde dolaşmak olduğunu belirtiyor.

Gelelim gençlerin klasik medyayı tüketimine... Araştırmaya göre, Türkiye'deki çalışmayan, okumayan, evde zaman geçiren 15-26 yaş arası yaklaşık 1 milyon 500 bin gencin yüzde 20'si TV başındayken bir yandan yanındakilerle sohbet ediyor. Üniversitelilerin gazete ve radyoya yönelik ilgileri liselilere göre daha yüksek. Liseliler özelinde bakıldığında, haftada 31 saat ile internet kullanımı medya tüketiminde ilk sırada yer alırken, liselilerin haftada 14 saat TV izlemeye, 10 saat radyo dinlemeye, 6 saat gazete okumaya zaman ayırdıkları görülüyor. Araştırmaya katılan liselilerin sadece yüzde 26'sı ise her hafta dergi okumaya vakit ayırdıklarını belirtiyor. Üniversitelilerin ise liselilere kıyasla daha fazla zamanlarını internet başında geçirdiği görülüyor. Araştırmaya göre üniversiteli gençler haftada en az 42 saatini internet başında geçiriyor. Üniversitelilerin internette sonra en fazla tükettikleri medya kanalları ise; haftada 14 saatle TV, 11 saatle radyo, 8 saatle gazete olarak öne çıkıyor. Dergi okuyanların oranı ise yalnızca yüzde 28.

Bu tablo, gençlerin klasik medya ile olan ilişkilerini ortaya koyuyor.

Gençler hangi mecrayı ne kadar tüketiyor?

Var-yok kullanımları

-miş + İlk + iyelik eki var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye geçmiş zaman anlamı katar. *This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of past tense.*

Örnek:

Üniversitedeyken çok yemek yapmışlığım var, bu yemeği ben de yapabilirim.
Kardeşimin son model akıllı cep telefonları kullanmışlığı henüz yok.
Belki, istemeden yalan söylemişliğim olmuştur. Özür dilerim.
Bir gün bile ödevlerimi yapmamışlığım yok, çalışkan bir öğrenciyimdir.
Misafirliğe elim boş gitmişliğim olmadı, en azından bir çiçek alırım.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Anneciğim senin de gençken eve geç gel..... ?
2. Bazen saati unutup sabaha kadar ders çalış..... .
3. Bir kere bile kahve yap....., sanıyorum beni istemeyecekler ve evde kalacağım.
4. Bugüne kadar aileme yalan söyle..... ama onları üzmemek için bu kez mecbur kaldım.
5. Çok sinirlendiğimde telefonumu yere at....., duvara çarp..... .
6. Dedikodu yap.....? Ama benim yanımda Zeynep'in hakkında konuşuyordu.
7. Günlerdir aileni ara....., işlerine kendini bu kadar çok vermemelisin.
8. İstemeyerek beni kır....., ama nedense ben sana hiç kızamıyorum.
9. Motosiklet sınavından yüz al....., ona göre benimle gel istersen.
10. Onunla tanışmayı çok istiyorum. Acaba sizin konuş..... ?

5 Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve yukarıdaki gibi cümleler yapalım.

1. bilerek / sen / çok / bir / insansın / iyi / birini / üz- / yoktur
..... .
2. keşfedecek / İstanbul'u / şey / çok / o / tek / başına / gez- / var / mı / kadar / ki / var
..... .
3. istemeyerek / sesini / senin / de / olmadı / hiç / mı / yükselt- / neden / anlamıyorsun / beni
..... .

-DIK + iyelik eki var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye geçmiş ve geniş zaman anlamı katar.

This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of past tense and simple present tense.

Örnek:

Kızımın ne kitap okuduğu ne de ders çalıştığı var. Bu aralar, canı hiçbir şey yapmak istemiyormuş.
Ne yazık ki okuldan kimseyi gördüğüm yok, bu aralar biraz yoğun çalışıyorum.
Canım sıkıldığında deniz kıyısında yürüyüş yaptığım olur.
Çamaşır yıkadığın var mı ki! Elbette giyecek bir şey bulamazsın.
Yapılacaklar listesinde unuttuğun var mı? İyice kontrol et.

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Benim de çok sinirlen..... ama hemen pişman olurum.
2. Benim erken saatte işten çık.....? Sinemada beni görmüş olamazsın.
3. Eskisi gibi görüşemiyoruz. Beni özle..... hiç?
4. Gerçekten hiç arayıp sor.....? Ne kadar da vefasızmış.
5. Ne ara..... ne de sor..... ne kadar da vefasızmış.
6. Ne şarkı söyleyebil..... ne de resim yapabil..... . Çok yeteneksizim.
7. Sen sağ salım gel. Benim başka bir iste..... .
8. Üniversiteyi bir kazanayım. Başka bir şey düşün..... .
9. Yıllardır üstüme başıma bir şey al.....? Hepsini çocuklarım için harcıyorum.
10. Yolda bazen seni gör..... ama acelen olduğunu düşünüp yanına gelmiyorum.

7 Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve yukarıdaki gibi cümleler yapalım.

1. özle- / ailenden / var / mı / görüşmüyorsunuz / zamandır / ne
.....?
2. çalışıyorum / için / kazanmak / üniversiteyi / bile / yok / müzik / dinle-
.....
3. genellikle / çok / çalıştığım / yoğun / için / girmeyi / unut- / Facebook'a / olur
.....

-(y) EcEK + iyelik var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye gelecek zaman anlamı katar.
This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of future tense.

Örnek:

Cüzdanını mı kaybettin? Demek ki o paranın senden çıkacağı varmış.

Senin tiyatroya geleceğin yok. Bize bahane uyduruyorsun.

Bu kadar çalıştıktan sonra insanın başka bir şey yapacağı olur mu hiç!

Başka bir diyeceğin var mı? Yoksa gidebilirsin.

Son olarak bir şey söyleyeceğin yok mu? Neden kendini savunmuyorsun.

Her zaman yapacakların olmaz mı? Evin işi hiç biter mi!

8 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Bana doğruyu söyle. Senin bu konsere gel.....,?
2. Bazen eğitimim için yurt dışına git..... ancak ailemi düşünüp hemen vazgeçiyorum.
3. Bizi onunla tanıştır.....? Neden bizi bir araya getirmiyorsun?
4. Bu işin ol..... Bizimkisi "Olmayacak duaya amin demek."ti zaten.
5. Bugün çalış..... ne yapardın?
6. Hiçbir çalışanını kov.....? Ben bazen işini iyi yapmayanlara çok sinirleniyorum.
7. İş için seni ara..... . Gördün mü bak "Doğmamış çocuğa don biçmek." seni ne kadar üzecek.
8. Kaynanamın sev..... . Tam da yemek sofrasına denk geldim.
9. Paranın gel..... galiba. Millî Piyango'dan ikramiye kazandım.
10. Senin bu kitabı oku.....? Yoksa bana ver, önce ben okuyayım.

9 Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve örneklerdeki gibi cümleler yapalım.

1. galiba / bu / gitarı / senin / çal / yok / aldırдын / neden / zaman / o
.....
2. çocuğun / sence / var / mı / oku / bu / bu / kadar / dersin / uğraşyoruz / boşuna / mı
.....!
3. git / mı / olmaz / dışına / yurt / istiyorum / çok / hem / de
.....

10 Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle dolduralım. Bu cümleler sizi anlatıyor mu? Konuşalım.

1. Ailem kızmasa kendi kendime bilgisayarımı kapat.....
2. Bu günlerde medyayı takip et..... . Dünyada neler oluyor acaba!
3. Çocukların internetten uzaklaş..... . Sanırım aileler yasaklamalı.
4. Çoğunlukla sevdiğim diziye yetişmek için eve koşarak gel..... .
5. Misafir geldiğinde televizyon seyret..... hiç.
6. Ne Facebook'tan çık..... ne de YouTube'dan. Sanırım internet bağımlısı oluyorum.
7. Radyodaki konuşmaları beğenmeyip şikayet et..... .
8. Sabahları uyanır uyanmaz bilgisayarımı aç..... hiç

DİNLEME

HABERLEŞME TARİHİ

11 Metni dinleyelim. İnsanlar geçmişten günümüze hangi haberleşme araçlarını kullanmışlardır? Söyleyelim.

12 Metinde geçen aşağıdaki ifadelerden ne anlıyoruz? Söyleyelim.

“Dünya küresel bir köy biz hepimiz muhtar emmiyiz.”

“Dünya küresel bir köy olmaktan bile çıktı şu bizim eski mahallelere benzedi.”

13 Metnin ana fikri nedir? Söyleyelim.

YAZMA

14 Kim, neyi, neden, ne kadar ve ne zaman izliyor? Aşağıdaki soruları kullanarak bir anket hazırlayalım ve 5 arkadaşımıza uygulayalım. Elde ettiğimiz sonuçları bir rapor ile arkadaşlarımızla paylaşalım.

- Kişisel bilgiler
- Günlük televizyon izleme süresi
- Televizyon izleme sebepleri
- En çok izlenen program türü

KONUŞMA

15 Aşağıdaki soruları kullanarak bir arkadaşımız ile röportaj yapalım.

- Televizyon denildiğinde aklınıza gelen tanımlamalar nelerdir?
- “Sihirli Kutu”, “Aptal Kutusu” gibi ifadeler size neyi anlatmaktadır?
- Televizyonun özel hayata saygısı var mıdır?
- Radyo programlarında kullanılan Türkçe, etkili ve güzel bir Türkçe midir?
- Sosyal medyada kullanılan konuşma dilini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Gazete ve dergilerin diğer medya araçları arasındaki yeri nedir?
- Çocuk ve medya araçları arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?
- Eski dönemlerdeki ve günümüzdeki medya kullanımı arasında farklar var mıdır?

sana, bu konuda, çocukluktan, haftaya, hazıranda

Sana güzel bir elbise aldım.
Bu konuda güzel bir fikrim var.
Arkadaşlarımla çocukluktan söz ediyoruz.
Haftaya dersler başlıyor.
Hazıranda mezun oluyorum.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- 1 Medya yayınlarının aşağıdaki işlevleri hangi anlama gelmektedir? Söyleyelim.
- 2 Bu işlevler hangi program türlerinde görülmektedir? Birer örnek yazalım.
 - Haber ve bilgi verme
 - Eğlendirme
 - Eğitim
 - Tanıtım
 - Denetim
 - Kamuoyu oluşturma
- 3 Hayatınız bir haber olsaydı başlığı ne olurdu? Haberin içeriğini neler oluştururdu? Konuşalım.

OKUMA

MERT'İN İLETİŞİM SERÜVENİ

Öğretmen: İletişim, yaşamın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Hayatın kendisi iletişimle başlar dense yeridir. O hâlde, bu hafta sonunda yaşadıklarınızı iletişim kavramı çerçevesinde proje ödevi olarak hazırlayınız.

Öğrenciler, öğretmenlerinin verdiği ödevi anlamaya çalışmaktadırlar. Mert de öyle...

Mert: (Odasında yüksek sesle düşünmektedir.) Ne demek şimdi bu! Nasıl yapacağım bu ödevi! Neyse daha çok vaktim var. Yaparım bir şekilde.

Anne: Oğlum! Yemek hazır, hadi anneciğim!

Mert: Tamam anne, ellerimi yıkayıp geliyorum!

Mert ailesiyle yemeğe oturur ve her zamanki gibi gün içinde yaşadıklarını anlatır. Bu sırada babası, "Bu hafta sonu için ödevin var mı, Mert?" diye sorar.

Mert: Şey babacığım! Aslında tam ödev sayılmaz ama hafta sonunda yaptıklarımızı, iletişimle yazacaktık.

Baba: Nasıl yani Mert? Tam olarak ödev konun bu mu?

Mert: Böyle bir şeydi, tam da anlayamadım.

Baba: Yemeğin bittiyse defterini getir, bakalım.

Mert koşarak odasına gider ve defterini getirir.

Mert: Babacığım burada şey yazıyor: "Bu hafta sonunda yaşadıklarınızı iletişim kavramı çerçevesinde yazınız." Buymuş ödevim. Nasıl yapacağım! Off...

Anne: Aa.. Bence çok güzel bir ödev, oğlum! Bak, bu hafta sonu seninle birçok şey yapacağız. Bunları iyice gözlemleyip yazarsan ödevini yapmış olursun.

Mert: Nasıl anne? Tam anlayamadım. Yani günlük tutar gibi mi yazacağım? Yoksa...

Anne: Hafta sonu yaşadıklarınızı dikkatlice gözlemle sadece!

Mert: Peki anneciğim!

Mert'in babası akşam işten gelir. Mert ve annesi o sırada yemek hazırlamaktadır. Babası heyecanlı bir şekilde mutfağa gelir ve sabah işe giderken yaşadığı olayı anlatmaya başlar.

Baba: Ne oldu biliyor musunuz? Sabah durakta otobüs beklerken, elinde cüzdanla birisi önümden koşarak geçti, ardından genç bir adam “cüzdanım, cüzdanım çalındı” diye panik içerisinde koşarak öndeki adamı kovalıyordu. Bir grup vatandaş da onun arkasından koşuyordu. Biz de ne olduğunu anlamak için, merak içinde peşlerine takıldık. Bir anda nasıl olduysa bir karmaşa yaşandı. “Hırsız bu, hırsız yakaladık.” sesleri arasında herkes cüzdanı çalınan gencin üstüne çullandı.

Anne: Aaa... hemen uzaklaşsındır oradan!

Baba: O sırada polisler ve gazeteciler geldi zaten. Polis, genci grubun elinden kurtarmaya çalışırken, gazeteciler de bu sırada olayın görüntülerini çektiler.

Mert: Eee... Baba sonra?

Baba: Daha sonra anladık ki gencin gerçekten cüzdanı çalınmış ve karmaşa sırasında gerçek hırsız da kaçmış.

Mert ve ailesi akşam yemeğine oturur, bir yandan da haberleri izlerler. Babası ekrandaki haberi görünce sabah yaşadığı olay olduğunu anlar ve der ki:

Baba: Aaa... bakın! Sabah size anlattığım olay haber olmuş.

Mert: “Az sonra” diyor baba.

Baba: Biraz sesini açsana oğlum.

Sunucu: haberi anlatmaya başlar.

Sunucu: Sayın seyirciler! Sabah saatlerinde Gazi Mustafa Kemal Mahallesi’nde yaşanan bir kapkaç olayını ekranlarınıza getiriyoruz, şimdi. 18 yaşındaki C. K. otobüs durağındaki kalabalıktan istifade ederek bir kişinin cüzdanını çalmaya yeltendi ve bir grup vatandaş hırsızı kovalayarak etkisiz hale getirdi. Polis genci linç edilmekten son anda kurtardı.

Mert: Aaa... baba cüzdanı çalınan aslında hırsızmış! Ama sen bize böyle anlatmamıştın.

Baba: Zaten olay haberdeki gibi olmadı ki! Ben ve duraktakiler gözlerimizle gördük. Genç, kapkaççıyı yakalamaya çalışıyordu ama nasıl olduysa o insanlar genci hırsız zannetti ve birden arbede yaşandı. Yani gözlerimle göremesem ben bile inanacağım.

Pazar sabahı Mert kapıyı açar. Kapıcının getirdiği gazeteleri alır ve kahvaltı masasına koyar ve kahvaltıdan sonra gazeteleri okumaya başlarlar.

Baba: Aaa...! Dünkü haber gazetede de yer almış. Bakın ne diyor: “Kapkaç terörü patladı. Utanmaz hırsız cüzdanım çalındı diye feryat etti.”

Mert: Dün televizyonda da buna benzer şekilde vermişlerdi haberi. Değil mi baba?

Anne: Aaa...! Ama bakın bu gazetede şöyle bir başlık var: “Pes doğrusu!”

Baba: Bak bu gazete de olayı çarpıtmış.

Anne: Yine hemen manşete bakarak kararını verdin. Ama bak devamında ne diyor: “Cüzdanı çalınan çocuk linç edilmekten son anda kurtarıldı.”

Baba: Bakayım şu gazeteye. Ama manşeti o kadar büyük atmışlar ki insan farklı düşünebiliyor.

Mert, hafta sonu yaşadığı bütün bu olayları düşünür. Artık ödevini yapması için gerekli olan tüm malzemeyi toplamıştır. Ödevini yazmaya koyulur.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metinde geçen olay niçin farklı şekillerde aktarılmıştır?
2. Olayların aktarılmasında medyanın inandırıcılık sorunu var mıdır?
3. Kitle iletişim araçlarında, haberin verilmiş biçimi haberin algılanmasında etkili midir?
4. “Pes Doğrusu” gibi bir ifadenin tek başına okunması algılama biçimini nasıl etkiler?
5. Siz, hikâyenin son parçasında yer alan diyalogu bir gazeteci olsanız nasıl haberleştirirdiniz ve manşete taşırdınız?

YA SİZ

Siz gün içinde yaşadığınız bir olayı bir gazete ya da televizyon haberi olarak nasıl anlatırsınız?

DİL BİLGİSİ

DURUM EKLERİ (YAN İŞLEVLER) / CASE SUFFIXES (COLLATERAL FUNCTIONS)

"(-y) A", "-DA", "-DAn" durum ekleri cümlede yönelme, bulunma ve ayrılma görevlerinin dışında görevler de üstlenebilirler:

Case suffixes "(-y) A", "-DA", "-DAn" can have some other uses outside of their directive, presence, and departure uses.

1. Bu durum ekleri cümlede "amaç" ve "konu" bildirme görevinde bulunabilir.

These case suffixes are used to report "purpose" and "topic".

Örnek: Bu hediyeyi sana (senin için) aldım.

Artık bu konuda (konu hakkında) söyleyeceklerini dinlemek istemiyorum.

Görüşüğüm arkadaşlarımla hâlâ üniversiteden (üniversite hakkında) konuşuyoruz.

2. Bu durum ekleri zaman bildiren isimlere eklenerek "zarf" yapar.

These case suffixes are added to the nouns indicating time and make them "adverbs".

Örnek: Sene (gelecek sene) üniversiteyi bitirmiş olacağım.

Yarına (yarına kadar) ödevlerimi yapmam gerekiyor.

Eylülde (eylül ayında) evleniyorum.

Hidrellez ilkbaharda (ilkbahar aylarında) oluyor.

3. Bu durum ekleri, kalıplaşmış zarflar da yapar.

These case suffixes also form stereotyped adverbs.

Örnek: Boşuna konuşuyorsun, bu akşam o tiyatroya gelmeyi düşünmüyorum.

Çocuk istediği hediyeyi aldırılmak için inadına ağlıyordu.

İlk görüşte, onun ne kadar iyi bir insan olduğunu anlamıştım.

Ne kadar kilolu olduğunu görmüyor musun? Bence O, bir oturuşta bir tavuğu yer.

4. "(-y) A" ve "-DAn" durum ekleri rakamsal ifadelerle "ücret", "fiyat" bildirir.

Case suffixes of "(-y) A" ve "-DAn" declare "charge", "price" with numerical expressions.

Örnek: Bu ayakkabıyı kırk liraya (40 lira karşılığında) aldım.

Yaptığın kolyelerin tanesini on liradan (on lira karşılığında) satsan çok kâr edersin.

5. "-DAn" durum eki, "neden", "gerekçe" bildiren zarflar yapar.

The case suffix "-DAn" forms adverbs which declare "cause" and "reason".

Örnek: Akşamları çocukların gürültüsünden uyuyamıyorum.

Rüzgârdan saçlarım darmadağın oldu.

Yorgunluktan her şeyi yanlış yapmışım.

Mülâkatta heyecandan adımları bile zor söyledim.

6. "-DAn" durum eki, bir bütünü parçalarını gösteren yapılar bildirir.

The case suffix "-DAn" suggests structures which shows the parts of a whole.

Örnek: Öğrencilerden bazıları geziye katılmıyormuş.

Şu taze çıkan ekmeklerden bir tane alabilir miyim?

Çocuklardan biri yalan söylüyor ama hangisi?

7. "-DAn" durum eki, isimlere gelerek "benzerlik" bildirir.

The case suffix "-DAn", being added to nouns, declares "similarity".

Örnek: O kalemde bende de var. Annem hediye etmişti.

Böyle bir evden kim istemez ki...

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Ben "Bana yalan söyleme." dedikçe o sanki inadin..... yalan söylüyor.
2. Ben hiçbir iyiliğini görmedim ama söz..... çok iyi bir insandır.
3. Beni iki..... bir rahatsız etmesinden çok sıkıldım.
4. Bu gömlek..... bende de var. Sakın aynı gün giymeyelim.
5. Çok para kazanmak istiyorsan bunların tanesini en az yedi lira..... satmalıyız.
6. Elimdeki parayla tanesi bir lira..... on tane çorap alabilirim.
7. Oğlum, bu sütü bir dikiş..... bitirirsen sana tatlı vereceğim.
8. Onunla evlenmek istediğini doğru..... söyle bence. Ne kaybedersin ki...
9. Yemeğ..... misafir gelecek. Sence en hızlı hangi yemeği yapabilirim?
10. Yorgunluk..... ölüyorum. Sanıyorum bu akşam partiye gelemeyeceğim.

DİNLEME

SOSYAL MEDYANIN GÜCÜ

- 6 Metni dinleyelim. İnsanlar sosyal medya ile neler yapıyorlar? Sosyal medyanın gücünü anlatan haberleri özetleyelim ve maddeler hâlinde yazalım.**
- 7 Metinde yapılan araştırma sonuçları nasıldır? Söyleyelim.**
- 8 Sosyal medyanın gücü gelecekte nasıl olacak? Söyleyelim.**

YAZMA

- 9 Bir sanayicisiniz. Ürettiğiniz bir ürün var ve satılması için reklama ihtiyaç duyuyorsunuz. Ürününüzün reklamını hangi araçla yapacağınıza karar vermeniz gerekiyor. Sizi düşündüren nokta hangi aracı kullanırsanız ürününüzü en etkili şekilde tanıtacağınız konusu. Doğrusu karar vermek son derece güç. Aşağıdaki durumlardan birini seçin ve bunun için bir tanıtım hazırlayınız.**
 - a. Acaba ürününüzün satılmasını sağlamak için bütün tanındıklarınızı tembihleyip almalarını mı istesiniz?
 - b. Bastıracağınız küçük el ilanları ile mi tanıtırsınız?
 - c. Şehrin büyük meydanlarına ve işlek caddelerine büyük tanıtım afişleri mi astırırsınız?
 - ç. Belediyenin hoparlöründen ilan mı verdirseniz?
 - d. Yaşadığınız şehrin telefon rehberinden yararlanarak her eve posta yoluyla ürününüzü tanıtıcı bir broşür mü gönderseniz?
 - e. Bir radyoda ya da televizyonda mı tanıtırsınız?
 - f. Bir gazeteğe ilan mı verseniz?
 - g. İnternet ortamında ürününüze ait bir web sitesi mi kursanız?

KONUŞMA

- 10 Sosyal hayatımızda medyanın gücü ne kadar etkilidir? Aşağıdaki sorulardan birini seçelim ve düşüncelerimizi belirtelim.**
 - a. Bir kan bağışi anonsunun hasta sağlığı üzerine etkisi nedir?
 - b. Çeşitli Bakanlıkların/sivil toplum kuruluşlarının geliştirdiği ya da yürüttüğü bir kampanya medya tarafından desteklendiği zaman nasıl, desteklenmediği ya da ön plana çıkarılmadığı zaman nasıl yürütülebilmektedir?
 - c. Medyada belli bir spor türünün (örneğin, futbol) ön plana çıkarılması insanların ilgilendikleri spor türünün belirlenmesi ve şekillenmesinde nasıl etkili olmaktadır?
 - ç. Özellikle televizyonun aile içi iletişime ve akrabalar, komşular gibi yakın çevreyle iletişime etkisi nasıldır?
 - d. Yemek kültürümüzün fast food şekline dönüşmesinde medyanın etkisi var mıdır?
 - e. İnsanların giyim kuşam tarzını oluşturmalarında medyanın rolü var mıdır?
 - f. Medyada dinlediğimiz/izlediğimiz müzikler eğlence anlayışımızın farklılaşmasına etki etmekte midir?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Bir sosyal medya uzmanısınız. Bir danışanınıza sosyal medyada popüler olması için tavsiyeler vereceksiniz. Tavsiyeleri başlıklarıyla eşleştirilim.

1. Alıntı canavarı	2. Blog şart	3. Fotoğraf servisi	4. Haber takibi
5. İyi fotoğraf kurtarı	6. Komik olun	7. Nadirin kerameti	8. Özel hayatı unutun
9. Sıcak gündem	10. Sıkı takip	11. Şu an ne yapıyorsun?	

a. Biraz doğuştan gelir, biraz da antrenman gerektirir. Mizah anlayışı, zekânızı ve kişiliğinizi gösterip sizi sıvıriltebilecek bir silahtır. Her tür yazıda, yorumda başka bir pencereden bakmanızı sağlar. Güldürmek şart. ()

b. Sayıklasanız bile olur, mutlaka bir ya da iki “blog”unuz olmalı. Bunların kişiliğinizin farklı yönlerini gösteren bloglar olması yararınıza. Buralara yazdığınız her şeyin Twitter ve Facebook’ta duyurulmasına da özen gösterin. ()

c. Bloga yazacak çok çarpıcı ve akıllıca şeyler bulamıyorsanız fotoğrafın gücüne inanın. Oradan buradan topladığınız ilginç resimleri, çarpıcı kareleri çarşaf çarşaf yayın. Gerekirse altına bir meşhur şairden iki dize attırırsınız. ()

ç. Twitter’da güncel meseleleri sakın atlamayın. Dizi finalleri, Başbakan’ın açıklaması, WikiLeaks , GS-FB derbisi... Her konuda bir fikriniz olsun. ()

d. Şöhret çaba gerektirir. Kendi kendinize sanal âleme yazı gönderip durmak yetmez. Başkalarının yazdıklarını sıkı takip edin. ()

e. Facebook “durum”unuzu rahatsız edici bir insan olmayı göze olarak sık sık güncelleyin. Ama aşk şiirleri ya da özlü sözleri yazmak yerine iki yoldan birini tercih edin: Ya esprili ve rahat olun ya da derin anlamlarla kafa karıştırın. İkisi de sinir bozucu ama takip oranı yüksek. ()

f. Artık tüm hikâyeniz sanal âlemde. “Bugün bir türlü yataktan çıkamadım, çok uykum var”, “sular kesik duş alamadım”, “sevgilimle ayrıldık ölüyorum” gibi anonlar artık gündelik yaşamınızın bir parçası. Ona göre yaşayın.

g. Bir film, yazar, oyuncu; mümkünse az bilinen bir şeyi çok sevin. Tutkuyla söz edin. “Bu insan acayip şeyler buluyor.” diye peşinize takılanlar olsun. ()

ğ. Köşe yazarı, romancı, öykücü, şair... Bundan sonra okuduklarınıza kimden neyi alıntılatabilirim diye bakın. Artık yapacağınız her alıntı, sizi yansıtacaktır. ()

h. New York Times’a herkes bakar, Uganda gazetelerini taramanız, oralardan haberleri ortamla paylaşmanız lazım. Hem dünyada ne oluyor bitiyor, siz öğrenirsiniz hem de duyuran insan olursunuz. ()

ı. Çantanızda bir fotoğraf makinesi taşıyın ve etrafınızda gördüğünüz saçma tabelaları falan fotoğraflayın. Bunların internette dolaşan hazırları da var ama özgün malzeme iyidir. ()

2 Yukarıdaki tavsiyelerin sizin için önemi nedir? Tavsiyeleri önem sırasına koyalım.

a. Alıntı canavarı	()	b. Blog şart	()
c. Fotoğraf servisi	()	ç. Haber takibi	()
d. İyi fotoğraf kurtarı	()	e. Komik olun	()
f. Nadirin kerameti	()	g. Özel hayatı unutun	()
ğ. Sıcak gündem	()	h. Sıkı takip	()
ı. Şu an ne yapıyorsun?	()		

3 Aşağıdaki haberler ile haber başlıklarını eşleştirelim.

Mahallenin hırsızı da sosyal medyada!

Bakın, gençler neyi yüksek maaşa tercih ediyor?

Dikkat: Direksiyonda sosyal medya bağımlısı var!

Twitter üzerinden **ilk nikâh** kıyıldı.

3 AYDA 70 İNTERNET BAĞIMLISI!

Facebook'ta naklen intihar!

İNTERNET ve SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI

Son dönemde, tedavi yollarının arandığı bir bağımlılık türü: İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı. İşte bağımlı profilleri ve haberlere konu olan bağımlılık örnekleri:

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde geçen yıl sonunda açılan "İnternet Bağımlılığı Polikliniği", ilk 3 ayında 70 başvuru aldı.

Poliklinik doktorlarından Ömer Şenormancı, başvuruda bulunan bağımlı profillerini şöyle anlattı: "Kliniğimize 20'li yaşlarda gençler geliyor. Önemli kısmı, sadece internet yüzünden okulu bırakmış. Gençler daha çok binlerce kişinin aynı anda oynadığı çevrimiçi rol yapma oyunlarına yöneliyor. Genelde

hastaları, yakınları getiriyor çünkü kendileri kabullenmiyor. Ailesi kısıtlama getirdiğinde, bilgisayarı geri almak için anne-sine, babasına bıçak çekenler oluyor."

İşverenlerin % 42'sinin, iş yerinde her türlü sosyal medya kullanımına karşı olduğunu biliyor muydunuz?

PayScale'in yaptığı araştırmanın bulguları hayli ilginç; örneğin genç çalışanların % 40'ı sosyal medya erişimini daha yüksek maaşa tercih ediyor. 50 yaş ve üstü çalışanların yarısından fazlası ise her gün iş yerinde sosyal medyayı kullanıyorlar.

Türkiye'de ilk defa internet üzerinden nikâh kıyıldı. Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara, Cengizhan Çelik'in nikâhını Twitter'dan kıydı.

Evlenme merasimini gerçekleştiren Kara, gelin, damat ve şahitlere sorularını twitter üzerinden sordu. Gelin ve damatın "evet" yanıtları da yine Twitter üzerinden alındı.

Kara, çiftlerden ve şahitlerden gelen cevaplardan sonra "Ben de Üsküdar halkının bana verdiği yetkiye dayanarak sizleri karı koca ilan ediyorum" diyerek nikâhı tamamladı.

Araştırmaya katılan 50 hırsızın 39'u hırsızlık yapacakları mekânları seçmek için Facebook, Twitter, Foursquare'i kullandıklarını belirtiyor.

4 Metindeki bağımlılık örneklerinin sebepleri sizce neler olabilir? Her bir örnek için söyleyelim.

5 Sizce kim daha çok internet ve sosyal medya bağımlısı? Metindeki bağımlılık örneklerini kendimize göre en zararlardan en zararsıza doğru sıralayalım.

- a. Direksiyon başında da sosyal medyada olmak ()
- b. İnternet için okulu bırakmak ()
- c. İş yaparken bile sosyal medyayı kullanmak ()
- ç. Ne yapıldığını her dakika sosyal medyada paylaşmak ()
- d. Ölürken bile sosyal medyayı bırakmamak ()
- e. Sosyal medya üzerinden evlenmek ()

6 Sizce insanların internet ve sosyal medya bağımlısı olduklarını kabul etmemesinin sebepleri neler olabilir? Söyleyelim.

Uzun tatil günlerinde seyahat planlarınızı Facebook'tan, gezdiğiniz mekânların fotoğraflarını Instagram'dan, akşam yemeğinde nerede olduğunuzu Foursquare'den, yol maceranızı ise Twitter üzerinden duyurmayı planlıyorsanız bunu bir kere daha iyice düşünün. Çünkü sosyal medya takipçiniz arasında sadece arkadaşlarınız değil, mahallenizin hırsızları da olabilir!

NASCAR pilotu Brad Keselowski sosyal medyaya olan bağımlılığını bütün dünyaya tam anlamıyla ilan etti ama çok tehlikeli bir şekilde! Yarış sırasında direksiyon başında...

Olay, Juan Pablo Montoya'nın güvenlik aracına çarparak alev alması ile başladı. Güvenlik aracı çarpışma ile alev topuna dönüştü. Tam bu sırada Montoya'nın hemen arkasında olan Keselowski, resim ekleyerek (!) olayı anında tweetledi ve herkesi şaşırttı. Olay öncesinde 85,000'lere yakın bir takipçisi olan Keselowski'nin takipçi sayısı bu olayın sonunda 185,000'leri çoktan aşmıştı!

Bu tweetin ardından takipçilerinin ilginç tepkilerine maruz kalan yarışçı, yarışa verilen aradan istifade ederek tweet atmaya ve olayı her anıyla yorumlamaya devam etti.

Yarışın tekrar başlamasından kısa bir süre sonra yaptığı kaza ile Keselowski, Dodge ile katıldığı yarışı 32. sırada bitirmiş oldu. Kazaya direksiyon başında attığı tweetler mi neden oldu bilemeyiz ama o, kendi kazasının haberini de saniyeler içinde paylaşmayı ihmal etmedi.

Tayvan'da Claire Lin isimli kadın, intihar sırasında sürekli Facebook'ta yazıyordu. Her tarafı kapatarak mangal kömürünün dumanıyla intihar eden kadın, "Şu an odaya dumanlar doluyor. Ölüyorum ama Facebook'tan kopamıyorum" diye mesaj yazdı.

Kadının Çince yazdığı son mesajı ise, "Artık çok geç. Odam dumanlarla doldu. Az önce odamın bir fotoğrafını gönderdim. Ölürken bile Facebook'u seviyorum. Facebook zehir gibi olmalı." şeklindeydi.

Tayvanlı kadının yazdığı arkadaşlarından hiçbirinin olayı polise bildirmemesi şaşırtıcı bulundu. Olayın bildirilmiş olması hâlinde kadının ölümden kurtarılabilirdiği ifade edildi.

YA SİZ?

Siz internet bağımlısı olabilirsiniz? Aşağıdaki maddeleri kullanarak karar verelim.

- Sürekli interneti düşünme
- Giderek daha fazla internet kullanma ihtiyacı duyma
- İnternet kullanımını kontrol etmeye yönelik başarısız girişimler
- Kullanımının azaltılması durumunda huzursuzluk hissi
- Başlangıçta planlanandan daha uzun süre internette kalma
- Aşırı kullanım nedeniyle aile, okul, iş ve arkadaş çevresiyle sorunlar yaşama
- Çevresine internette geçirdiği süreyle ilgili yalan söyleme
- İnterneti sorunlardan kaçmak veya çaresizlik, suçluluk ve kaygı gibi duygulardan uzaklaşmak için kullanma

DİL BİLGİSİ

Paragrafta Konu (Topic In A Paragraph)

“Parçada neden söz ediliyor?” sorusunun cevabı, paragraftaki konuyu vermektedir.

The answer to the question “What is the paragraph about?” gives the topic of the paragraph.

Örnek:

İslamiyet’in kabulünden önce Türklerin, başka hiçbir toplumun etkisinde kalmamış bir dilleri ve edebiyatları vardı. Her ilkel edebiyatta olduğu gibi bu edebiyatta da şiirle büyü birlikte yürümekte ve dinsel törenler, önemli bir yer tutmaktaydı. Bunun yanı sıra ozan, bakşi, şaman gibi adlarla anılan şairlerde olağanüstü güçler bulunduğu inanılırdı. Çoğu ortak ve sözlü ürünlerden oluşan bu edebiyatın en önemli bölümünü destanlar oluşturmaktaydı.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisi-dir?

- A) Türk dilinin en eski ürünleri
- B) Eski Türk şiirinin özellikleri
- C) Eski Türklerde edebiyat
- Ç) Edebiyat ve dinsel törenler
- D) Türk toplumunda şairlerin yeri

(1994 - ÖYS)

Paragrafta Anafikir (The Main Idea Of The Paragraph)

Anafikir, yazarın paragrafı yazma amacı, okuyucuya iletmek istediği düşüncedir.

The main idea of the paragraph is the writer’s main reason to write the paragraph or the idea writer conveys to the reader.

Örnek:

Sağlık personelinin, bilimsel verilere dayalı tanımlar koymasının yanında, kendi düşüncelerini halka tam olarak anlatabilmesi için sağlıkla ilgili kavramların yerel karşılıklarını bilmesinde zorunluluk vardır. Halkın kullandığı kelime ve deyimleri bilmek, yalnızca onlarla anlaşmaya değil; onların düşüncelerini anlama-ya da yardım eder. Kültürel özellikleri dikkate alma-yan bir sağlık hizmeti verimli bir biçimde gerçekleştirilemez.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sağlık personeli çok yönlü bir eğitimden geçirilmelidir.
- B) Tıpla ilgili deyim ve kavramları yerli yerinde kullanan sağlık personeli daha başarılı olmaktadır.
- C) Sağlık hizmetlerinde başarılı olabilmek için halk-la birlikte çalışmak gerekir.
- Ç) Halka sağlık hizmetleri sunulurken kişilerin farklı özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- D) Sağlık hizmetlerinde, çağdaş tıp anlayışının yanı sıra doktor ve hasta iletişiminin kurulmuş olması da önemlidir.

(2004 - ÖSS)

Paragrafta Kavram ve Duygu (Concepts And Emotions In A Paragraph)

Özgünlük (Originality): Başkasına benzememek, taklitten ve benzerlikten kaçınmak demektir.

Not similar to anything or anyone, avoiding imitation and analogy.

Doğallık (Authenticity / Naturalness): Günlük hayatta olduğu gibi olmak, yapma bir dilden ve süsten uzak olmak demektir.

Being as you are in a daily life, not pretending or masking, keep away from flourishing or artificial language.

Duruluk (Clarity): Açık ve anlaşılır olmak, söylenmek isteneni doğrudan anlatmak demektir.

Being clear and understandable, directly expressing what is meant.

Akıcılık (Fluency): Sürükleyici, okuyucuyu sıkmayan bir anlatıma sahip olmak demektir.

Referring to a gripping, engrossing, and not boring writing for the reader

Özlülük (Brevity): Sözü uzatmaktan kaçınmak, az sözle çok şey ifade etmek demektir.

Avoiding being wordy, and having concise saying.

Yoğunluk (Intensity): Birden çok anlamı, bir arada vermek demektir.

Being able to give more than one meaning altogether.

Örnek:

Şiirlerinde gereksiz kelimelerden olabildiğince kaçınıyor. Sıfatlar, benzetmeler için de böyle bu. Okuyucuyu birtakım soyut, düğümlü kelimelerle yorduğu da söylenemez. Öğretici bir hava taşımamalarına karşın, yine de bu şiirlerde bir eksiklik var: “Başka şiirleri anımsatıyor; bunları daha önce okumuş gibi bir duyguya kapılıyorsunuz.” diyen bir eleştirmenin sözünü ettiği şiirlerde bulduğu eksiklik nedir?

A) Yalınlık B) İçtenlik C) Yoğunluk Ç) Özgünlük D) Açıklık

(1982 - ÖSS)

Paragrafta Anlatım Biçimleri (Forms Of Expression In A Paragra)

Açıklama (Explanatory): Bu özellikteki paragraflar öğretici bir özellik göstermektedir. Amaç, anlatılmak isteneni en kolay yoldan okuyucuya ulaştırmaktır. Bu yüzden bu tür paragraflarda sanatlı söyleyişlere, soyut ifadelere pek yer verilmez. Daha çok ansiklopedilerde görülen bu anlatım türünde tanım ve örneklere yer verilebilir.

Descriptive paragraphs have teaching characteristics. The aim is to deliver the message to the reader in the easiest way.

Thus, such paragraphs do not include artistic expressions or artificial statements. Definitions and examples are usually included in this kind of paragraphs mostly seen in encyclopedias.

Tartışma (Argumentative): Bu özellikteki paragraflar, bir düşüncenin doğru olup olmadığını ortaya koymak için oluşturulmuştur. Sohbet tarzında yazılan bu tür paragraflarda soru ve cevaplar bulunabilir. En az iki görüşün karşılaştırılmasının yapılması paragrafı, açıklama paragrafından ayırır. Bu tür paragrafta yazar, nesnel olmaya ve kendini kanıtlamaya çalışmaktadır.

Such kinds of paragraphs are produced to put forth whether an idea is correct or not. Such paragraphs written in conversational narration may include questions and answers. What separates an argumentative style from an explanatory one is that it includes comparisons of at least two opinions. Writer puts effort to be objective and prove themselves.

Betitleme (Descriptive): Anlatılanın, okuyucunun gözünde canlanacak bir biçimde sunulmasıyla oluşturulmuş paragraflardır. Betitlemede önemli olan görselliktir. Bu nedenle renk ve biçim gibi öğelere daha çok yer verilir. Betitleme nesnel olabileceği gibi yazarın duygularını da içerebilir. Betitleme ikiye ayrılır:

Descriptive paragraphs are written in the form that help reader to visualize what is written. Visuality is vital in descriptive writing. Therefore, it is given more place to items such as color and shape. Description might be objective; it may also include the feelings of a writer. Description is divided into two:

a. Ruhsal betitleme (Spiritual Description): Sadece insanlara özgü olan bu betitleme türünde, insanların iç dünyası tanıtılır, davranışları üzerinde durulur. Görsellikten çok izlenim üzerinde durulur.

Being only peculiar to the humans, this description focuses upon the behaviors and the inner worlds of people are introduced. Impression, not visuality, is the focal point.

b. Fiziksel betimleme (Physical Description): Kişinin dış görünüşünün betimlenmesi ya da dış dünyanın anlatılması gibi gözle görülenin anlatıldığı betimlemelerdir.

These are the descriptions which describe the visible such as a person's physical appearance or explaining the outside world.

Öyküleme (Narrative): Mutlaka bir olayın anlatıldığı paragraf türüdür. Belli bir zaman diliminde gerçekleşen olayların, değişen durum ve zamana göre aktarımı söz konusudur. Betimleden farkı, bu paragraf türünde izlenim değil olay ön plandadır.

It is a type of a paragraph that definitely describes an event. There is narration that tells about events occurring in a certain period of time considering changing situation and time. The main difference between a descriptive and narrative style is that events, not impressions, remain in the forefront.

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde betimleme yoktur?

- A) Söylenenleri hiç duymuyormuşçasına dalgın, düşünceli bir tavırla işini yapmayı sürdürdü.
 - B) Artık bahar geldi derken birdenbire hava boz-muş, damlar, sokaklar, kırlar, karla örtülmüştü.
 - C) Az konuşan, doğruyu söyleyen, söylediğini tartan bir insandı.
 - Ç) içli, çok duygulu bir adamdı, konuşurken hem ağlar hem ağlatırdı.
 - D) Benim gibi babamın da dedemin de çocukluk ve ilk gençlik günleri bu konakta geçmişti.
- (1993 - ÖYS)

Paragrafta Düşünceyi Geliştirme Yolları (Developing Ideas In A Paragraph)

Tanımlama (Description): Bu tür bir paragraf, kavramların tanımlarını içerir. Tüm paragrafın tanım olması beklenmez. Bir tanım varsa bile, paragrafta tanımlama var sayılır.

It includes the description of concepts. The whole paragraph is not expected to include description. Only one description would be enough to be included in this kind of strategy.

Karşılaştırma (Comparison): İki farklı durum ya da düşüncenin karşılaştırılması ile oluşturulmuş paragraf türüdür.

Karşılaştırma yapılan kavramlar arasında derecelendirme söz konudur. Bir kavram diğerine eş veya diğerinden aşağı ya da üstün olabilir.

It is a type of paragraph which is produced by comparing the two different situation or ideas.

Örneklendirme (Exemplification): Anlatılan konuyla ilgili örneklerin verilmesiyle oluşturulmuş paragraf türüdür. Örnekler yaşanmış kısa bir olay ya da bir fıkra olabilir.

It is a type of paragraph produced by giving relevant examples about the subject matter or topic. Examples may also include short stories, jokes or anecdotes.

Tanık Gösterme (Referencing): Anlatılanın inandırıcı olması için tanınan, sözüne güvenilen birinin sözünün yer aldığı paragraf türüdür. Bu söz paragrafta genellikle tırnak içinde verilmektedir.

In this paragraph type, there is a saying of a trusted, well-known person for the writing to be persuasive. For the statement/ quotation, quotation marks are generally used.

Benzetme (Analogy): Bir kavram anlatılırken başka bir kavramla olan benzerliğinin kullanılmasıyla oluşturulmuş paragraf türüdür.

In this paragraph type, a concept is used along with a similarity with another concept.

İlişki Kurma (Building Relationship): İki kavram arasındaki ilgiden başka bir kavramın, sonucun çıkarıldığı paragraf türüdür. *This paragraph type refers to inferencing and using another concept by considering the commonality of two concept.*

Örnek:

Nurullah Ataç hep eleştirmen olarak düşünölmüştür. Oysa Ataç'ın asıl önemi eleştirmenliğinden değil, Türkçenin düzyazı dili olarak kurulması yolunda harcadığı çabadan gelir. O da farkındadır bunun: "Eleştirmen bir öldü mü bir daha kimse anmaz onu." der. Ama öte yandan: "Bir şey kalmayacak mı benden?" sorusuna şu alçakgönüllü cevabı verirken gerçek öneminin nereden geldiğini de belirtir: "Bugün bu ülkede bir dil kuruluyor; o yapıda benim de bir taşım vardır. Ancak, görünmeyen, kimsenin gözüne çarpmayan, ta gerilerde bir taş."

Bu parçada yazar söylediklerini inandırıcı kılmak için aşağıdakilerden özellikle hangisine başvurmuştur?

- A) Alıntı yapma B) Örnek verme C) Tanımlama Ç) Karşılaştırma D) Betimleme
- (1992 ÖYS)

7 Aşağıdaki soruları örneklerdeki gibi cevaplayalım.

1. “Yazarlıkta ilk öğretmenim annemdir. Annem, İstanbulluydu. Anadolu’yu yakından görüp tanımıştı. Halkın dil ve düşünce gerçeklerini içine iyice sindirmişti. Okur yazardı, ama gramer bilmezdi. Edebiyat bilgisi kıt bir kadındı. Sezgisi güçlüydü. Yazdıklarımı anneme okur, nasıl olduğunu sorardım. Yazdıklarımın kimi yerlerini, ‘Burası olmamış.’ diye eleştirirdi. Nedenini sorduğumda, ‘Böyle denmez de ondan.’ derdi.”

Parçaya göre, yazarın annesinin, onun anlatımında bulunmasını istediği nitelik nedir?

A) Doğallık B) Duruluk C) Akıcılık Ç) Özlülük D) Tutarlılık
(1984 - ÖSS)

2. Okuduğumuz romanlar, öyküler, şiirler; seyrettiğimiz oyunlar, filmler; dinlediğimiz müzik parçaları bizi bireysel-likten kurtarıp başka insanların yaşayışları ile bütünleştiriyor. O insanların iç dünyalarını bize açarak yaşamımızı zenginleştiriyor, bizi tek boyutluluktan kurtarıyor. Diğer insanlarla, doğal ve toplumsal çevremizle kaynaştırıyor bizi.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

A) Neden eğlenmek, oyalanmak, hoşça vakit geçirmek isteriz?
B) Neden kitap okur, oyun seyreder, müzik dinleriz?
C) İnsanlar, başkalarının düşüncelerini, yaşamlarını neden merak ederler?
Ç) İnsanlar neden kendi yaşamlarından uzaklaşmak isterler?
D) Okuduğumuz romanlarda, izlediğimiz oyunlarda niçin kendimizi ararız?
(1994 - ÖYS)

3. Uzun bir ayrılıktan sonra İstanbul’a geldiğimde, doğup büyüdüğüm şehri tanımakta güçlük çektim. Ahşap evlerin sıralandığı sokaklarıyla sakin mahalleler yok olmuş; yerlerini biçimsiz kâgir yapılar almıştı. Kişiliğini kaybetmiş bir semt bulmak ümidiyle uzun gezintiler yaptım. Bu sırada gördüm ki kaybolan, yalnız o ahşap evler değildi. Asıl yok olan, camileri, okulları, mezarlıkları, hamamları ve çardaklı kahveleriyle insana huzur ve rahatlık veren tipik İstanbul görünümleriydi.

Bu parçada aşılan anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul’un belirleyici, eski özelliklerinin bütünüyle yitip gittiği
B) Tarihi yapıların geçmişteki değerlerimizi yansıttığı
C) İnsanın, doğup büyüdüğü yerlerden uzaklaşınca oralara yabancılaştığı
Ç) Ahşap evlerin, İstanbul’un en tipik özelliği olduğu
D) Çeşitli tarihi yapıların, doğal olarak, zamanla yok olduğu
(1994 - ÖYS)

4. Bana, okuyucusu az olan, zor anlaşılır kitaplar çekici gelir. Hep bu türden kitapları okumak isterim. Beni bu tutuma yönelten, güçlükleri yenerek kimsenin kolay kolay göremediği yeni bir dünyayı keşfetme duygusu mu, yoksa erişilemeyecek olanı elde etme isteği mi, bilmiyorum. Bildiğim, kitaplar konusunda zevklerin değişebilir olduğudur. Önemli olan, herkesin kendine göre kitap seçimi yapması, böylece okuduğunu anlaması ve onun tadına varmasıdır.

Bu parçanın bütününde anlatılmak istenene en yakın atasözü, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.
B) Emek olmadan yemek olmaz.
C) Altının kıymetini sarraf bilir.
Ç) Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.
D) Zora dağlar dayanmaz.
(1995 - ÖYS)

5. Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir genç, çadırın önünde yan yatırılmış el arabasının üstüne oturmuş saz çalıyordu. Fenerin aydınlattığı alını, ter damlalarıyla kaplıydı. Sazının sapı, şaşırtıcı bir süratle aşağı yukarı kayan parmaklarının altında bir canlı gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli, küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyordu. Gencin eli, sazın gövdesine yaklaştıkça insan, saz ile el arasında gizli fakat çok anlamlı bir konuşma olduğunu sanıyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Betimleme B) Tartışma C) Açıklama
Ç) Öyküleme D) Karşılaştırma
(1995 - ÖYS)

6. İki tür şiir vardır: Sesleriyle, sese dayalı üsluplarıyla öne çıkanlar; sesi belirgin olmakla birlikte imge dünyaları ve çizdikleri dünyalarla belirginleşenler. Birinci tür şiir, kişiyi sesiyle sarar ve onu kendine tutsak eder; ikinci tür ise insanı kendi özgür sesiyle baş başa bırakarak ona yeni şiirler yazdırır. Birinci tür kolay taklit edilir; ikinci türü taklit etmek zordur.

Bu parçanın anlatımında özellikle hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme B) Karşılaştırma C) Tanımlama
Ç) Örnekleme D) Betimleme
(1996 - ÖYS)

7. (I) Minibüsle, sabahleyin yola çıktık. (II) Yeşilin, açığından koyusuna değin bütün tonlarıyla bezenmiş ağaçların süslediği yamaçlardan, tepelerden geçtik. (III) Şırl şırl akan derecikleri aşa aşa sonunda yeryüzü cennetine vardık. (IV) Çevresini irili ufaklı ağaçların kuşattığı mavi, duru, büyük göle bakan bir yamaçta durduk. (V) Kameramızı çıkarıp bu manzarayı görüntüledik.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde betimlemeye yer verilmemiştir?

- A) I. ve II. B) I.veV. C) II. ve III.
Ç) II. ve IV. D) III. ve IV
(1999 - ÖSS)

8. Anadili öğretimini Türkçenin söz değerlerine dayandırmak gerekir. Yıldız yerine “star”, gösteri yerine “şov” gibi yabancı kelimeleri kullanır; sürekli olarak, anlamını bilmediğimiz Arapça kelimeleri yinelersek çocukların söz dağarcığı karmaşık bir hâl alır. Bundan da öte, kelimeler açık ve aydınlık bir anlam kazanamaz. Çocuklarımız arasından sanatçıların, bilim adamlarının çıkmasını daha başlangıçta engellemiş oluruz. Çünkü bilgin ya da sanatçı, bulgu ve yargılarını, gözlem ve deneyimlerini, anadilinin kavramları üzerine kurar. Kavramlar açısından duruluk kazanmamış bir zihin, açık seçik düşünemeyeceğinden, bir buluş ya da yapıt ortaya koyamaz.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söz dağarcığının konuşma gücünü etkilediği
B) Dil eğitiminin toplumsal gelişme açısından önemli olduğu
C) Yaratıcılığın önkoşulunun yüksek düzeyde bir eğitim görmek olduğu
Ç) Kimi kelimelerin anlamda bulanıklığa yol açtığı
D) Anadilini iyi bilmemenin yaratıcılığı engellediği
(2000 - ÖSS)

9. Anadili, onu kullanan bireyler arasında köklü sevgi bağları oluşturur. Bilinçaltına dek uzanarak kişinin iç varlığını kuşatan bu bağlar, toplumsal yaşamda çok gerekli güven duygusunun da kay-nağıdır; çünkü birbirini sevip sayan, birbirine gü-ven duyan bireylerin oluşturduğu toplumda, bireylerin gelecek korkusu olmaz.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadilinin, ortak duygular oluşturmada çok önemli bir işlevi olduğu
B) Kişilerin yetiştikleri ortamla benlikleri arasında sıkı bir ilişki bulunduğu
C) Anadilindeki ses özelliğinin kişilerin düşünce ve duygularını etkilediği
Ç) Aynı dili kullanan kişilerin, aynı doğrultuda düşünebileceği
D) Anadili eğitimine ağırlık vererek ulusal duyguları pekiştirmek gerektiği
(2001 - ÖSS)

10. Ünlü yazar, genç yazara mektubunda şöyle diyordu: “Doğa betimlemelerinizde gerçek sanatçılara özgü bir çaba içindediniz. Ancak ‘deniz derin derin nefes alırken’, ‘ağaçlar hiç durmadan mırıldanırken’ türünden betimlemeleriniz, anlatımı basmakalıplaştırıyor; bazen de anlaşılmaz durumlara sokuyor. Unutmamak gerekir ki, doğa betimlemelerinde güzellik, ‘Güneş battı.’, ‘Yağmur başladı.’ gibi cümlelerle elde edilir.”

Bu parçaya göre, ünlü yazar genç yazara aşağıdakilerden hangisini önermektedir?

- A) Ayrıntıları seçmede gözlemlerden yararlanmasını
B) Birbirini çağrıştıran kelimeleri kullanmasını
C) Anlatımda yalınlığa özen göstermesini
Ç) Varlıkları eylem içinde vermesini
D) Değişik anlatım biçimlerine yönelmesini
(2002 - ÖSS)

11. Bir yazarı, içinde yaşadığı “zaman” gibi, “mekân”ın da etkilediğine inanıyorum. Yazar, bu öğelerin ikisini de kendi merceğinden geçirdikten sonra yapıtına yansıtır. Ayrıca, yazarın yetişmesi, var olması, yalnızca içinde yaşadığı toplumla, coğrafyayla, kültürle ilgili bir sorun da değil. Yazarın, özellikle, okuyarak açıldığı dünyaların etkisiyle biçimlenmesi söz konusudur.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Yazarlar yapıtlarını oluştururken nelerin etkisinde kalmaktan kaçınmalıdır?
 - B) Yazarın bir toplumdan etkilenmesi için, o toplumda hangi nitelikler bulunmalıdır?
 - C) Okurlar, yazarların yapıtlarında yaşadıkları çevreyi yansıtma beklentilerini beklerler mi?
 - Ç) Kimi kentlerin, o kentte yaşayan yazarları etkilediği görüşünü nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - D) Yazarların, yaşadıklarını yazması, onları başarıya götürür mü?
- (2002 - ÖSS)

12. İstiyorum ki yazdıklarım insanlarımızın sorunlarını, özelliklerini anlatsın. Onların acılarını çektiklerini başkalarına duyurabilsin. Açıkçası, yaşamı değiştirsin, güzelleştirsin. Bu amaçla insanımızdan, ülkemizden kopmamaya çalışıyorum. Ancak yine de dergilerde yer verilmiyor şiirlerime. Yayımlananlara bakıyorum, çoğu, toplum gerçeklerine kapalı; belli bir düşünceyi savunmuyor bir sorunu dile getirmiyor.

Bu parçada şair, aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Şiire özgü ilkelerin belirgin olmayışından
 - B) Şiirde, içerikten çok anlatımın öne çıkmasından
 - C) Şairlerin, ortak bir tutum izlemeyişinden
 - Ç) Yaşananları yansıtmayan şiirlerin ilgi görmesinden
 - D) Ozanların toplumu gereği gibi tanımlayışından
- (2003 - ÖSS)

13. Bir kimse arada bir, "Bizim zamanımızda..." diye söze başlayıp yakınıyor ya da eski günleri arıyorsa anlayın ki çağdışı kalmıştır. Baba, çocuğunu anlayamadığından; yaşlı, gencin ya da genç kafalı yaşıtının davranışlarını beğenmediğinden mi söz ediyor, "Bizim zamanımızda böyle değildi." kanıtına umutsuzca da olsa dört elle mi sarılıyor; bilin ki bunların söyleyecek bir sözü yoktur artık bugün için. Zaman, böyle konuşanları aşmış, tüketmiştir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamın her dönemini tat alarak geçirmen gerektiği
 - B) Güzellik anlayışının insandan insana değiştiği
 - C) Mutsuz insanların, geçmişin güzel olduğunu söyleyerek avundukları
 - Ç) İçinde yaşadığı toplumun gerisinde kalanları uyarmak gerektiği
 - D) Toplumsal değişim ve gelişmelere ayak uyduramayanların geçmişe sığındıkları
- (2004 - ÖSS)

14. Bu yazarımız, anılarını anlatırken araya başka yazarların anılarını, düşünürlerin anılar üzerine söylediklerini de katıyor. Böylece yazdıkları, okurda, anlatılanların içinde oluşturulmuş yeni bir metin tadı da bırakıyor.

Bu parçada sözü edilen yazarın böyle bir yol izlemesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Anı türünün, öteki yazınsal türlerden üstün olduğunu gösterme
 - B) Kendi yaşamıyla başkalarının yaşamı arasındaki benzerlikleri ortaya çıkarma
 - C) Yazılanların yaşanmışlığını kanıtlama
 - Ç) Okurlarda, kendi anılarını yazma isteği uyandırma
 - D) Anlatılanlara, okurun değişik açılardan bakmasını sağlama
- (2005 - ÖSS)

15. Her yazınsal dil, konuşma dilinin toprağında çiçeklenir. Günlük dilin, konuşma dilinin sıcaklığın örgüsünde taşımayan yazınsal dil, ister istemez donuklaşır, yapaylaşır. Bu gerçeğin ayırımında olan yazarımız, anlatımını konuşma dilinin sunduğu olanaklarla donatıp zenginleştiriyor. Onun okunurluk katsayısını yükselten etkenlerden biri de budur. Kısacası, Türkçenin derin sularında yüzen, yazılarını çok yönlü bir değerlendirmeden geçirerek oluşturan bir yazarımızdır o.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek bir yargıdır?

- A) Bir yapıtın değeri konusuyla ölçülmez.
 - B) Ancak okurların anlayabildiği yapıtlar kalıcı olabilir.
 - C) Anlatımları günlük dile dayanmayan yapıtlar başarılı olmaz.
 - Ç) Yazınsal dilin kullanımı yazardan yazara değişir.
 - D) Yazınsal dille oluşturulan yapıtların tadına herkes varmaz.
- (2005 - ÖSS)

DİNLEME

SOKAKTA SOSYAL MEDYA

- 8 Metni dinleyelim. Metinde hangi röportaj soruları var? Maddeler halinde yazalım.
- 9 Sorulara hangi cevaplar veriliyor? Her soru için bir cevap yazalım.
- 10 Metindeki röportaj sorularını kendimize göre cevaplayalım.

YAZMA

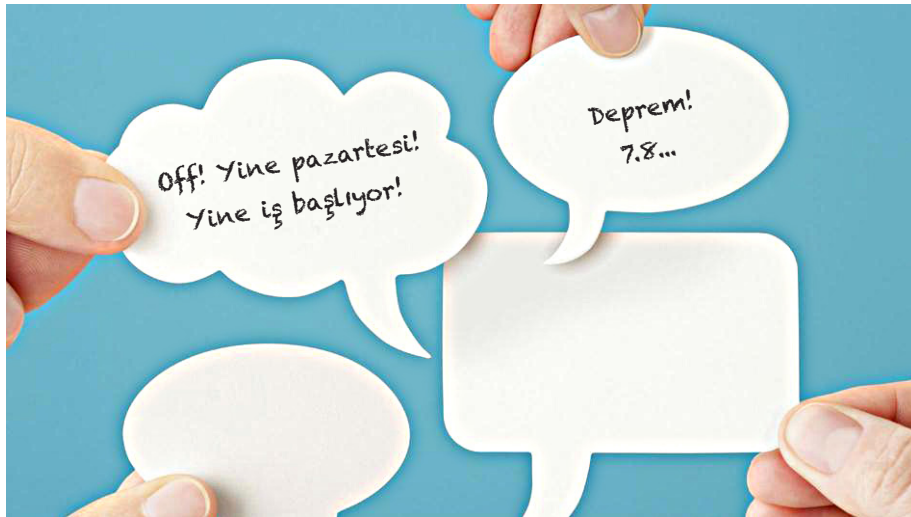
- 11 Sosyal medyanın kullanılması ile elde edilen başarılar nelerdir? Bir araştırma yapalım ve "Sosyal Medya ve Başarı" üzerine aşağıdaki maddeleri kullanarak bir deneme yazalım.

- Sosyal medya nedir?
- Başarı nedir?
- Sosyal medyanın başarı üzerinde bir etkisi var mıdır?
- Sosyal medyayla başarı sağlayan kişiler var mıdır?
- Bu konudaki başarı örnekleri nelerdir?
- Bu konuda sizin düşünce ve önerileriniz nelerdir?

KONUŞMA

- 12 Aşağıdaki konu başlıklarına bakalım. Her bir konu için bir cümlelik yorumlar yapalım.

- Okullar açılıyor.
- Yarın Pazartesi.
- Bu akşam yeni bir yıla giriliyor.
- Ülkeniz dünya olimpiyatlarında madalya sahibi oldu.
- Tuttuğunuz takım dünya kupasını aldı.
- Tüm dünyanın seyrettiği bir kraliyet düğünü var.
- Ülkenizde deprem oldu ve çok sayıda kayıp insan var.
- En sevdiğiniz dünyaca ünlü şarkıcı öldü.
- Ülkeniz Erouvision'da ilk 10'a bile giremedi.
- Teknoloji harikası bir telefon piyasaya çıktı.
- Uzun zamandır takip ettiğiniz dizi bu akşam sona eriyor.

İSİM, ŞEHİR, DİZİ

Dünyanın önemli şehirleri, dizileri sayesinde ekmek yiyor. Bu şehirlere “Tele-kent” deniliyor. Meselâ “Muhteşem Yüzyıl” -İstanbul’u, Araplar’a tekrar hatırlatan dizi- yayınlanmaya başladıktan sonra ülkemize gelen turist sayısı yüzde 12 arttı. Bu dünyada pek çok şehir için de böyle...

“Hamamı bile popüler” İstanbul / Muhteşem Yüzyıl

Doğu Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinde başarılı olmuş dizimiz, Kanuni Sultan Süleyman ve Hürrem’in anlatıldığı “Muhteşem Yüzyıl”; Bosna Hersek, Hırvatistan, İran, Arnavutluk ve Afganistan gibi 41 ülkeye ihraç edildi ve bu sayının 60’a yaklaşacağı öngörülüyor. Bu tarihi drama dizisiyle birlikte Ayasofya Müzesi ile Sultanahmet Camii arasında bulunan Ayasofya Hürrem Sultan Hamamı dünya dizi haritasında yerini buldu. Hamam, dizi yayınlandığından beri turist akınına uğruyor.

“Adası turizm cenneti oldu” Hawaii, Oahu / Lost

Hawaii’de Lost’un çekildiği Oahu adası şimdi turizm merkezi oldu. Adaya yapılan turların fiyatları 150 dolardan binlerce dolara kadar çıkıyor. 6 sezon boyunca Lost’un Hawaii ekonomisine katkısı 400 milyon doları aştı. 5. sezonun tamamı ve 6. bölümün bir kısmında 2 bin 25 Hawaiili çalıştı. 5-6 bin kişi çekimler boyunca otellere milyonlarca dolar bıraktı. John Locke karakterine can veren Terry O’Quinn dâhil olmak üzere birçok Lost yıldızı Hawaii’de ev satın aldı.

“Ekran başından kalkan ünlü köprüye koşuyor” Kopenhag, Danimarka - Malmö, İsveç / Köprü

Danimarka’nın TRT’si Danmarks Radio ve İsveç’in devlet televizyonu Sveriges Television’un üreticiliğini yaptığı “The Bridge” dizisi, bir kadın politikacının cesedinin Oresund Köprüsü’nde bulunmasıyla başlıyor. 2011’de yayınlanmaya başlanan diziyi izleyen herkes Malmö ve Kopenhag’ı birleştiren meşhur köprüyü görmeye gidiyor.

“Sherlock Holmes out Kurt Wallender in” Stokholm, İsveç / Wallander

İsveç’in küçük bir kasabası olan Ystad’ın’da geçen bu İsveç polisiyesi, Kurt Wallander isimli bir dedektifin başından geçenleri anlatıyor. İsveç’in İngiltere’ye ihraç ettiği bu dizi sayesinde şu sıralar İsveç’e İngiliz akını oluştu.

“Mafyanın pabucunu dama attı” Sicilya, İtalya / Detektif Moltobano

Komiser Salvo Moltobano aslında tipik İtalyan detektif karakteri. Dizisi, Sicilya’da Vigata isimli hayali bir İtalyan kasabasında geçiyor. Dizi sayesinde Vigata’ya daha doğrusu Sicilya’ya Avustralya, İngiltere ve Amerika’dan pek çok ziyaretçi geliyor.

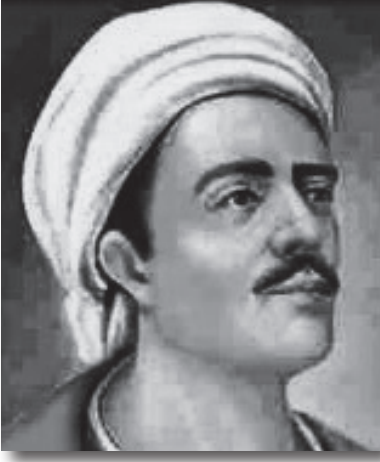
“Olimpiyat ruhunu canlandırdı” Norveç / Lillehammer

Dizi, eski bir Amerikan mafya üyesi olan “Fixer” lakaplı Frank Tagliano’nun Norveç, Lillehammer’a yerleşip hayatını tekrar kurmasını konu alıyor. Frank Tagliano’nun, kışların çok sert geçtiği Lillehammer’ı seçmesindeki sebepten Lillehammer’da gerçekleştirilen 1994 Kış Olimpiyatları. ABD ve İsrail’de de gösterilen dizi Norveç’in kış turizmini olumlu etkiliyor.

1. Sizin ülkenizde yayınlanan dizilerin ülke ekonomisine bir katkısı var mı?

2. Ülkenizin dünya tarafından tanınan bir dizisi var mı?

YUNUS EMRE

Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın ilk ve önemli temsilcilerinden olan Yunus Emre (1240-1320), tasavvufî ve insanî fikirleriyle evrensel bir şöhrete ulaşmıştır. Yunus Emre, sade fakat derin ifade gücüyle kaleme aldığı şiirlerinde, Türkçeyi edebîleştirmiş, millî dil ve edebî formlarla kendine has bir varlık, bilgi, aşk ve ahlâk felsefesi ortaya koymuştur.

Yunus Peygamber'in hikâyesini hepimiz biliriz. O, bir balığın karnında günlerce kalan ve orada pişmanlık yaşları döktükten sonra ışığa dönen insandır. Bu macerayı karanlığın yuttuğu ve karanlıktan dönen insan diye özetleriz. Yunus Emre, bu adı benimsemekle şüphesiz bu peygamberin çilesini ve talihini benimsemiş oluyordu. Hakikaten Tapduk Emre'ye intisabı (bağlanma), dergâhında kalışı, oradan ayrılışı, tekrar gelişi ve nihayet izin alıp insanlar arasına bu sefer onları irşâd (doğru yolu gösterme) için yeniden girmesi; bütün bu kaybolma, kapanma, yeniden ve başka bir hüviyetle doğma hikâyesi, hep bu adın etrafında toplanabilecek olaylardır. Şurasını da hatırlayalım ki o devirde Anadolu'da yaşayan sofilerin ve dervişlerin hemen hepsi Türkçe ad veya lakap taşırlardı. Muhtemeldir ki Yunus bu adı kendisi seçmiş olsun, yahut bu tesadüf bütün hayatına istikamet versin. Ben yine Peygamber Yunus'un balığın karnına coşkun bir fırtına yüzünden düştüğünü göz önünde tutarak birinci şıkka ihtimal veriyorum. Fırtınanın yerini burada Moğol istilasının hakiki bir cehennem yaptığı, doğduğu bu XIII. asır ortası tutar. Erenlik yolunda kaydettiği merhaleyi:

Tapduğun tapusunda kul olduk kapusunda
Yunus miskin çiğ idik piştik Elhamdülillâh

diye anlatır. Dilimize ve ruhumuza "gurbet" kelimesini –tasavvuf yoluyla da olsa- aşıl原因an odur. Hangimiz, gurbet de-yince o güzel kıt'ayı hatırlamayız:

Bir garip öldü diyeler
Üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Şöyle garip bencileyin

Yunus'ta "gurbet", sevginin yalnızlık aynasıdır. Biz sevdiğimiz nispette yalnızızdır. Yalnızlığımız nispetinde kâinatla birleşir, kucaklaşırız. Yunus'un şiirinde ölümün aldığı o geniş ve az rastlanır yer de buradan gelir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki sorulara bakalım. Uygun seçeneği işaretleyelim.

- Ben çağırmasam bize gel.....?
a) eceğin var mıydı b) mişliğin var mıydı
- Bilgisayarın parasını düşün..... ama önemli dosyalarım da çalındı.
a) eceğim yok b) düşüm yok
- Havaların düzel..... Biz en iyisi beklemeden bir şeyler yapalım.
a) eceği yok b) mişliği yok
- Herkese bilgiçlik taslıyor ama oturup kalkmasını bil.....
a) diği yok b) mişliği yok
- İngilizcesi çok iyidir ama iş dışında konuş.....
a) tuğu yoktur b) muşluğu yoktur
- O, en sevdiğim yazardır. Hatta imza gününde konuş.....
a) muşluğumuz vardır b) tuğumuz vardır
- Sen giderken benim bu yolları yürü.....
a) yeceğim var b) müşlüğüm var
- Şimdi insanların otuzundan önce evlen..... Hepsi kariyer peşinde.
a) mişlikleri yok b) ecekleri yok
- Şükürler olsun ki çocuklarımın mürüvvetini gör.....
a) eceğim varmış b) müşlüğüm varmış
- Uzun zamandır beni ara.....? Neden görüşemiyoruz diye sitem ediyorsun.
a) diğin var mı b) yacağın var mı

2. Aşağıdaki cümlelerdeki durum eklerinin işlevleri nelerdir? İşaretleyelim.

- O kadar heyecanlıydı ki okulda yaptıklarını bir solukta anlattı.
a) kalıplaşmış zarf b) amaç
- Bu ayakkabıyı ne kadara aldın? Çok pahalı olduğunu sanıyordum.
a) neden b) ücret
- Bu elbisenin aynısından ben de alsam bana kızar mısın?
a) zarf b) benzerlik
- İş yerinde internet olmadığından çalışmalarım yarına kaldı.
a) zarf b) konu
- Bende o yazarın kitaplarından çoğu var. Okuman için verebilirim.
a) bütünün parçası b) benzerlik
- Ben konuşuyordum ama o telefonu çoktan kapatmıştı.
a) konu b) zarf
- Doğum günü için eşime çok güzel bir yüzük aldım.
a) ücret b) amaç
- Seni çok sevdiğimden bu yaptıklarına hiç alınmıyorum.
a) neden b) konu
- Çocuk istediği oyuncacı aldırma için numaradan ağılıyordu.
a) zarf b) benzerlik
- Bayram sonrası dönüşten bütün trafik alt üst olmuştu.
a) amaç b) neden

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz.
1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Çeşitli konularda yapılmış raporları, makalaları anlayabilirim, bir rapor hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Fikirlerimi farklı yollarla sunabilirim.	1	2	3	4	5
3. Bir konu hakkında röportaj yapabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

nesil
zamane
mecra
çarpıcı
girişimcilik
zira
kuşak
vefasız
bahane
ikramiye
küresel
denetim
serüven
karmaşa
kapkaç
arbede
terör
manşet
kitle
hıdrellez
darmadağın
işlek
afiş
alıntı
canavar
nadir
keramet
gündem
şöhret
bağımlılık
çevrimiçi
bulgu
erişim
ilkel
ozan

FİİLLER

dahil etmek
yatkın olmak
kıyaslamak
uydurmak
savunmak
kamuoyu oluşturmak
çullanmak
istifade etmek
yeltenmek
linç etmek
feryat etmek
çarpıtmak
aktarmak
algılamak
tebihlemek
sivrilmek
taramak
kısıtlamak
maruz kalmak
istifade etmek
ihraç etmek
sitem etmek

KALIP İFADELER

gözler önüne sermek
basmakalıp
ele almak
evde kalmak
sağ salim
olmayacak duaya amin demek
doğmamış çocuğa don biçmek
kaynanası sevmek
sihirli kutu
aptal kutusu
pes doğrusu
çarşaf çarşaf
ekmek yemek
pabucunu dama atmak

DİNLEME METİNLERİ

1A - (s. 15)

Takvim; zamanın yüzyıl, yıl, ay, hafta ve gün gibi parçalara bölünüp düzenli bir sırayla gösterildiği çizelgedir. Takvim; sosyal, ticari, dini ya da idari amaçla günleri organize eden bir sistemdir. Takvim düzenlemesi; zamanı dilimlere bölüp gün, hafta, ay ve yıl gibi isimlendirerek yapılır.

Takvimde süreler, güneş ve ay döngüsü gibi bazı astronomik olayların çevrimi ile eşitlendiği gibi hasat zamanı, suların yükselmesi ve çekilmesi gibi doğal olaylar üzerinden de belirlenebilir. Birçok uygarlık ve toplum kendi özel ihtiyaçlarına uygun modelli takvimler geliştirmiştir. Türklerin en eski takvimi 12 hayvanlı takvimdir. Dünyada en çok miladi ve hicri takvimler kullanılır. Miladi takvim, İsa'nın doğumunu başlangıç olarak almaktadır ve güneş yılına göre hazırlanmıştır. Hicri takvim ise Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçünü başlangıç olarak almaktadır ve ay yılına göre hazırlanmıştır.

İlk Babil takvimleri ay yılını, yani birbirini izleyen iki dolunay arasındaki 29,5 günlük dönemi temel alan bir sistemdi. Bu döngüye göre 365; 24199 gün olarak gözlemlenen ortalama güneş yılından daha kısa, 354 günlük bir ay yılı ortaya çıktı. Güneş yılına dayalı takvimi ilk geliştirenler ise Eski Çağ Mısırlılarıydı. Mısır'da yaşam Nil taşkınlarının etrafında dönüyordu. Gece göğünün en parlak yıldızı olan Sirius, her yıl Nil'in taşıdığı zamanlarda, gün doğumundan hemen önce parlamaktaydı. Mısırlılar takvimlerini bu olayla ilgili yapılandırırlar. Mayalar da zaman kaydı tutmakla ilgileniyorlardı ama takvimlerini yıllık bir periyotla ilişkilendirmemişlerdi. Onlar hem geçmişe hem de geleceğe yönelik bir takvim sistemi kurmuşlardı.

Modern takvimlerin temeli ise 8. yüzyılda atıldı. Bu takvimler M.Ö. 46 yılında Jül Sezar tarafından kullanıma sokulan Jülyen takvimine dönüştü. Jülyen takvimi, son şekline M.S. 8 civarında, imparator Augustus döneminde kavuştu.

1B - (s. 20)

Şu anda İstanbul'da olmak isterdim. Mihrabat Korusu'nun dar yollarında seninle
Yan yana, yana yana yürümek,
Bir de martıların kanatlarından seyretmek İstanbul'u..
Bir de sen olacaktın yanımda adamım. Bakarken Çamlıca'dan mehtaba,
Dinleyecektik en güzel aşk şarkılarını
Ve ben senin gözlerinde kaybolurken,
"Seni seviyorum" diye haykıracaktım Marmara'ya.
Şimdi yanımdasın belki ama,
Ne Mihrabat Korusu'nun dar yollarında,
Seninle yan yana, yana yana
Yürüyebildik..
Ne de bakabildik Çamlıca'dan mehtaba,
Ne de dinleyebildik en güzel aşk şarkılarını.
Sadece kaybolabildim gözlerinde ama
"Seni seviyorum" diye haykıramadım Marmara'ya...

1C - (s. 25)

Geçtiğimiz Temmuz'un yirmi ikisi ve yirmi altısı arasında Bilgi Üniversitesi Santralistanbul Kampüsü'nde gerçekleşen "Games 2012 Seminerleri" dünyanın önemli ve Nobel ödüllü birçok ekonomist ve matematikçisini ağırladı. Türk Hava Yolları'nın ulaşım sponsorluğunda gerçekleşen etkinliğin en tanınmış konuğu şüphesiz ki John Nash'ti. Nasıl geçti İstanbul yolculuğunuz?
İyi geçti, teşekkürler. Kongre için gelen çok farklı ülkelerden çok kişiyle tanıştım.
Seyahat etmeyi seviyor musunuz?
Aslında yolculuğun fiziksel koşullarından çok hoşlanmıyorum. Uzun süre oturmak beni yoruyor. Yine de farklı ülkeler görmek, farklı insanlar tanımak güzel.
Herhâlde dünyada birçok yer görmüşsünüzdür?
Birkaç yer gördüm. Avustralya, Afrika, Güney Amerika ve hatta Paris gibi

hâlâ görmediğim yerler var. Bu, büyük bir dünya, bence insan her yeri görme beklentisinde olmamalı.

Bu sizin İstanbul'a ikinci geliştiniz, öyle değil mi?

Evet. İlk gelişim akademik nedenlerle değildi, keyif içindi... Amerika'da yaşayan Türk iş adamı Ali Rıza Bozkurt'un davetlisi olarak eşim ve ben birkaç günümüzü İstanbul'da geçirdik. Galata Kulesi, Miniatürk, Topkapı Sarayı ziyaret ettiğim ve aklımda kalan yerler arasında.

Kalabalıktan pek hoşlanmıyorsunuz. Yalnızlığı tercih mi ediyorsunuz?

Bir başkasıyla yakın işbirliği hâlinde çalışmaktansa kendi kendime düşünmeye ve çalışmaya alışkınım. Zaman zaman işbirliğiyle çalıştım. Ancak araştırma değil geliştirme, test etme ve başka insanların yardımını gerektiren işlerdi.

Müzik dışında pek hobiniz de yok sanırım, doğru mu?

Müziği çok seviyorum, evet. Her türünü de dinlerim. Bach çok severdim eskiden. Aslında bir enstrüman da çalmak isterdim ama ne yazık ki hiç yeteneğim yok.

Çocukken kimya ve fizikle daha çok ilgili olduğunuzu okumuştum, bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Bilimsel alanlarla genel olarak ilgilidim. Ama doğru, 12 yaşında evde kimya deneyleri yapıyordum, kazalar da cabası! Babam elektrik mühendisiydi. Ben de uzun süre o mesleği düşünsem de kimyayı seçtim. Kimyada teknik çizim gibi sevmediğim dersler vardı ve matematik bölümü "bize gel" diyordu... Ben de matematiğe geçtim. İyi de oldu!

Einstein'la tanıştığınız doğru mu?

Evet. Fizik ve yer çekimiyle ilgili teorik bir fikrim vardı. Benzer bir fikir daha sonra fizikçiler tarafından yayımlandı. Evrenin nasıl genişlediğine dair. Ama benim evrenin genişlemediğine, maddeelerin başka bir kaynaktan geldiğine dair bir düşüncem vardı. Bu konuyu tartışmak için Einstein'a gittim.

Sizin “Oyun Teorisi” kuramınız, dünyaya “kazan-kazan” kavramını armağan etti. Peki, herkesin “kaybettiği” bir oyun var mı?

Mümkün. Herkes negatif oynarsa mümkün. Yani eğer her oyuncu kendi kazancından çok rakibinin kaybına odaklanırsa mümkün.

Matematiğin adaletle ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?

Var tabii. Hem de doğrudan ilişkisi var. Matematik sadece gerçeği arar ve delile dayanır. Eğer samimiyetle gerçeği ararsanız, onu bulmak kolaydır. Adalet de durum böyle. Matematik yalan sevmez. Bilimin kanunları vardır, adaletin de öyle.

Evliliğin büyük bir oyun olduğunu söylemiş miydiniz?

Sadece evlilik değil, insan ilişkileri. Bütün insan ilişkileri son derece karmaşıktır. Kadınlar konusunda ise siyaseten sessiz kalmayı tercih ederim.

2A - (s. 36)

Mecnun, aklını var gücüyle Leyla’ya kattığı için Leyla’nın dışında hiçbir şeyi görünmüştü, ses, işaret vermediği için onu dıştan bakanlar deli zannediyor fakat o dünyanın en akıllı adamı. Çünkü bir sevgili ediniyor, o sevgilinin yolunda yürüyor, kendinden vazgeçiyor, aklından vazgeçiyor çünkü “aşk”, aklından vazgeçmektir. Aklınız hâlâ size “Şunu şöyle yap, bunu böyle yap” diyorsa aşkta daha ilerleyeceğiniz çok mesafe var demektir.

Sevgiyle aşk arasındaki sınırı ben şöyle ölçüyorum: Yarın birisiyle buluşacaksın, onu seviyorsun, sevdiğini düşünüyorsun, heyecanlanıyorsun ve şöyle kuruyorsun akşamdan “Yarın onun yanına gidince şöyle şöyle yapayım, şunları şunları söyleyeyim, şunları şunları...” Bunları yapabiliyorsan onu seviyorsun demektir. Ama aşk nedir? Aşk yarın onun yanına gidince şöyle şöyle yapayım, şunları söyleyeyim” dediğin hâlde yanına gidince bütün yapacaklarını, bütün söyleyeceklerini unutu-

yorsan bu, aşktır. Yani sevginin bir üst katmanıdır, çoğalan kısmıdır.

Şimdi başkaları Mecnun’un Leyla’ya karşı olan sevgisini kendi algılamaları ölçüsünde görüyorlar bunun dışında bir hareketi delilik olarak nitelendiriyorlar. Hâlbuki Mecnun aklının var gücüyle Leyla’yı o kadar kuşatıyor, onu öyle örtüyor ki Leyla’dan başka hiçbir şeye kulak tutmuyor, hiçbir şeye göz açmıyor, hiçbir şeyi algılamıyor. Böyle olunca o zaman “cinnet”, “cennet” ve “mecnun” kelimesi birdenbire Leyla’nın uğruna âşık olan bir adamı meydana getiriyor. İşte Fuzulî bununla yarışan bir adamdır. Çağdaş Mecnun olarak kendini ifade eder.

2B - (s. 40)

Kardeşlerim, o zamana kadar kâinata böyle güzel bir insan gelmedi. Öyle bir güzellik ki doğan aya “Doğdum” diyor. Komple bütün takımyıldızları, Büyük Ayı, Küçük Ayı, Samanyolu ve hatta Halley kuyruklu yıldızı bile esas duruşa geçip bu güzellik karşısında selam duruyorlar. Nasıl durmasınlar kardeşim. Yusuf bu, güzellik o, dürüstlük o, cömertlik o, yiğitlik o, ay o, yıldız o, gece o, gündüz o. İnsan bakmalara kıyamıyor. Adeta bir güneş gibi gözleri kamaştırıyor.

O güneş ama Züleyha da ay. Ay parçası gibi yüzüne bakmaya doyamayacağın en güzel, cillop gibi daldaki elma, sudaki nergis, havada uçuşan leylak kokusu, bülbülün dilindeki gül, gülün içindeki gonca, dağ yolundaki yonca, Züleyha bu Züleyha. Dünyada bir tek kişi yoktur ki Züleyha’yı görür görmez âşık olmasın, malını mülkünü, şanını şöhretini terk etmesin.

Yusuf müstesna. O Yusuf ki evli diye Züleyha’ya bir an olsun dönüp bakmamış. O Züleyha ki Yusuf’a bakmalara doymamış. Öyle âşık olmuş öyle âşık olmuş ki yedi düvelin diline sakız olmuş. Gelgelim Yusuf’tan aşkına karşılık bu-

lamayınca ani kadınlık manevralarıyla Yusuf’un aklını başından almaya, gönlünü çelmeye çalışmış. Ama Yusuf’un gönlünü alan almış. Neticede onun kutsal bir vazifesi varmış. İnsanlara iyilik, doğruluk, güzellik kokuları dağıtmak üzere gönderilmiş. Netice itibarıyla bir erkek olarak Yusuf, Züleyha’nın güzelliğini müşahade etse de adeta çelikten yapılmış sinirleriyle duygularını intifaya uğratmayı başarmış.

Kardeşlerim, Yusuf’u iftirayla zindanlara attıran bu bedbaht kadın aşkından erimiş, etlemiş, gözünün ferisi sönmüş, beli bükülmüş, yüzüne bakmaya tırısacağın, en korkunç bir cadı karısına dönüşmüş. Yusuf ise zindanlardan kurtulup Mısır’a sultan olmuş. Derken akabinde ve detayında Mısır’ı her türlü kalkındıran, açlıktan ve kıtlıktan kurtaran Yusuf, memleketimde aç hiç kimse kaldı mı diye sokakları dolaşırken ihtiyar bir dilenci kadına rastlamış.

Yanına yaklaşmış, “Neye ihtiyacın var kadın, ne dilersin, ne dilenirsin?” diye sormuş. Kadın başını kaldırmadan, “Hiç bir şey dilemem, ben gül yüzlü Yusuf’un dilencisiyim. Ömrüm boyunca onu diledim. Var git başımdan. Beni benimle, beni aşkımla, beni Yusuf’umla baş başa bırak.” demiş. Yusuf yavaşça eğilip kadının yanına çökmüş ve “Yusuf’u kimden dilersin.” diye sormuş. Kadın yine başını kaldırmadan, “Yusuf’u, Yusuf’un Rabbi’nden dilerim.” deyince, gözleri dolmuş Yusuf’un. “Yusuf’un Rabbi onu sana verse ne yaparsın?” deyince, bu defa Züleyha’nın gözleri dolmuş, başlamış ağlamaya “Şu hâlimi görmüyor musun? İhtiyarladım, eski Züleyha’dan bir eser kalmadı. Belim büküldü. Gözlerimin ferisi söndü. Yusuf beni bu hâlimle ne yapsın?” deyince, Yusuf kadının başını elleriyle havaya kaldırmış ve o güzel sesiyle “Bana bak.” demiş. Kadın utanmış, bakamamış. Yusuf, bir daha tekrarlamış o şahane, o güzeller güzeli sesiyle “Bana bak.” Züleyha, bir an kafasını kaldırmış ve göz göze gelmişler. O, yıllardır aradığı sevgilisini karşısında

gören Züleyha'nın bir anda dili tutulmuş. "Yusuf" diyebilmiş. Başka bir şey dememiş.

Kadının bu hâlini gören Yusuf, gözyaşları içerisinde ellerini semaya açtı ve Yaradan'ına yakardı: "Ey âlemleri yaradan Rabbim, beni kuyuya atıp öldü diyen kardeşlerimi bağışladın. Bana iftira atıp zindanlara düşüren şu kadını da bağışla. Çünkü o bende senin güzelliğini gördü, ona meftun oldu. O'nu lütfunla lütuflandır. O'na eski güzelliğini geri ver." Yusuf daha duasını bitirmeden hikmetinden sual olunmayan Rabbim, o perte çıkmış, ihtiyarlamış kadını bir anda on sekizlik tahta Züleyha hâline getirdi. Yusuf ile Züleyha öbür dünyada aşklarını ebediyen yaşamak üzere son nefeslerine kadar birbirlerini sevmişler. Bütün hakiki sevenlere böyle bir aşk nasip olsun.

2C - (s. 45)

İnsan senelerce uğraşır, kendi sözlüğünü oluşturur. Önem verdiği her kavrama bir tanım bulur. "Hakikat", "Mutluluk", "Güzellik", "Onur", "İtibar", "Sadakat"... Hayatın her mühim döneminde şahsi sözlüğünü açar bakar-sın. Vaktiyle yaptığın tanımları bir daha kolay kolay sorgulamazsın. Derken bir gün, işte o yabancı gelir ve kıymetli sözlüğünü alıp fırlatır.

"Şimdiye değin sorgusuz sualsiz sahip çıktığın her tanım baştan yazılacak." der. "Bildığın her şeyi unutma zamanı geldi."

Şems'in bana ettiği budur işte. Emin olduğum her bilgiyi sildi, beni hocayken yeniden talebe hâline getirdi. Birini bu kadar sevdiğin zaman istersin ki ailen, arkadaşların, en yakınların da bu sevgiyi paylaşsın, onu sevsin. Nasıl hissettiğini anlamalarını beklersin. Böyle olmayınca şaşırır, incinir, gücenirsin.

Ne yapayım da ailemin Şems'i benim gözümle görmesini sağlayayım? Tarifi olmayanı nasıl tarif etmeli? Şems benim rahmet ummanım, lütf güneşim. Aramızdaki dostluğun derinliği

Kur'an'ın dördüncü okuması gibi; ya içindedir, kapılır gidersin. Ya dışındadır, neye benzediğini bilemezsin. Zahiren anlamak kabil değil, ancak yaşanınca var.

Maalesef çoğu kimse kulaktan dolma bilgilerle hareket edip başkalarını yar-gılar. Onlara göre Şems asi bir derviş. Serkeş, başıbozuk, ne yapacağı belli olmayan, güven telkin etmeyen biri. Yalan dolana ve dalavereye alışkın olanlar Şems'in sivri ve dürüst dilini takdir etmekte zorlanır. Başkalarının yapmacık nezaket gösterdiği yerde Şems inadına dobra dobra konuşur. Söyleyeceği ne varsa herkesin yüzüne söyler. Kimsenin ardından dedikodu yaptığını görmedim. Benim için Şems koskoca kâinatı çekip çeviren tılsımın zuhur etmiş hâlidir. Şems'in kalbi bir kervansaraydır, git git bitmez. Odalarında gariban yolcular kalır. O kimseyi dışlamaz.

Ben Şems'te ruhdaşımı buldum. Böylesi bir buluşma hayatta ancak bir kez olur. Otuz yedi yılda bir kez! Herkes bana Şems'i niye bu kadar sevdiğimi sorar. Nasıl cevaplayabilirim ki? Kim ki bu soruyu sorar, demek ki anlamaz; kim ki anlar, zaten bu soruyu sormaz.

3A - (s. 54)

İş adamı şaşkın bir şekilde öylece durdu kaldı. Sanki donmuştu. Tüm yıl boyunca arkasında yarım milyon dolar olduğuna inanarak işler almış, yapmış ve satmıştı. Birden hayatının akışının değiştiğini şeyin para olmadığını fark etti. Hayatını değiştirenin yeniden kendinde bulduğu kendine güven ve inançtı. Başarının sırrı, kasamızdaki para değil, kendi kalbimizde ve kafamızda duygular ve düşüncelerdir. Bunları başka yerde aramaya gerek yok.

İş adamının işleri bozulmuştu. Ne yapıtıysa olmuyordu. Bir zamanlar çok başarılı bir insan olmasına rağmen şimdi büyük olan sadece borçlarıydı. Bir taraftan kredi verenler onu sıkıştırırken diğer taraftan da bir sürü insan ödeme bekliyordu. Çok bunalmıştı ve hiçbir çıkış yolu bulamıyordu.

Nefes almak için parka gitti. Bir banka oturdu, başını ellerinin arasına aldı ve bu durumdan nasıl kurtulacağını düşünmeye başladı. Tam bu sırada birden, önünde yaşlı bir adam durdu. "Çok üzgün görünüyorsun. Seni rahatsız eden bir şey olduğu belli... Benimle paylaşmak ister misin?" diye sordu. Yaşlı adam, iş adamının şikâyetlerini dinledikten sonra "Sana yardım edebilirim." dedi. Çek defterini çıkardı. İş adamının adını sordu ve ona bir çek yazdı. Çeki ona verirken de şöyle dedi: "Bu para senin. Bir yıl sonra seninle burada buluştuğumuzda bana olan borcunu ödersin. Hadi al." dedi. Ve yaşlı adam geldiği gibi hızla gözden kayboldu. İş adamı elindeki çeki baktı. Çekte 500 bin dolar yazıyordu ve imza ise John Rockefeller'e aitti yani dünyanın en zengin adamına.

"Tüm borçlarımı hemen ödeyebilirim." diye düşündü. John Rockefeller'e ait bu çekle her şeyi çözebilirdi. Ama çeki bozdurmaktan vazgeçti. Bu değerli çeki kasasına koydu. Onun kasasında olduğunu bilmenin güveniyle yepyeni bir iyimserlikle işine tekrar dört elle sarıldı. Büyük küçük demeden tüm işleri değerlendirmeye başladı. Ödeme planlarını yeniden yapılandırdı. İyi yapılan işler, yeni işleri doğurdu. Birkaç ay sonra tekrar işlerini yoluna koyabilmişti. Takip eden aylarda ise borçlarından tümüyle kurtulup hatta para kazanmaya başlamıştı. Tüm bir yıl boyunca çalıştı durdu.

Tam bir yıl sonra, elinde bozulmamış çekle parka gitti. Kararlaştırılmış saatin gelmesini bekledi. Tam zamanında yaşlı adamın hızla ona doğru geldiğini gördü. Tam ona çekini geri verip başarı öyküsünü paylaşacakken bir hemşire koşarak geldi ve adamı yakaladı. Hemşire "Onu bulduğuma çok sevindim, umarım sizi rahatsız etmemiştir." dedi. "Çünkü bu bey sürekli olarak huzur evinden kaçıp bu parka geliyor. Herkes kendisinin John Rockefeller olduğunu söylüyor." diye ekledi. Hemşire adamın

koluna girip onunla birlikte uzaklaştı. İş adamı şaşkın bir şekilde öylece durdu kaldı. Sanki donmuştu. Tüm yıl boyunca arkasında yarım milyon dolar olduğuna inanarak işler almış, yapmış ve satmıştı. Birden hayatının akışının değiştiğini şeyin para olmadığını fark etti. Hayatını değiştiren, yeniden kendinde bulunduğu kendine güven ve inançtı. Başarının sırrı, kasamızdaki para değil, kendi kalbimizde ve kafamızdaki duygular ve düşüncelerdir. Bunları başka yerde aramaya gerek yok.

3B - (s. 57)

Hikâye, Çin düşünürü Lao Tzu'nun zamanında geçer... Köyün birinde bir yaşlı adam varmış. Çok fakirmiş ama kral bile onu kıskanmış. Öyle dillere destan bir beyaz atı varmış ki kral bu at için ihtiyara çok büyük paralar teklif etmiş ama adam satmaya yanaşmamış. "Bu at, bir at değil benim için bir dost, insan dostunu satar mı?" demiş hep. Bir sabah kalkmışlar ki at yok.

Köylüler, ihtiyarın başına toplanmış: "Aklını kullan, bu atı sana bırakmayacakları, çalacakları belliydi. Krala satışın ömrünün sonuna kadar beyler gibi yaşardın. Şimdi ne paran var ne de atın." demişler.

İhtiyar, "Karar vermek için acele etmeyin." demiş. "Sadece at kayıp." deyin. "Çünkü gerçek bu. Ondan ötesi sizin yorumunuz ve verdiğiniz karar. Atımın kaybolması, bir talihsizlik mi yoksa bir şans mı? Bunu henüz bilmiyoruz. Çünkü bu olay henüz bir başlangıç. Bundan sonra ne olacağını kimse bilemez."

Köylüler ihtiyara kahkahalarla gülmüşler. Aradan 15 gün geçmeden at, bir gece ansızın dönmüş. Meğer çalınmamış, dağlara gitmiş kendi kendine. Dönerken de vadideki 12 vahşi atı peşine takıp getirmiş.

Bunu gören köylüler toplanıp ihtiyardan özür dilemişler. "Sen haklı çıktın. Atının kaybolması bir talihsizlik değil, adeta bir devlet kuşu oldu senin için, şimdi bir at sürün var."

"Yine karar vermek için acele ediyorsunuz." demiş ihtiyar. "Sadece atın geri döndüğünü söyleyin. Bilinen gerçek sadece bu. Ondan ötesinin ne getireceğini henüz bilmiyoruz. Bu daha başlangıç. Birinci cümlenin birinci kelimesini okur okumaz kitap hakkında nasıl fikir yürütebilirsiniz?"

Köylüler bu defa açıkça ihtiyarla dalga geçmemişler ama içlerinden "Bu adam sahiden aptal!" diye geçirmişler... Bir hafta geçmeden vahşi atları terbiye etmeye çalışan ihtiyarın tek oğlu attan düşmüş ve ayağını kırmış. Evin geçimini temin eden oğul şimdi uzun zaman yataкта kalacakmış.

Köylüler gene gelmişler ihtiyara."Bir kez de haklı çıktın." demişler. "Bu atlar yüzünden tek oğlun, bacağını uzun süre kullanamayacak. Oysa sana baka-cak başkası da yok. Şimdi eskisinden daha fakir, daha zavallı olacaksın." demişler.

İhtiyar "Siz erken karar verme hastalığına tutulmuşsunuz." diye cevap vermiş. "O kadar acele etmeyin. Oğlum bacağını kırdı. Gerçek bu. Ötesi sizin verdiğiniz karar. Ama acaba ne kadar doğru? Hayat böyle küçük parçalar hâlinde gelir ve ondan sonra neler olacağı size asla bilinmez."

Birkaç hafta sonra, düşmanlar büyük bir ordu ile saldırmış. Kral son bir ümitle eli silah tutan bütün gençleri askere çağırılmış. Köye gelen görevliler, ihtiyarın kırık bacaklı oğlu dışında bütün gençleri askere almışlar. Köyü matem sarmış. Çünkü savaşın kazanılmasına imkân yokmuş, giden gençlerin ya öleceğini ya da esir düşeceğini herkes biliyormuş.

Köylüler, yine ihtiyara gelmişler. "Gene haklı olduğun kanıtlandı." demişler. "Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında. Oysa bizinkiler, belki de asla köye dönemeyecekler. Oğlunun bacağının kırılması, talihsizlik değil, şansmış meğer."

"Siz erken karar vermeye devam edin." demiş, ihtiyar. "Oysa ne olacağını kim-

seler bilemez. Bilinen bir tek gerçek var. Benim oğlum yanımda, sizinkiler askerde. Ama bunların hangisinin talih, hangisinin şanssızlık olduğunu sadece Allah biliyor."

Lao Tzu, öyküsünü şu nasihatle tamamlamış:

"Acele karar vermeyin. Hayatın küçük bir dilimine bakıp tamamı hakkında karar vermekten kaçının. Karar, aklın durması hâlidir. Karar verdiniz mi düşünmeyi, dolayısı ile gelişmeyi durdurursunuz. Akıl, insanı daima karara zorlar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken başkası açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz."

3C - (s. 61)

Biliyorsunuz haftada bir gün pazar günleri, okularımdan Tahsin Kaya kardeşimin deyişiyile "light" yazarım. Bugün sizlere dünyanın en şanslı ve en şanssız insanından söz edeceğim.

İsterseniz, dünyanın en şanslı insanından başlayalım. Merak ediyorsunuz değil mi? Kimdir, dünyanın en şanslı insanı ve neden şanslı sayılıyor?

Adı, Frane Selak. 74 yaşında emekli bir öğretmen. Hırvatistan'da yaşıyor. Bugüne kadar tam 7 büyük felaketten kurtuldu ve bu felaketlerin ardından zengin oldu.

1962 yılında, Saraybosna'dan kalkan, Dubronik'e giden trene bindi. Tren raydan çıktı ve birkaç vagon nehre düştü. Buz gibi suda 17 kişi boğuldu, Selak'ın kolu kırıldı ama kurtuldu.

1963'te Zagreb'de DC-8 tipi uçağa bindi. Uçak havadayken kapısı açıldı ve Selak aşağıya düşen 20 kişiden biriydi. 19 kişinin öldüğü kazada Selak saman yığınının düştü ve yaralı olarak kurtuldu.

1966'da bindiği otobüs nehre uçtu. 4 kişi öldü, o birkaç sıyrıkla kurtuldu.

1970'de otomobiliyle giderken motor alev aldı. Kendisini dışarı zor attı, aracın benzin deposu infilak etti. O sapa-sağlam ayaktaydı.

1973'te otomobilinde meydana gelen patlamada sadece saçlarının bir bölümünü kaybetti.

1995'te Zagreb sokaklarında yürürken otobüs çarptı, yaralı kurtuldu.

1996'da otomobili bir virajda Birleşmiş Milletler'e ait kamyonla çarpıştı. "Skoda" marka otomobiliyle uçuruma yuvarlandı. O bir ağacın üstüne düştü, otomobili yandı.

2003'te, Frane Selak, piyangodan 12,3 trilyonluk ikramiye kazandı.

Bugün hâlâ zengin ve hâlâ yaşıyor.

Şimdi gelelim dünyanın en şanssız insanına. Bernard Ancheriaux'a "Dünyanın en şanssız insanı" deniliyor. Bütün şanssızlıklar onu buluyor ama kurtulduğuna göre şanslı sayılıyor. "Bay Felaket" adı takılmış olan adam gerçekten yürüyen bir felaket.

Soyadını okumakta zorlanabilirsiniz, yazının akıcılığını bozabilir düşünceyle ondan ilk adıyla söz edeceğim. Bernard 17 yıl içinde tam 150 ciddi kaza geçirmiş. Ayrıntılar bir yana, iki kolu ve bacakları defalarca, birkaç kez de kafatası kırılmış, sırtından defalarca yaralanmış.

50 yaşında bir kuaför olan Bernard, "Sigortalandığım şirketi o kadar çok ziyaret ettiriyorum ki artık orada herkes bana ilk adımla hitap ediyor." diyor ve ekliyor: "Allah'tan, şanslı olduğum bir yön var. Kazaların çoğunda benim hatam yoktu ve beni sigortalıyorlar."

Bernard ilk kazasını 13 yaşında iken yaşamış. Yeni cilalanmış döşemede yürürken düşüp bacağına iki kez kırılmış. İşte bu kazadan sonra öteki kazalar yağmur gibi gelmeye başlamış. Bernard, "Sonra bir ağaçtan düştüm, kolum kırıldı. Sonra "rugby" oynarken aynı kolum birkaç kez daha kırıldı. Derken, bisikletimle giderken şiddetli bir rüzgâr çıktı devrildim ve dizim parçalandı." diyor.

Şimdi gelin, Bernard'ın kaza kronolojisine bir göz atalım:

14 yaşında dev bir çöp tenekesinin

içine düştü, çıkamadı. Az daha boğuluyordu. Aynı yıl, yine bisikletle yolda giderken frenleri boşalan bir otomobil gelip arkasından çarptı ve Bernard'ın kafatasının çatlamasına neden oldu.

İleriki yıllardan birinde bir köşe başında arabasının içinde otururken köşeyi çok hızla dönen bir kamyonun altında kaldı.

Önüne konan takozlardan kurtulan bir diğer kamyon, evinde pencerenin önünde kahvaltı eden Bernard'a ve tabii eve çarptı, hastanelik oldu. Bernard aynı yıl benzeri bir olay yaşadı. Aşırı süratli bir otomobil, Bernard'ın kuaför dükkânına girdi. Her tarafına yüzlerce cam kırığı saplanan Bernard hastanelinin yolunu tuttu.

"Bay Felaket" bir kayak merkezinde tatil yaparken kontrolsüz bir kayakçı gelip Bernard'ın üzerinden geçti, bacağına kırdı, omurgasını zedeledi. Bernard bu kazadan sonra yedi ay çalışmadı.

Bir suçluyu kovalayan polis otosu, Bernard'ın klasik Mercedes'ine öyle bir çarptı ki adam dışarı fırladı. Sonuç: beş ciddi kırık.

Yeni aldığı Porche arabasıyla giderken yolda duran kırık bir şişenin üzerinden geçti, lastikler yırtılınca araba ancak bir ağaca çarparak durabildi.

Rüzgârlı bir günde yolda yürürken, önünden geçtiği evin üst katında bir cam patladı, aşağı düşen cam parçası kolunu kesti.

Avrupa'yı gezerken yolu Almanya'ya düştü, Frankfurt yakınlarında çalınmış bir arabayla kaçan iki silahlı gangster tarafından rehin alındı. Kafasına yediği tabanca darbesiyle kafatası çatlak olarak yaşamını zor kurtardı.

4A - (s. 68)

Marko Paşa, Sultan Abdülaziz döneminde yaşayan Rum hekimidir. Üstat bir hekim olan Paşa, çokça hastayı tedavi eder ve sağlığına kavuşturur. Halk arasında da çok ünlüdür, her gün belki yüzlerce insan kapısını çalar, hastalıklarına çare arar. Bunca insanın bırakın

derdine çare olmayı, dinlemek bile imkânsız bir hâl alır. Bu duruma kendince bir çözüm bulur. Kapısına gelen hastalarını dikkatle dinler ve onlara şöyle der: "Anladım, anladım ama ne?" Biçare hasta da bu anlamsız soru karşısında, herhâlde iyi anlatamadım diye düşünür ve tekrar anlatır. Ama yine Marko Paşa : "Anladım ama ne?" der. Bu böyle olunca, hastalar çareyi oradan uzaklaşmakta bulurlar. Zamanla Marko Paşa'nın ünü unutulur gider.

4B - (s. 71)

11.5.1964 tarihinde Erzurum'da doğdum. Erzurum Atatürk İlkokulunda (1971-1976), Erzurum Zübeyde Hanım Ortaokulunda (1976-1979), Erzurum Zübeyde Hanım Lisesinde (1979-1982) okudum. 1982 yılında kazandığım İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünü 1986 yılında birincilikle bitirdim.

1996 yılından beri Eczacıbaşı'nda Hijyenik Ürünler Bölüm Şefi olarak çalışıyorum. 1990-1996 yılları arasında Selin Güzellik'te uzman olarak ve 1986-1990 yılları arasında da Can Tekstil'de uzman yardımcısı olarak görev yaptım. Görevlerim sırasında İngiltere, Hollanda ve Almanya'daki çeşitli fabrikalarda incelemeler yapacak kadar orada buldum.

Evliyim ve üç çocuk sahibiyim. Çiçeklerle ilgilenmekten, klasik müzik dinlemekten ve yüzmekten hoşlanırım. 1987 yılından beri İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü'ne üyeyim. İyi derecede İngilizce ve İspanyolca, orta derecede Çince ve anlayabileceğim kadar da Arapça biliyorum. İyi derecede bilgisayar (Excel, Word ve Photo-Shop) bilgisine sahibim.

4C - (s. 74)

Sahil Şeridi Oteli! Otelinizin hiçbir hizmetinden memnun kalmadık!

Antalya merkezine gidebilmek için 1,5 - 2 km yürümemiz gerekiyordu, plaja

gidebilmek için de en az 15 dk. yürümemiz gerekiyordu, özellikle otelin yemekleri kötüydü, ısıtıp ısıtıp getiriliyormuş gibi. Gündüz su istedim, otelde içecek su bile kalmamış. Otelde su yok, çıkıp marketten su alıyorduk. Arkadaşım ve ben tatil zehir olmasın, anlayışlı davranalım dedik ama her yerden bir patlak çıkıyordu.

Doğrusu 2 gün zor dayandık, üçüncü günde de ipler iyice koptu. Öğlen saatlerinde şortlarımızı giyip plaja indik, gün boyu denizdeydik. Akşam 19.00 gibi otele geldik, odamıza geçtik, arama yapmam gerekiyordu. Odamda çekmecemde cüzdanımla beraber telefonumu bırakmıştım ama odada telefonum yoktu. Otelin müdürüne bu durumu anlattım. Müdürün cevabı da "Ben ne yapayım, telefonunuza sahip çıksaydınız" oldu. Kuşkusuz otel görevlileri cüzdanımı ve telefonumu çaldı.

MarkaTon.com! Gönderilmeyen siparişimin para iadesini istiyorum!

Haziran'ın 13'ünde satış yaptıklarına göre bu işi becerebiliyorlar düşünceyle markaton.com'dan bir ürün sipariş ettim. Ürünle ilgili ödemeyi hemen kredi kartımdan düştüler. Asıl süreç de bundan sonra başladı. Yaklaşık bir hafta, ürünü kargoya veremediler. Kargoya verdik diye bilgilendirme yaptılar ve kargo takip numarasını bildirdiler. Verilen kargo takip numarası ile ilgili bir kayıt, kargo firmasında yok. Bununla ilgili de bana bilgilendirme yapacaklarını söylediler. Aksine yine bilgi vermediler. Bunun üzerinden de yaklaşık bir hafta geçti.

Uzun zamandır internette alışveriş yaparım. Açıkçası ilk defa bu kadar çalışma ciddiyetinden yoksun bir firma gördüm. Bakalım, tekrar e-posta yolladım ücret iadesi için. Zira cevap gelmezse yasal süreci başlatmayı düşünüyorum, hiç üşenmeden. Bu arada telefon ile destek hizmeti vermiyorlarmış. Sanki elektronik ortamda çok sorun çözebiliyorlarmış gibi.

Bilgiç İnsan dil kursu! Kurs dondurma sürecinde sorun çıkardılar!

İstanbul-Taksim şubesinde yaklaşık 80 saatlik bir eğitim aldıktan sonra iş pozisyonumdaki değişiklik ve saatler nedeniyle kursumu önce dondurmak istedim. İş yoğunluğumun nedeniyle kursu tekrar dondurmak istediğimde bunun mümkün olmadığını öğrendim. Sözleşmede KDV ödememi istediler. Ben hiçbir şekilde Bilge Adam'a ekstra bir ödeme yapmayacağım. Hukuki davalarımı açtım şu an. İhtarnameyi gönderdim.

5A - (s. 84)

Bilinçaltını etkilemeyi hedefleyen mesajlara "subliminal" adı verilir. Bu kelime, "bilinçaltına yönelik gizli mesaj" olarak da ifade edilebilir.

(5)Bu mesajlar bir ürünün reklamını yapmaktan, bir inancın ya da görüşün propagandasını yapmaya kadar varan geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Bunlar görülen ve duyulan görüntülerden değil, bilinçaltımıza gönderilen söz, resim, görüntü ve şekillerden oluşur.

Sinema ve televizyon filmleri bir saniyelik 24 kareden oluşur. Her 24 karelik bir saniyeden sonra bir aralık gelir. İşte bu aralıktaki görüntüler kesilip aralarına başka görüntüler atılarak 25. kare oluşturulur. Görüntü, saniyede 1/24 olacakken bu 1/25'e çıkar. Kareler 25 olunca bir anda bir görüntü gelir ve anında kaybolur. Genellikle görünmez, daha doğrusu görülür ama bilinçaltında kalır.

25. karenin temel mantığı da mesajı, bilinçaltına göndermek olduğu için artık sinema sanayinde bu tekniği kullanmayan yok gibidir. Yani sizler evlerinizde bir televizyon kanalındaki herhangi bir dizi, film ya da bir belgeseli seyrederken aynı zamanda 25. karelerle bilinçaltınıza gönderilen mesajları alabiliyorsunuz. Bu gizli mesajlar sayesinde, o reklamı, diziyi, filmi ya da herhangi bir resmi hazırlayan kişi kendi hedefine, niyetine ve ideolojisine göre vermek istediği mesajı 25. karelerle bilinçaltına göndermiş oluyor.

Filmlerde ve reklamlarda gözle görülen mesajlar, bu kadar etkili olmuyor. Çünkü insan, bilinçli bir tercih ile gördüklerini veya duyduklarını ya reddediyor ya da kabul ediyor. Oysaki 25. kareyle verilmek istenen mesaj ister istemez bilinçaltına kaydediliyor. 25. karenin ve subliminal (sanal) reklamların temelinde bu düşünce yatar. (6)Hedefteki kitlenin bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmek!

Önceleri bu bilinçaltı telkinlerini, ticari hedefler ve büyük şirketlerin mallarını halka pazarlamanın bir yolu olarak gördüler. Daha sonra ise bu taktiği öğrenen her kişi ve her yapımcı kendi niyet, inanç ve ideolojisine göre vermek istediği mesajları bu yolla insanlara zerk etmeye başladılar.

Subliminal teknolojisi maalesef çizgi filmlerde, şarkılarda, reklam panolarında, filmlerde yasal olmayan bir şekilde kullanılıyor. (8)Çocuklara sevgiyi, kardeşliği öğütleyen masum zannettiğimiz çizgi filmlerin arasına pornografik resimler, şiddet unsuru içeren görüntüler bu teknolojiyle saklanıyor. (9)Çocuğumuz fark etmeden o görüntüleri beynine konuk ediyor ve şahsiyetinin oluştuğu o en ciddi yaş diliminde bilinçaltında hapsolüyor. Artık siz siz olun, her gördüğünüze ve duyduğunuza çok dikkat edin.

Televizyonda izlediğimiz pek çok dizide ya da filmde, ya marka yerleştirme ya da sanal reklam uygulamaları ile karşılaşırız. Film başlarken genelde "Bu filmde sanal reklam uygulaması yapılmaktadır." uyarısı vardı. Ekranda, bir ovada yol alan otomobili izlerken birden bir mimarlık firmasının reklam tabelası ve bir apartman beliriveriyor. Ortalık yerde duran çeşitli reklamlar ve tabelaların altında beliriveren markalar...

Kaldı ki, Türkiye'de ve dünyanın birçok yerinde bilinçaltı reklam yasaklanmıştı ama bütün reklamları, dizi, film ve

belgeselleri bilinçaltı mesaj içerip içermediği noktasında denetleyecek bir yapı kurulamamıştır.

5B - (s. 89)

Her bölümü günlerce televizyon izleyicisinin gündemini meşgul eden “Süper Baba” ve “İkinci Bahar”ın senaryosunu o yazdı. Ama yazar ve senarist Sulhi Dölek, ne Hanım ne de Ali Haydar kadar tanınıyor!

• “İkinci Bahar”ın bütün hikâyesinin giriş, gelişme ve hatta sonuç olarak en baştan belli olduğu doğru mu?

Evet, kesinlikle. 30 bölüm olarak planlandı, ekonomik kriz baş gösterip reklamlar kesilince böyle pahalı bir dizinin yayınlanması durduruldu tabii. Tam bir yıl sonra tekrar başladı ve en son 37 bölümü tamamladık.

• Baştan sorayım da içimiz rahat etsin. Beklenen sonu öğrenme ihtimalimiz var mı?

Söylemem, gazetecilere güvenmiyorum.

• İlginin azalması ihtimalini düşünerek mi insanlar doymadan dizi bitiriliyor?

Devam edebilir. Çok daha az gerilimli bir noktadan başlayıp yıllarca süren diziler var isterseniz. Ayrıca çok özenli bir yapı; oyuncular iyi, her satırına dikkatle eğiliyoruz. Yani isteseydik sürerdi. Ama birincisi baştan öyle planlandı, ikincisi uzarsa zorlamalar başlayacak, tekrarlar olacaktı. Ayrıca bitmesi de kimseyi üzmemeli. Çünkü “Süper Baba” bitti, taklitleri başladı. “İkinci Bahar”ın da taklitleri olacaktır. Seyirci, değer yargılarını sağlamlaştırmadıkça bunlar hep olacaktır.

• Siz “İkinci Bahar”ın böyle fenomen hâline geleceğini biliyor muydunuz?

Bu işlerde kesinlik yok. “Süper Baba”ya başladığımızda ilk 13 bölüm kimse bizi fark etmedi. Hata ikinci on üçün sözleşmesi bile imzalanmayacaktı. Her şey zamanla oldu. Televizyon büyük bir curcuna.

• Kendi senaryonuzdan izleyici gibi etkilendiğiniz oluyor mu?

Evet, geçen gün karıma ve çocuklarıma da söyledim. Gülmek daha kolay. Eski-den beri komik bir şey yazarken bilgisayarın başında deli gibi gülerim. Ama bu dizide ilk defa yazarken hüznlendiğimi hissettim.

5C - (s. 94)

Kentten haberler veren bir dergi, “Eski bahçe sinemaları geri geldi.” diye bir başlık atmış, birkaç görüntü ile süslemişti yazıyı. Rahat koltuklar, modern bir perde, süslü bir bahçe, açıkça görülüyordu fotoğrafta. Belli ki hizmet de kusursuzdu bu güzel ortamda. Ne var ki bu değildi benim yazlık bahçe sinemalarım.

Yaşlı birisine makyaj yapmışlardı, güzelleşsin diye. Oysaki unutmışlardı yaşlılığın da bir güzellik olduğunu. Keşke anılarda, eski fotoğraflarda bırıksalardı bir zamanların kuru yüzlü, iskemleli, buruşuk perdeli eski dostunu. Bilgisayarsız, televizyonsuz o yılların tek seçeneği ve düş makinesiydi sinema. “Gezmeye gitmek” kavramı dışında yaşayan canlı bir yanı, bir kişiliği vardı sanki sinemanın.

Tüm İstanbul’un millî bir park gibi olduğu, pırl pırl denizi, yemyeşil gezi yerleri, az nüfusu ile tadına doymadığı devirlerde çoğu kez, tramvayla, vapurla yapılan sakin çevre gezilerinden tatlı bir yorgunlukla dönülürdü evlere. Ancak keyifle yenen bir akşam yemeğinden sonra, ailenin bir büyüğünden gelen “Alın minderlerinizi sinemaya gidiyoruz!” cümlesi sihirli bir değnekle silerdi gün boyu yapılan gezinin yorgunluğunu.

Kış boyunca kapalı salonlarda gösterilen filmler, yazın gelmesi ile bahçe sinemalarına taşınır, oralarda başlardı oynamaya. 50’li yıllarda gözde olan yazlık sinemalar 60’lı yıllarda fazlalarak hemen hemen her semtte görülmeye başlamış ancak 70’li yıllarda televizyon denen büyüğü oyuncağın evlerimize girmesiyle kaybolup gitmişti. Babamın kucağında seyrettiğim “Ava-

re” isimli müzikal Hint filmi o yaza damgasını vurmuştu müziği ile. Radyoda, gazinoda, sinemada, sokakta hep o söylenip çalınıyordu coşkuyla. O yılların elit tabakasının toplandığı Caddebostan semtindeki bahçe sinemasına, arka yollardaki bahçeli evlerin ve köşkların arasından kestirmeden çıkılarak biraz da erken gidilirdi aceleyle. Büyük çınarın altındaki tahta iskemlelere yerleşilip film başlayana dek çevreyi izlemek büyükler için ayrı bir sinema öncesi zevkiydi. Zaman zaman izlenen filmdeki, o zamanki çocukluk deyimimizle “esas oğlan” yani filmin kahramanı kötü adama dersini verdiği zaman şaka ile karışık bir alkış, ıslık kıyamet tüm sinemayı kaplardı. Kimi korku filmlerinde gerilim doruktayken sırf bu anı bekleyen arka sıralardaki muziplerin çıkardığı bir garip ses, yine sinemayı dalgalandırır, sınırlar boşanır, gülenler, kızanlar birbirlerine karışır, komediye dönerdi seyredilen korku filmi.

Tüm bu yıllar geçip delikanlılık yıllarına geldiğimizde televizyon girmeye başlamıştı yaşamımıza. Bunun etkisi bahçe sinemalarında görülmüş, bu eski dost yavaş yavaş çekilmeye başlamıştı çevremizden.

Sonra bahçe sinemaları da betona, değişen kent yapısına yenik düşerek kaybolup gitti zamanın uçsuz bucaksız tüneline. Şimdi görkemli otellerin bakımlı bahçelerinde, üstlerine ciciler biciler giydirilip makyaj yaparak oturuyorlar geçmiş yılların bu vefakâr dostlarını.

6A - (s. 103)

Zamanın birinde çok akıllı iki kardeş yaşamış. Etrafındaki ve okuldaki bilgiler kendilerine yetmediğinden, annesi onları buldukları beldenin bilgesine götürmüştü. Kardeşler, bilgeye pek çok soru sormuşlar ve her defasında da tatmin edici cevaplar almışlar. Bundan çok memnun olan iki kardeş, bilgeden daha çok şey öğrenebilmek için annelerinden izin alarak, bilgenin yanında

kalmışlar. Çocuklar, bilgeye sordukları sorulara aldıkları cevaplardan bir süre sonra sıkılmaya başlamışlar ve “Bilgenin bilemeyeceği bir soru bulmamız lazım.” diyerek düşünmeye başlamışlar. Kardeşlerden birisi “Buldum!” demiş. “İki elimin arasına bir kelebek koyacağım ve bilgeye soracağım: ‘Avucumun içinde bir kelebek var, canlı mı ölü mü?’ Ölü derse kelebeği bırakacağım, canlı derse avucumu hafifçe bastıracağım. Sonuçta her ne derse, cevabını bilemeyecek.” Kelebeği ellerinde tutan kardeş, kapalı tuttuğu eli bilgeye doğru uzatmış ve sormuş: “Avucumun içinde bir kelebek var, canlı mı, ölü mü?” Bilge uzun uzun çocuğun gözlerinin içine bakmış ve cevaplamış: “Gençliğiniz, geleceğiniz, huzurunuz, hayatınız, her şeyiniz sizin ellerinizde.”

6B - (s. 106)

Bilim adamları beynimizin tüm fonksiyonlarının nasıl çalıştığını hâlâ tam olarak ortaya koyabilmiş değillerdir. Bir insan, yaşamı boyunca beyninin bütün kapasitesinin ancak % 8 -13 oranını kullanabilmektedir. Her an beynimize duyularımız aracılığıyla binlerce algı ve bilgi gelir. Beyin denen organ sinir hücrelerinden oluşmuş, protein ve yağ içeren bir et parçasıdır. Bu gerçek düşünülürken aklımıza bütün bilgileri nasıl hayatımız boyunca sakladığımız ve daha sonra hatırlayabildiğimiz sorusu gelecektir. Bundan da önemlisi beynimiz bir bilgisayar gibi muhafaza ettiği bilgileri istendiği anda nasıl geriye çağırabilmektedir? Elde ettiğimiz bütün bilgiler beyinde kalıcı olarak saklanmak için çağrışım yoluyla hafızadaki diğer kayıtlı bilgilerle birleştirilir. Bu işlemin somut olan kısmı ise hücre içinde gerçekleşen kimyasal reaksiyonlardır. Her hücrenin bir mikro hafızası vardır. Bu minik bellek, taşıdığı bilgi miktarı açısından dev bir kütüphaneye benzetilebilir. Nesilden nesile aktarılan bu minik ama dev arşiv DNA’dır.

6C - (s. 110)

İngiliz Financial Times gazetesi, Yeni Zelanda’da yapılan bir araştırmaya dayanarak dünyada toplam üç milyar kişinin konuştuğu Hint-Avrupa dillerinin kökeninin Türkiye olduğunu belirtti. Gazetenin haberi şöyle: İngilizcenin de dâhil olduğu Hint-Avrupa dilleri nereden geliyor? 200 yıldır tartışmalı olan bu konudaki yeni bir çalışma, bu dillerin kaynağının Anadolu toprakları olduğu tezini destekliyor. Araştırma, bu dillerin 8000-9500 yıl önce tarımın gelişmesiyle birlikte yayıldığına işaret ediyor. Hint-Avrupa dillerini neredeyse üç milyar kişi konuşuyor. İngilizceden Rusçaya, Avrupa dillerinden Hintçeye birçok dil bu grupta yer alıyor. Dünyanın en büyük dil grubunun kaynağı konusunda iki ana tez var. Litvanya asıllı Amerikalı arkeolog Marija Gimbutas’ın ortaya attığı geleneksel görüşe göre bu diller 6000 yıl önce Hazar Denizi’nin kuzeyindeki steplerden doğdu. Bu diller, ata binen yarı göçebe Kurganlar aracılığıyla Avrupa’ya ve Yakın Doğu’ya yayıldı. İngiliz arkeolog Colin Renfrew’ın tezine göre ise bu diller, tarımın genişlemesiyle birlikte Anadolu’dan yayıldı. Yeni Zelanda’daki Auckland Üniversitesi’nden uzmanların, sonuçlarını bilim dergisi Science’ta yayımladıkları araştırmasında bu iki teori, evrim biyolojisindeki benzer bir yöntemle denendi. Araştırma kapsamında, ortak kökeni olan temel kelimeler incelendi. Örneğin, Hint-Avrupa grubunda yer alan 113 eski ve çağdaş dilde “anne” kelimesinin aynı kökten geldiği belirlendi. Sonra bu kelimelerden bir soyağacı çıkarıldı. Dillerin bölgeleri ve yaşları, Hint-Avrupa dillerinin kökeninin Anadolu olduğu senaryosunu destekledi.

7A - (s. 118)

Sevgili izleyiciler, bugün İstanbul Modernin şey küratörü Levent Çalıkoyluyla beraber İstanbul Modernin süreli, sürekli ve son dönemde fotoğraf ser-

gileri üzerine konuşuyor olacağız. İlk olarak sizin küratörlüğünü üstlenmiş olduğunuz “Yeni Yapıtlar Yeni Ufuklar” sergisiyle başlayalım. Bu sergide izleyicilerimizi neler bekliyor? Burası İstanbul Modernin kalıcı koleksiyon katı. Yılda bir kere değiştirmeye özen gösteriyoruz. Türkiyede modern ve çağdaş sanatın ne olduğunu, başlangıcından bugüne geçirdiği dönüşümü, düzenli ve kronolojik olarak sunan tek müze İstanbul Modern. Bu koleksiyon katı da bunu temsil ediyor. Batılılaşmanın son döneminden başlayıp erken cumhuriyet, 1950’ler, 1970’ler, ve son döneme geleceye kadar Türkiyedeki çağdaş sanattaki dönüşümleri izleme şansına sahip izleyici. Ama bu serginin bir özelliği de şudur: Bizim bir de uluslararası bir koleksiyonumuz var. Türkiyeden ve dünyadan sanatçıların bulunduğu bir platform burası. Çok da önemli isimlerin olduğu bir alan. Tomas Saraceno’dan olafur Elyason’a, Vilyım Kentriş’ten Tomas Ruf’a kadar, bugün çağdaş sanatın global çapta önemli isimlerine yer vermeye çalışıyoruz. Yurt dışından, %30-35 oranında yabancı ziyaretçimiz var. Onların Türkiye sanatını tanımaları için de çok önemli bir adım, çok önemli bir adım, önemli bir platform aslında. Aynı zamanda sergide eserlerin gelişim süreçlerini de anlatan politik, kültürel, ekonomik ve sosyal çeşitli metinler de yer alıyor. 20. yy Türk sanat tarihine ilişkin neler söyleyebilirsiniz? Her yapıtın yanına kısa bir açıklama koyuyoruz. Yapıtı üreten kişinin kısa biyografisi; yapıtla ilgili tanımlama, çözümleme, yorumlama ve değerlendirmeler; ve yaratıldıkları zamanlar anlatılıyor. Sadece resim ve heykel görmüyorsunuz. Videodan dijital animasyona, heykelden fotoğrafa kadar farklı üretimlerin olduğu bir espas. Bu anlamda da bir zenginlik ve çeşitlilik sunuyor izleyiciye. Eğitsel yönü güçlü, bunu atlama lazım. Çünkü bu bilgi aslında bir tür kitap bilgisi. Kitap bilgisini dünyaya indiriyoruz. Daha kolay, daha anlaşılabilir.

bilir bir zemine oturtmak istiyoruz. İstanbul Modern 11 Aralık 2004'te açıldı. O günden beri bu alan sürekli kendisini yeniledi, geliştirdi. Bugün önemli bir temsil alanı, tahmin ediyorum, Türkiye'deki çağdaş sanatı anlamak için. Türkiye'deki çağdaş sanata ilişkin, çok da önemli bir koleksiyonu var İstanbul Modernin. Resimlerden, heykellerden, enstelasyonlardan ve videolardan oluşmuş. İstanbul Modernin kimliği ne şekildedir? Nasıl anlatırsınız bu çerçevede, bu eserleri göz önünde bulundurarak? Misyonumuz, global çapta bir referans, marka olmak. Müzeler artık böyle düşünüyorlar. Kendilerini konumlama ihtiyaçları da hep buradan doğuyor. Vizyonumuz ise modern ve çağdaş sanat yapıtlarını korumak, sergilemek ve izleyiciyle buluşması için eğitim programları gerçekleştirmek, Türkiye'deki çağdaş sanatın dünyayla iletişimini sağlayacak olan kanalları hayata geçirmek, çağdaş sanatı bugün dünyadaki öncü ve yenilikçi işleri İstanbul sanat ortamıyla buluşturmak ve tabii ki bunların hepsinin ötesinde İstanbul'da bulunan bir müzenin İstanbullu izleyiciyle yakın bir ilişki kurmasını sağlayacak yolları ve kanalları açmak. Eğitim bunun başlıca ilişkisel alanlarından birisi. Burada her yaşta izleyiciyi yani çocuktan ailelere kadar farklı sosyal grupları da merkez alan eğitim programları yapıyoruz. Ziyaretçi sayısı çok önemlidir müzelerin kimliklerini tanımlarken. Bizim günlük şu an için ortalama 1500 ziyaretçimiz var. Perşembe günleri ücretsiz, 20.00'a kadar açtık. 2000'in altına hiçbir şekilde düşmez bu rakam. Hafta sonları da 2000'in altına hiç düşüğünü görmedik açıkçası. Dolayısıyla izleyici rakamları da bizim bu entegrasyonda ne kadar çalıştığımızı, başarılı olduğumuzu göstermesi açısından da bir kriter. Tabii ki bu kat bütün bu sahneyi taşıyan bir kat. Ama en nihayetinde sürekli canlı, sürekli yeni ve şimdi şu an çağdaş sanattaki dönüşüm nedir sorusunu da hem geçici sergiler hem de fotoğraf

sergilerimizle temsil etmeye çalışıyoruz. Yılsa üç geçici sergi yapıyoruz. Üç tane de fotoğraf sergisi açıyoruz. Bir de bunun haricinde daha kısa süreli, farklı disiplinlere yer veren, mimarlık, grafik sanatları, tasarım, karikatür gibi alanları da bünyede tutabilecek olan daha kısa süreli, çağdaş, güncel, hızlı hareket eden sergiler düzenliyoruz.

7B - (s. 122)

Çağdaş Türk resminin genç kuşak temsilcilerinden Setenay Alpsöy bireyin kentle kurduğu ilişkiye getirdiği özgün yorumlarıyla dikkat çeken bir isim. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden mezun olan Setenay Alpsöy, aynı üniversitede yüksek lisansını tamamladı. Bugüne kadar 20'nin üzerinde karma sergiye katılan genç sanatçı, ilk sergisini 2008 yılında Evin Sanat Galerisinde açmıştı. Akademide Neşe Erdok Atölyesinde eğitimimi alırken üçüncü sınıfın sonlarında artık bize hocalarımız kendi dünyanızı oluşturun demeye başladı. Bu referansla birlikte etrafımıza daha farklı gözle bakmaya başladık. Hepimizin seçtiği, yakın bulunduğu kendine konular oldu. Benim seçtiğim konu kent oldu. İlk bakışta kent peyzajları olarak algılanan resimler, incelendiğinde birer figür ve karakter olarak ön plana çıkıyor. Alpsöyün şehrin karmaşık estetiğini gözler önüne seren eserleri, peyzaj resmini farklı bir açıdan yeniden yorumluyor. Bu sefer biraz daha bu kalabalığın içine girdim, bir önceki sergilere nazaran. Tam içindeyim, ortasındayım; bazen uzaktan bakıyorum bütün bu keşmekeşe; bazen de tek bir cama bakıyorum, pencereye bakıyorum. İlk olarak içinde dolaşmak, bu sokakların arasında dolaşmak beni çok besliyor. Resimlerimde fotoğraflardan referanslar alıyorum tabii, bu kompozisyonlarla uğraşırken. O sokaklarda dolaşmak ve o sokakların bana yeni kapılar açması, beni resme itiyor. Gözlemlediği ve kendisinin de içinde yaşadığı bu alanlarda sokakların boşluğu

ve sessizliği dikkat çekiyor. Resimlerini açık koyu alt yapısı üzerine inşa eden sanatçı, ışık gölgeyle desteklediği alt yapıya renk ögesini de ekleyerek istediği atmosferi ve yorumu yakalamaya özen gösteriyor. Üstünde durduğum birkaç kompozisyon var. Bunlar biri nereyese gökyüzünü hiç görmediğimiz, zaman zaman çok ince bir detay olarak gördüğümüz üst üste binaların yerleştirilmesiyle oluşan resimler. Kimi zaman kasvet, üstüne üstüne gelme hissini yaratıyorlar, kimi zaman da dediğim gibi sadece bir pencereden İstanbulun görüntüsü yansıyabiliyor bize. Bazen de dışarıya atılmış koltuklar dikkatimizi çekiyor. O koltukların dışarıda da işlevini devam ettirmesi, içeride olması gereken bir şeyin dışarıda olması gibi tezatları ele alıyorum. Setenay Alpsöyün ikinci kişisel sergisi 2012 yılında "Denizin Ayırdığı Şehir" başlığıyla yine Evin Sanat Galerisinde gerçekleşti. Benzer temaların izini süren sanatçı, kent üzerine çıktığı serüvene, bir bütünü oluşturmak üzere devam ediyor. İstanbul zaman zaman tabii ki yaşanmaz, kaçılmalı, başka yerlere göç edilebilir bir his veriyor bana fakat yine de kaçsam da iki gün sonra döneceğim yer tekrar burası. Beni besleyen, ruhumu besleyen, resmimi besleyen yer burası tabii ki. Yine burada dinleneceğim. Bu keşmekeş de bana çoğu zaman iyi geliyor, resmime iyi geliyor. Sıkıntı yarattığı zamanlar var ama mutluluğu daha fazla. Setenay Alpsöyün üçüncü kişisel sergisi "Görünmeyen Kent" 8 Mart'ta Evin Sanat'ta ziyarete açılacak. 29 Mart'a kadar açık kalacak sergide sanatçı kente odaklı resimleriyle şehrin nasıl görüldüğüne değil neler söylediğine bir kez daha dikkat çekecek.

7C - (s. 125)

İstanbul'da dünyaya gelen Yıldız Kenter Ankara Devlet Konservatuvarı yüksek bölümünü sınıf atlayarak bitirdi. 11 yıl Ankara Devlet Tiyatrosunda çalıştı. Rockefeller bursu kazanarak American The-

atre Wing, Neighbourhood Playhouse ve Actor's Studio'da oyunculuk ve eğitimi üzerine yeni tekniklerle ilgili çalışmalar yaptı. Ankara Devlet Konservatuarına hoca olarak atandı. 1959'da Devlet Tiyatrosundan ayrıldı. Muhsin Ertuğrul'la bir yıl çalıştı. Kardeşi Müşfik Kenter ve eşi Şükran Güngör'le Kent Oyuncuları topluluğunu kurdu. Daha sonraki yıllarda sürekli olarak A.B.D. ve İngiltere'de değişen eğitim metotları ve oyunculuk metotları üzerine çalışmalar yaptı. 1962'de tiyatro hizmetlerinden ötürü Yılın Kadını seçildi. Sinema oyuncusu olarak üç kez Altın Portakal ödülüne layık görüldü. Sovyetler Birliği, A.B.D., İngiltere, Almanya, Hollanda, Danimarka, Kanada, Yugoslavya ve Kıbrıs'ta İngilizce ve Türkçe oyunlar sergiledi. 100'ün üstünde oyun oynadı, 1000'e yakın oyun sergiledi. 1981'de devlet sanatçısı olarak ödüllendirildi. 1984'te Roma'daki İtalyan kültür birliğince Adalide Ristori ödülüne layık görüldü. 1989 yılında Korsika Bastiya Film Festivalinde, "Hanım" filmindeki rolüyle en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı. 1991 yılında tiyatro sanatına hizmetlerinden ötürü uluslararası Lions Kulübünün The Melvin Jones'uyla ödüllendirildi. İki kez Ulvi Uras en iyi kadın oyuncu, üç kez de aynı dalda Avni Dilligil ödülüne layık görüldü. 1994'te "Konken Partisi" oyunundaki Fonsie rolüyle olağanüstü yorum ödülünü aldı. Finlandiya Dünya Kadın Kuruluşu tarafından 100 yılın en başarılı 100 kadınından biri olarak onurlandırıldı. 1995'te Kültür Bakanlığı tiyatro sanatına katkılarından ötürü onur ödülüne layık gördü. Profesör Kenter'e aynı yıl tiyatro sanatına katkılarından dolayı Mevlana kardeşlik ve barış ödülü verildi. 1998'de Ankara Sanat Kurumu yılın kadın sanatçısı, Cumhurbaşkanlığı Büyük Kültür ve Sanat ödülü ve "Martı" adlı oyunda Madam Arkadina rolüyle 1999 Afife en iyi kadın oyuncu ödülüne layık görüldü. Aynı ödülü 2000 yılında "Nükte" adlı oyundaki rolüyle yeni-

den kazandı. 2005-2006 sezonundan bu yana sahnelenen "Gece Mevsimi" adlı oyundaki Lili rolüyle Sanat Kurumu en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandı. Oyunculuk kadar önemseydiği oyuncu yetiştirme görevini 50 yıldır sürdüren ünlü sanatçı, halen bu görevini Koç Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Akademi Kenter'de sürdürüyor. Çocukluğunuzdan başlamak istiyorum, çok enteresan bir hayat hikâyeniz var. Önce şunu söylemem lazım, mutlu bir çocukluk yaşadım. İnsanın karnı açsa, parası yoksa, kışın üşüyorsa, paltosu yoksa istediği gibi, papuçları eskiyse, patlaksı nasıl mutlu olabilir? Biz mutluyduk. Çocukluğumuz aslında çok güzel geçti Ankarada. Tabi beş kardeş olunca çok güzel geçerdi günlerimiz. Bu, evimizde var olan aşktan kaynaklanıyordu sanıyorum. Bütün bu yokluklara eksikliklere rağmen aşkı duyduk, sevgiyi duyduk evimizde. Kavga gürültü de çok olurdu. Ama çok çabuk barış gelir, aşk başlardı. Biz beş kardeş en ucuz yerlerde büyüdük. Onun için ben çok kıymet bilirim. Sahip olduğum şeyler gerekli şeylerdi çoğu. Beni mutlu etmeye yeterdi. Zaten hayatın küçücük küçücük mutluluklardan ibaret olduğunu sanıyorum. Sanıyorum değil, ona inanıyorum. Onun için mutluluğu gün boyu toplamak gerek diyorum kendi kendime. Bak şimdi bugün neler oldu iyi. Tabi tatsızlıklar da oluyor. Onlarda da kendini yakalayabilmek önemli bir şey oluyor. Ben bugün çok haksız davrandım şu insana, hay Allah, yarın bunu düzelteyim diyebiliyorum. Bir hata yapsa da gece düşündüğü zaman onu kabul edip özür dilemesini çok iyi bilir. Bu özür sözlü olmasa bile özür dilediğini şartlar içinde ifade eder. Tiyatroculuğun güzel yönlerinden biri, başladığınız anda kendinizi yakalamayı öğreniyorsunuz. Tiyatroculuk nedir deseler, ilk söyleyeceğim şeylerden biri: Kendini an be an görmek, yakalamak. Ne duyduğunu, ne düşündüğünü, ne yapmak istediğini, nasıl oturduğunu...

bunları görmek. Nazım Hikmet'in şiirinde dediği gibi: "Görmek, işitmek, duymak, düşünmek, konuşmak... Koşmak." Bu bir inanılmaz hayat dersi ve bir oyunculuk dersi benim için.

8A - (s. 132)

Yağmurlu bir gecede saat 02.00 civarında, çok zengin bir adamın ailesiyle oturduğu büyük bir evde bir cinayet işlenir. Olayda ailenin babası öldürülür. Olayı araştırmak için gelen dedektif beş şüpheli tespit eder ve olayı aydınlatmak için onlara cinayet saatinde nerede olduklarını sorar. Bu soruya anne, "Kocamın yanında uyuyordum. Fakat öldürüldüğünü fark etmemişim bile."; bahçıvan, "Dışarıda çiçekleri suluyordum. Hiçbir şey fark etmemişim."; aşçı, "Akşamdan kalan yemekleri dolaba koyuyordum. Hiçbir şey duymadım."; çocuklar, "Odamızda uyuyorduk."; temizlikçi, "Temizliğimi bitirmiş odama yatmaya gidiyordum." şeklinde cevap vermiştir. Sizce suçlu kim?

8B - (s. 135)

Raskolnikov, yoksul düşmüş bir öğrencidir ve tefeci bir kadına adeta köle olmuştur. Çünkü anne ve babasından ona harçlık olarak ne geliyorsa borçlarını tamamlamak için tefeciye vermektedir. Fakat kadına olan borcu bir türlü bitmek bilmiyordu. Raskolnikov bu kadının toplum için zararlı olduğunu düşünmekte ve yaşaması için hiçbir neden görmemektedir. Raskolnikov tefeciyi öldürmeye karar verir ama tefeciyi öldürmek için evine gittiğinde işler ters gider ve tefecinin kız kardeşini de öldürmek zorunda kalır. Raskolnikov bundan sonra müthiş bir tedirginlik içerisinde girer. Belki de yanlış hesap yapmayı sadece tefeciyi öldürmeyi becerebilseydi, pişman olmayacaktı. Kimsenin kendisini görmediğini ve geride iz bırakmadığını bildiği hâlde rahatlamayı ve arınmayı isteyen Raskolnikov tefecinin evine gelir, komiserle tanışır. Komiser Porfiry Petroviç,

Raskolnikov'dan şüphelenmiştir. Raskolnikov bir gün fatura ödemediği için karakola çağırılır ama o kâtil olduğunun anlaşıldığını sandığı için karakolda fenalık geçirir ve soruşturmanın baş şüphelisi olur. Komiser Porfiry Petroviç, çok zeki ve tecrübeli bir adamdır. Raskolnikov'un kâtil olduğunu çok geçmeden anlar ama kendisinin itiraf edip, kendine olan saygısını yitirmemesi için ona bir fırsat tanır. Bir meyhanede babasıyla tanıştığı ve ailesi tarafından fahişeliğe zorlanan temiz kalpli Sonya'ya suçunu ve aşkını itiraf eden Raskolnikov, sonunda Sonya'nın da yardımlarıyla teslim olur. Raskolnikov daha sonra Sibirya'ya sürgün edilir. Daha sonra ise Raskolnikov bir anlamıyla yeniden doğar. Dostoyevski romanını, "Ama burada, yeni bir hikâye, bir adamın derece derece yenileşmesinin, yavaş yavaş yeniden hayat buluşunun, bir dünyadan bir başka dünyaya geçişinin, şu ana kadar hiç bilmediği yeni bir gerçekle tanışmasının hikâyesi başlıyor." diyerek bitirir.

8C - (s. 138)

Annesi, İstanbul'a gittiği için, kendisinden bir yaş küçük olan kardeşi Hasan'la Dadaruh'un yanından artık hiç ayrılmaz. Dadaruh, babasının seyisi, yaşlı bir adamdır. En sevdiği şey atlardır. Dadaruh'la birlikte onları suya götürmek, çıplak sırtlarına binmek, onlar için çok zevklidir. Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, gübreleri kaldırmak eğlenceli bir oyundan daha çok hoşlarına gider. Dadaruh eline kaşağıyı alıp işe başladı mı, tıktıktıktık... Tıpkı bir saat gibi yerinde duramaz, bunu gören küçük çocuk, "Ben de yapacağım!" diye tutturur. O vakit Dadaruh, onu Tosun'un sırtına koyar, eline kaşağıyı verir, "Hadi yap!" der.

Bu demir gereci hayvanın üstüne sürter, ama o uyumlu tıkırtıyı çıkaramazdı. Her sabah ahıra gelir gelmez, "Dadaruh, tımarı ben yapacağım" der. Ama adam izin vermez, ancak boyu at kadar

olunca yapabileceğini söyler. Boyu atın karnına bile varmıyordu. Oysa en keyifli, en eğlenceli şey buydu. Sanki kaşağının düzenli tıkırtısı Tosun'un hoşuna gidiyor, kulaklarını kısıyor, kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu. Tam tımar biteceğine yakın huysuzlanır, o zaman Dadaruh, "Höyt.." diye sağrısına bir tokat indirir, sonra öteki atları tımara başlardı. Ağabey bir gün yalnız başına kalır. Hasan'la Dadaruh dere kenarına inmişlerdir. İçinde bir tımar etme hırsı uyanır. Kaşağıyı arar, bulamaz. Annesinin bir hafta önce İstanbul'dan gönderdiği armağanlar içinden çıkan kaşağı, pırlıl pırlıl parlıyordur. Hemen alıp, Tosun'un yanına koşar, karnına sürtmek ister fakat rahat durmaz. "Sanırım acıtıyor." diye düşünür. Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine bakar. Çok keskin, çok sivridir. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başlar. Dişleri bozulunca yeniden dener. Gene atların hiçbirini durmaz ve kızar. Öfkesini sanki kaşağıdan çıkarmak ister. On adım ilerdeki çeşmeye koşar. Kaşağıyı yalağın taşına koyup yerden kaldırılabildiği en ağır bir taş bularak üstüne hızlı hızlı indirmeye başlar. İstanbul'dan gelen, üstelik Dadaruh'un kullanmaya kıyamadığı bu güzel kaşağıyı ezip parçalar. Sonra yalağın içine atar. Babası çeşmeye bakarken, yalağın içinde kırılmış kaşağıyı görür. Dadaruh'u yanına çağırır. Dadaruh şaşırır. Kırılmış kaşağı ortaya çıkınca, babası bunu kimin yaptığını sorar. Dadaruh, "Bilmiyorum" der. Babasının gözleri ona döner, daha bir şey sormadan çocuk, kaşağıyı kardeşi Hasan'ın kıldığını söyler. "Dadaruh uyurken odaya girdi. Sandıktan aldı. Sonra yalağın taşında ezdi." der. Babası Hasan'ı çağırır ve "Bu kaşağıyı niye kırdın?" diye sorar. Hasan, Dadaruh'un elinde duran alete şaşkın şaşkın bakıp, sarı saçlı başını sarsarak, "Ben kırmadım" der. "Doğru söyle, darılmayacağım. Yalan çok kötüdür" der babası. Hasan inkârda direnir. Baba öfkele-

nir. Üzerine yürür "Utanmaz yalancı!" diyerek yüzüne bir tokat indirir. Dadaruh'a, "Götür bunu eve; sakın bunu bir daha buraya sokma. Hep Pervin'le otursun!" diye haykırır. Artık ahırda hep yalnız oynar. Hasan eve hapsedilir. Annesi geldikten sonra da bağışlanmaz. Annesi onun iftira atabileceğine hiç ihtimal vermez.

Ertesi yıl anne, yazın gene İstanbul'a gider. Hasan'a ahır hâlâ yasaktır. Bir gün birdenbire hastalanır. Doktor "kuşpalazı" der. Babası yatağın başucundan hiç ayrılmaz. Hizmetçi, kardeşinin öleceğini söyler ve çocuk ağlamaya başlar. Gece uyuyamaz, uykuya dalar dalmaz Hasan'ın hayali gözünün önüne gelir "İftiracı! İftiracı!" diye karşısında ağlar. Pervin'i uyandırır. Hasan'ın yanına gitmek istediğini ve babasına bir şey söylemek istediğini söyler. Pervin, "Yarın söylersin" der. Sabaha kadar gene gözlerini kapayamaz. Hava henüz ağarırken Pervin'i uyandırır. Ama zavallı suçsuz kardeşi, o gece ölmüştür.

9A - (s. 147)

Nasrettin Hoca sürekli ikilemeli konuşan bir arabacıya bir gün "Efendi, benim eşyalar taşınacak, gel de taşı." der. Arabacı "Neler var?" diye sorar. Hoca "Dolap molap, yatak matak, sandalye mandalye..." der. Arabacı "50 lirani alırım hocam." der. Hoca "Olur!" der. Arabacı eşyaları taşır, Nasrettin Hoca adama 25 lira verir. Adam "Hoca, bu paranın yarısı ama!" der. Hoca "İyi ya işte, sen de eşyaların yarısını taşıdın. Dolabı götürdün, molap kaldı, yatağı götürdün, matak kaldı." der.

9B - (s. 150)

İşte mutluluk ile ilgili "Yaşam Memnuniyeti Araştırması" ndan çıkan sonuç: Türkiye İstatistik Kurumu, Yaşam Memnuniyeti Araştırması Türkiye'deki kadınların erkeklerden daha mutlu olduğunu ortaya çıkardı. İstatistiklere göre her 100 kadından 58'i mutluyken, bu rakam erkeklerde

50. TÜİK 2003 yılından bu yana bireylerin mutluluk algılaması, umut, değerler, kişisel gelişim ve kişisel sağlık, gelir ve çalışma hayatı gibi alanlarındaki memnuniyetlerini ölçüyor. Ayrıca, bireylerin kamu hizmetlerinden memnuniyetleri de ölçülüp bunların zaman içindeki değişimi takip ediliyor. Araştırma, 18 ve daha yukarı yaştaki fertleri kapsıyor. Yapılan anket çalışmasında geçen yıl Türkiye’de 18 ve daha yukarı yaştaki bireylerin %54.3’ü kendilerini mutlu olarak ifade etti. %14.6’sı ise mutsuz olduklarını belirtti. 2008 yılında ise mutluların oranı %55.8, mutsuzların oranı %13.9’du. 1 yılda mutsuz sayısında 1 puanlık artış olurken mutluların sayısında da azalma yaşandı. Bunda krizin etkisi olduğu belirtildi. Yaş gruplarına göre de mutluluk düzeyi değişiyor. 18-24 yaş grubundaki bireylerde mutluluk oranı %57.4 iken, 65 ve daha yukarı yaştaki bireylerde bu oran %54.3’e düşüyor.

9C - (s. 154)

- Mizahınızı nasıl tanımlıyorsunuz?
- Görünürde öfkesiz diyebilirim. Birini kurban seçip onunla ilgili şaka yaparak dışlamayı tercih etmiyorum. Onaylanma arzusuyla politik hiciv yapmak ucuz geliyor. Burası Hollanda değil, Amerika değil, buradaki insanın reaksiyonları da oradaki gibi değil.
- Korkunuz hoşgörüsüzlük mü?
- Ben acımasızca şakalar yaptığımda dayanabilecek mi? Sözgelimi, kötü komedyenlerle ilgili “Yıllarca yediniz milleti!” diye bir şaka yapsam kaç kişi hazmedecek sence? Bir de “Böyle mizah yok.” diyorlar. İyi ki yok! En azından iyi ki bende yok!
- Karikatüristlerle iktidarın sorunlu ilişkisine ne diyorsunuz?
- Bunu hoş görmek mümkün değil. Karikatür yapılır, muhatabı da bakar ve bu yorumda razı gelir ya da bu yorumdan bir ders çıkarır. Ama şöyle bir sorun da görüyorum: mizah çok tehlikeli bir şey olduğu için evcilleştirme gibi bir teh-

likesi de var. Gerçekten çok ciddi bir sorunu sevimli hale getirebilir, gerçek çözümünden uzaklaştırabilir. Allah korusun gülüp geçebilirsiniz bile! Yani çok ciddi bir soruna gülüp geçebilirsiniz.

- Siz politik mizahı neden tercih etmiyorsunuz?

- Ben o mizahı çok kıymetli ve çok sofistike olması gereken, daha zor bir şey olduğu için yapmıyorum! O zor! Mahkemeye çıkmak, “Başbakanı eleştirirsem başıma bir şey gelir.” korkusu değil; o iş zordur. O işi çala kalem yaparsan layığıyla olmaz.

10A - (s. 164)

İlkel toplum biçimlerinden modern topluma geçişi süresi içinde, para olarak kullanılan araçların niteliği değişmiştir. Tarihî gelişim süresince çeşitli uygarlıkların uygulamaya koyduğu para türleri aşağıdaki şekilde aşamalı olarak 7 grupta ele alınabilir.

1- Mal Para: Malın malla değiş tokuş edildiği ilkel toplumlarda değişim ölçüsü olarak tuz, tütün, deri, kurutulmuş balık ve hayvan başı gibi değeri olan mallar kullanılmıştır.

2- Maden Para: “Altın ve gümüş sikkelere” in para olarak kullanılmasıdır. Bu iki değerli metalin diğer mallara göre kıt olması, çabuk bozulmaması ve değer kaybetmeden küçük parçalara bölünebilmesi, “mal para”dan “maden para”ya geçişi kolaylaştırmıştır. Altın ve gümüş para, bu aşamada mal değerine eşit bir nitelik göstermektedir.

3- Altın ve Gümüşe Bağlı Kâğıt Para: Halkın, maden para olarak kullanılan altın ve gümüşü yanında taşımak yerine güvenilir sarraf ve bankalara yatırıp, maden para karşılığında aldıkları belgeyi (sertifikayı) kullanması ile ortaya çıkmıştır. Batı Avrupa ülkelerinde görülen uygulamada, altın ve gümüşü %100 temsil eden bu kâğıt paralar, farklı kuruluşlarca düzenlenmiş olmalarına karşın büyük çoğunluk tarafından kabul edilmiş ve kullanılmıştır.

4- Banknot: Altın ve gümüşe bağlı kâ-

ğıt paralarla olduğu gibi %100 karşılığı bulunmayan resmi ya da özel kuruluşlarca piyasaya çıkarılan kâğıt paralardır. Özellikle altına bağlı para uygulanması sonunda, altın miktarının ekonominin para ihtiyacına cevap verecek düzeyde artmaması nedeniyle, devlet ve bankalar altın karşılığı olmadan kâğıt para (banknot) çıkartmıştır. Böylece karşılığı altın olana belgeler yerine piyasada “banknotlar” yani banka senetleri dolaşmaya başlamıştır.

5- Kâğıt Para: Günümüzde modern ekonomilerde egemen olan para çeşididir. Her ülkede yetkili kılınan banka (merkez bankası) tarafından basılan ve karşılığı olmayan bu kâğıt paraların,ülke içerisinde kabulü zorunludur. Esas para niteliğinde olan bu kâğıt paraların sınırsız ödeme gücü vardır. Ülke dışındaki değeri ise parayı çıkaran ülkelerin dış ekonomik ilişkilerindeki başarısına bağlı olarak değişmektedir.

6- Ufaklık veya Bozuk Para: Kâğıt para gibi yasal olmakla birlikte tam olarak kâğıt paranın yerini tutmayan yardımcı paradır. Gümüş, bakır, nikel gibi madenlerden yapılan bu ufaklık paraların maden değeri, üzerinde yazılı değerlerin altındadır. Doğrudan Maliye Bakanlığına bağlı bir kuruluş tarafından basılır.

7- Banka Parası ya da Kaydi Para: Bankalarda vadesiz mevduat şeklinde hesapları olanların, kâğıt para ile ufaklık para kullanmadan ödemede bulunmalarıdır. “Banka parası”nın maddi varlığı yoktur. Bu yüzden elden ele dolaşmaz, hesaptan hesaba nakil yoluyla ulaşmış olur. Ödemeler, ilgili hesaplara kayıt düşülerek gerçekleştirildiğinden, bu paraya “kaydi para” adı da verilir.

10B - (s. 168)

Lüküs Hayat, 1933 yılında Cemal Reşit Rey tarafından bestelenmiş bir operettir. Türk tiyatrosunun klasik eserlerinden birisi olmuştur.

İstanbul Şehir Tiyatroları’nın siparişi üzerine yaratılan ve ilk defa cumhuriyetin 10. yıl kutlamalarının yapıldığı

1933 yılında sahnelenen eser, 1946 yılına kadar büyük bir seyirci kitlesi tarafından izlenmiştir. 1958'de Zeki Alpan, 1962 yılında da Muammer Karaca tarafından tekrar sahneye konulmuş; 6 Mart 1985'te ise İstanbul Şehir Tiyatrolarında yeniden sahnelenmeye başlamış ve o tarihten günümüze aralıksız sahnelenmiştir.

LÜKÜS HAYAT

Şişli'de bir apartman
Yoksa eğer hâlin yaman
Nikel-kübik mobilyalar,
Duvarda yağlı boyalar
İki tane otomobil
Biri açık, biri değil
Aşçı, uşak, hizmetçiler
Dolu mutfak, dolu kiler
Hanım gider, sen gidersen
Gündüzleri çaydan çaya
Gece olur, davetlisin
Ya dineye ya baloya
Hey
Lüküs hayat, lüküs hayat
Bak keyfine yan gel de yat
Ne güzel şey
Oh ne rahat
Yoktur eşin lüküs hayat
Yaz gelince adadasın
Mayo giymiş kumlardasın
Etrafında güzel kızlar
Canın çeker, burnun sızlar
Hanım motorla dolaşır
Hanım serbest, kim karışır
Takarsın şeyleri bazı
Dünya böyle sen ol razı
Sen de kendi hesabına
Topla akşam etrafına
Sarıları, esmerleri
Kır şampanya kadehleri
Hey
Lüküs hayat, lüküs hayat
Bak keyfine yan gel de yat
Ne güzel şey
Oh ne rahat
Yoktur eşin lüküs hayat

10C - (s. 172)

Standartlar; kalite, güven ve değişebilirlik açısından kesin garantiler ifade

eder. İhtiyacı en iyi şekilde karşılayabilecek bir ürün seçimi, bazen çok uzun zaman ve çaba harcanmasını gerektirebilir. Bunun sonucunda hatalı seçim yapmak ve memnun kalmamak da mümkündür. Oysa bu karşılaştırma, tercih ve seçim işlemleri, standartlar sayesinde çok kolay ve kısa bir süre içinde başarı ile sonuçlandırılabilir. Gelecekte bütün elektrikli ev aletleri, enerji tüketimlerini gösteren etiketleri buldurmak zorunda olacaklardır. Elektrikli ev aletlerinde enerji etiketleme ile; tüketiciye alacağı ürünün yıldı ne kadar enerji tüketeceği bilgisinin satın alma sırasında sağlanması, imalatçıların ürettikleri cihazların enerji tüketimlerini azaltmak için önlem almaya teşvik edilmesi, dolayısıyla enerjinin akılcı ve verimli kullanılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Etikette yer alacak bilgiler aşağıdaki şekilde olmalıdır:

1. İmalatçının adı veya ticari markası yazılacaktır.
2. İmalatçının model tanımı belirtilecektir.
3. Cihazın enerji verim sınıfı belirlenecektir. Uygun harf ilgili ok işareti ile aynı hizaya yazılacaktır.
4. Eğer ürün çevreci bir ürün ise ve ödül almışsa çevre ödülü işareti konur.
5. Enerji Tüketimi, kWh /yıl cinsinden açıklanabilir. (24 saatteki tüketim x 365 belirtilecektir).
- 6,7,8. Gıda saklama bölümlerinin net depolama hacmi toplamı yazılacaktır.
9. Gürültü seviyesi (desibel cinsinden) yazılacaktır.

AB Enerji Verimliliği Etiket Sınıflandırması bir aletin yıllık enerji tüketimi bazında yedi gruptan oluşmaktadır. A harfi en düşük enerji tüketim sınıfını göstermektedir. A sınıfı bir elektrikli alet almanız durumunda ortalama enerji tüketiminden % 45 daha az enerji tüketecektir. G harfi sınıfına ait bir alet de ortalama enerji tüketiminden en az %25 daha fazla enerji tüketmektedir. Böylece A, B ve C harfli sınıfa ait

elektrikli aletlerin tüketimi ortalama tüketimden daha düşük olacaktır.

11A - (s. 180)

Dünya. Benzersiz bir gezegen. Hareketli ve dinamik. Kıtalar yer değiştirip çarpışıyor. Yanardağlar patlıyor. Buzullar büyüyüp küçülüyor. Sürekli iş başında olan devasa güçler, arkalarında jeolojik zemlerden oluşan bir iz bırakıyor. Bu bölümde geçmişe yolculuk yapıp tüm zamanların en büyük jeolojik gizemini araştıracağız: Dünyanın doğumu. Bilim adamları gezegenimizin güneş sisteminin tozlarından nasıl meydana geldiğini, taşların nasıl katlaşıp karaları oluşturduğunu, okyanuslarımızın nasıl suyla dolduğunu ve yaşamın dünyaya nasıl geldiğini araştırdı. Bunlar dünyanın nasıl yaratıldığının inanılmaz hikâyesinin ilk bölümleri. Konu dünyanın doğumuyla ilgili ipuçlarını bulmaya gelince gezegenimiz izleri gizleme konusunda oldukça başarılı. Milyarlarca yıl boyunca meydana gelen erozyon, yanardağ faaliyetleri, kıtaların ve okyanusların kayması, dünyanın oluşumunun ilk dönemleriyle ilgili neredeyse bütün kanıtları yok etmiş. Dünyanın ne zaman ve nasıl ilk olarak oluştuğunu tespit etmeye çalışan jeologlar için bu büyük bir meydan okuma.

Jeologlar dünyanın yaşını sorgulamaya başladığında, doğal olarak gittikçe daha eski taşlar aramaya başladı. Ancak şunu fark ettik ki dünyanın tarihinde geçmişe gittikçe bu taşları bulmak daha da güçleşiyordu. Dünyadaki en eski taşlar için yapılan arama, araştırmacıları kuzey Arizona'nın zorlu çölleri-ne getirdi. Zemindeki bu dev delik, çok büyük bir göktaşı dünyaya çarptığında meydana gelen bir meteor krateri. Elimizde başlangıca ait taşlar yoktu. Peki bunları nerede bulabilirdik? Aklımıza uzaydan gelip dünyaya düşen göktaşları geldi. Jeologlar burada hayati bir keşif gerçekleştirdi. Göktaşları dünyadaki herhangi bir taştan daha eski. Dünyanın oluşumuyla ilgili sırrı çözecek olan

anahtarı bulmuşlardı. Eğer en eski taş uzaydan geldiyse araştırmalar da orada başlamalıydı, yani uzayda. Güneş sistemimiz, dört buçuk milyar yıl öncesi. Merkezindeyse genç güneş var.

Ortaya çıkan teori şu şekildeydi: Güneşin etrafı bir gaz ve toz bulutuyla çevriliydi ve bu bulut soğudukça küçük mineral tanecikleri oluştu. Bu gaz bulutu içinde uçan tüm bu mineral parçacıkları birbirine çarpmaya başlıyor. Ancak bu teoride bir sorun vardı. Hiç kimse mikroskobik mineral parçacıkların çarpışarak nasıl gezegen boyutlarında bir nesne oluşturabildiğini açıklayamıyordu. Sonra 2003 yılında, uluslararası uzay istasyonunda gerçekleştirilen bir deney tesadüf eseri yeni kanıtlar sundu. Astronot Dan Petit uzayın sıfır yerçekimi şartlarında farklı maddelere ne olduğunu görmek istiyordu. Bir plastik torbaya biraz tuz koyup sallayarak basit bir deney yaptı. Sonuçlar şaşırtıcıydı. Parçacıklar hemen birbirlerine yapışmaya ve küçük elektrik akımlarıyla birbirine tutunan küçük kütleler oluşturmaya başladı. Bilim adamları, eğer tuz tanecikleri uzayda birbirine yapışıyorsa güneş sistemindeki toz bulutunda bulunan mineral taneciklerinin de birbirine yapışabileceğini fark etti. Burada dünyanın oluşumunu başlatan temel mekanizmanın gerçek kanıtlarını buldular.

Güneş sistemindeki toz bulutunda bulunan mineral tanecikleri birbirine çarpıp yapıştıkça güneşin yörüngesinde dönen küçük taş parçacıkları oluşturmaya başladılar. Takip eden birkaç milyon yıl içinde bazıları çarpıştı ve daha da büyüdü. Bu taşların birçoğu günümüzde hâlâ güneşin etrafında dönüyor. Son dört buçuk milyar yıldan beri uzayda sürükleniyorlar. İlk oluştukları zamandan beri hiç değişmediler. Zaman zaman bir tanesi dünyaya düşüyor ve biz bunlara göktaşı diyoruz. Bunlar bilimciler için geçmişe inanılmaz bir pencere açıyor.

11B - (s. 184)

Tüketmek. Sözlük anlamı kullanarak yok etmek, bitirmek. Ama tüketirken ürettiğimiz, yok ederken yarattığımız bir şey var, çöp. Artık mı hammadde mi? Tehlike mi fırsat mı? Geçmiş mi gelecek mi? Zamanla birlikte çöpün anlamı da değişiyor. Nicedir doğaya karşı işleyen sanayinin dişlileri, bugün çevre için çalışıyor. Makineler sorundan çözüm üretiyor. Atık, günümüzde yeni bir üretim çarkının hammaddesi. Fabrikalarda işlenen ve yeniden dolaşıma giren sonsuz bir kaynak. Modern insan atıkları yok etmeye değil yönetmeye, uzaklaştırmaya değil hayata katmaya çalışıyor. Çünkü yaratılan, üretilen, tüketilen her şeyin geldiği ve gideceği yer aynı: Doğa.

Varlıklarını kanıksadığımız pek çok şeyi bir kez daha düşünelim. Kâğıt bir zamanlar ağaçtı, camsa kum. Metal dediğimiz kayaktan koparılan cevher, plastikse petrol. Ve bu kaynakların hiçbiri sonsuz değil. İşte bu yüzden geri kazandırdığımız her şey yalnızca doğaya değil, gündelik yaşamımıza da dönüyor. Hızlı sanayileşme ve kentleşme, aynı hızla insan yaşamını doğadan ayırdı. Ama doğal kaynaklar tükenme noktasına yaklaşırken, zihinsel bir dönüşüm kaçınılmaz. Çağ, modern yaşamı yeniden doğayla uzlaştırma çağı. Bunun için bireyler, toplumlar ve kuruluşlar, yüzlerini öncü çevre kuruluşlarına dönüyor. Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı ÇEVKO, Türkiye'de geri dönüşüm kültürünü yerleştirmek için yirmi yılı aşkın süredir çalışıyor.

ÇEVKO Vakfı, 1991 yılında, Türkiye'de sanayinin önde gelen firmaları, şirketleri tarafından kurulmuş bir vakıf. Uzmanlık alanı ambalaj atıkları. Ambalaj atıklarının geri kazanımı. Türkiye'de ve dünyada çok ciddi miktarda ambalaj atığı ortaya çıkıyor. Bu atıkların tekrar toplanarak geri kazanılması sayesinde hem hammadde tasarrufu, enerji tasarrufu yapmamız mümkün oluyor

hem de çevrenin kirlenmesini engellemiş oluyoruz. Böylece Türkiye'de ÇEVKO Vakfı, ambalaj atıklarının sürdürülebilir bir sistem içinde geri kazanılmasını sağlamak amacıyla kurulmuş bir vakıf. ÇEVKO 1991 yılından bu yana cam, metal, plastik, kompozit ve kâğıt karton türü ambalaj atıklarının geri dönüşümü için çalışıyor. Etkinliklerle topluma geri dönüşüm bilinci aşıyor. Kamu otoriteleriyle, yerel yönetimlerle, uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluş ilan edildiği 2005 yılından bu yana, özel firmaların geri dönüşüm yükümlülüklerini üstleniyor. 2011 itibarıyla anlaşmalı 1308 firma için yaklaşık 400.000 ton ambalaj atığı geri dönüşüme kazandırılmış durumda. Geri dönüştürülmüş bir ton cam 100 litre petrol tasarrufu demek. Bir metal içecek kutusunun geri dönüşümünden elde edilen enerji 100 watt'lık bir ampulü 20 saat çalıştırıyor. Bir ton kâğıt ya da kartonun geri dönüşümü 17 ağacı kesilmekten kurtarıyor. Kâğıt, plastik ve alüminyum karışımından oluşan kompozit ambalajlardan geri dönüşümle koliler, yalıtım malzemeleri, hatta mobilya üretiliyor. Plastik ise sentetik elyaftan marleye, farklı ürünler olarak ekonomiye kazandırılıyor. Öncelikle tabi geri dönüşümün direk küresel bir önemi var. Geri dönüşüm demek, ürünleri tekrar kullanmak. Ürünleri tekrar kullanmazsanız yeni ürünler üretmeniz lazım ve her şeyin bir ekolojik ayak izi var bildiğiniz gibi. O yeni ürünlerin üretilmesi için yeni kaynaklar, yeni madenler, yeni barajlar, yeni fabrikalar gerekecek ve bunların hepsinin yaban hayatına ve doğaya negatif etkisi var. Tabi ki ümit edilen, bunun olmaması, insanların üretim mekanizmalarının doğaya sıfır etkisi olması, sıfır karbon salınması. Geri dönüşüm yoluyla tekrar kazandığımız hammadde ve kaynaklar, bunların doğadan çıkarılmaması demek ve bu da doğaya verilen zararın daha az olması demek.

Geri dönüşüm bir yandan ulusal ekonomide tasarruf sağlarken diğer yandan küresel iklim değişikliğinin önüne geçilmesine katkıda bulunuyor. Geri dönüşüm sadece insanın, doğanın değil, yaban hayatının da kurtuluş umudu. Kars Sarıkamış Allahuekber Milli Parkındaki çöplük, birçok domuz, boz ayı, kurt, tilki gibi yaban hayatı çekiyor ve orada beslenen hayvanlar için bir ekolojik tuzak niteliğinde. Çöplükte beslenen ayılar plastik torbaları yutuyorlar. Birçok canlı bu maddeleri yiyerek ölüyor.

Gelinen noktada ne yapabiliriz? Fark yaratmak aslında sanıldığından daha kolay. Herkesin bireysel olarak yapabileceği pek çok şey var. Başlama noktası, ihtiyaç ölçüsünde tüketim ve geri dönüşüm.

11C - (s. 186)

23. yüzyılın başlangıcı ve insanoğlu Mars'ta tam kapsamlı bir koloni oluşturdu. Elbette bu kolay olmadı. Mars'ta bizler istilacıyız ve kızgın kızıl gezegen bize savaş açtı. Doğasını, yakıcı radyasyonunu, jilet gibi keskin havasını ve ölümcül toz fırtınalarını kullanarak buradaki hayatın sürekli bir mücadele olmasını sağlıyor. Peki neden uzayda yaşamak için çabalıyoruz ki? Bu cesur öncüler neden güvenli terrafirmada bir arada kalamadı? Biz en az iki gezegenlik bir tür olmalıyız. Başka bir deyişle bütün yumurtalarımızı aynı sepete koymak fazla tehlikeli. Mars bizim en yakın komşumuz. İyisiyle kötüsüyle sevgili dünyamıza en çok benzeyen gezegen ve en çok imkâna sahip olan gezegen. Güneşe en yakın dördüncü gezegeni, insanların evrendeki ikinci evi için nihai hedefi haline getiren, sadece 25 saatlik günleri ve benzer mevsim yapısı değil. Mars'ı gelecekteki kolonimiz için kaçış noktamız haline getiren, özellikle bir sebep var.

Astronotlarımızın başlıca görevlerinden bir tanesi enerji bulmak. Ve ayaklarının altında bir enerji formu

bulunuyor. Donmuş toprağın içinde. Mars yüzeyinin altında donmuş su bulunuyor. Bu suyu içmek için arıtabiliriz. Ayrıca roket yakıtı üretmek için oksijen ve hidrojeni ayırabiliriz. Ve bu sayede Mars'taki kolonimize enerji sağlayacak yakıt hücreleri yapabiliriz. Mars güneşten aşağı yukarı bir buçuk astronomik birim uzakta. Dünya ise bir birim uzakta. Yani fazladan bir yarı mesafe uzakta demek. Orası daha karanlık ve Mars'taki gökyüzü bu kadar mavi değil, kırmızı. Bunun sebebi her yerde bulunan paslanmış toz ve sürekli esen rüzgârlar. Bu yabancı dünyayı biraz ev gibi hissettirebilmek için yolcularımız yanlarında yapay ekosistemler getirmiş. Ancak bu bitkiler sadece rahatlık sağlamak için orada bulunmuyor tabii. Habitat için kapalı bir ortam yaratmak ve bunu korumak konusunda önemli rol oynuyorlar.

Mars'ta yiyecektekenden daha fazlasını yetiştireceğiz. İhtiyacımız olan oksijeni bitkilerden sağlayacağız. Bitkiler de ihtiyaçları olan karbondioksiti almış olacaklar. İnsanlar ve bitkiler arasında çok güzel bir sinerji oluşacak. Bu simbiyotik ilişki Mars hayatının her yönüne yansıyor. Tıpkı dünyadaki bir akvaryum gibi bütün kaynaklar geri dönüştürülüyor ve hiçbir şey harcanmıyor. Dünyadaki bir akvaryumu düşünün. İçinde balıklar ve büyüyen yosunlar var. Bunu kapatabilseniz çok güzel bir yiyecek ve atık döngüsü elde edebilirsiniz ve atıkları yenilenebilir kaynaklara dönüştürebilirsiniz. Karbondioksit ve oksijende olduğu gibi. Aynı şekilde besinler de. Balıklar yosunları yiyor ve katı atk atıyorlar ve bunlar sudaki bakteriler tarafından parçalanıyor ve bunlar da tekrar yosunlar tarafından tüketilen besinlere dönüşüyor. Bir akvaryumun aksine taze deniz suyu, taze hava desteği yapamayacağız. Uzayda yaşayan insanların, kendi kendine yeten çevre sanatında uzmanlaşmış olması gerekecek. Ekolojik hayat, bütün suyu, bütün havayı geri dönüştüren döngüleri des-

teklüyor. Bunu iyi yaptıkları takdirde bir akvaryumdaki balıklar kadar mutlu olmaları gerekir.

12A - (s. 196)

Dumanla haberleştik. Santralli telefonu bekledik. Bağlanamadık yine bekledik. Kuşların ayağına kurdele bağladık. Mektup yazdık. Telgraf çektik. Santral memurundan rica ettik. Ulak gönderdik. Atlılarla haber saldık. Santral memuruyla kavga ettik. Trenle mektup gönderdik. Sağ olsun, internet ve cep telefonları gelip de bizi bu hayattan çekip kurtarana kadar haberleşmek için yapmadığımızı bırakmadık. Bugün, insanoğlu yorgun ama galip. Bitkin ama mağrur. Dünya küresel bir köy, biz hepimiz muhtar emmiyiz.

En klişe Türk filmlerinin takvim sayfalarında oradan oraya savrulur gibiyiz. Seksenlerden bugüne telefon, telgraf, Facebook, Twitter derken haberleşme artık hepimizin zihninde, kalbinde, elinde, avucunda. Yüreciğimizin tam orta yerinde.

Taş devri, orta çağ, aydınlanma çağı derken nihayet iletişim çağına geldik. Çok şanslıyız. Binlerce kilometre ötede yaşayan insanların ne yediğini, ne içtiğini, neye inandığını biliyoruz artık. Kimse sır değil. Dünya küresel bir köy olmaktan bile çıktı. Şu bizim eski mahallelere benzedi. Kaynaştık, sosyalleştik. Birbirimizden kız alıp kız verdik. Vizeler kalktı. Ortak paralar bulundu. Duvarlar yıkıldı. Artık herkes, birbirinin ülkesine rahatça girip çıkıyor. İnternet dünyayı dümdüz önümüze serdi. Tüm dünya bir arada yaşamaya hazırlanıyor. Biz ilk insanlar gibi değiliz çok şükür. Matematiğe hâkimimiz bir kere. Fiziğin kurallarını biliyoruz. Beşten üç çıkarılsa kaç eder? Suyun kaldırma kuvveti nedir? Divan Edebiyatının öncüleri kimdir? Bütün bu bilgilere hâkimimiz. Hayatı daha anlamlı yaşayabilir, daha zevkli bir hâle getirebiliriz. Bütün günü avda geçirmemize, kendimizi vahşi hayvanlardan korumak için mağaralar-

da yatıp sivri uçlu oklar hazırlamamıza gerek yok. Biz de vakit çok. O yüzden ne yapıyoruz? Daha uzun yaşamak istiyoruz. Daha çok şey sahibi olmak istiyoruz.

Hayatı öğrenmek için kitap okumaya, büyüklerle hoş beş etmeye, gezip görmeye vaktimiz yok bizim artık. Zaten bu iletişim çağında her şey ayaklarımızın altında. Madonna bile "Kabalaya"ya mı merak sarmış, kesin iyi bir şeydir, hemen biz de ilgilenelim. Amerika'da yeni bir müzik akımı mı başlamış, ay-nısından yapıverelim. İster küçücük mahallenizde komşularıyla arası iyi olan ağır başlı biri olun, ister internetin ucunda tüm dünyayla iletişim kuran bir bilgisayar kurdu. Fark etmez. İletişim dünyanın en harika mucizesidir. Ama bu hız bizim bünyemize biraz fazla mı geldi ne? Savaşı kanlı canlı izlediğimiz yeni bir çağa girmiştik. Bilgisayar oyunundan bile bir adım daha öndeydik şimdi. Ya da belki de insanoğlu izlemeyi her zaman sever. Yeter ki imkânları el versin.

12B - (s. 200)

Şükrü Andaç, teknoloji editörü. Andaç'a göre; sosyal medya, kitlelere seslenebilmenin en yeni en etkili yolu. Programcı ve blog yazarı Koray Loker'e göre; sosyal medya, sıradan insana da iz bırakma şansı veriyor.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül. O bir fenomen. Twitter'da çok izlenen kişilere böyle deniyor. Bir milyondan fazla takipçisi var. Üstelik artık gündem oluşturan açıklamalarından bazılarını Twitter aracılığıyla yapmayı tercih ediyor. Akla gelen ilk soru, Cumhurbaşkanı o tweetleri kendisi mi yazıyor?

İkinci kitabını çıkaran Selen Işık yani "Pucca" her şeye bir blog yazarak başlamış.

Klavveye dokunan parmakların yapabileceklerini yeniden düşünmekte fayda var. Sosyal medya; yerine göre gündemi yakından izlemenin aracı, bazen de hak arama mecrası, sesini duyurama-

yanların tek çaresi. Sosyal medya araçları İran'da 2009 seçimlerinden sonra muhaliflerin gösterilerinin planlanmasında, haberlerini dünyaya duyurmalarında en etkin araç oldu. Muhafifler bu ağ sayesinde geniş katımlı eylemler düzenlediler. Ama sosyal medyanın etki ettiği en önemli olaylar "Arap Baharı" olarak adlandırılan süreçte yaşandı.

Sosyal medya bazılarını da şöhretin kapılarını açtı. Youtube'da Türkiye'de şöhreti ilk yakalayan isimlerden biri Öykü Gürman. Kardeşi Berk'le amatör kliplerini bu mecrada yayınladılar, hayatları değişti.

Elbette reklam sektörü de bu gücün farkında. Sadece sosyal medya aracılığıyla dolaşıma sokulan reklam klipleri var artık hayatımızda.

Türkiye'de 18 yaş üstü nüfusun yüzde 43'ü interneti kullanıyor. Veriler "Konga" araştırma şirketinden. Nüfusun yarısı internet kullanmıyor diyenler dikkat! Son üç yılda internet kullananların oranı yüzde 8 arttı.

Peki ya gelecekte neler olacak? Hızla yükselen sosyal medya daha neleri değiştirecek. Uzmanlar da haberciler de insanlığı yeni bir iletişim anlayışının beklediği konusunda hemfikir.

Sosyal medya araçları her geçen gün, daha geniş bir kesimi daha büyük bir hızla birbirine bağlamakta. Bu yeni zaman ve mekân olgusuna her geçen gün daha fazla sayıda kişi katılmakta. Bu yolculuk süresince medya araçları bizim hareketlerimize, bizim davranışlarımız da elbette ki o araçların evrimini belirleyecek. Ancak bu kez bir farklılık var. Bu kez bu yolculukta geçmiştekilere kıyasla daha fazla söz sahibi olacağız gibi gözüküyor.

12C - (s. 210)

Facebook kullanıyor musunuz?

- Facebook kullanıyorum.
- Kullanıyorum.
- Kullanıyorum, çok nadir.
- Yok yok, ben kullanmıyorum, bilmiyorum.

- Ara sıra kullanıyorum.

- Hayır, kullanmıyorum.

- Tabii ki de.

Neden Facebook kullanıyorsunuz?

- Genellikle eski arkadaşlarımı bulabilmek için.

- Arkadaşlarımla konuşmak için, yurt dışındaki akrabalarımla görüşebilmek için.

- Çünkü yaygın kullanılıyor, arkadaşlarıma rahat ulaşabiliyorum ve de kullanımı arayüzü rahat.

- Genelde bulamadığım arkadaşlarım oluyor, oradan bayağı bir arkadaşımı buldum eskiden hiç göremediğim.

- Genellikle sohbet etmek için, gündemdeki videoları takip etmek için, oyun oynamak için.

Facebook'ta ne kadar zaman harcıyorsunuz?

- Günde 5 dakikamdan fazlasını ayırmıyorum.

- Telefonumdan bile giriyorum, sürekli bakıyorum, yani ortalama yani günün yarısı onunla geçiyor diyebilirim.

- Yani en fazla 20 dakikayı geçmiyor, geçirmemeye çalışıyorum ama çok dalıyorsam güzel bir şeyler varsa güncel bir saati geçtiği de oluyor.

- En fazla 1 saat kalıyorum.

- Bir 5 saatimi Facebook'ta geçiriyorum, günümü.

- 2-3 saat.

- Bilgisayarımdan giriyorum, bilgisayar olmadığı zaman cepten giriyorum, sürekli Facebook'tayım yani.

Facebook'ta arkadaş sayınız kaç?

- Arkadaş sayım 250 civarında.

- 170

- 150 yakınında.

- 150 filan.

- 212.

- 701 olması lazım.

- 250 var benim.

- Benim 265 falan var herhâlde.

. Facebook'ta oyun oynuyor musunuz?

- Tabii, genelde oynuyorum.

- Oynamıyorum, yok.

- Yok, oyun fazla oynamıyorum.

- Okey oynuyorum ara sıra.

- Okey, ara sıra okey oynuyorum, eğlence olsun diye zaten.
- Facebook'ta en çok ne paylaşıyorsunuz?
- En çok aşk şiirleri falan paylaşıyorum.
- Komik videolar, şarkı olur.
- Ben en çok müzik paylaşıyorum, daha çok.
- Ben genelde hep haber
- Facebook mu Twitter mı?
- Müzik yapıyorsan ya da herhangi bir sanat dalıyla uğraşıyorsan kendi reklamını yapabileceğin sosyal bir kurulumdur yani.
- İşte güncel olaylardan haberimiz oluyor, işte sevdiğimiz sanatçılarla iletişime geçiyoruz.
- Facebook tabii ki. Görsellik daha fazla, mesajlarda herhangi bir sınırlama yok, video paylaşımı yapabiliyorsun, olanakları, imkânları, alternatifleri daha fazla. O yüzden Facebook her zaman daha fazla.

BU KİTABI NASIL KULLANMALIYIM?

“İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” öğretim seti Avrupa Ortak Dil Kriterleri’nde belirlenmiş dil düzeylerine göre düzenlenmiş olup, iletişim ve öğrenen odaklı yaklaşım takip edilerek yapılandırılmıştır. Buna göre setimiz A1- A2 (Temel), B1-B2 (Orta) ve C1-C1+ (İleri) olarak üç bölüme ayrılmıştır.

“İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” öğretim seti içerisinde yer alan bu kitap, çalışma kitabı ve dinleme metinlerinin ses kayıtlarının olduğu dinleme CD’sinden oluşan C1 düzeyi setinin ders kitabıdır. Bu set kullanıcılarını Avrupa Ortak Dil Kriterleri’nde belirlenmiş olan C1 beceri düzeyine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Avrupa Ortak Dil Kriterleri’nde bulunan hedefler doğrultusunda belirlenmiş konular çerçevesinde 12 ayrı üniteden oluşan B2 düzeyi setinde her bir ünite 3 ayrı alt konuya ayrılmıştır. Ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceri, dilbilgisi ve kelime grupları belirtilmektedir. Her üniteye yer alan alt konu içerisinde; Hazırlık Çalışmaları, Okuma, Ya Siz, Dilbilgisi, Dinleme, Konuşma ve Yazma ayrıca ünite sonlarında Kültürden Kültüre, Sınıf Dili, Eğlenelim Öğrenelim, Neler Öğrendik, Öz Değerlendirme, Kelime Listesi bölümleri bulunmaktadır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki fotoğraflara bakalım. Kelime çiftleri ile fotoğrafları eşleştirelim.

OKUMA BÖLÜMÜNDE öğrencilerin dil düzeylerine, ünitenin konusuna, öğretilecek dilbilgisine uygun metinler seçilmiştir. Bu metinler okuma becerisini ölçecek etkinliklerle birlikte sunulmuştur. Burada öğrenciden beklenen; metne bağlı kalarak yazılı ve sözlü çalışmalar yapabilmesidir. Metinlerde kullanılan etkinlikler, öğrenciyi metne bağımlı bir dil kullanımından, metinden bağımsız bir dil kullanımına yönlendirecek şekilde düzenlenmiştir.

YA SİZ?

1. Siz nerelisiniz ve hangi dili konuşuyorsunuz?
2. Sizin en yakın arkadaşlarınız kimler?
3. Sizin arkadaşlarınız nereli ve hangi dili konuşuyorlar?

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI bölümünde üniteye ilişkin öznel sorular, kelime çalışmaları gibi etkinlikler yer almaktadır. Bu bölümde amaç; konunun ve üniteye yer verilen okuma metninin anlaşılmasının kolaylaştırmak, öğrencinin konuya ve okuma metnine aşina olması sağlamaktır.

OKUMA

3. Aşağıdaki başlıkları uygun metinlere yerleştirelim.

ÖZEL GÜNLER

Evlilik yıldönümü / Anneler günü / Öğretmenler günü / Doğum günü

Türkiye’de Mayıs ayının ikinci pazar günü anneler günüdür. Biz anneler gününden önce annemize bir hediye alıyoruz. O gün annemize çiçekler ile hediyelerimizi veriyoruz. Sonra annem, babam ile hep beraber yemeğe gidiyoruz. Yemek yedikten sonra anneannemi ve babaannemi ziyaret ediyoruz. Onların da anneler gününü kutluyoruz ve hediyelerini veriyoruz. O gün herkes çok mutlu oluyor.

Ahmet ile ben 3 yıldır evliyiz. Biz her yıl evlilik yıldönümümüzü dışarda kutluyoruz. O gün birbirimize hediyeler alıyoruz. Dışarda güzel bir yemek yiyoruz ve eğleniyoruz. Bu sene yıldönümümüzü evde kutluyoruz. Çünkü bir ay sonra bebeğimiz doğuyor.

Biz ilkokul birinci sınıftan beri her 24 Kasım öğretmenler gününde öğretmenimize küçük, çeşitli hediyeler alıyoruz ya da bütün sınıf para topluyoruz ve büyük bir hediye alıyoruz. Biz öğretmenimizi çok seviyoruz çünkü o bize her gün yeni bir şeyler öğretiyor.

Ben Gözde. Doğum günüm 27 Aralık’ta. Senelerden beri farklı yerlerde doğum günü partisi yapıyorum. Bazen kafede, bazen restoranda, bazen evde doğum günümü arkadaşlarımla kutluyorum. Bazen onlar beni çağırıyor. İş yerime geliyorlar. O gün hep beraber pasta kesiyoruz. Ben mumları üflemeyi

YA SİZ bölümünde; okuma metni ile aynı konuda olan öznel sorular bulunmaktadır. Konular okuma metninden uzaklaştırılıp günlük hayata taşınmıştır. Öğrenciler metne bağlı kalmaksızın, kendi hayat tecrübelerinden hareketle düşüncelerini açıklayabilmektedir. Bu kısımda; öğrencinin okuma metninden aldığı bilgileri kendi hayatı ile ilişkilendirerek anlatması amaçlanmaktadır.

DİLBİLGİSİ bölümü; ünite de öğretilecek dilbilgisi konularını, tablolarını ve açıklamalarını içermektedir. Ayrıca İngilizce bilen öğrencilerin, konuları daha kolay kavrayabilmesi için dilbilgisi konu ve açıklamalarının İngilizce çevirileri de eklenmiştir. Her dilbilgisi açıklamasının ardından verilen dilbilgisine ait örnek cümleler, dilbilgisi alıştırmaları ve öğrencileri önceki ünitelerde öğrendikleri dilbilgisi konusu ile yeni dilbilgisi konusunu bir arada sunan pekiştirici alıştırmalar yer almaktadır. Bu bölümde, öğrencinin hedeflenen dil düzeyinde kullanması gereken dil yapılarının öğretilmesi hedeflenmektedir.

DİNLEME

7 Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım.

Ad:
Uyruk:

Ad:
Uyruk:

Ad:
Uyruk:

Ad:
Uyruk:

KONUŞMA bölümünde; ünitelerdeki konulara uygun, öğrencilerin konularda edindikleri bilgileri kullanabilecekleri etkinliklere yer verilmiştir. Bu kısımda, öğrencilerin edindikleri becerileri sözlü olarak pekiştirmeleri beklenmektedir.

YAZMA

7 Aşağıdaki formu kendinize göre dolduralım.

ÖZDEMİR OTEL, İSTANBUL			
Adı:		Soyadı:	
Adres:			
Telefon no:		Geliş tarihi:	
Oda numarası:		Gün sayısı:	

DİL BİLGİSİ

Yönleme Durumu (Dative Case)

Fililin yöneldiği, yaklaştığı varlığı gösterir.
This case indicates the object to which the verb gravitates.

a, i, o, u → -(y)a e, i, ö, ü → -(y)e

1. NOT: Ünlüz Yumuşama: İki ünlü arasında "p, ç, t, k" ünlüleri "b, c, d, g / ğ" olur.
Consonant Lenition: If there is one of "p, ç, t, k" between two vowels, they convert into "b, c, d, g / ğ".
p, ç, t, k → b, c, d, g / ğ

2. NOT: Ben + e → Bana
Sen + e → Sana
O + n + a → Ona

Uzaklaşma Durumu (Ablative Case)

Bu ek, varlığın bir yerden ayrıldığını, uzaklaştığını gösterir.
Varlığın yerinin değiştiğini bildirir.
This suffix indicates object is leaving away, and it's place changes.

a, i, o, u → -Dan
e, i, ö, ü → -Den

Örnek:

Her sabah işe gidiyorum.
Öğretmen derse başlıyor.
Kedi ağaca tırmanıyor.
Annem bana çay veriyor.
Öğrenciler kitaba bakıyor.

5 Aşağıdaki boşlukları yönleme durumu "-(y)a" eki ile tamamlayalım.

1. Pervin otobüs..... biniyor.
2. Adam deniz..... bakıyor.
3. Ben ev..... yürüyorum.
4. Selin yurt..... gidiyor.
5. Sen o..... yalan söylüyorsun.

Örnek:

Taksim'de otobüsten iniyorum.
Aslı köpekten çok korkuyor.
Esra marketten geliyor.
Cenk işten çıkıyor.
Mustafa, Ali'den borç istiyor.

6 Aşağıdaki boşlukları ayrılma durumu eki "-Dan" ile tamamlayalım.

1. Begüm romantik filmler..... hoşlanıyor.
2. Annem ben..... yardım istiyor.
3. Banka..... para çekiyorum.
4. Almanya..... geliyorum.
5. Ne zaman okul..... çıkıyorsun?

DİNLEME bölümünde; okuma bölümünde olduğu gibi öğrencilerin dil düzeylerine, ünitenin konusuna, öğretilecek dilbilgisine uygun metinler seçilmiştir. Bu metinler için öğrencinin dinleme becerisini ölçecek etkinlikler düzenlenmiştir.

KONUŞMA

11 Sınıfımıza bakalım. Aşağıdaki gibi sorular yazalım.

Arkadaşlarımıza soralım.

- Burası okul mu?
- Bu kalem mi?
- Bu kim?
- Sınıf büyük mü?

YAZMA bölümünde; ünitenin konu alanıyla aynı doğrultuda olan çeşitli yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler sunulmaktadır. Bu bölümde, öğrencilerin edindikleri becerileri yazılı olarak pekiştirmeleri hedeflenir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE bölümü kültürlerarası farkındalığı arttırmak amacıyla, kültürden kültüre değişen çeşitli konular hakkında bilgi veren metinlerden oluşmaktadır. Dil kültürün bir parçası olduğundan, yabancı dil bilmek aynı zamanda o dil ile oluşturulan kültür hakkında bilgi sahibi olmak demektir. Bu düşünceyle hazırlanan Kültürden Kültüre bölümünde amaç; öncelikle Türk kültürü olmak üzere öğrencinin çeşitli kültürler hakkında belirlenen konularda bilgi almasıdır. Metin sonrası etkinlikler aracılığı ile de kendi kültürünü ders ortamına aktararak Türk kültürü ile karşılaştırmasıdır.

SÖZÜN ÖZÜ

Hayatınızı seviyorsanız zamanınızı boşa harcamayınız, çünkü zaman hayatın k
Benjamin
 iki kere yıkanamazsın aynı ırmakta; üzerinde akan sulan, şimdi yeni sulardır.
Heraklet
 İnsanlar, babalarından ziyade zamanlarına benzerler.
Hadis-i Şerif
 Yaptığınız işin en iyisini, bir de zamanında yapın, o vakit dağ başında bile olsa
 Zaman, birçok örtüleri kaldırabilir.
J. Jack Rousseau
 Zamanın azaltmadığı, yumuşatmadığı üzüntü yoktur.
Cicero

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER bölümünde Türk ve İslam kültürü için önemli olan edebiyatçılarımızın hayatları ve eserlerinden çeşitli bölümler sunulmaktadır. Bu bölümde öğrencilerin Türk edebiyatı hakkında bilgi edinmesi hedeflenmektedir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki kelimeleri eşleştirelim. Tamlama oluşturalım.

mercimek	kapısı
Didem'in	bahçesi
okulun	tuşları
telefonun	köpeği
bahçe	çorbası

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

EVLİLİK GELENEKLERİ

Türkiye'de gelin, düğünden bir gün önce "kına gecesi" yapıyor. Bu gecede sadece kadınlar oluyor ve türkü eşliğinde ellerinde kınalarla gelinin etrafında dönüyorlar. Kınayı kaynana yakıyor. Düğünde de gelin, ayakkabısının altına bekârların isimlerini yazıyor. Düğün sırasında bir kişinin ismi ayakkabıdan çabuk silinirse insanlar "O kişi en erken evlenecek." diye düşünüyorlar.

İskoçya'da gelin, düğünden bir gece önce aile büyüklüğünün ortasına oturuyor ve onlara ayaklarını yakıyor. Bu gelenek, çiftin mutluluğunu sembolize ediyor. Düğünde ise gelin iki ayakkabısına da bozuk para koyuyor.

Bulgaristan'da düğünden önceki perşembe günü hamur ve maya karıştırıyorlar, özel bir ekmeği yapıyorlar. Bu ekmeği, yeni ailenin oluşumunu sembolize ediyor. Düğünde de gelin ile damada somun ekmeği veriyorlar. Bunlardan biri bu ekmeğin daha büyük parça koparırsa "Evide onun sözü geçecek." diye düşünüyorlar.

1. Sızca en zor ve en ilginç gelenek hangisi? Karşılaştırın.
 2. Sizin ülkenizde de böyle gelenekler var mı? Yazın.

SÖZÜN ÖZÜ bölümünde ünitenin konu alanına ilişkin tarihteki önemli kişilerin sözleri ve çeşitli atasözleri bulunmaktadır. Bu bölümde, öğrencinin örtük anlamı olan kısa sözlerde verilmiş olan bir cümleyi ayrıntılı olarak ifade etmesi hedeflenmektedir.

CENGİZ DAĞCI

9 Mart 1919 tarihinde Kırım'ın Yalta şehrinin Gurzuf köyünde c
 cukluğu kıtlık, yoksulluk ve büyük baskılar altında geçer. İlkokulu ortaokulu Akmesicit'te bitirir. Kırım Pedagoji Enstitüsü ikinci sınıf ikinci Dünya Savaşı çıkar. 1941'de Ukrayna cephesinde Almanlara c
 Almanların yenilmesi üzerine esir kampından kurtularak müttefik safına sığınır. 1946'da Londra'ya yerleşir. İngiltere'deki hayatı da hiç maz; bir taraftan yazarken en vasıfsız ve ağır işlerde çalışmak zor Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 tarihinde Londra'da vefat etmiştir.

Dağcı, Türk edebiyatının büyük yazarları arasındadır. Romanlarında Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüznünlü ar bir üslupla aktettirir. "Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eden yazarın kiti bazıları şunlardır: Yurdunu Kaybeden Adam, Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri, O Topraklar Bizimdi, Dönü

NELER ÖĞRENDİK bölümü; öğrencinin ünitede öğrendiği dilbilgisi, ünitenin konusuna ait kelime alıştırmaları vb. etkinlikleri içeren bir tekrar bölümüdür. Bu kısımda öğrenciden, öğrendiği bilgileri pekiştirmesi beklenmektedir.

ÖZ DEĞERLENDİRME bölümünde; her bir ünite sonunda öğrenciden beklenen beceriler yer almaktadır. Öğrencilerden her bir beceriyi bölümde verilen puanlama sistemine göre işaretlemeleri istenmektedir. Bu bölümde, öğrencinin her bir beceri için kendini ölçmesi, değerlendirmesi ve eksik gördüğü becerilerde o beceriye ait olan etkinliklere geri dönmesi ve tekrar çalışması beklenmektedir.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Ailemi, akrabalarımı ve çevremi tanıtabilir, bunlarla ilgili basit konuşma ve yazıları anlayabilir, bunları basit kalıp ve cümleleri kullanarak anlatabilirim.	1	2	3	4	5
2. Yer - yön ifadelerini kullanarak yer, nesne ve kişilerin yerini ifade edebilir, bunlarla ilgili basit konuşma ve ifadeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3. Nesnelere veya kişiler arasında karşılaştırma yapabilir, bunlarla ilgili basit ifadeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

abla
ağabey
ağız
aile
amca
anadil
anahtar
anaokulu

FİİLLER

almak
dans etmek
çalmak
hissetmek
yazmak
göndermek
oyunamak

KELİME LİSTESİ bölümünde; her bir üniteye yer alan kelimeler öğrencilerin kelime öğreniminde kolaylık sağlanması amacıyla isimler, fiiller ve kalıp ifadeler başlıkları altında sıralanmıştır. Konu seçimi, öğrencilerin dil düzeylerine uygun yapıldığından konularda yer alan bu kelimeleri öğrencinin öğrenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Ömer Asım (1984). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Ankara.
- Banguoğlu, Tahsin (2004). Türkçenin Grameri, Ankara.
- Can, Kaya (1983). Yabancılar İçin Türkçe Dersleri, Ankara.
- Council of Europe. 2005. The European Language Portfolio: Introduction. Strasbourg, Council of Europe Modern Languages Division. http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/introduction.html
- Council of Europe. 2007. European Language Portfolio: Procedures for validation. Strasbourg, Council of Europe Modern Languages Division.
- Ergin, Muharrem (2001). Üniversiteler İçin Türk Dili, İstanbul.
- Ergin, Muharrem (1972). Türk Dil Bilgisi, İstanbul.
- Hepçilingirler, Feyza (2005). Öğretenlere ve Öğrenenlere Türkçe Dilbilgisi, İstanbul.
- Korkmaz, Zeynep (2003). Türkiye Türkçesi Grameri, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). Avrupa Dil Portfolyosu.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme – Öğretme – Değerlendirme
- Türkçe Sözlük (2005). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Yazım Kılavuzu (2008). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- <http://adp.meb.gov.tr/kullanım.php>
- http://abdigm.meb.gov.tr/eski_site/uaorgutler/AK/cefr_Turkce.pdf
- http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/validation.html

ALINTI METİNLER

Başlık

Saatin İcadı
İki Buçukluk

Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları

Cengiz Dağcı

Aşkın Kimyası

Lumiere Kardeşler

Cengiz Aytmatov

Büyük İkramiyeyi Kazanıp Sonra Kaybedenler

Satranç ve Tavla

Elmas Gerdanlık

İş görüşmelerinde işverenler nelere dikkat eder?

Sezai Karakoç

Kaynak

<http://www.saatservisi.com/icadi.html>

Orhan Kemal , <http://www.liseedebiyat.com/index.php/hikayeler/1495-k-bucuk-orhan-kemal.html>

http://tr.wikipedia.org/wiki/Albert_Einstein

Yansılar I, Ötüken Neşriyat

<http://adapsikoloji.com/tr/m/psikiyatrist-uzman-doktor-sukran-telci-yazilari/ask.html>

<http://www.otekisinema.com/lumiere-kardesler/>

Dişi Kurdun Rüyalari, Ötüken Neşriyat

<http://www.listemiste.com/en-buyuk-ikramiyeyi-kazanip-sonra-kaybeden-10-kisi.html>

<http://antalya.tsf.org.tr/il-temsilciligi/tarihce>

Guy de Maupassant, MEB yayınları

<http://www.fortune.com.tr/isgorusmedikkat.asp>

Gün Doğmadan, Diriliş yayınları

Susuz Yaz	http://www.milliyet.com.tr/Pazar/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetayArsiv&Kategori
Necip Fazıl Kısakürek	Çile, Büyük Doğu yayınları
Bilge Ve Bilgelik	http://bilgelikyolu.wordpress.com/2008/07/14/bilge-ve-bilgelik/Dr.ZülfikarÖzkan
Cemil Meriç	Kırk Ambar, İletişim yayınları
Türk Süsleme Sanatları	http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/ebru_sanat
Cemal Süreya	Sevda Sözleri, YKY
Adalet nedir?	http://www.filozof.net/Turkce/ruya-tabirleri/286-ruyada-adal
Hilmi Yavuz	Büyü'sün, Yaz! , YKY
Mizah Her Kapıyı Açar	http://www.temelaksoy.com/yazilar/reklam-ve-iletisim/mizah-her-kapiyi-acar.aspx
Nazım Hikmet Ran	http://www.ykykultur.com.tr/yazar/nazim-hikmet-ran
Türkiye'de Enflasyonun Tarihsel Gelişimi	www.tcmb.gov.tr
Küresel Isınma Nedir?	http://www.kuresel-isinma.org/kuresel-isinma/kuresel-isinma-nedir-kuresel-isinmanin-sebepleri-nelerdir.html
Dünya'dan Mars'a	Bilim Teknik dergisi
Ahmet Hamdi Tanpınar	Huzur, Dergâh yayınları
Gençlerin Medya Tüketimi	Dijimecmua.com
Mert'in İletişim Serüveni	www.medyaoakuryazarligi.org.tr/mertiniletisimseruveni.html
Yunus Emre	Mustafa Tatçı, MEB yayınları
Takvimin Tarihi	www.wikipedia.org
İstanbul'da Bir Dahi	Özlem Gürses , Skylife Dergisi
Mevlâna ve Şems	http://www.elifsafak.us/degerlendirmeler.asp?islem=degerlendir&id=133 , Elif Şafak
Şans mı şanssızlık mı?	http://www.habername.com/yazi-emir-cengiz-lao-tzunun-guzel-hikaye-i-ve-dusundurduklari-6613.htm
Dünyanın “en”leri	http://www.kibrisgazetesi.com/printa.php?col=91&art=3670 , Bilbay Eminoğlu
“Kötü bir senaryoyu Fellini bile kurtaramaz”	http://www.milliyet.com.tr/2001/01/02/pazar/apaz.html
Unutulmayan Yazlık Sinemalarımız	http://gridergi.8k.com/sinema/yazliksinema.htm , Rüştü ESİN
İngilizcenin Kökeni Anadolu	http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2012/08/120824_english_turkey_roots.shtml
Kaşığı	Ömer Seyfettin Hikâyeleri, MEB yayınları
Kadınlar mı daha mutlu erkekler mi?	http://www.haberturk.com/yasam/haber/207886-kadinlar-mi-da-a-mutlu-erkekler-mi
Lüküs Hayat	www.wikipedia.org

NOT-1: Ders kitabında kullanılan alıntı metinler öğrencilerin dil seviyelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

NOT-2: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setinde kullanılan fotoğraflar 'shutterstock.com'dan satın alınmıştır.

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

